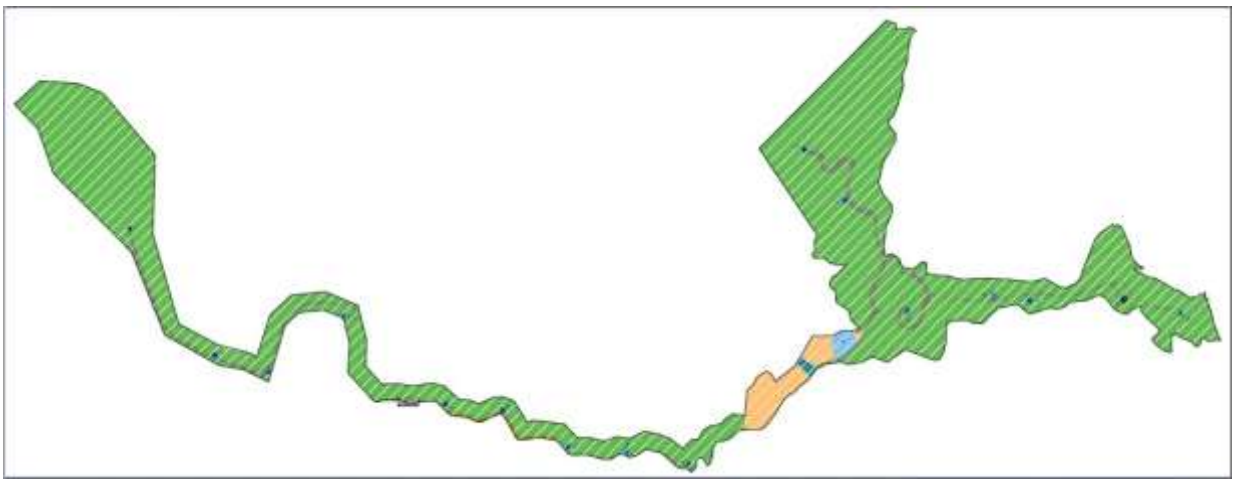
ГРАД ВРАЊЕ

ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Крагујевац, септембар 2024. године

ECOlogica **URBO DOO**
Крагујевац
Саве Ковачевића 1

Тел: +381 (0) 34 331 332
Фах: +381 (0) 34 337 237
e-mail: office@ecourbo.com
http://www.ecourbo.com

НАРУЧИЛАЦ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА	**„WINDFLOW WEST” DOO** 11 000 Београд	

ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	**ECOlogica URBO DOO** Крагујевац Саве Ковачевића бр. 1	
ДИРЕКТОР	**Евица Рајић** директор	

РАДНИ ТИМ	**Евица Рајић,** дипл. еколог	
	Тијана Цветковић Миловановић, мастер еколог	
	Марија Бабић, мастер биолог-еколог	
	Марин Рајић, дипл. инж. електротехнике	
	Звездана Новаковић, мастер инж. технологије	
	Невена Зубић, мастер хемичар	
	Анђела Васиљевић, дипл. еколог	

Садржај:

УВОД 16

1.0. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА“ 19

1.1. Правни и плански основ Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“ 20
1.1.1. Приказ садржаја и циљева Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ 24
1.1.2. Постојећа и планирана намена површина 26
1.1.3. Хијерархијски однос са другим плановима – планска усклађеност 38
1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на Плана 42
1.2.1. Природне карактеристике подручја 42
1.2.2. Приказ стања животне средине 62
1.3. Карактеристике животне средине у зонама где постоји могућност да буде изложена значајним утицајима .. 66
1.4. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“ 67
1.5. Приказ варијантних решења Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“ 68
1.5.1. Приказ варијантног решења не усвајања Плана детаљне регулације Ветреоелектране „Пољаница“ 69
1.5.2. Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Плана детаљне регулације Ветреоелектране „Пољаница“ 69
1.5.3. Приказ најповољнијег варијантног решења са аспекта заштите животне средине 70
1.6. Резултати претходних консултација са надлежним институцијама, заинтересованим органима, организацијама и предузећима 73

2.0. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИНДИКАТОРИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА 75

2.1. Општи циљеви Стратешке процене утицаја 75
2.2. Посебни циљеви Стратешке процене утицаја 76
2.3. Избор индикатора 77

3.0. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ 80

3.1. Приказ процењених утицаја варијантних решења Плана 80
3.2. Еколошка валоризација подручја Плана детаљне регулације Ветрелектране „Пољаница“ 81
3.3. Приказ процењених утицаја Плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећавање позитивних утицаја 84
3.4. Начин вредновања чиниоца животне средине у поступку процене утицаја Плана на животну средину, мере за спречавање, ограничавање и компензацију негативних утицаја на животну средину 91
3.4.1. Заштита ваздуха 91
3.4.2. Заштита квалитета површинских и подземних вода 92
3.4.3. Заштита земљишта 94
3.4.4. Заштита и унапређење природе, природних добара и предела 96
3.4.5. Заштита шума 101
3.4.6. Заштита културних добара 102
3.4.7. Бука и вибрација 103
3.4.8. Нејонизујуће зрачење 104
3.4.9. Управљање отпадом 105
3.4.10. Заштита од удесних ситуација 107
3.4.11. Мере еколошке компензације 110

4.0. СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ 112

5.0. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА (МОНИТОРИНГ) 113

5.1. Индикатори за праћење стања животне средине 115
5.2. Права и обавезе надлежних органа 117
5.3. Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја 118

6.0. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА 119

6.1. Приказ примењене методологије 119
6.2. Тешкоће приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину 119

7.0. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА ЗА ИЗБОР ПРЕДЛОЖЕНОГ ПЛАНА 120

8.0. ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....121

9.0. ДРУГИ ПОДАЦИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЕНУ УТИЦАЈА.....122

У складу са Чланом 10. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10) доносим

Р Е Ш Е Њ Е

о именовању мултидисциплинарног тима за израду Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Полјаница“ на животну средину .

Вођа тима: Евица Рајић, дипл. еколог

Чланови тима: Тијана Цветковић Миловановић, мастер еколог
Марин Рајић, дипл. инж. електротехнике
Марија Бабић, мастер биолог-еколог
Звездана Новаковић, мастер инж. технологије
Невена Зубић, мастер хемичар
Анђела Васиљевић, дипл. еколог

Именовани су дужни да, при изради Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Полјаница“ на животну средину, поштују одредбе Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр.72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23), Закона о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон), осталу секторску законску регулативу и подзаконске акте, у складу са Одлуком о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Полјаница“ на животну средину, бр. 501-118/2022-08 од 13.12.2022. године („Сл. гласник града Врања“, бр. 23/22) и са Чланом 10. Одлуке о изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ („Сл. гласник града Врања“, бр. 32/22).

Крагујевац, јануар 2024. године

ECOlogica **URBO** DOO
Директор:
Евица Рајић

ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Република Србија
Агенција за привредне регистре

Регистар Привредних субјеката

БД. 185524/2006

Дана, 22.11.2006 године
Београд

Агенција за привредне регистре, Регистратор који води Регистар привредних субјеката, на основу чл. 4 Закона о Агенцији за привредне регистре (Службени гласник РС 55/04) и члана 23. и 25. Закона о регистрацији привредних субјеката (Службени гласник РС 55/04, 61/05), решавајући по захтеву подносиоца регистрационе пријаве за регистрацију оснивања привредног субјекта, који је поднет од стране:

Име и презиме: Евица Рајић
ЈМБГ: 2610958787413
Адреса: Димитрија Туцовића 8/3, Крагујевац, Србија

доноси

РЕШЕЊЕ

Усваја се захтев подносиоца регистрационе пријаве, па се у Регистар привредних субјеката региструје оснивање привредног субјекта

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, SRETE MLADENOVIĆA 2

са следећим подацима:

Пуно пословно име: **PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, SRETE MLADENOVIĆA 2**
Правна форма: Друштво са ограниченом одговорношћу
Седиште: Крагујевац
Опис делатности: PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU

Скраћено пословно име: **ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC**
Регистарски број/Матични број: 20222816
Претежна делатност: 74201 - ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Привредни субјекат је регистрован за спољно трговински промет
Привредни субјекат је регистрован за услуге у спољнотрговинском промету

Подаци о капиталу

Уписани капитал

- Новчани 500,00 EUR, у динарској противвредности.

Уплаћен-унет капитал

Новчани 250,00 EUR, 9.11.2006 године, у динарској противвредности.

Подаци о оснивачима:

Име и презиме: Евица Рајић
ЈМБГ: 2610958787413
Адреса: Димитрија Туцовића 8/3, Крагујевац, Србија

Уписани капитал

Новчани 500,00 EUR, у динарској противвредности.

Уплаћен-унет капитал

Новчани 250,00 EUR, 9.11.2006 године, у динарској противвредности.

Удео 100,00 %.

Подаци о директору:

Име и презиме: Евица Рајић
ЈМБГ: 2610958787413
Адреса: Димитрија Туцовића 8/3, Крагујевац, Србија

Подаци о заступницима:

Заступник

Име и презиме: Евица Рајић
ЈМБГ: 2610958787413

Функција у привредном субјекту: Директор

Овлашћења у промету

Овлашћења у унутрашњем промету неограничена
Овлашћења у спољнотрговинском промету неограничена

Накнаду у износу од 3.600,00 динара за регистрацију напред наведених података наплаћена је од подносиоца регистрационе пријаве.

Образложење

Подносилац регистрационе пријаве поднео је регистрациону пријаву за оснивање привредног субјекта

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, SRETE MLADENOVIĆA 2

Решавајући по захтеву подносиоца, обзиром да су испуњени законом предвиђени услови, решено је као у диспозитиву.

Висина накнаде за регистрацију одређена је у складу са члановима 2., 3. и 4. Уредбе о висини накнаде за регистрацију и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре (Службени гласник РС број 109/05)

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:
Против овог решења може се изјавити жалба Министру надлежном за послове привреде у року од 8 дана од дана достављања решења, а преко Агенције за привредне регистре.

РЕГИСТРАТОР

Миладин Маглов

Република Србија
Агенција за привредне регистре

5000188041265

Регистар привредних субјеката
БД 47035/2021

Дана, 04.06.2021. године
Београд

Регистратор Регистра привредних субјеката који води Агенција за привредне регистре, на основу члана 15. став 1. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Службени гласник РС", бр. 99/2011, 83/2014, 31/2019), одлучујући о регистрационој пријави промене података код PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC, матични број: 20222816, коју је поднео/ла:

Име и презиме: Евица Рајић

доноси

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ регистрациона пријава, па се у Регистар привредних субјеката региструје промена података код:

PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC

Регистарски/матични број: 20222816

и то следећих промена:

Промена седишта привредног друштва:
Брише се:
Адреса: Саве Ковачевића 3/1 , КРАГУЈЕВАЦ , 34000 , Србија
Уписује се:
Адреса: САВЕ КОВАЧЕВИЋА 1 , КРАГУЈЕВАЦ , 34000 , Србија

О б р а з л о ж е њ е

Подносилац регистрационе пријаве поднео је дана 02.06.2021. године регистрациону пријаву промене података број БД 47035/2021 и уз пријаву је доставио документацију наведену у потврди о примљеној регистрационој пријави.

Проверавајући испуњеност услова за регистрацију промене података, прописаних одредбом члана 14. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре , Регистратор је утврдио да су испуњени услови за регистрацију, па је одлучио као у диспозитиву решења, у складу са одредбом члана 16. Закона.

Висина накнаде за вођење поступка регистрације утврђена је Одлуком о накнадама за послове регистрације и друге услуге које пружа Агенција за привредне регистре („Сл. гласник РС", бр. 119/2013, 138/2014, 45/2015, 106/2015, 32/2016, 60/2016 и 75/2018).

УПУТСТВО О ПРАВНОМ СРЕДСТВУ:
Против ове одлуке може се изјавити жалба у року од 30 дана од дана објављивања одлуке на интернет страни Агенције за привредне регистре, министру надлежном за послове привреде, а преко Агенције за привредне регистре. Административна такса за жалбу у износу од 480,00 динара и решење по жалби у износу од 550,00 динара, уплаћује се у буџет Републике Србије. Жалба се може изјавити и усмено на записник у Агенцији за привредне регистре.

РЕГИСТРАТОР

Милалин Магдов

8000074754368

ИЗВОД О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА

Република Србија
Агенција за привредне регистре

ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК

Матични / Регистарски број	20222816

СТАТУС

Статус привредног субјекта	Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма	Друштво са ограниченом одговорношћу

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име	PREDUZEĆE ZA PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I EKOLOGIJU ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC
Скраћено пословно име	ECOLOGICA URBO DOO KRAGUJEVAC

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина	КРАГУЈЕВАЦ
Место	КРАГУЈЕВАЦ
Улица	САВЕ КОВАЧЕВИЋА
Број и слово	1
Спрат, број стана и слово	/ /

Адреса за пријем електронске поште

Е- пошта	office@ecourbo.com

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања	9. новембар 2006

Време трајања

Време трајања привредног субјекта	Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности	7111
Назив делатности	Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Дана 30.08.2022. године у 10:12:59 часова

орески Идентификациони Број (ПИБ)	104733275

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

160-0000000451212-75
360-0000000010011-37
220-0000000064888-10
160-0000000536986-94
160-0053900024920-76
370-0000000023759-53

Подаци о статуту / оснивачком акту

Не постоји обавеза овере измена оснивачког акта

Датум важећег статута

Датум важећег оснивачког акта

Законски (статутарни) заступници

Физичка лица

1. Име: Евица — Презиме: Рајић

ЈМБГ: 2610958787413

Функција: Директор

Ограничење супотписом: не постоји ограничење супотписом

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Име и презиме: Евица Рајић

ЈМБГ: 2610958787413

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
Уписан: 500,00 EUR	
Уплаћен: 250,00 EUR, у противвредности од 19.750,00 RSD	9. новембар 2006

	износ(%)
Удео	**100,000000000000**

Дана 30.08.2022. године у 10:12:59 часова

Основни капитал друштва

Новчани

износ	датум
Уписан: 500,00 EUR	
износ	датум
Уплаћен: 250,00 EUR, у противвредности од 19.750,00 RSD	9. новембар 2006

Регистратор: Миладин Маглов

Дана 30.08.2022. године у 10:12:59 часова

Страна 3 од 3

ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

Увод

Одлуком о изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ („Сл. гласник града Врања“, бр. 32/22), приступило се изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“.

Одлуком о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 501-118/2022-08 од 13.12.2022. године („Сл. гласник града Врања “, бр. 23/22), приступило се изради Стратешке процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Извештаја о СПУ).

Подручје еколошке анализе, односно вредновања постојећег и планираног стања, са аспекта могућих и очекиваних промена и утицаја у простору и животној средини, представља обухват Плана детаљне регулације на територији града Врања, на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце.

Стратешка процена утицаја на животну средину (SEA – Strategic Environmental Assessment) представља механизам којим се, у процесу планирања, обезбеђује одрживо коришћење простора, предмета еколошке анализе, са свим осетљивим рецепторима животне и друштвене средине, који већ трпе или могу трпети утицаје и потенцијалне последице постојеће и планиране намене:

- у поступку припреме планског документа и доношењу Одлуке о изради Плана и Одлуке о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана на животну средину;
- у току раног јавног увида и упознавања јавности о предмету планског документа;
- у процесу израде Нацрта Плана и јавног увида, јавне расправе и стручне контроле планског документа;
- у фази разматрања СПУ (Извештаја о СПУ) и Извештаја заинтересованих страна и заинтересоване јавности о СПУ;
- као и у фази усвајања Плана којим се планира развој ветроелектране као енергетског пројекта обновљивог извора енергије, уз планирање, примену и поштовање интегралних мера заштите природе, животне средине и простора.

Као комплексан и целовит процес и поступак, који омогућава и обезбеђује укупно сагледавање развојних докумената са аспекта заштите животне средине, Стратешка процена утицаја даје могућност за предлагање варијантних решења, избор најприхватљивијег са условима и мерама којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и рационалан начин. Кроз процес стратешке процене утицаја, све планским документом планиране намене, садржаји и активности, се критички разматрају са становишта утицаја на животну средину, након чега се доноси одлука о усвајању и имплементацији планског документа и под којим условима, или се одустаје од планираних намена и активности. Стратешка процена утицаја планског документа интегрише и био-физичке и социјално-економске сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује планиране намене и активности и захтеве свих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за животну средину, односно заштиту здравља становништва и природне вредности простора.

Поступак процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и израда Извештаја о Стратешкој процени на животну средину планског документа су дефинисани Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10).

Примена Закона о стратешкој процени утицаја представља усклађивање националне законске регулативе са европском Директивом 2001/42/ЕС о „Процени утицаја одређених планова и програма на животну средину”. Циљ ове Директиве је да обезбеди висок степен заштите животне средине и да допринесе интеграцији захтева за заштитом животне средине при изради и усвајању планова и програма у циљу промоције одрживог

развоја. Еколошка процена је важан инструмент за интеграцију захтева за заштитом животне средине при изради и усвајању планова и програма за које се установи да имају или могу имати значајан утицај на животну средину.

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ представља основу за утврђивање обавезујућих, хијерархијски усаглашених смерница (еколошких захтева), при изради Плана и интегрисање мера заштите животне средине у све фазе израде Плана, као и дефинисање услова и решења заштите животне средине, као обавезујућих за поступак имплементације планског документа.

Стратешка процена утицаја на животну средину (Извештај о Стратешкој процени утицаја) се ради истовремено са израдом Нацрта Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ чиме су створени услови за благовремено интегрисање захтева везаних за заштиту природних вредности простора, заштиту животне и друштвене средине у поступак израде, излагања јавности, усвајања као и, по усвајању, у процесу имплементације Плана.

Извештај о Стратешкој процени утицаја и процена могућих стратешких утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, обухвата:

- анализу природних карактеристика предметне просторне целине са непосредним и ширим окружењем, од значаја за предлог интегралне заштите, презентације и одрживог коришћења;
- анализу биодиверзитета, односно анализу мониторинга птица, слепих мишева, остале фауне, анализу заступљених екосистема, станишта, природних и блископриродних предела и пејзажа;
- анализу потенцијала и ограничења у простору од значаја за поступак процене утицаја на животну и друштвену средину;
- анализу услова документације вишег реда од битног значаја и утицаја за поступак стратешке процене утицаја - хијерархијска условљеност;
- анализу услова ималаца јавних овлашћења, надлежних институција и осталих релевантних услова и захтева;
- анализу постојећег стања животне средине предметне зоне (анализа постојеће базе података о стању животне средине), анализу тренутног („нултог“) стања животне средине и очекиваних, процењених будућих трендова, дефинисање циљева заштите животне и друштвене средине;
- дефинисање општих и посебних циљева интегралне заштите простора и животне средине за процену утицаја планског документа;
- идентификацију и утврђивање свих чинилаца простора и еколошких елемената на анализираном подручју (локално становништво, природне вредности, медијуми животне средине) који већ трпе извесне утицаје и за које је вероватно да ће на њих утицати плански документ;
- анализу захтева заинтересоване јавности, појединаца и осталих корисника простора у границама планског документа;
- организовање консултација са заинтересованим странама, органима и институцијама, непосредним корисницима простора, о обиму и обухвату анализе и процене утицаја на животну средину;
- процену утицаја предложених стратешких одлука на елементе животне средине, процена кумулативних, синергетских, директних, индиректних, локалних, иреверзибилних и других утицаја предложене стратешке одлуке;
- дефинисање стратешких смерница и кључних мера заштите животне средине, мера потенцијалне еколошке компензације у поступку имплементације планског документа;
- учешће јавности (имаоца јавних овлашћења, стручне, остале јавности, НВО и заинтересованих појединаца) у поступку стратешке процене утицаја;
- дефинисање мера заштите и мониторинга животне средине;

- еколошку валоризацију предметног подручја са непосредним и ширим окружењем са аспекта могућих ограничења, начина и услова коришћења простора и реализације планиране намене.

1.0. Полазне основе Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“

Стратешка процена утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, је процес који ће обезбедити:

- приказ садржаја и циљева планског документа и однос са другим плановима, стратегијама, програмима и осталом документацијом од значаја за поступак стратешке процене утицаја планског документа на животну средину;
- анализу природних карактеристика и створених вредности просторне целине у границама Плана са непосредним и ширим окружењем од значаја за предлог интегралне заштите и одрживог коришћења простора;
- анализу обавезујућих смерница, мера и услова документације вишег реда од битног значаја и утицаја за поступак стратешке процене утицаја предметног Плана на животну средину и одрживи развој - хијерархијска условљеност;
- анализу природних карактеристика и створених вредности просторне целине у границама Плана са непосредним и ширим окружењем, од значаја за предлог интегралне заштите природе, природних и створених вредности животне средине и одрживог коришћења простора;
- анализу потенцијала и ограничења у простору од значаја за поступак процене утицаја на животну и друштвену средину, односно природне вредности, стање орнито и хироптерофауне, заступљена станишта, предео и пејзаж, локално становништво и зоне становања, односно све заступљене осетљиве рецепторе;
- анализу постојећег стања и створених услова на анализираном подручју и животној средини, што обухвата анализу базе података о квалитету и стању природне и животне средине, као и очекиваних, процењених будућих трендова, дефинисање циљева заштите природе, животне и друштвене средине;
- анализу услова надлежних институција, имаоца јавних овлашћења, услова и захтева осталих релевантних органа, организација и институција;
- консултације са свим заинтересованим странама, органима, организацијама, институцијама, имаоцима јавних овлашћења, заинтересоване јавности (удружења, НВО, појединаца) о обиму и обухвату анализе и процене утицаја Плана на животну средину;
- дефинисање општих и посебних циљева интегралне заштите простора, природних вредности и животне средине, са дефинисањем индикатора за процену и мониторинг утицаја планског документа на природне вредности, животну и друштвену средину;
- идентификацију и утврђивање свих чинилаца простора и еколошких елемената на анализираном подручју, за које је вероватно да ће на њих утицати доношење Плана;
- процену утицаја кумулативних, синергетских, индиректних, локалних и других утицаја предложене стратешке одлуке за планирање и реализацију Ветроелектрана „Пољаница“;
- дефинисање стратешких смерница за нижи хијерархијски ниво са кључним мерама и мониторинга за поступак имплементације Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“;
- учешће јавности (стручне, остале јавности, удружења, невладиних организација и заинтересованих појединаца) у поступку стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“;
- дефинисање смерница и мера којима се могу превенирати, спречити, смањити, ублажити или отклонити сви значајни негативни утицаја на природу и животну средину, у раним фазама процеса планирања и одлучивања, фази Нацрта Плана и излагања јавности и фази имплементације планског документа;
- дефинисање мера еколошке компензације;
- дефинисање мера заштите и мониторинга стања орнито и хироптерофауне, заступљених станишта, животне и друштвене средине;

- вредновање предметног подручја, непосредног и подручја ширег окружења са аспекта могућих ограничења, начина и услова коришћења простора за реализацију Ветроелектрана „Полјаница“, на еколошки прихватљив начин, уз поштовање принципа одрживог развоја (еколошка валоризација простора);
- усвајање обавезујућих смерница и мера заштите животне средине у поступку израде и усвајања Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“.

Стратешка процена утицаја на животну средину се ради у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања средину Плана детаљне регулације Ветроелекрана „Полјаница“. Израда СПУ обухвата припрему Извештаја о стању животне средине, спровођење поступка консултација, усвајање Извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења, односно усвајања Плана, као и пружање информација и података о донетој одлуци, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10). Поступак Стратешке процене утицаја на животну средину Плана заснован је на:

- **начелу одрживог развоја,** односно разматрању и укључивању свих битних аспеката животне и друштвене средине, природних и створених вредности и медијума животне средине у анализираној просторној целини, у фази Раног јавног увида, Нацрта и фази усвајања планског документа и утврђивању услова за заштиту и очување природних вредности и животне средине, односно одрживо и рационално коришћење простора, као предуслова за остваривање циљева одрживог развоја подручја Плана и подручја на које планска решења могу утицати;
- **начелу интегралности,** што представља обавезно укључивање у План услова заштите, односно услова свих заинтересованих органа, организација и ималаца јавних овлашћења, у циљу одрживог коришћење земљишта као природног, тешко обновљивог ресурса;
- **начелу предострожности**, које укључује пажљиво планирање намене у функцији заштите и прихватљивог коришћења простора у границама Плана и његовом повезивању са окружењем, на начин да се превенирају, спрече или смање негативни утицаји на животну и друштвену средину, са свођењем на минимум ризика појаве негативних утицаја;
- **начелу хијерархије и координације** што подразумева усвајање смерница Просторног плана Републике Србије и Извештаја о СПУ ППР („Сл. гласник РС”, бр. 88/10) и Просторног плана града Врања („Сл. гласник града Врања“, бр. 18/18 и бр. 36/20 – исправка техничке грешке), као обавезујућих, што представља услов за обезбеђивање узајамне координације битне планске документације, ималаца јавних овлашћења, надлежних и заинтересованих органа, предузећа и појединаца, у поступку процене утицаја стратешког карактера, израде Стратешке процене утицаја Плана и исходовање сагласности на Извештај о Стратешкој процени, кроз консултације, обавештавања и прибављања мишљења на План и Извештај о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“ на животну средину;
- **начелу јавности**, као кључном делу процеса, све у циљу информисања јавности о изради Плана, планираним наменама, мерама и активностима и његовом могућем утицају на животну и друштвену средину, услове живота становништва, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме Нацрта Плана и доношење (усвајање) Плана, где јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања Плана, имати приступ информацијама које се односе на План.

1.1. Правни и плански основ Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“

Правни основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“ (Извештај о Стратешкој процени утицаја) је:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13 – одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/19);
- Одлука о изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ („Сл. гласник града Врања“, бр. 32/22);
- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Полјаница“ на животну средину, бр. 501-118/2022-08 од 13.12.2022. године („Сл. гласник града Врања “, бр. 23/22).

Плански основ за израду Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ (Извештај о Стратешкој процени утицаја) је:

- Просторни план града Врања („Сл. гласник града Врања“, бр. 18/18, 36/20 – исправка техничке грешке и 10/23).

Просторно планска, стратешка и остала документација од значаја за поступак стратешке процене утицаја на животну средину планског документа:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 88/10) и Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину;
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Сл. гласник РС“, бр. 101/15);
- Национална стратегије одрживог развоја („Сл. гласник РС“, бр. 57/08);
- Програм управљања отпадом у Републици Србији за период 2022-2031. године („Сл. гласник РС“, бр. 12/22).

Остала коришћена документација, услови институција, ималаца јавних овлашћења и подаци од значаја за Извештај о СПУ Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“:

- Услови надлежних органа, организација и ималаца јавних овлашћења:
  - Решење 03 бр. 021-102/2 од 12.05.2023. године., Завод за заштиту природе Србије;
  - Услови о мерама заштите културног и археолошког наслеђа на подручју Плана детаљне регулације Ветрелектране „Полјаница“, на територији града Врања бр. 500/1-02 од 22.03.2023. године., Завод за заштиту споменика културе Ниш;
  - Обавештење, бр. 217-2943/23-1 од 05.04.2023. године., Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Врању;
  - Технички услови за пројектовање и прикључење, бр. 1043/2 од 21.03.2023. године., ЈП „Водовод“ Врање;
  - Одговор на Захтев за давање података, за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“, бр. 4952 од 31.03.2023. године., Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд;
  - Услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“, бр. 130-00-UTD-003-356/2023-002 од 04.04.2023. године., Акционарско друштво „Електромрежа Србије“, Београд;
  - Услови за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“, бр. Д.10.22-127331/2-23 од 30.03.2023. године., Електреодистрибуција Србије;
  - Обавештење, бр. 350-01-00667/2023-11 од 10.04.2023. године., Министарство грађевинарства, саобраћајна и инфратсруктуре;

- Обавештење, бр. 350-01-00007/2023-09 од 12.04.2023. године., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
- Услови за потребу израде Плана детаљне регулације Ветролектране „Пољаница“, бр. 350-02-00045/2023-03 од 30.03.2023. године., Министарство заштите животне средине;
- Услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 334/23 од 21.03.2023. године., ЈП Урбанизам и изградња града Врања;
- Обавештање, бр. 4074-2 од 31.03.2023. године., Министарство одбарне, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру;
- Локацијски санитарни услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 530-53-517/2023-10 од 22.03.2023. године., Министарство здравља, Сектор за инпекцијске послове, Одељење санитарне инспекције, Одсек за санитарни надзор Врање;
- Технички услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. Д211-127192/2-2023 од 28.03.2023. године., Телеком Србија;
- Обавештење бр. Н/И-111 од 30.03.2023. године., „ЈУГОРОСГАЗ“;
- Обавештење бр. 4/3-09-0084/2023-0002 27.03.2023. године., Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- Обавештење бр. 03-922-3-45/23-1 од 10.04.2023. године., Републички хидрометеоролошки завод;
- Сеизмолошки услови за План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, бр. 02-150-1/2023 д 28.03.2023. године., Ребублички сеизмолошки завод;
- Услови од значаја за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, бр. 350-01-40/2023-06 од 10.07.2023. године., Министарство рударства и енергетике;
- Услови бр. 2981 од 11.03.2024. године, Јавно водопривредно предузеће „Србија воде“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш.

Остала документација:

- Извештај о шестомесечном мониторнигу птица и слепих мишева Ветропарк „Пољаница“, мај 2023 године., Др. Стефан Скорић и Др. Марко Раковић.

За израду Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Извештаја о Стратешкој процени утицаја), вредновање планиране намене са аспекта одрживости и еколошке прихватљивости, избор најприхватљивијег решења са предлогом смерница и мера за нижи хијерархијски ниво и мера заштите животне средине, мониторинг и осталих карактеристика животне средине, коришћена је и поштована следећа законска регулатива:

- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-одлука УС и 24/11 и 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13-одлука УС, 132/14,145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-одлука УС, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о енергетици („Сл. гласник РС“, бр. 145/14, 95/18, 40/21, 35/23-др. закон и 62/23);
- Закон о коришћењу обновљивих извора енергије („Сл. гласник РС“, бр. 40/21 и 35/23);
- Закон о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10,14/16, 95/18-др. закон и 71/21);

- Закон о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11-др. закон, 6/20-др. закон, 35/21-др. закон, 129/21-др. закон и 76/23- др. закон);
- Закон о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18);
- Закон о климатским променама („Сл. гласник РС“, бр. 26/21);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09);
- Закон о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/15);
- Закон о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС”, бр. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);
- Закон о заштити од пожара („Сл.гласник РС”, бр. 11/09, 20/15, 87/18 и 87/18-др. закон);
- Закон о управљању отпадом („Сл.гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС“, бр. 87/18);
- Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Сл. гласник РС - Међународни документи“, бр. 38/09);

- Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12);
- Уредба о учешћу јавности у изради одређених планова и програма у области заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 117/21);
- Уредба о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС“, бр. 93/23 и 94/23 – исправка);

- Правилник о компензацијским мерама („Сл. гласник РС“, бр. 20/10);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16);
- Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС“, бр. 35/10);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 72/10);
- Правилник о условима које морају испуњавати прихватилишта за збрињавање заштићених дивљих животиња („Сл. гласник РС“, бр. 15/12);
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Сл. гласник РС“, бр. 92/08);
- Правилник о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 23/94);
- Правилник о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС”, бр. 31/82);
- Правилник о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 72/23);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и њиховог утицаја на реципијент и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС”, бр. 18/24);
- Правилник о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 74/11);
- Правилник о начину и условима за мерење количине и испитивање квалитета отпадних вода и садржини извештаја о извршеним мерењима („Сл. гласник РС”, бр. 33/16);
- Правилник о листи мера превенције стварања отпада („Сл. гласник РС”, бр. 7/19);

- Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21);
- Правилник о обрасцима извештаја о управљању амбалажом и амбалажним отпадом („Сл. гласник РС“, бр. 21/10, 10/13 и 44/18-др. закон);
- Правилник о годишњој количини амбалажног отпада по врстама за које се обавезно обезбеђује простор за преузимање, сакупљање, разврставање и привремено складиштење („Сл. гласник РС“, бр. 70/09);
- Правилник о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС”, бр. 98/10);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 114/13);
- Правилник о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 17/17);
- Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 7/20 и 79/21);
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/10 и 77/21);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 139/22);
- Правилник о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС”, бр. 37/11).

Поштовани су услови и смернице остале релевантне регулативе:

- ЕУ Директива о стаништима (Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992, измењена и допуњена Директивом 97/62/ЕК, 2006/105/ЕК и Уредбом (ЕК) 1882/2003):
- Анекс II: 13 врста слепих мишева су наведени у Анексу ИИ Хабитат директиве, међу којима је Miniopterus schreibersii;
- Анекс IV: Све Microchiroptera су у Анексу IV Хабитат директиве и зато су строго заштићени (92/43/CEE);
- ЕУ Директива о птицама (Council Directive 79/409/EEC of 2 April 1979, 2009/147/EC Европског Парламента и Савета од 30. новембра 2009 о очувању дивљих птица);
- ЕУ Директива о приступ јавности информацијама о животној средини (2003/4/ЕК);
- ЕУ Директива о учешће јавности (2003/35/ЕЗ);
- ЕУ Директива о одговорност за штету у животној средини (2004/35/CE);
- Оквирна директива о буци (2002/49/ЕК).

1.1.1. Приказ садржаја и циљева Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“

Садржај Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ урађен је у складу са одредбама и методологијом Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09- исп., 64/10–одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13–одлука УС, 50/13–одлука УС, 98/13–одлука УС ,132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23) и Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Сл. гласник РС“, бр. 32/19).

1. ОПШТИ ДЕО ПЛАНА
    - 1.1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ, ПОВОД И КОНТЕКСТ ИЗРАДЕ ПЛАНА
    - 1.2. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ
    - 1.3. ИЗВОД ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДАРЕДА
    - 1.4. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА
    - 1.5. ГРАНИЦА ПЛАНА И ОБУХВАТ ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА
2. ПЛАНСКИ ДЕО
    - 2.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА
        - 2.1.1. ПОДЕЛА ПРОСТОРА НА УРБАНИСТИЧКЕ ЦЕЛИНЕ И ЗОНЕ

2.1.2. КОНЦЕПТ ПЛАНИРАНОГ СТАЊА
2.1.2.1. ПЛАНИРАНИ ОБЈЕКТИ И ОПИС ТЕХНОЛОШКЕ ШЕМЕ ВЕТРОПАРКА
2.1.3. ИНФРАСТРУКТУРА У ОБУХВАТУ ПЛАНА
2.1.4. ТРАСЕ, КОРИДОРИ И КАПАЦИТЕТИ ИНФРАСТРУКТУРЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ
2.1.5. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ
2.1.6. НАЧИН ВРЕДНОВАЊА ЧИНИОЦА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ, МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, ОГРАНИЧАВАЊЕ И КОМПЕНЗАЦИЈУ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
2.2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ЈАВНЕ ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТЕ-САОБРАЋАЈНУ ИНФРАСТРУКТУРУ
2.2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКАТА ОСТАЛЕ НАМЕНЕ У ФУНКЦИЈИ ПРОИЗВОДЊЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
3. СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА
3.1. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА
3.2. ИЗВОР ФИНАНСИРАЊА
4. АНАЛИТИЧКО-ДОКУМЕНТАЦИОНА ОСНОВА ПЛАНА
5. ГРАФИЧКИ ДЕО ПЛАНА
6. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Основни циљ израде овог Плана је утврђивање правила уређења и грађења, односно стварање планског основа за издавање одговарајућих дозвола за изградњу свих потребних објеката ветроелектране “Пољаница”, уз усаглашавање са условима локације, постојећим и планираним развојним интересима локалне заједнице, условима надлежних институција, а посебно условима заштите животне средине, природних и културних добара.

Посебни циљеви израде овог Плана су:

- да се кроз анализу просторних и природних потенцијала (метеоролошке погодности, морфологија терена, постојећа саобраћајна и инфраструктурна опремљеност локације) створе плански и правни услови за изградњу ветроелектране са припадајућом инфраструктуром;
- дефинисање система преноса, начин и техничке карактеристике прикључења на електроенергетски систем Републике Србије;
- дефинисање утицаја планираног система на природну средину, насељена места у ближем и даљем окружењу, постојећу путну мрежу и укупну инфраструктуру;
- дефинисање правила грађења и правила уређења на простору ветроелектране у обухвату ПДР-а;
- допринос одрживом развоју подручја у делу који се односи на енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије;
- рационалније коришћење простора сагласно потенцијалима за производњу електричне енергије коришћењем ветра;
- обезбеђење планског основа за пројектовање и изградњу путне, енергетске и друге инфраструктуре у зони ветроелектране.

1.1.1.1. Обухват Плана детаљне регулаације Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину

Грађевинско подручје обухваћено планом припада катастарским општинама Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце унутар описане границе. Површина обухвата плана износи 249,3 ha.

За почетну тачку описа границе утврђена је **тачка 1** која се налази на граници административног подручја града Врања (КО Трстена) и администартивног подручја

општине Косовска Каменица. Од тачке 1 иде у правцу југоистока поменутом администартивном границом до тачке 2. **Тачка 2** налази се на тромеђи административног подручја града Врања, општине Косовске Каменице и општине Бујановац. Од тачке 2 иде у правцу југоистока до тачке 3. **Тачка 3** се налази на тромеђи кп. 1554 КО Рождаце, 1081 КО Добрејанце и 1082 Ко Добрејанце. Од тачке 3 иде у правцу север – североисток до тачке 4. **Тачка 4** се налази на тромеђи кп. 996, 1135 и 1141 КО Добрејанце. Од тачке 4 иде у правцу северозапада до тачке 5. **Тачка 5** се налази на међи кп. 1067 КО Добрејанце и 1264 КО Добрејанце. Од тачке 5 иде у правцу запада до тачке 6. **Тачка 6** се налази на граници кп. 1504 КО Рождаце, 1503 КО Рождаце и 1385 КО Станце и 1621 КО Станце. Од тачке 6 иде у правцу севера до тачке 7. **Тачка 7** се налази на тромеђи кп. 1356 КО Станце, 1355 КО Станце и 1453 КОРождаце. Од тачке 7 иде у правцу југозапад-југ до тачке 8. **Тачка 8** налази се на међи кп. 1521, 1522, 1523, 1453 КО Рождаце. Од тачке 8 иде у правцу исток-североисто, сече кп. 1453 КО рождаце, 1556 КО Рождаце, 1461 КО Рождаце, 2047 и 2054 КО Трстена до тачке 1.

У обухвату Плана су следеће катастарске парцеле:

- **КО Трстена бр.** 2047, 2050, 2054- део, 2055-део, 2056, 2057, 2058, 2053, 2052, 2051;
- **КО Рождаце бр.** 1555, 1556-део, 1453-део, 1564-део, 1461, 1460, 1554, 1551, 1552, 1553, 1550, 1549, 1548, 1547, 1546, 1545, 1544, 1543, 1542, 1541, 1540, 1539, 1538, 1537, 1536, 1535, 1534, 1533, 1532, 1531, 1530, 1529, 1528, 1527, 1526, 1525, 1524, 1523, 1522, 1521, 1520, 1519, 1518, 1517, 1515, 1514, 1513, 1512, 1511, 1510, 1509, 1508, 1507, 1506, 1505, 1504, 1503, 1502, 1501, 1500, 1499, 1498, 1497, 1496, 1495, 1494, 1493, 1492, 1491, 1490, 1489, 1488, 1487, 1486/1, 1486/2, 1485, 1459, 1458;
- **КО Станце бр.** 1621- део, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384;
- **КО Добрејанце бр.** 1264- део, 1260- део, 912- део, 1051, 1052, 1053, 1050, 1063, 1048, 1054, 1062, 1064, 1065, 1066, 1061, 1060, 1059, 1058, 1057, 1056, 1055, 1054, 1049, 1047, 1046, 1045, 1044, 1043, 1042, 1041, 1040, 1039, 1038, 1037, 1036, 1035, 1034, 1033, 1032, 1031, 1030, 1029, 1028, 1027, 1018, 1011, 1009, 1005, 1113, 1114, 1115, 1123, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1068, 1069, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1070,1071.

1.1.2. Постојећа и планирана намена површина

1.1.2.1. Постојећа намена површина

Предметно подручје налази се у северозападном делу подручја Просторног плана града Врања. Заузима делове катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце.

Предметни простор је неизграђен.

У границама планског обухвата постоје објекти јавне намене – некатегорисани путеви (кп. бр. 1260, 1264 КО Добрејанце и 1554 и 1461 КО Рождаце) и ОП22 (на кп. бр.1564 КО Рождаце).

Постојећа намена површина

- **Пољопривредно земљиште -** *Пољопривредни рејон побрђа* (брежуљкасто–брдски рејон) обухвата просторе од 500-1000 мнв, на брежуљкастом и нешто вишем терену, са обе долинске стране Јужне Мораве. Пољопривредно земљиште у обухвату Плана захвата површину од 10,86ha, односно 4,35%.
- **Шумско земљиште -** На територији града Врања површина шуме у државном власништву је 20.885,58 ha, док је површина под шумом која је у приватном власништву 18.184,00 ha. Гледано укупна шумовитост града Врања је око 40%, што град Врање сврстава у шумовитије подручја на националном нивоу, јер је укупна површина под шумом у односу на целокупну територију Републике Србије око 30%. Шумско земљиште у обухвату Плана захвата површину од 231,06ha, односно 92,68%.

1.1.2.1.1. Постојећа инфраструктура:

Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Плана налази се један општински пут, ОП22.

У обухвату Плана налази се неколико некатегорисаних путева, два у катастарској општини Добрејанце и три у катастарској општини Рождаце.

Водопривредна инфраструктура

У обухвату Плана није изграђена водоводна и канализациона инфраструктура.

Електроенергетска и телекомуникацвиона инфраструктра

У обухвату Плана није изграђена електроенергетска инфраструктура.

У обухвату Плана постоји изграђена телекомуникациона инфраструктура и то подземни оптички кабал.

1.1.2.2. Планирана намена површина

У оквиру анализираног обухвата, Планом се дефинишу основне намене површина. У оквиру њих се дефинишу правила за изградњу објеката у функцији ветроелектране.

Планиране намене површина у обухвату Плана су:

- шумско земљиште;
- пољопривредно земљиште;
- грађевинско земљиште (зона за изградњу ветрогенератора, ТС и батеријског складишта);
- грађевинско земљиште - површине јавне намене
  - постојећи општински пут;
  - планирана јавна саобраћајница.

Подела на карактеристичке целине и зоне извршена је на основу планиране претежне намене.

ЦЕЛИНА I –Обухват плана

- **ЗОНА – А**
  - **А1 –** Шумско земљиште
  - **А2 –** Пољопривредно земљиште
- **ЗОНА – Б –** Грађевинско земљиште - зона за изградњу ветрогенератора (1 –16)
- **ЗОНА – В –** Грађевинско земљиште јавне намене – јавне саобраћајне површине
  - постојећи општински пут (са планираном регулацијом)
  - планирана јавна саобраћајница
- **ЗОНА Г**
  - грађевинско земљиште - планирана трафостаница
  - грађевинско земљиште - планирано батеријско складиште

Планирање и уређење простора предметног Плана заснива се на принципима одрживог развоја, интегралном приступу планирању, рационалном коришћењу ресурса и заштити животне средине уз обезбеђење учешћа јавности у свим фазама планирања и обликовања простора.

Концепција и начела планирања и уређења простора утврђени су у складу са циљевима израде Плана, а то је обезбеђење планског основа за уређење земљишта у оквиру обухвата Плана у циљу изградње постројења за производљу елекетричне енергије из снаге ветра - ветроелектране “Пољаница“. Карактеристичне технолошке целине у оквиру комплекса ветроелектране су: локације ветрогенератора, кабловска мрежа, приступни путеви, локација трафо станице и батеријског складишта.

Локације за изградњу ветрогенератора се састоје од приступно-манипулативног платоа са темељом стуба ветрогенератора и приступног пута који представљају фиксне елементе комплекса. У оквиру манипулативних платоа налази се темељ стуба ветрогенератора и део приступно-манипулативног платоа који је насут, са дренажним каналима за одвођење атмосферских вода. У обухвату Плана планира се изградња 16 ветрогенератора. Сваки од планираних ветрогенератора обележени су на графичким прилозима. За сваки од генератора предвиђен је манипулативни простор непосредно око стуба, одређен и означен аналитичким тачкама на графичким прилозима Плана. За приступ ветрогенераторима користиће се општински пут 22 а предвиђена је и изградња пута који ће представљати јавну саобраћајну површину и који већим делом користи трасу постојећег некатегорисаног пута. У обухвату Плана планира се простор за изградњу трафостанице и батеријског складишта.

Електроенергетски водови од трафостанице до места прикључења на преносну мрежу Електромреже Србије се планирају на територији града Врања и биће предмет посебног планског документа.

У оквиру грађевинског земљишта, планиране су површине за **јавне и остале намене.**

<u>Површине јавне намене обухватају</u>:

- мрежу путева (коридор општинског пута и јавне саобраћајнице).

Коридор општинског пута - У обухвату плана налази се део општинског пута (ОП22) у дужини од око 1200m. Општински пут је у садашњем стању насут, неасфалтиран, несталне, променљиве ширине (3,5-5,5m). Планским решењем предлаже се реконструкција пута. Реконструкција ће се извести већим делом на постојећој траси пута, уз мале корекције ради формирања хоризонталних и вертикалних кривина саобраћајнице у складу са прописима за путеве те категорије. Реконструкција ће подразумевати делимично ретрасирање, проширење ради формирања пута ширине коловоза 7,00m (две траке по 3,5m), формирање усека и насипа, обезбеђивање насипа уколико је потребно гамбионима или потпорним зидовима, те израду банкине и по потреби бетонске риголе за одвођење воде, са одговарајућим пропустима испод пута.

Општински пут представља јавну површину, те је планом одређена регулација саобраћајнице, која представља основ за препарцелацију и експропријацију земљишта предвиђеног за јавну саобраћајну површину.

Коридор јавне саобраћајнице - У обухвату плана налазе се делови некатегорисаних путева у дужини од око 6322m. Некатегорисани путеви су у садашњем стању насути, неасфалтирани, променљиве ширине (3,5-5,5m). Планским решењем предлаже се реконструкција пута. Реконструкција ће се извести већим делом на постојећој траси пута, уз мале корекције ради формирања хоризонталних и вертикалних кривина саобраћајнице у складу са прописима за путеве те категорије. У планском документу ови некатегорисани путеви ће добити статус јавне саобраћајнице. Реконструкција ће подразумевати ретрасирање, проширење ради формирања пута ширине коловоза 7,00m (две траке по 3,5m), формирање усека и насипа, обезбеђивање насипа уколико је потребно гамбионима или потпорним зидовима, те израду банкине и по потреби бетонске риголе за одвођење воде, са одговарајућим пропустима испод пута. Дужина планиране јавне саобраћајнице је око 9200 m. Јавна саобраћајница представља јавну површину, те је планом одређена регулациона ширина саобраћајнице, која представља основ за препарцелацију и касније експропријацију наведеног земљишта.

Овим Планом се формирају 17 површина јавне намене у функцији обезбеђења приступа површинама и објектима за производњу електричне енергије.

<u>Површине остале намена обухватају:</u>

- локација трафостанице;
- локација батеријског складишта;
- локације ветрогенератора (плато);
- трасе и коридоре планираних подземних интерних линијских инфраструктурних објеката у саставу ветролектране.

Локација планиране трафостанице и батеријског складишта - Планирана трафостаница и батеријско складиште су део комплекса - постројења за производњу електричне енергије, и планирају се на катастарским парцелама у приватном власништву. На основу Правилника о класификацији објеката спадају у сложене индустријске грађевине. Сам објекат трафостанице, простор батеријског складишта и електроенергетски уређаји у оквиру њих се детаљно разрађују техничком документацијом, која ће бити израђена у фази подошења захтева за издавање локацијских услова.

Ветрогенератори - Ветрогенератори су уређаји који механичку енергију окретања елиса ветрогенератора претварају у електричну енергију, која се после трансформације уноси у електроенергетски државни систем. Ветрогенератор се састоји од армирано бетонског темеља, челичног стуба, генераторске кабине и елисе ветрогенератора. За изградњу, експлоатацију и одржавање објекта ветрогенератора предвиђен је простор који је приказан и нумерички одређен у простору за сваки ветрогенератор посебно, на графичким прилозима Плана. На основу Правилника о класификацији објеката спадају у сложене индустријске грађевине.
Мрежа путне инфраструктуре (саобраћајно решење) - Према функционалном рангу, путна мрежа је подељена на:

- некатегорисане/приступне путеве, који припадају категорији грађевинског земљишта јавних намена, који обезбеђују приступ до простора ветроелектране и између појединих група ветрогенератора и користе углавном постојеће трасе, које се реконструишу;
- сервисне путеве, који припадају категорији грађевинског земљишта јавних намена, који повезују поједине локације ветрогенератора;
- интерне путеве, који припадају категорији грађевинског земљишта осталих намена, који се надовезују на сервисне путеве и налазе се у оквиру градилишта/платоа.

Путна мрежа (приступна и сервисна) је димензионисана у складу са захтевима вангабаритног превоза и услова противпожарне заштите и служи за допрему опреме, потребе монтаже и одржавања ветроелектране у току експлоатације.

Електроенергетска мрежа - Планирану електроенергетску мрежу у обухвату плана представљају подземни електро водови који повезују ветрогенераторе са трафостаницом "Пољаница". Каблови електроенергетске мрже спуштају се од генератора низ стуб ветрогенератора до тла, а затим се воде у планиране јавне саобраћјнице до локације трафостанице. Локација планиране трафостанице се налази на катастарским парцелама 1526, 1527, 1528, 1529, 1530 КО Рождаце. Електроенергетски вод од планиране ТС до места прикључења ветроелектране на систем је изван обухвата и није предмет овог ПДР-а. Предвиђена ТС "Пољаница" је предвиђена за трансформацију електричне енергије из ветроелектране "Пољаница", из које иде прикључање на трафостаницу "Грот и Облик". Електроенергетски вод за повезивање ВЕ Пољаница на ТС "Грот и Облик" није предмет овог ПДР-а.

Телекомуникациона мрежа - На подручју обухваћеном ПДР-ом постоје телекомуникациони (ТК) објекти, подземни телекомуникациони оптички каблови који су приказани на графичком прологу број 5 – План мреже и објеката инфраструктуре. На основу надлежних служби, на предметном подручју нема активних ни планираних РБЦ локација. За надзор и контролу рада ветроелектране ће можда бити потребно полагање телекомуникационог кабла од сваког ветрогенератора до контролне собе у објекту трафостанице "Пољаница". Кабл се полаже у истом рову са електроенергетским каблом, уз одговарајућу заштиту и међусобну удаљеност.

Приступни путеви - Планом је предвиђено рашчишћавање мањег простора непосредно уз локације за изградњу стубова ветрогенератора. Ради се о привременим приступним путевима, који су потребни само у фази изградње ветрогенератора за прилаз специјалним возилима за транспорт опреме, као и другим теретним возилима. У периоду експлоатације ветрогенератора ови путеви се не би користили, већ је могуће њихово накнадно озелењавање ниским и средњим растињем у циљу очувања микротопографије формираног терена. Приступни путеви се предвиђају ширине 4,5m што је минимална

ширина за прилаз специјализованих теретних возила за транспорт опреме ветрогенератора.

1.1.2.2.1. Планирана инфраструктура:

Саобраћајна инфратсруктура

Коридор општинског пута - У обухвату плана налази се део општинског пута (ОП22) у дужини од око 1200m. Општински пут је у садашњем стању насут, неасфалтиран, несталне, променљиве ширине (3,5-5,5m). Планским решењем предлаже се реконструкција пута. Реконструкција ће се извести већим делом на постојећој траси пута, уз мале корекције ради формирања хоризонталних и вертикалних кривина саобраћајнице у складу са прописима за путеве те категорије. Реконструкција ће подразумевати делимично ретрасирање, проширење ради формирања пута ширине коловоза 7,00m (две траке по 3,5m), формирање усека и насипа, обезбеђивање насипа уколико је потребно гамбионима или потпорним зидовима, те израду банкине и по потреби бетонске риголе за одвођење воде, са одговарајућим пропустима испод пута.

Општински пут представља јавну површину, те је планом одређена регулација саобраћајнице, која представља основ за препарцелацију и експропријацију земљишта предвиђеног за јавну саобраћајну површину.

Коридор јавне саобраћајнице - У обухвату плана налазе се делови некатегорисаних путева у дужини од око 6322m. Некатегорисани путеви су у садашњем стању насути, неасфалтирани, променљиве ширине (3,5-5,5m). Планским решењем предлаже се реконструкција пута. Реконструкција ће се извести већим делом на постојећој траси пута, уз мале корекције ради формирања хоризонталних и вертикалних кривина саобраћајнице у складу са прописима за путеве те категорије. У планском документу ови некатегорисани путеви ће добити статус јавне саобраћајнице. Реконструкција ће подразумевати ретрасирање, проширење ради формирања пута ширине коловоза 7,00m (две траке по 3,5m), формирање усека и насипа, обезбеђивање насипа уколико је потребно гамбионима или потпорним зидовима, те израду банкине и по потреби бетонске риголе за одвођење воде, са одговарајућим пропустима испод пута. Дужина планиране јавне саобраћајнице је око 9200 m. Јавна саобраћајница представља јавну површину, те је планом одређена регулациона ширина саобраћајнице, која представља основ за препарцелацију и касније експропријацију наведеног земљишта.

Приступни путеви - Планом је предвиђено рашчишћавање мањег простора непосредно уз локације за изградњу стубова ветрогенератора. Ради се о привременим приступним путевима, који су потребни само у фази изградње ветрогенератора за прилаз специјалним возилима за транспорт опреме, као и другим теретним возилима. У периоду експлоатације ветрогенератора ови путеви се не би користили, већ је могуће њихово накнадно озелењавање ниским и средњим растињем у циљу очувања микротопографије формираног терена. Приступни путеви се предвиђају ширине 4,5m што је минимална ширина за прилаз специјализованих теретних возила за транспорт опреме ветрогенератора.

У обухвату Плана, приоритет је, несметано одвијање саобраћаја на општинском путу (са планираном регулацијом) и планираној јавној саобраћајници. Концепцијом саобраћајног решења је предвиђено проширење постојећих некатегорисаних путева и општинског пута. Укупна дужина путне мреже је око 7522 m. Површине планираних саобраћајница су:

- Планирана јавна саобраћајница: 9,18 ha;
- Општински пут 1,98 ha.

Електроенергетска инфраструктура

Планирану електроенергетску мрежу у обухвату плана представљају подземни електро водови који повезују ветрогенераторе са трафостаницом "Пољаница". Каблови електроенергетске мрже спуштају се од генератора низ стуб ветрогенератора до тла, а затим се воде у планиране јавне саобраћјнице до локације трафостанице. Локација планиране трафостанице се налази на катастарским парцелама 1526, 1527, 1528, 1529,

1530 КО Рождаце. Електроенергетски вод од планиране ТС до места прикључења ветроелектране на систем је изван обухвата и није предмет овог ПДР-а. Предвиђена ТС „Пољаница" је предвиђена за трансформацију електричне енергије из ветроелектране „Пољаница", из које иде прикључање на трафостаницу „Грот и Облик". Електроенергетски вод за повезивање ВЕ Пољаница на ТС „Грот и Облик" није предмет овог ПДР-а.

Планирана трафостаница и батеријско складиште су део комплекса - постројења за производњу електричне енергије, и планирају се на катастарским парцелама у приватном власништву. На основу Правилника о класификацији објеката спадају у сложене индустријске грађевине. Сам објекат трафостанице, простор батеријског складишта и електроенергетски уређаји у оквиру њих се детаљно разрађују техничком документацијом, која ће бити израђена у фази подошења захтева за издавање локацијских услова.

Ветрогенератори су уређаји који механичку енергију окретања елиса ветрогенератора претварају у електричну енергију, која се после трансформације уноси у електроенергетски државни систем. Ветрогенератор се састоји од армирано бетонског темеља, челичног стуба, генераторске кабине и елисе ветрогенератора. За изградњу, експлоатацију и одржавање објекта ветрогенератора предвиђен је простор који је приказан и нумерички одређен у простору за сваки ветрогенератор посебно, на графичким прилозима Плана. На основу Правилника о класификацији објеката спадају у сложене индустријске грађевине.

Остали општи технички услови:

Приликом извођења радова као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 м у односу на проводнике Далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV.

Испод и у близини далековода не садити високо дрвеће које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 КV, односно на мање од 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 КV и на мање од 7 м у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 КV, као и у случају пада дрвета.

Забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 КV, односно на мање од 6 m од проводника далековода напонског нивоа 220 кV и на мање од 7 м од проводника далековода напонског нивоа 400 КV.

Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода.

Прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.

Нисконапонске, телефонске прикључке и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.

Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода.

Терен испод далековода се не сме насипати.

Све металне инсталације (електро-инсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.

Уобичајена је пракса да се у постојећим коридорима далековода и постојећим трансформаторским станицама (разводним постројењима) могу изводити санације, адаптације и реконструкције, ако то у будућности због потреба интервенција и ревитализација електроенергетског система буде неопходно, а не може бити сагледано у овом часу.

Услови ЕПС-а:

- Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд Огранак Врање дефинисаће услове прикључења за напајање сопствене потрошње у складу са локацијом и траженом снагом.
- На основу потребних снага за напајање будућег комплекса потребно је предвидети локацију за изградњу трафо станица / разводних постројења са одговарајућим приступом на јавну саобраћајну површину.
    - За напонски ниво 35 kV минималних димензија 40x45 метара.
    - За напонски ниво 10 kV минималне површине 50 m^2
- Напајање будућих објеката ДСЕЕ предвидети водом одговарајућих карактеристика (надземних или подземних)
- Приликом изградње објеката водити рачуна о следећем:
    - Заштитни појас за надземне електроенергетске водове са обе стране вода од крајњег фазног проводника има следеће ширине:
        - а) за напонски ниво од 1 kV do 35 kV
          - за голе проводнике 10 метара, кроз шумско подручје 3 метара.
          за слабо изоловане проводнике 4 метара, кроз шумско подручје 3 метара.
          - за смпносеће кабловске снопове 1 метар.
        - б) за напонски ниво 35 кV
          - за све типове проводника 15 метара.
    - Заштитни појас за подземне електроенергетске водове (каблове) износи, од ивице армирано бетонског канала:
        - За напонски ниво од 1 kV do 35 kV.укључујући и 35 КV 1 метар. Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи : За напонски ниво од 1 kV do 35 kV, 10 метара.
        - За напонскиски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 метара.
- Грађевике радове у близини електроенергетскх објеката вршити ручно, без употребе механизације и уз предузимање свих потребних мера заштите. 6. Приближавање и укрштање енергетских и телекомуникационих водова При паралелном вођењу енергетског и телекомуникационог кабла дозвољен је најмањи хоризонтални размак од 0,5 метара за каблове 1 КV. Укрштање енергетског и телекомуникационог кабла врши се на растојању од 0,5 метара. Укрштање треба да буде што ближе углу од 90 степена а не мање од 30 степени у насељеним местима, односно не мање од 45 степени ван насељених места. Енергетски кабал се по правилу поставља испод телекомуникационог кабла. Уколико се размаци не могу постићи на тим местима енергетске каблове треба постављати у цевима, али и тада размаци не смеју бити мањи од 0,3 метра. Телекомуникациони каблови који служе искључиво за потребе електродистрибуције могу се полагати у исти ров са енергетским кабловима на најмањем размаку који се прорачуном покаже као задовољавајући али не мањи од 0,2 метра.
- Приближавање и укрштање каблова са цевима водовода и канализације Није дозвољено паралелно вођење енергетских каблова са водоводним или канализационим цевима осим при укрштању. Хоризонтални размак енергетског кабла од водоводне или канализационе цеви треба да износи најмање 0,4 метра. Енергетски кабал при укрштању може бити положен изнад или испод водоводне или канализационе цеви на растојању од најмање 0,3 метра. Ако се размаци не могу постићи, тада енергетски кабал треба провући кроз заштитну цев. На местима паралелног вођења или укрштања енергетског кабла са водоводном или канализационом цеви ров се копа ручно(без употребе механизације).
- Укрштање енергетског кабла са водотоком:укрштање кабла са водотоком (река, канал) изводи се полагањем преко мостова. Изузетно укрштање са мањим рекама, потоцима и сл може да се врши полагањем кабла на дно или испод дна водотока. Полагање кабла на дно водотока врши се на местима где је брзина воде најмања и где не постоји могућност већег одрона земље или насипања муља. Каблови употребљени за ово полагање морају бити са појачаном арматуром од челичних

жица. Полагање кабла испод дна водотока врши се провлачењем кроз цеви на дубини од најмае 1,5 метара од дна водотока.

- Најкасније 8 дана пре почетка било каквих радова око електроенергетских објеката инвеститор је дужан да се обрати Електродистрибуцији Србија д.о.о Београд огранак Врање, у Врању.
- Инвеститор се обезује уколико током радова наиђе на подземне електроенергетске објекте одмах обавести Електродистрибуцију Србија д.о.о Београд огранак Врање, у Врању.
- У случају потребе за измештањем електроенергетских објеката, морају се обезбедити алтернативне трасе и инфраструктурни коридори уз ппретходну сагласност Електродистрибуциј Србија д.о.о Београд огранак Врање. Трошкове постављања објекта на другу локацију, као и трошкове радње у складу са чланом 217. Закона о енергетици („Службени гласник РС“ бр. 145/14) сноси инвеститор објекта због чије се градње измешта постојећи објекат. 12.Заштиту и обезбеђивање постојећих електроенергетских објеката Електродистрибуције Србија д.о.о Београд огранак Врање извршити пре почетка извођења било каквих радова и предузети све потребне и одговарајуће мере предострожности како не би, на било који начин, дошло до угрожавање механичке стабилности и техничке исправности предметних објеката.
- Подносилац захтева сноси све трошкове евентуалног оштећења наших подземних кабловских водова и постојећих енергетских објеката, насталих непажњом извођача радова или непоштовањем ових услова.

Услови за изградњу ветрогенератора у близини далековода

У складу са међународним стандардом EN 50341-3-4 и осталим међународним правилницима и усвојеним праксама приликом избора ветрогенератора потребно је водити рачуна о следећем:

Да минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника далековода у неотклоњеном стању, као и било ког дела прикључно-разводног постројења, од осе најближег ветрогенератора износи Hoserotora+D/2+10m, где је D пречник елисе ротора.

Да би претходни услов био применљив потребно је све фазне проводнике и заштитну ужад на свим далеководима на адекватан начин заштитити од еолских утицаја и вибрација проузрокованих радом будућих ветрогенератора. Овакав вид заштите је потребно да се предвиди у било ком затезном пољу постојећих и планираних далековода на коме је минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника у неотклоњеном стању и хоризонталне пројекције најближе тачке ротора (у раду) планираног ветрогенератора, мање од 3xD, где је D пречник елисе ротора.

Комунална инфраструктура

У обухвату Плана није изграђена водоводна и канализациона инфраструктура.

Општи услови за пројектовање и прикључење на водоводну мрежу:

- Прикључење на систем јавног водовода врши се непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен.
- Изузетно, када не постоји техничка могућност прикључења непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен, унутрашња водоводна или канализациона инсталација објекта може се прикључити на систем јавног водовода и канализације и преко суседне грађевинске парцеле, уз писану сагласност власника, односно носиоца права коришћења на грађевинској парцели преко које се врши прикључење привременим прикључком.
- Сваки објекат који се снабдева водом из јавног водовода мора имати сопствени водоводни прикључак.
- Прикључење на систем јавног водовода искључиво врши ЈП Водовод Врање.

- Сваки објекат, прикључен на јавну водоводну мрежу мора имати засебан водомер, чији тип, врсту и техничке карактеристике одређује ЈП Водовод Врање.
- Монтажу и замену водомера врши искључиво ЈП Водовод Врање.
- Водомер мора бити смештен у посебно склониште за водомер тј. водомерни шахт. Изградња водомерног шахта је обавеза корисника.
- Водомерни шахт треба да буде на приступачном месту, највише 2 m увучен од регулационе линије (ограде).
- Унутрашње димензије шахта за кућни водомер треба да буду 1.0 m x 1.0 m са дубином од 1.20 m.
- Димензије водомера за стамбене зграде или индустријске објекте морају да буду довољно велике да могу да се сместе сви потребни елементи за спајање и контролу линије воде. Оквирне димензије треба да буду мин 1.6 m x 2.0 m x 1.5 m.
- Шахт мора имати уграђене пењалице или прикладне мердевине.
- Ако се на месту прикључка јављају високе поџемне воде, око шахта се мора изградити хидроизолација. Водомер не сме бити у води.
- Шахт за водомер може бити изграђен од готовог бетона који мора бити прописно армиран или зидан од опеке у цементном малтеру. Дебљина зида треба да буде мин 10цм. (зависно од оптерећења)
- Шахт мора да има уграђен ливено-гвоздени или пластични поклопац одређене носивости, округлог облика димензија мин Р600 mm.
- Уколико радни притисак према хидрауличком прорачуну не може да подмири потребе виших делова објекта, обавезно пројектовати постројење за повећање притиска као саставни део интерне водоводне мреже. Уградња и одржавање такве опреме је обавеза корисника.
- Димензионисање водоводне мреже извршити према хидрауличком прорачуну, а у складу са важећим планским документом (план хидротехничке инфраструктуре).
- Испуњеност Техничких услова за прикључење на јавни водовод: пречник прикључка, величину и тип водомера, локацију и тип окна за водомер, у складу са техничким нормативима, контролише ЈП Водовод на основу техничке документације коју израђује Инвеститор.
- Пројектно техничку документацију тј. пројекат за грађевиснку дозволу или идејни пројекат коју израђује Инвеститор, доставити на сагласност у ЈП Водовод Врање. Документације не сме бити старија од 6 месеци.
- Пројектно техничком документацијом за индивидуалне објекте предвидети да се водомерно окно пројектује увучено око 2 m од регулационе линије у парцели корисника, у окну приступачном за очитавање, подобном за одржавање температуре која онемогућава замрзавање и физичку заштиту од евентуалних оштећења и крађа. 20. Пројектно техничком документацијом у делу стамбеног објекта за колективно становање предвидети да се простор за смештај водомера пројектује посебно за сваки стан, на месту приступачном за очитавање ван стамбене јединице, подобном за одржавање температуре која онемогућава замрзавање и физичку заштиту од евентуалних оштећења и крађа.
- Прикључење на јавну водоводну мрежу не може се извршити уколико радове на изградњи прикључка није извео ЈП Водовод.
- Стамбена зграда која се састоји из више грађевинских целина од којих свака има посебну намену или различите власнике, мора имати посебне прикључке за сваки овакав део.
- Водоводни прикључак јесте цевовод питке воде од споја на уличној водоводној мрежи до главног водомера у објекту или изван њега, укључујући и водомер.
- Водоводни прикључак се мора пројектовати праволинијски управно на уличну цев.
- Након извршених радова на изградњи интерне водоводне мреже и прикључка, Инвеститор је у обавези да у службу техничке припреме ЈП Водовод Врање достави геодетски снимак изведене мреже.
- Рок важности услова је једна година од дана издавања. Уколико се прикључење објекта не изврши у року, Инвеститор је дужан да се обавезно обрати ЈП Водоводу ради усаглашавања евентуалних измена на локацији.

- Износ накнаде за прикључење као и накнаде стварних трошкова израде услова за пројектовање и прикључење, наплаћује се према важећем ценовнику ЈП Водовод Врање.

Посебни услови за пројектовање и прикључење на водоводну мрежу:

- Уколико у улици не постоји изграђена хидротехничка инфраструктура, Инвеститор је у обавези да је изгради у дужини која је потребна за прикључење објекта и нормално функционисање градске мреже а у складу са планским документима. Улична мрежа мора да буде пројектована од ХДПЕ материјала - СДР17, за радни притисак од НП10. Сва цевна мрежа кућног прикључка такође мора да буде пројектована за радни притисак од НП10.
- Уличне цеви пројектовати јавним површинама и саобраћајницама у складу са планским документима. Није дозвољено пројектовање испод постојећих објеката.
- На сваком међусобном укрштању цевовода пројектовати чворове са деоничним вентилима на свим правцима. Сваки чвор са два и више вентила пројектовати у АБ шахти одговарајућих димензија, са ливено гвозденим поклопцем одговарајуће носивости и пењалицама.
- Цеви прикључног вода кућног прикључка се пројектују праволинијски управно на уличну цев и не смеју бити пројектоване и грађене испод објеката.

Општи услови за пројектовање и прикључење на канализациону мрежу:

- Прикључење на систем јавне канализације врши се непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен.
- Када не постоји техничка могућност прикључења непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен, унутрашња канализациона инсталација објекта може се прикључити на систем јавне канализације и преко суседне грађевинске парцеле, уз писану сагласност власника, односно носиоца права коришћења на грађевинској парцели преко које се врши прикључење привременим прикључком. Писану сагласност приложити уз сву осталу документацију, приликом аплицирања за прикључење.
- Канализациони прикључак може имати сваки легално изграђен објекат.
- Индустријски објекти пре прикључења на јавну канализациону мрежу, дужни су изградити уређај за предходно пречишћавање отпадних вода сходно њиховом технолошком поступку, тако да квалитет упуштених отпадних вода задовољава прописане услове из "Одлуке начину обављања комуналних делатности, снабдевања водом за пиће и пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода на територији града Врања".
- Индустријски објекти пре прикључења на јавну канализациону мрежу, дужни су уградити мерач за континуално мерење протока и шахту за узорковање.
- Није дозвољено пројектовање и прикључење на канализацију етажа објеката које су испод коте поклопца узводног шахта на уличној канализацији, (сутерени, подруми, укопане гараже и сл.) Овакви објекти или делови објекта се могу прикључити само уколико је предвиђена уградња заштитних уређаја, као што је уградња неповратних вентила и клапни на канализационом одводу из објекта или се мора предвидети препумпавање воде са тих етажа у више хоризонталне разводе интерне канализације. Сви заштитни уређаји за препумпавање спадају у домен интерне и кућне канализације, чије одржавање пада на терет Инвеститора и корисника.
- Није дозвољено прикључење атмосферске воде из олука, сливника дворишта и сл. у било који канализациони колектор. Сва кровна вода и вода од објекта и дворишта се мора површински одводити на улицу без увођења у уличне цевоводе.
- Пројектно техничку документацију тј. пројекат за грађевинску дозволу или идејни пројекат коју израђује Инвеститор, доставити на сагласност у ЈП Водовод Врање. Документације не сме бити старија од 6 месеци.
- Пројектом предвидети ревизиono окно интерне канализације на растојеању од максимално 2 m унутар регулационе линије парцеле.

- Прикључак од ревизионог окна интерне канализације па до уличне канализационе мреже извести падом од 2% до 6% управно на улични канал искључиво у правој линији без хоризонталних ломова.
- Пречник канализационог прикључка одређивати на основу хидрауличког прорачуна, с тим да пречник цеви не може бити мањи од 150 mm.
- Издати услови и добијена сагласност на пројекат не дају право Инвеститору да приступи било каквим радовима у циљу извођења прикључка на канализациону мрежу.
- Пошто је градска канализациона мрежа сепаратног система, потребно је извршити посебно пројектовање фекалне и кишне канализације.
- Повезивање дренажних подземних вода интерне канализације на јавну канализацију није дозвољено.
- Забрањено је самовласно прикључење на јавну водоводну и канализациону мрежу.
- Након извршених радова на изградњи интерне канализације и прикључка, Инвеститор је у обавези да у службу техничке припреме ЈП Водовод Врање достави геодетски снимак изведене мреже.
- Рок важности услова је једна година од дана издавања. Уколико се прикључење објекта не изврши у року, Инвеститор је дужан да се обавезно обрати ЈП Водоводу ради усаглашавања евентуалних измена на локацији.

Посебни услови за пројектовање и прикључење на канализациону мрежу:

- Кућне прикључке пројектовати директно на цев или у први низводни шахт на дубини од 1.5 m од коте терена, не дуже од 10 m. Приликом пројектовања водити рачуна о испуњености услова из тачке 6. општих услова за прикључење.
- Дозвољено је пројектовање каскаде у улични шахт с тим да се морају поштовати општа правила пројектовања за каскаде веће од 1 m.
- Уличне цеви фекалне канализације пројектовати од једнослојног ПВЦ материјала ободне крутости СН8.
- Цев кућног прикључка треба да буде од једнослојног ПВЦ материјала адекватне крутости.
- Пречнике цеви уличног вода и кућног прикључка димензионисати на основу хидрауличког прорачуна, а не мање од ДН200 mm за уличне цеви, и ДН160мм за кућне прикључке.
- Ревизиона окна на уличној канализацији пројектовати на максималном растојању од 40 m. Већа растојања образложити прорачуном.
- Уколико у улици не постоји изграђена хидротехничка инфраструктура, Инвеститор је у обавези да је изгради у дужини која је потребна за прикључење објекта и нормално функционисање градске мреже а у складу са планским документима и инструкцијама ЈП Водовод Врање.
- Цеви прикључног вода кућног прикључка, не смеју бити пројектоване и грађене испод објеката.

Телекомуниокаоцина инфраструктура

На подручју обухваћеном ПДР-ом постоје телекомуникациони (ТК) објекти, подземни телекомуникациони оптички каблови који су приказани на графичком прологу број 5 – План мреже и објеката инфраструктуре. На основу надлежних служби, на предметном подручју нема активних ни планираних РБЦ локација. За надзор и контролу рада ветроелектране ће можда бити потребно полагање телекомуникационог кабла од сваког ветрогенератора до контролне собе у објекту трафостанице „Пољаница". Кабл се полаже у истом рову са електроенергетским каблом, уз одговарајућу заштиту и међусобну удаљеност.

1.1.2.3. Концепција уређења

Коришћењем ресурса обновљивих извора енергије, односно, изградњом ветроелектране даје се важан допринос унапређењу енергетске ефикасности на подручју града Врања и

тиме посредно доприноси унапређењу квалитета животне средине.

Концепција просторног уређења

Концептом Плана утврђена је прелиминарна, основна намена површина, односно прелиминарно је одређено грађевинско земљиште, које је подељено у складу са режимом коришћења, на грађевинско земљиште за јавне и остале намене. Концептом Плана предложене су диспозиције ветрогенератора и осталих пратећих објеката и линијских инфраструктурних коридора (саобраћајних и енергетских), уз поштовање потенцијала ветра, топографских карактеристика, на довољној удаљености од насеља у циљу избегавања повећања интензитета буке и потенцијалног треперења сенки. Просторни концепт који је предложен Планом се заснива на следећем:

- Анализа и оцена затеченог стања на предметном подручју, обрађена кроз Елаборат за рани јавни увид;
- Дефинисање обухвата плана и подела земљишта на земљиште за јавне и остале намене;
- Опредељење будућег идентитета, уређења и опремања простора за планирану ветроелектрану „Пољаница“;
- Дефинисање основне намене површина, подручја у граници обухвата Плана на грађевинско и остало земљиште у функцији енергетике;
- Дефинисање грађевинског земљишта које обухвата изграђене површине и површине намењене за изградњу са поделом, у складу са режимом коришћења на грађевинско земљиште за јавне и остале намене;
- Дефинисање грађевинског земљишта јавних намена које обухвата површине чије је коришћење, односно изградња од општег (јавног) интереса, у складу са прописима о експропријацији;
- Подела на целине, узимајући у обзир морфолошке, еколошке и природне специфичности обухвата;
- Дефинисања јасних принципа поделе на урбанистичке целине, према урбанистичким показатељима и типичним карактеристикама, за које ће бити дефинисана Правила уређења и Правила грађења;
- Максимално очување постојећег природног наслеђа, предела и заштита животне средине;
- Максимално учешће свих заинтересованих страна, цивилног друштва и појединаца у процедури израде и доношења плана у складу са „Агендом 21“.

1.1.3. Хијерархијски однос са другим плановима – планска усклађеност

Смернице планова вишег реда и планова од значаја за Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ су обавезујуће и морају се узети у обзир при процени могућих стратешких утицаја Плана на животну средину, у складу са начелом хијерархије и координације на свим нивоима. Еколошки извештај о могућим утицајима Плана мора да обезбеди и информације о вези са другим плановима од значаја и циљевима заштите животне средине датим у тим плановима, као и начин на који су ти циљеви узети у обзир при изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“.

Плански документи вишег реда од значаја за процену утицаја стратешког катрактера и општих циљева заштите животне средине при изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину (Извештаја о Стратешкој процени утицаја):

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Сл. гласник РС”, бр. 88/10) и Извештај о Стратешкој процени утицаја Просторног плана Републике Србије на животну средину;
- Просторни план града Врања („Сл. гласник града Врања“, бр. 18/18, бр. 36/20 – исправка техничке грешке и 10/23.

Просторни план Републике Србије („Сл. гласник РС”, бр. 88/10) и Стратешка процена утицаја Просторног плана Републике Србије – представљају хијерархијски важну документацију вишег реда од значаја, пре свега, за опште циљеве заштите простора и животне средине. Општи циљеви ППР Србије и Стратешке процене утицаја ППРС, садрже стратешка питања заштите животне средине од значаја за Републику, као и циљеве и захтеве у области заштите животне средине релевантних секторских докумената. У том контексту, као општи циљ ППРС и Стратешке процене утицаја ППРС, дефинисана је:

- заштита основних чинилаца животне средине (ваздуха, воде, земљишта);
- одрживо коришћење природних ресурса;
- смањивање загађења и притисака од антропогених активности.

све са циљем смањивања загађења и антропогених притисака у еколошки угроженим подручјима, односно зонама и локацијама. Као посебни циљеви ППРС и СПУ ППРС издвојени су:

- заштита и одрживо коришћење вода и земљишта;
- заштита ваздуха;
- заштита биодиверзитета и станишта;
- заштита и одрживо коришћење природних добара и предела;
- унапређење управљања отпадом (смањење количине, поновна употреба (рециклажа) и депоновање);
- веће коришћење обновљивих извора енергије (енергије ветра, биомасе, соларне, геотермалне и хидроенергије);
- смањење загађивања у урбаним, индустријским, пољопривредним и другим еколошки угроженим подручјима и
- смањење притиска од привредних, саобраћајних и комуналних активности на животну средину.

Просторни план града Врања („Службени гласник града Врања“. бр.18/18, бр. 36/20 - исправка техничке грешке и 10/23), град Врање има 107 катастарских општина, 105 насељених места (град Врање, градска општина Врањска Бања и 103 сеоска насеља), 52 Месне заједнице и 21 Месну канцеларију, од тога 17 за насељено место Врање, 3 за насељено место Врањска Бања и 32 за остала сеоска насеља.

Сврха израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа за организацију, коришћење, уређење и заштиту простора града Врања, који треба да доведе до

организованог активирања просторних потенцијала и усмеравања даљег просторног развоја у оквирима одрживости.

Основни циљеви просторног развоја града Врања јесу: стварање правног и планског основа за издавање информације о локацији, локацијских услова и грађевинске дозволе, унапређење просторног развоја, односно усаглашеност економског, еколошког, физичког и социјално-културног развоја, до нивоа којим ће град Врање бити конкурентан у ширим републичким и перспективно, европским оквирима.

Општи циљеви Просторног плана града Врања:

- одговорно управљање развојем, уређењем и заштитом простора у складу са реалним потенцијалима и ограничењима природних и створених вредности и дугорочним потребама економског и социјалног развоја;
- унапређење квалитета живота и стварање услова за демографску обнову, задржавање и подстицање насељавања и повратка становништва, посебно у економски заостале руралне пределе и центре са значајним природним потенцијалима, инвестирањем у изградњу, обнављање и одржавање инфраструктуре, јавних служби и услуга;
- очувањем и унапређењем природног и културног наслеђа, и њихово коришћење у функцији уређења културног предела и одрживог развоја туризма;
- активирање и одрживо коришћење локалних ресурса, подстицајним мерама за развој малих и средњих индустријских предузећа и других облика мале привреде, која ће омогућити демографску обнову у руралном подручју;
- јачање функционалних веза са окружењем: у правцу градова Ниша, Лесковца, Бујановца и других урбаних центара.

Обновљиви извори енергије

Ветроелектране

Посебно се наглашава могућност производње и коришћења електричне енергије добијене коришћењем енергије ветра. У том погледу интересантна су подручја Кукавице и Бесне Кобиле. У овим зонама приоритетно се могу дозвољавати истраживања енергије ветра и њено коришћење на основу сагласности надлежног Министарства и услова заштите природних и културних добара.Више постојећих и планирних далековода 400 и 110 kV једним својим делом или у целости прелазе територију обухваћену границом Просторног плана града Врања.

Мале ветроелектране се могу градити и на пољопривредном земљишту уз предходно прибављену сагласност органа надлежног за послове пољопривреде и животне средине.

Планска решења - приоритети

У планском периоду посебно ће се потенцирати коришћење алтернативних извора енергије: ветра, сунца, биомасе и др. Посебно се истичу потенцијали планског подручја за коришћење хидроенергије мањих водених токова, која ће се користити за производњу енергије у малим хидроелектранама. Пажња се посвећује и потенцијалним локацијама за соларне паркове, које се могу поставити и у привредно-радним зонама и на другим локацијама а нису у власништву града.

Правила грађења на пољопривредном земљишту

На основу закона о пољопривредном земљишту ("Службени гласник Републике Србије", број 62/06, 65/08, 41/09 и 112/15) пољопривредно земљиште је добро од општег интереса за Републику Србију које се користи за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом.

Пољопривредно земљиште јесте земљиште које се користи за пољопривредну производњу (њиве, вртови, воћњаци, виногради, ливаде, пашњаци, рибњаци, трстици и мочваре) и земљиште које се може привести намени за пољопривредну производњу.

Врсте и намене објеката који се могу планирати

- стамбени и помоћни објекти за пољопривредно домаћинство; економски објекти,

објекти за гајење животиња, пратећи објекти за гајење домаћих животиња, објекти за складиштење сточне хране (сеници, магацини за складиштење сточне хране, бетониране сило јаме и сило тренчеви), објекти за складиштење пољопривредних производа (амбари, кошеви, објекти за чување готових пољопривредних производа, ђубрива, репроматеријала), објекти за смештај пољопривредне механизације и други слични објекти на пољопривредном газдинству), помоћни објекти у функцији пољопривреде (стакленик, пластеник, расадник, објекат за прераду пољопривредних производа, воћарска и виноградарска кућица, објекат за гајење печурки, објекат за складиштење пољопривредних производа - силоси, хладњаче, магацини и сл.), објекти за прераду пољопривредних производа, сервисно-радни објекти у функцији пољопривреде, пословни објекти и сл.;

- објекти од општег интереса - инфраструктурни објекти (изградња путева, са припадајућим површинама и објектима, изградња водопривредних објеката, постројења за пречишћавање отпадних вода, енергетских објеката, објеката за коришћење обновљивих извора енергије, комуналних објеката (гробља), спортско-рекреативних објеката, ширење насеља и сл., уз обезбеђивање услова заштите животне средине;
- у другим случајевима ако је утврђен општи интерес.

Пољопривредно земљиште може се користити и за проширење постојећих грађевинских реона насеља, као и формирање грађевинског земљишта изван грађевинског реона за потребе привреде, туризма, рекреације, комуналних делатности и др.

Правила грађења на шумском земљишту

На основу Закона о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012 и 89/2015) шумско земљиште јесте земљиште на коме се гаји шума, земљиште на коме је због његових природних особина рационалније гајити шуме, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљач и остваривању општекорисних функција шума и које не може да се користи у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом.

Шума је простор обрастао шумским дрвећем, минималне површине 5 ари, са минималном покривеношћу земљишта крунама дрвећа од 30%.

Врсте и намене објеката који се могу планирати

- Објекти у функцији шумске привреде, одржавања и експлоатације шума;
- Објекти у функцији туризма, рекреације и ловства (објекти туристичког, риболовног, ловног или рекреативног карактера - шанк-барови, надстрешнице, одморишта, просторије за опрему и сл.);
- Изградња економских објеката (сточне стаје - углавном за коње, који служе за транспорт и за извлачење шумске грађе, ђубришне јаме, пољски клозети, санитарни пропусник, магацини хране и објекти намењени исхрани стоке, магацини хране за сопствену употребу, летња кухиња, надстрешнице за машине и возила, и др) или стамбених објеката сопственика шума на површини до 10 АРИ;
- Изградња објеката за коришћење обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електране и други слични објекти) и експлоатација минералних сировина, ако је површина шума и шумског земљишта за ове намене мања од 15ha;
- Приступне саобраћајне површине и пратећа инфраструктура у функцији газдовања шумама;
- Ако је утврђен општи интерес. Изградња на шумском земљишту и промена намене шума и шумског земљишта може се вршити уз сагласност надлежног министарства.

Остали развојни документи

Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС“, број 101/15)

Коришћење обновљивих извора енергије је један од пет основних приоритета у Стратегији развоја енергетике Републике Србије, као и у Националном програму заштите

животне средине. Овај приоритет је, пре свега, значајан због усклађивања производње енергије са реалним потребама сектора потрошње енергије, али и са аспекта смањења утицаја сектора енергетике на животну средину, повољног утицаја на ефикасност привреде, стандард грађана и смањење увозне зависности.

Ради тога се мора систематски, плански и стратешки приступити повећању коришћења обновљивих извора енергије.

У обновљиве изворе енергије спадају: енергија ветра, енергија сунца, енергија малих хидроелектрана, геотермална енергија, енергија биомасе (укључујући биогас и биогориво), то су чисти извори енергије, који значајно доприносе смањењу загађења ваздуха, воде и земљишта.

Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара ("Службени гласник РС", број 33/2012)

Енергија из обновљивих извора је енергија произведена из нефосилних обновљивих извора као што су: водотокови, биомаса, ветар, сунце, биогас, депонијски гас, гас из погона за прераду канализационих вода и извора геотермалне енергије.

Коришћење ових извора значајно доприноси ефикаснијем коришћењу сопствених потенцијала у производњи енергије, смањењу емисија „гасова стаклене баште", смањењу увоза фосилних горива, развоју локалне индустрије и отварању нових радних места.

Нерационално коришћење фосилних извора, обезбеђење сопствене енергетске независности као и нове технологије примене, истичу све више у први план коришћење ових ресурса.

1.2. Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на Плана

1.2.1. Природне карактеристике подручја

1.2.1.1. Просторно положајне карактеристике подручја

Плански обухват, предмет Стратешке процене утицаја (Извештаја о Стратешкој процени утицаја), се налази на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце на територији града Врања, у Пчињском управном округу.

Просторно, обухват Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ се налази на око 13 km северно и благо северозападно од града Врања.

1.2.1.2. Приказ морфолошких, геоморфолошких, геолошких и педолошких карактеристика терена

Морфолошке карактеристике подручја града Врања има све одлике врањске котлине. Ова котлина у орографском погледу представља пространи басен неједнаке ширине у горњем току Јужне Мораве од Бујановца до Владичиног Хана и Сурдулице. Обод котлине је јасно изражен и са северне и северозападне стране ограничен је вулканским купастим масивима Облика (1231 mnm и Крстиловице (1132 mnm), чији источни обронци и падине чине периферни део урбанистичког подручја града Врања (Ћошка, Казанђол и Пржар). Јужни обод басена чини Скопска Црна Гора и Рујан планина, конкретније, јужну границу котлине представљају Левосојско сужење на Моравици и Кончуљска клисура на Биначкој Морави, југоисточну и источну границу котлине чине планински масиви Бесне Кобиле (1922 mnm и Кађура (1561 mnm), чији се огранци у виду висова спуштају до Врањске Бање на ободу котлине.

Најнижи део котлине чини алувијална раван променљиве ширине, усечене у терцијарне седименте од којих је изграђено околно ниско и плодно побрђе. Према долини Јужне Мораве, која протиче средином котлине, падине су стрме, са дубоко усеченим долинама река и речица чији су токови управни на ток Јужне Мораве. Такве су и Врањска и Собинска река које протичу кроз урбано подручје Врања. За време јаких киша и топљења снега ове притоке су праве бујице, док у сушном периоду у доњем току готово све пресушују, сем Бањске реке, која протиче средином урбаног подручја Врањске Бање, и која по величини слива и количини воде је највећа притока Јужне Мораве у Врањској котлини. У Врањској котлини јављају се абразиони облици – језерске терасе и остаци речне терасе Јужне Мораве. На овим облицима рељефа формирано је насеље Врање и већи број сеоских насеља.

Геоморфолошке и геолошке карактеристике, на посматраном подручју, у току неогена су се стварали басени са слатководном лимничком (језерском) седиментацијом која се одвијала у континуитету све до квартара. Неогене наслаге су развијене у оквиру миоцена и плиоцена. Континуирану депозицију језерских творевина местимично је прекидала вулканска активност. Вулканизам је био интензиван крајем миоцена, киселог је типа и углавном је представљен дацитима, и њиховим пирокластитима. Неогене творевине шире зоне истраживања представљене су: горње миоценим депозицијама латководних лимничких творевина, представљених глинцима и лапорцима, са местимичним појавама вулканокластичног материјала и пробојима дацита, и плиоценим слатководним наслагама представљеним сиво-зеленкастим лапорцима, мрким и бентонитским глинама, и сивим песковима.

Неогене творевине се налазе у подини квартарних пролувијалнихседимената, представљених фацијом талога субареалних делти, и удискордатном су односу са њима, те стога имају посебан значај за приказ геолошких карактеристика. Квартарне творевине субареалних делти представљају систем сложен одвећег броја конуса који изграђују предгорну акумулациону форму. Седименти леже преко плиоцених творевина, а депозицијагрубокластичног материјала везана је за доњи плеистоцен коме супретходила спуштања јужног блока Плачковице. Предгорни конус је изграђен од шљункова, супескова и ређе суглина који се смењују у видуврло неправилних сочива различитих

димензија. Стратификација материјала је хаотична и коса. Уочава се директна зависност саставапредгорних конуса од састава основног горња у коме се налазе појединикорени конуса. Тако су шљункови око Врања изграђени од незаобљених комада кристаластих шкриљаца док код Моштанице преовлађују супескови настали распадањем гранитоида који се такође запажају као комади у супесковима. Дебљина седимената износи око 35. Карактеристични супо бочном смењивању седимената, тако да се и блиски профили веома разликују по распореду литолошких чланова.

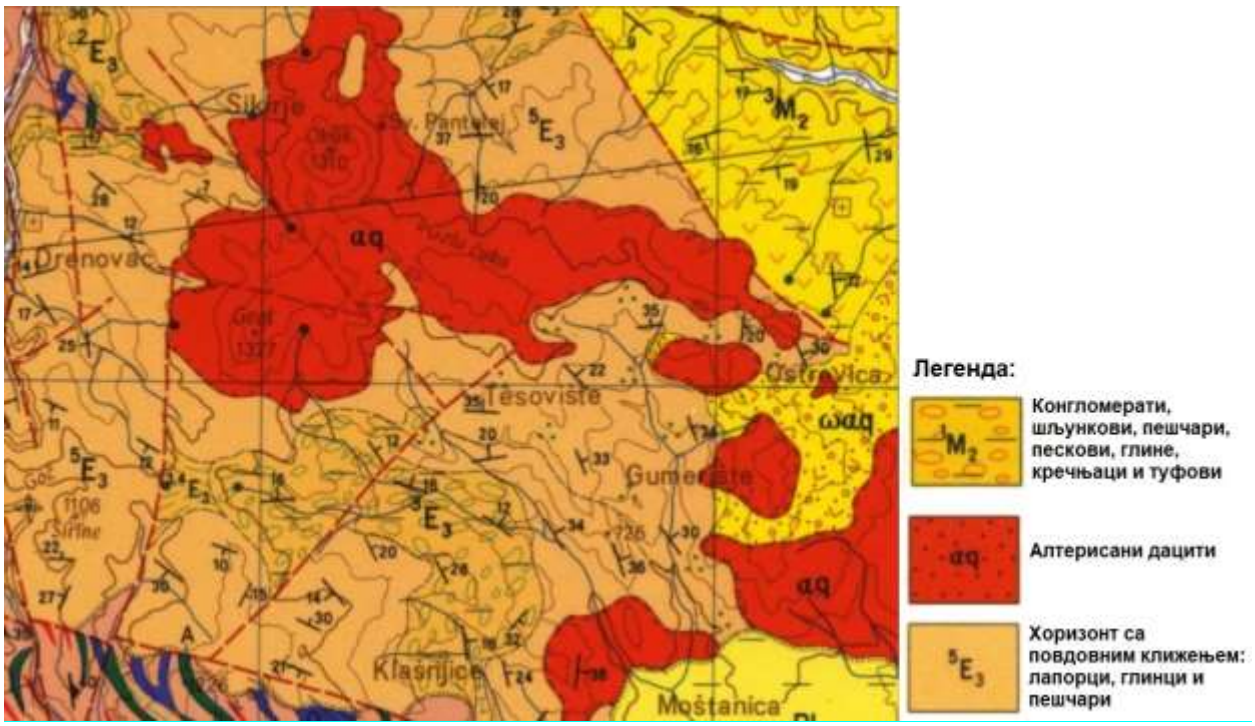
Литолошки састав терена, геолошка грађа и морфолошке карактеристике предодређују укупне хидрогеолошке карактеристике локације. Морфолошки, подручје истраживања представљено је заравњеном падином, са падовима у зони проширења око 3˚ - 10˚, стабилном у садашним условима. Генерално терени под нагибом изложени су интензивним егзогеним геоморфолошким процесима. Овај процес механичке ерозије углавном условљава вода, а потпомогнут је гравитацијом. Степен разарања на падинама и косинама зависи пре свега од нагиба терена и геолошког састава и тектонског склопа терена. На терну истраживања заступљени су квартарни и плиоцени седименти. У хирогеолошком смислу, приповршински делови терена, у зависности од литолошког састава и степена захваћености физичкомеханичких и физичко-хемијских измена понашаће се хидрогеолошки различито. Дубљи хоризонти у зависности од састава могу бити хидрогеолошки изолатори или колектори.

Педолошки покривач Јужне Србије представљен је смоницама, гајњачама, подзолом, и параподзолом у котлинама, ранкерима и параподзолом на силикатним стенама, а рецентним речним наносима поред река.

Земљиште и биљни свет топографске површине града и њеног непосредног окружења су творевина са комплексном генезом. На територији града Врања, под утицајем карактеристичних педогенетских чинилаца (геолошка подлога, рељеф, клима, вегетација, хидрографија, човек) формирани су различити типови. Педогеографску основу чине варијетети алувијалних земљишта, смонице, гајњаче и планинског тла (подзоли) са особеном фитогеографском структуром.

Генетичке творевине заузимају од 22% до 25% укупне површине врањскерегије. Агенетичке творевине покривају највећи део подручја и заузимајуоко 75% површине врањског подручја. Гајњаче, смонице и подзолзаузимају средњи висински део врањског подручја и на нагибним теренимасу у стању еродираних типова. Планинске црнице заступљене су на вискоим теренима као и на површинама са прорећеним шумама.

Земљишни покривач врањског подручја је разноврсних продуктивних својстава. Заступљене су две групе: агенетичке творевине и генетичке творевине. Код агенетичких творевине долазе скелет, скелетоидне земљишне творевине и алувијално-делувијални наноси. Код генетичких творевина заступљени су типови земљишта: гајњача и њени варијетети, смоница и њени варијетети, подзол и трагови планинске црнице.

Слика бр. 1: *Геолошка карта планског подручја*

1.2.1.3. Приказ хидрогеолошких, хидрографских и хидролошких карактеристика подручја

Литолошки састав терена, геолошка грађа и морфолошке карактеристике предодређују укупне хидрогеолошке карактеристике локације. Како је локација предвиђена за изградњу Регионалног центра за управљање отпадом, хидрогеолошке карактеристике су од посебног значаја. Имајући у виду положај предметне локације, као и литолошке карактеристике терена који је изграђен од седимената језерског плиоцена - глине и добро консолидованих пескова, са неправилним бочним уплитањем осталих кластичних чланова пролувијалног типа - пескова и глина које су додатно измењене егзогеним, секундарним, физичко-хемијским процесима, могу се приказати хидрогеолошки услови, наравно имајући у виду пројектовану дубину испитивања.

Хидрографски услови северозападног дела Врањске котлине имају, између осталог, пресудан утицај на постанак и развој Врања. Евидентно је да су хидролошки услови релевантан локални физичко-географски елемент који је у знатној мери утицао на првобитну локацију насеља.

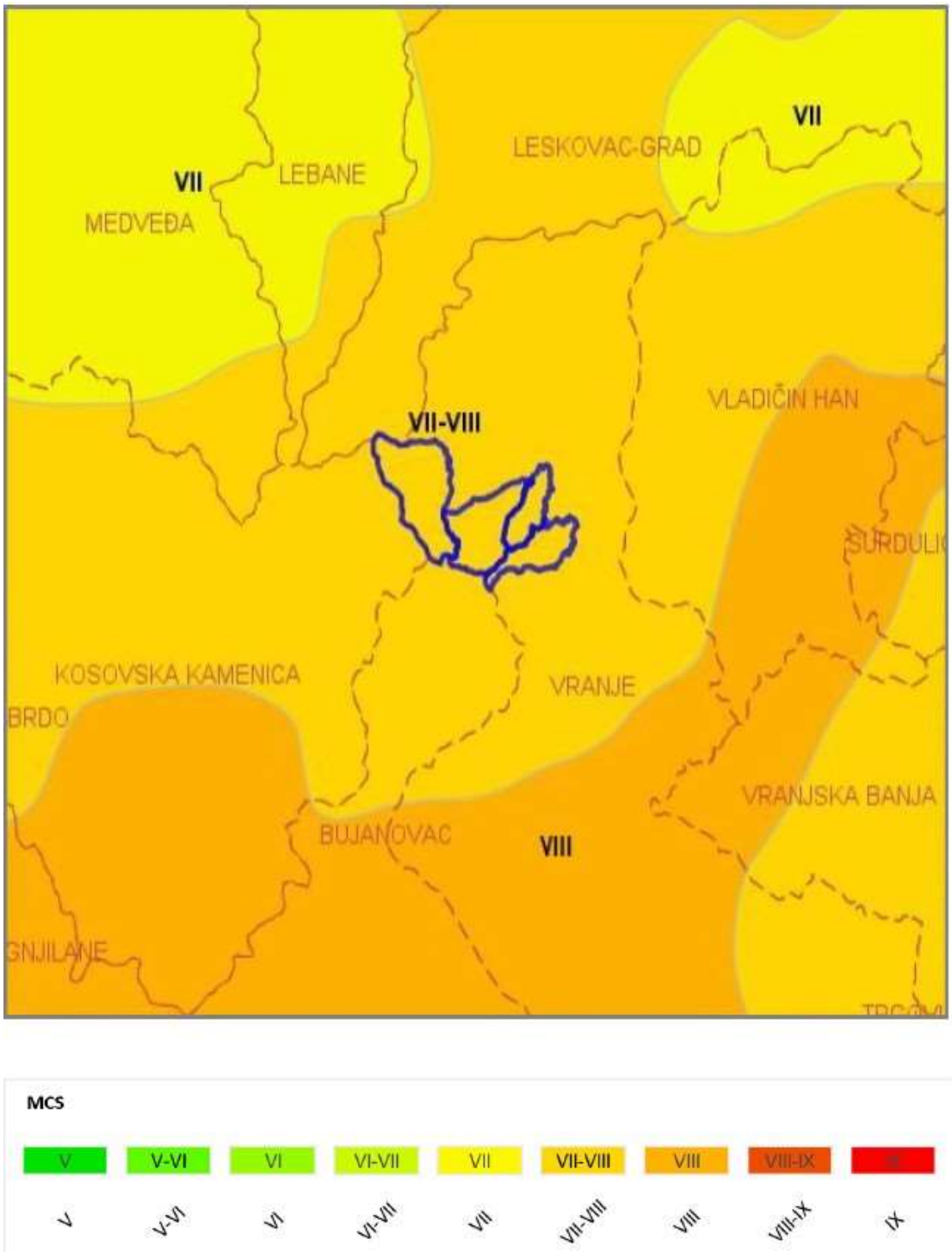
Јужна Морава, највећа река на територији града, протиче средишњим делом у дужини од 26 km и на том путу прима 16 десних и 11 левих притока. Мада ова велика река само мањим делом (7,5%) од укупне дужине (343 km) тече кроз Град Врање, од великог је значаја за овај крај. Укупна површина слива Јужне Мораве износи 15469km ^{2} (од тога у Граду Врању 813 km ^{2} – 5,25%), а средњи протицај реке пред саставом са Западном Моравом 115m^3/sec. Због велике искрчености (јака ерозија) протицај реке и њених притока је неуједначен што често доноси поплавне пролећне и јесење воде.

Десне притоке Јужне Мораве на подручју града Врања су: Кршевичка река (82), Коштаничка река (30), Црнолушки дол (5,3), Преображањска река (34,7), Требешињска река (36), Тибушка река (49,6), Шалин Дол (1), Ћуковачка река (5,4), Топлички поток (0,75), Топлачка река (2,75), Бањштица (114,6), Буковички поток (2,85), Корбевачка река (76,3), Паневаљска река (4,12) и Церкалска долина (0,9). Леве притоке Јужне Мораве на подручју града Врања су: Давидовачка река (25), Павловачка река (24), Нерадовачка река (18), Бунушевачка река (6,85), Врањска река (31,6), Рашкин Поток (6,04), Суви Дол (2,33), Чивлачки поток (3,5), Ђоринski поток (2,36), Бресничкиpоток (6,18), Моштаничка река (30).

У обухвату Плана детаљне регулације нема евидентираних површинских водотокова. У широј околини планског подручја протиче река Ветерница (водоток I реда) са осталим водотоцима II реда (Трстенска река, Рождачка река и Станичка река).

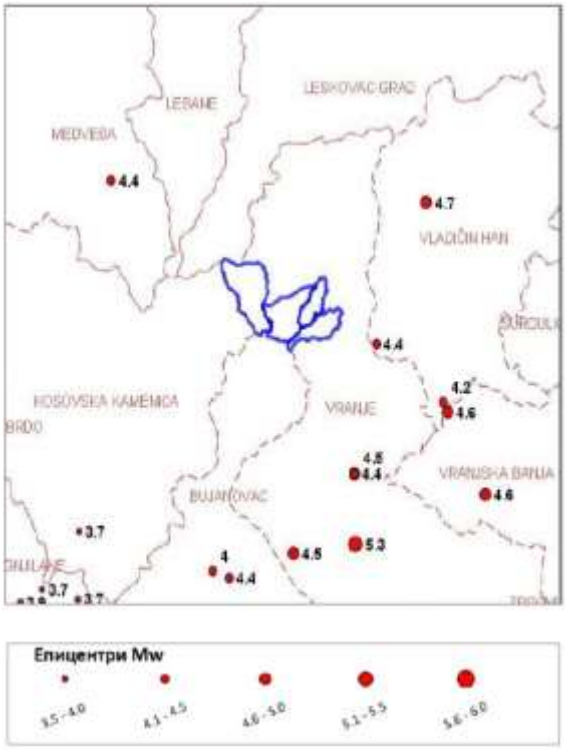
1.2.1.4. Приказ постојећег стања са аспекта сеизмичности терена

На основу досадашње сеизмичке активности и доступних података сеизмичких хазарда објављених од стране Републичког сеизмолошког завода (РЗС), као и Услова бр. 02-150-1/2023 од 28.03.2023. године, Републички сеизмолошки завод, планско подручје, припада зони од 7-8˚ по скали MCS за повратни период од 475 година, што означава условну повољност из угла сеизмичности, што означава условну повољност са аспекта сеизмичности, односно у зони је са умереним условно повољним степеном угрожености земљотресом, са средњом вероватноћом појаве.

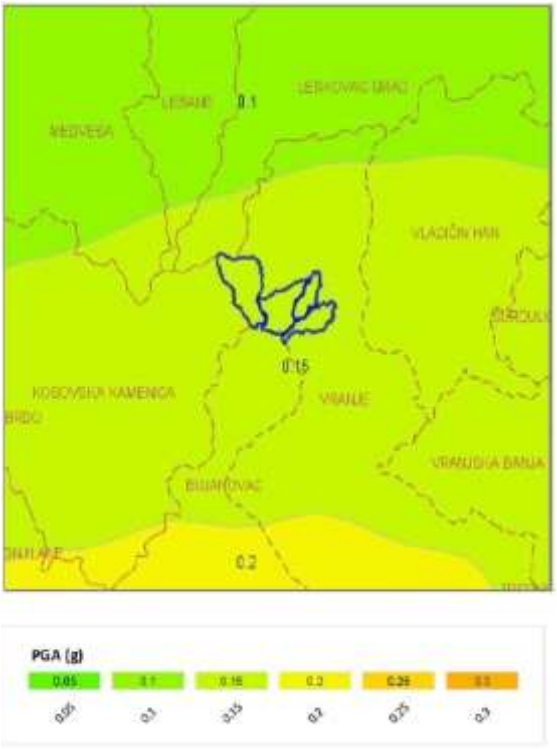

Слика бр. 2: *Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475 година*

Заштита од земљотреса се спроводи кроз примену важећих сеизмичких прописа за изградњу Ветроелектране „Пољаница”.

Слика бр. 3: *Карта епицентара земљотреса магнитуде Mw>=3.5 јединица Рихтерове скале лоцираних на планском подручју или у непосредној околини, а од утицаја су на планско подручје, за План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница”*

Слика бр. 4: *Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г., по параметру максималног хоризонталног убрзања на тлу типа А (Vs,30>800m/s) на планском подручју за План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница”*

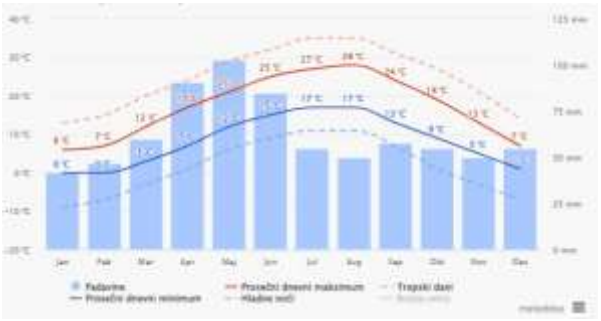
1.2.1.5. Приказ стања са аспекта климатолошких карактеристика и метеоролошких параметара

Климатски и метеоролошки услови представљају битан фактор за одређивање стања животне средине и процену утицаја планираних активности у планском подручју. Метеоролошке прилике се најчешће дефинишу помоћу просторних и временских варијација струјања, температуре, влажности и интензитета зрачења.

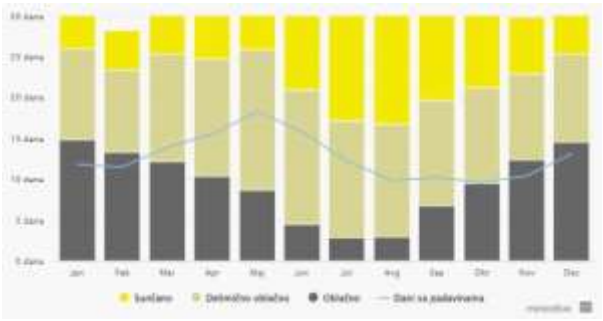
Врање се налази у јужном делу умерене климатске зоне северног умереног топлотног појаса тако да су јужни климатски утицаји израженији у односу на северне. Климатски утицаји са југа продиру долинама Вардара и Пчиње, преко ниске кумановско-прешевске повиије и најнижих делова Врањске котлине. Са севера, долином Јужне Мораве продиру умерено-континентални климатски утицаји. Са запада и истока су утицаји планинске климе. Отуда Врање има локалну климу која се формира под различитим климатским утицајима.Главне одлике климе Врања су неједнако трајање годишњих доба, умерено хладне зиме, углавном топла пролећа, дуга и топла лета и топлије јесени од пролећа. Рељеф урбаног ареала Врања главни је климатски фактор који одређује главна микроклиматска својства. Тако, пролеће у нижим – јужним, југоисточним и источним деловима почиње раније у односу на више периферијске делове. У планинском залеђу пролеће се скоро не јавља, јер се из зиме прелази у лето. Основни климатски показатељи мењају се са променом рељефа – са порастом висине температура опада, расте

влажност, облачност, падавине, притисак је нижи, уопштено услови постају лошији за живот људи.

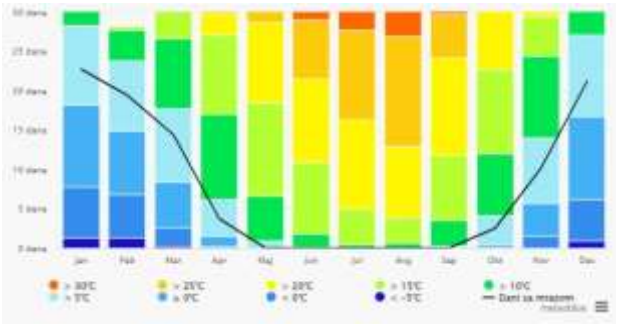
Средња годишња температура ваздуха је 10,9ºC, а средња влажност ваздуха 71,7%. Најтоплији месец у години је август са просечном температуром од 21,6ºC, а најхладнији је јануар са просечном температуром од -0,7ºC. Просечан број облачних дана је 118,7. Годишња количина падавина износи 614 mm.

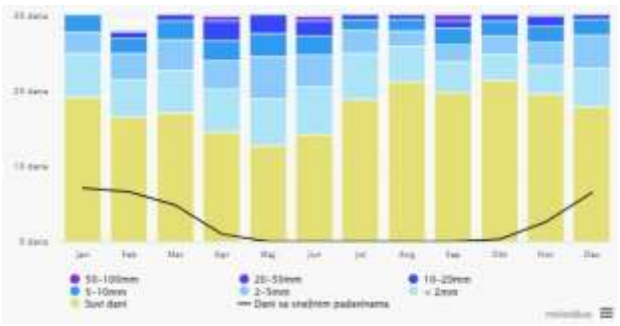
Слика бр. 5: *Просечна температура и падавине - град Врање (https://www.meteoblue.com)*

Слика бр. 6: *Облачни, сунчани кишни дани - град Врање (https://www.meteoblue.com)*

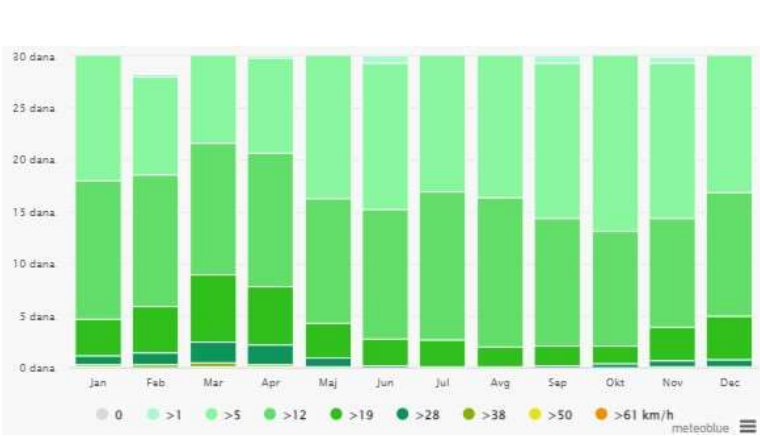

Слика бр. 7*: Максималне температуре – град Врање (https://www.meteoblue.com)*

Слика бр. 8: *Количина падавина – град Врање (https://www.meteoblue.com)*

Највећу фреквенцију имају северозападни (NW), јужни (S), северни (N), западни (W) и североисточни (NE) ветар, а најмању југозападни (SW), југоисточни (SE) и источни (E) ветар.

Слика бр. 9: *Брзина ветрова – град Врање (https://www.meteoblue.com)*

Слика бр. 10: *Ружа ветрова – град Врање (https://www.meteoblue.com)*

1.2.1.6. Приказ стања заштићених природних добара

Према Решењу Завода за заштиту природе Србије о условима заштите природе 03 бр. 021-1052/2 од 12.05.2023. године., не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у просторнок обуухвату еколошке мреже Србије.

Условима је дефинисана обавеза, да ако се у току извођења радова наиђе на природно добро геолошко-палентеолошке или минеролошко– петролошке објекте, за које се предпоставља да имају својства природног добра, сагласно Чл. 99. Закона о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18-др. закон и 71/21), инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да о томе обавести да обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица.

1.2.1.7. Приказ културних добара

На основу увида у постојећу документацију и према Условима о мерама заштите културног и археолошког наслеђа на подручју Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, на теритрији града Врања, бр. 500/2-02 од 10.04.2023. године., Завод за заштиту споменика културе Ниш, подаци о непокретном културном наслеђу на предметном простору нису прикупљени, те у тренутку подношења захтева, не постоје: утврђена непокретна културна добра, евидентирана добра која уживају претходну заштиту, евидентиран ратни меморијали.

Планском документацијом, предметно подручје, третира се као археолошки неистражен простор, што може утицати на очување археолошког наслеђа, тако и на реализацију Плана, у случају открића археолошког наслеђа током извођења радова предвиђених Планом.

У границама подручја Плана детаљне регулације, обавезно је поштовање Члана 109. Закона о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 52/11 – др.закон, 99/11 – др.закон, 6/20 - др.закон, 35/21 - др. закон и 129/21 - др. закон) који гласи: „Уколико се у току извођења земљаних радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен“.

1.2.1.8. Приказ стања изгледа предела и пејзажа

Стање у простору, са аспекта предеоних и пејзажних карактеристика и вредности просторне целине и визуелних утицаја, представља важан фактор са аспекта сагледивости и утицаја на локално становништво и остале кориснике простора.

Утицај на изглед предела и пејзажа зависи од начина коришћења земљишта планског подручја и топографских карактеристика подручја као и од положаја рецептора и његове осетљивости.

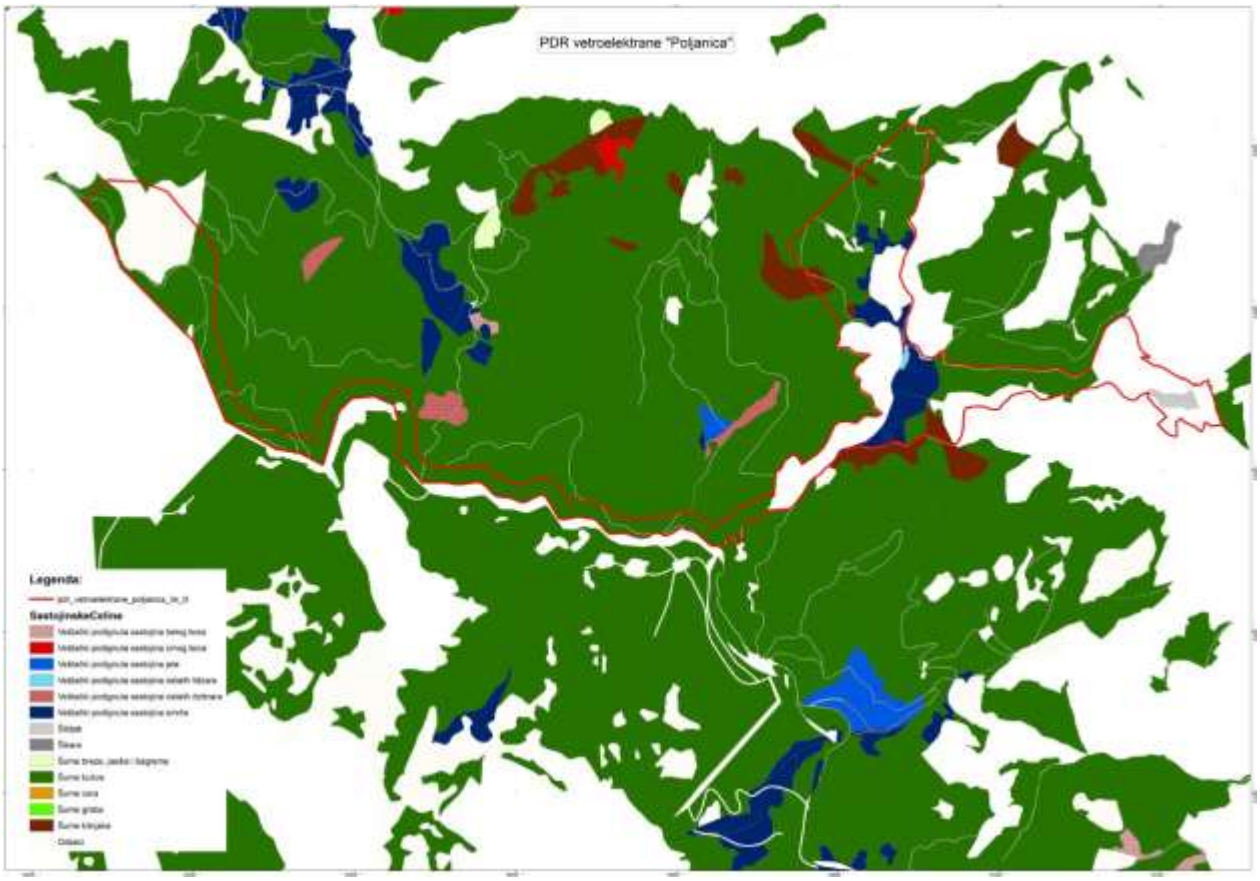
У физичке карактеристике се могу сврстати природне карактеристике (морфологија терена, стање вегетације, постојеће водене површине) и створене (изграђеност, обрађеност). Апстрактне карактеристике представљају субјективан доживљај посматраног простора (специфичност облика, разноликост, компактност, хармоничност, естетски доживљај).

Према Условима за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. 4952 од 31.03.2023. године., Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд, граница Плана обухвата део Газдинских јединица: „Гранична шума“ којом газдује Шумско газдинство „Врање“ Врање.

Према подацима и условима ЈП „Србијашуме” издатим за потребе израде овог Плана:

- основна намена шума обухваћених Планом је дефинисана као производња техничког дрвета и заштита земљишта од ерозије и стална заштита шума (изван газдинског тертмана);

- на обухваћеним површинама се налазе састојине: букве, китњака, шибљак и вештачки подигнуте састојине осталих лишћара и смрче. Степен угрожености шума од пожара обухвата II, IV, V и VI степен угрожености, у зависности од састојина;
- на планском подручју налазе се шуме високе заштитне вредности HCVF - 4 (заштита земљишта од ерозије, стална заштита шума), представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.

Слика бр. 11: *Састојинске целине у обухвату Плана детаљне регулације*

У циљу обезбеђивања потребних површина за реализацију ветроелектране, односно за монтажу ветрогенератора, постављање подземних каблова и других неопходних радова биће потребно уклонити део вегетације што ће утицати на изглед предела. Наведени утицај је привремен и пролазан. Обзиром на чињеницу да ће темељи ветрогенертора заузимати мале површине утицај на вегетацију и површинско земљиште јавиће се на само малом и ограниченом простору.

1.2.1.9. Приказ стања биодиверзитета подручја

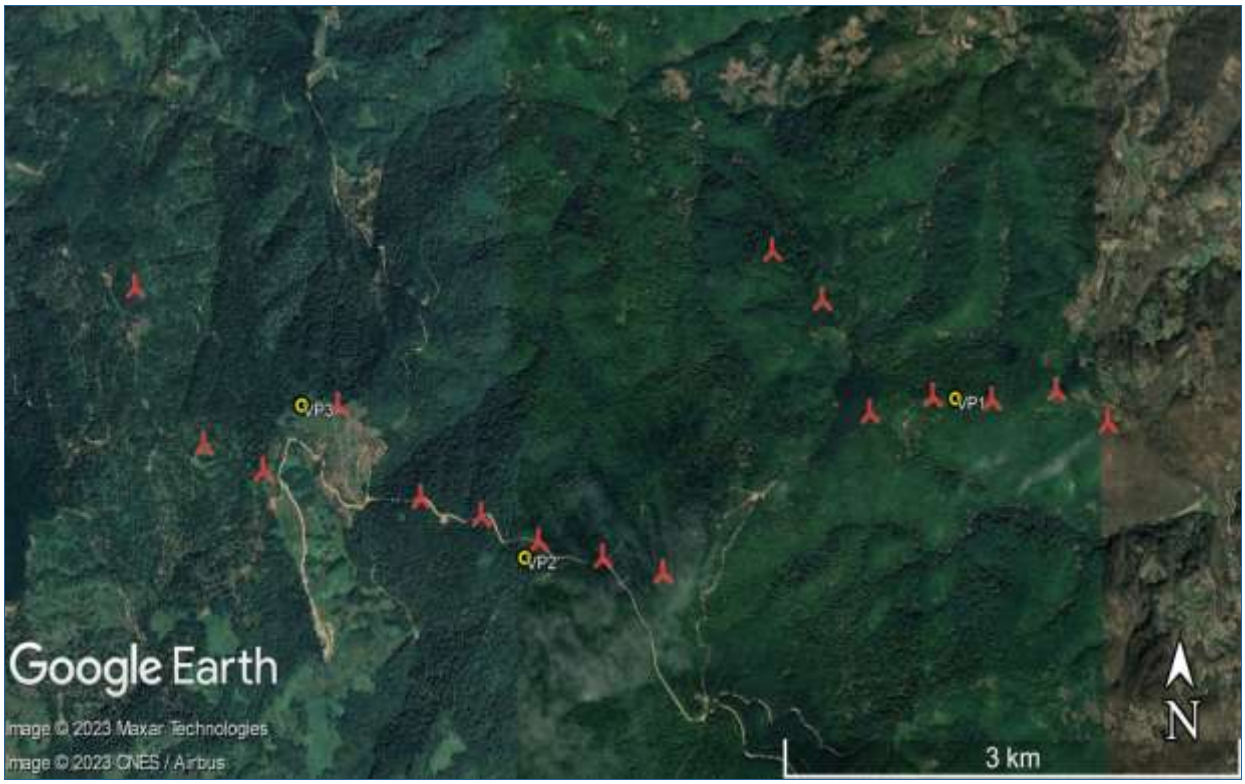
За предметни простор планиране Ветроелектране „Полјаница“ урађен је Извештај о једногодишњем мониторнигу птица и слепих мишева Ветропарк „Полјаница“, мај 2023. године., Др. Стефан Скорић и Др. Марко Раковић.

Према Извештају мониторинга птица и слепих мишева извршеног на подручју Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, за период од октобра 2021. године., до септембра 2022. године.

Коришћена методологија истраживања заснована је на смерницама Prakljačić et al. (2011) и најшире прихваћеној међународној пракси (Scottish Natural Heritage, 2017).

Примарна сврха истраживања је да обезбеди улазне податке за модел ризика од судара (Madsen 2015), који предвиђа смртност од судара са турбинама. Повољне тачке за посматрање су дизајниране да квантификују ниво активности лета и његову дистрибуцију

у области истраживања. У оквиру пројекта ветропарка обављена су три посматрања у оквиру локације пројекта ветропарка.

Слика бр. 12: *Тачке осматрања (жути кругови) за праћење птица на Ветропарку „Пољаница“*

За одабир примарних циљних врста коришћени су следећи критеријуми:

- Врсте са познатим ризиком од судар са ветротурбинама;
- Врсте наведене на Европској црвеној листи као рањиве, угрожене или критично угрожене (BirdLife International, 2015a);
- Врсте са неизвјесним или негативним краткорочним и/или дугорочним трендом у Србији (BirdLife International, 2015a).

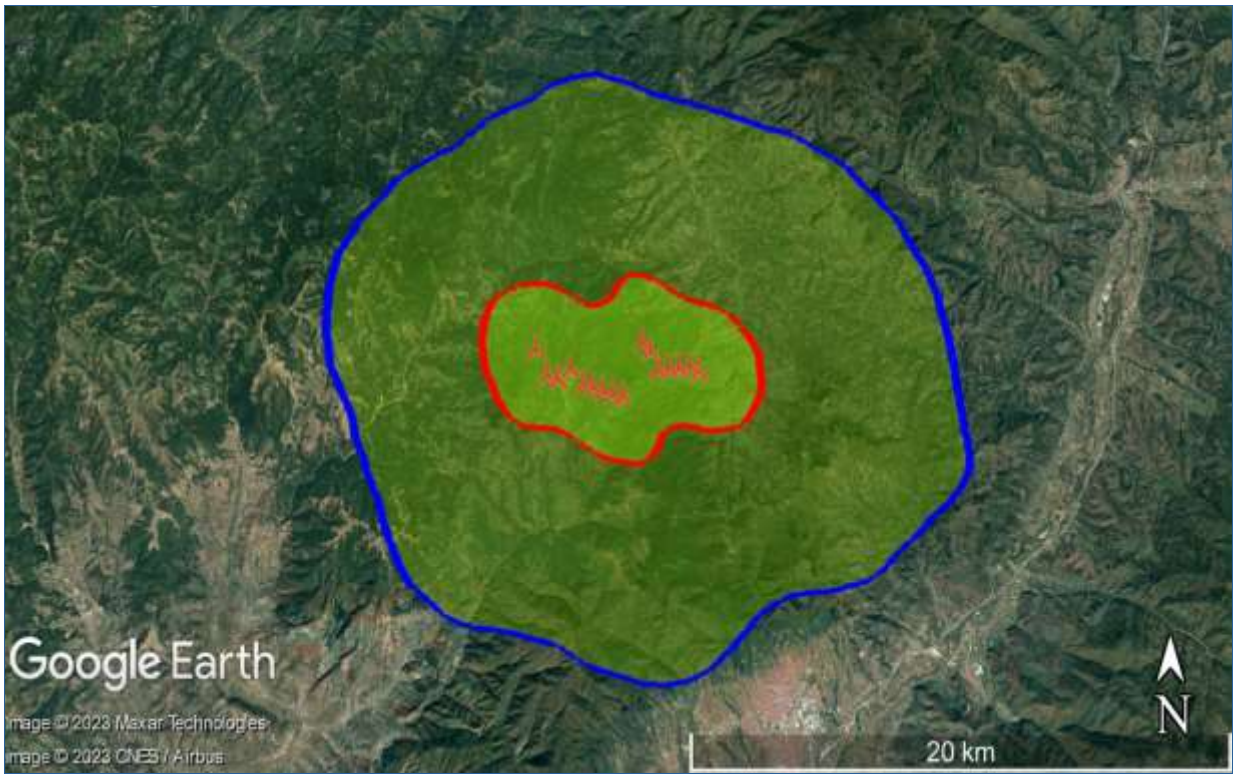
Циљне врсте укључују:

1. Ждрал, *Grus grus*
2. Бела рода, *Ciconia ciconia*
3. Црна рода, *Ciconia nigra*
4. Јастреб, *Accipiter gentilis*
5. Кобац, *Accipiter nisus*
6. Еја мочварица močvarica, *Circus aeruginosus*
7. Пољска еја, *Circus cyaneus*
8. Степска еја, *Circus macrourus*
9. Еја ливадарка, *Circus pygargus*
10. Мишар, *Buteo buteo*
11. Риђи мишар, *Buteo rufinus*
12. Осичар, *Pernis apivorus*
13. Орао змијар, *Circaetus gallicus*
14. Suri orao, *Aquila chrysaetos*
15. Црна луња, *Milvus migrans*
16. Ветрушка, *Falco tinnunculus*
17. Сива ветрушка, *Falco vespertinus*
18. Ластавичар, *Falco subbuteo*
19. Сиви соко, *Falco peregrinus*

Врсте грабљивица подложне судару са турбинама на ветар током сезоне гнежђења могу имати територије за гнежђење много веће од обима ветропарка. Из ових разлога и у

складу са SNH (2017) предузета су истраживања ради идентификовања места гнежђења у широј околини планског подручја. Обављена су два истраживања за циљне врсте грабљивица у релевантним месецима где су прикупљани подаци о заузетим територијама (посета 1) и локације активних гнезда (посета 2). Дошло је до извесног преклапања у времену размножавања циљних врста, тако да су неке посете укључивале претрагу за неколико врста у исто време.

У складу са (Prakljačić et al, 2011), област истраживања се простирала од 1 km до 6 km од кластера турбина у зависности од врсте (Слика бр. 13). Област оивичена црвеном линијом представља област од 2 km удаљену од ветрогенератора (за мање врсте грабљивица), док плава линија представља радијус од 6 km удаљену од ветрогенератора (за веће врсте грабљивица).

Слика бр. 13: *Обим области истраживања за истраживање грабљивица на подручју ветропарка „Поланишта”*

Такође, вршена су истраживања специфичних за врсте за врсте ноћних птица. Ноћне врсте које се вероватно размножавају у близини подручја укључују:

- Мала ушара *Asio otus*;
- Кукумавка *Athene noctua*;
- Кукувија *Tyto alba*;
- Шумска сова *Strix aluco*;
- Велика ушара, buljina *Bubo bubo*; i
- Ћук, *Otus scops*.

Резултати истраживања птица:

Током једногодишњег истраживања птица са видиковаца/повољних тачака за посматрање забележено је шест циљних врста и сажето Табели бр. 1.

Табела бр. 1: *Циљне врсте забележене на подручју Ветропарка „Поланишта“*

Врста	Европска црвена листа	Статус
Ciconia nigra *Црна рода*	LC – најмања брига	селица
Accipiter nisus	LC – најмања брига	станарица

Кобац		
Accipiter gentilis Јастреб	LC – најмања брига	станарица
Pernis apivorus Осичар	LC – најмања брига	гнездарица/селица
Buteo buteo Мишар	LC – најмања брига	станарица
Buteo rufinus Риђи мишар	LC – најмања брига	станарица

У Табели бр. 2. приказане су вредности времена које су циљне врсте птица провеле на различитим висинама током мониторинга.

Табела бр. 2: *Укупно време лета проведено на различитим категоријама висине у минутима*

	Укупно време лета проведено на различитим висинама у минутима		
Врста	0-50m	50-180m	>180m
Ciconia nigra			4:45
Accipiter nisus	14:15	6:45	2:00
Accipiter gentilis	3:15	2:30	6:00
Pernis apivorus	13:15	10:45	15:00
Buteo buteo	28:45	46:45	80:15
Buteo rufinus			5:00

Укупно 4 од 6 циљних врста птица забележене су у оквиру прозора ризика (висина између 50-180 m) од судара и за ове врсте смо израчунали вероватноћу страдања од колизије по модел ризика од судара, и представљени је у Табели бр. 3. Највећи ризик од судара са турбинама имале су најбројније птице грабљивице на истраживаном подручју: мишар (*Buteo buteo*).

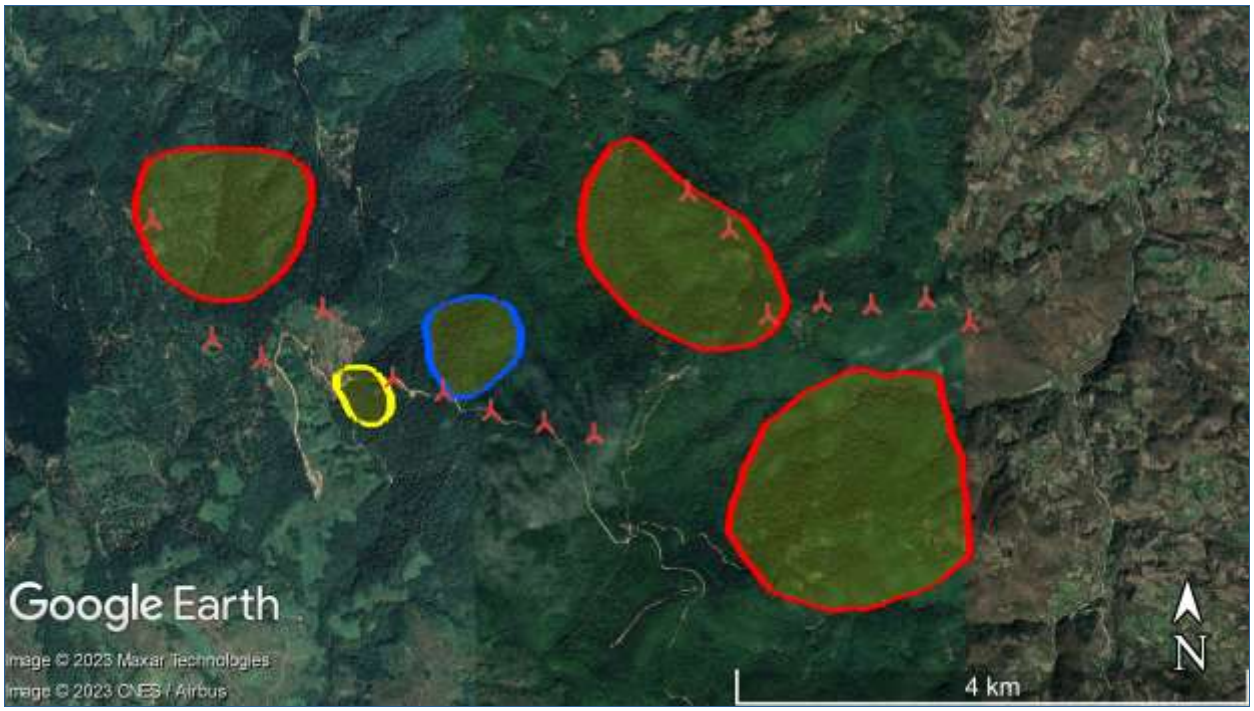
Табела бр. 3: *Вредности страдања добијене помоћу модел ризика од судара за врсте посматране у оквиру прозора ризика од судара за период од 1 године*

Врста	**Стопа избегавања**				
	без	**90%**	**95%**	**98%**	**99%**
Accipiter nisus	12,34	1,23	0,62	0,25	0,12
Accipiter gentilis	5,16	0,52	0,26	0,10	0,05
Pernis apivorus	20,57	2,06	1,03	0,41	0,21
Buteo buteo	106,54	10,65	5,33	2,13	1,07

Модел ризика од колизије за низове турбина показује релативно ниску годишњу стопу судара када се узме у обзир стопа избегавања. Њавеће стопа судара може се очекивати код најчешће врста мишара (*Buteo buteo*). Под предпоставком да је стопа избегавања 98% за *Buteo buteo* и *Pernis apivorus* као и 95% за *Accipiter nissus* и *A. gentilis* (Scottish Natural Heritage, 2017), стопа судара за ове четири врсте је један страдали мишар и један јастреб осичар у пет година. За преостале две врсте вероватноћа страдања је на нивоу једне птице у 10 година.

Током једногодишњег ВП истраживања, поред циљних врста, забележено је присуство и 55 нецианих врста птица.

У складу са медтодологијом предложеном за овај мониторинг, током марта, априла, маја и јуна 2022. године., спровели смо истраживање птица грабљивица у ширем подручју око локације пројкета (у кругу од два и шест километара од најближих ветрогенератора). Већина грабљивица виђених у овој области се гнезде касније, али смо шире подручје потражили током марта ради могућег лоцирања територије већих врста (нпр. сури орао) које се гнезде раније. Током наших претрага нисмо нашли парове за гнежђење нити територије већих грабљица. Што се тиче обичних грабљивица око и унутар граница области ветропарка, затекли смо три територије обичбног мишара (*Buteo buteo*), и по једну територију кобца (Accipiter nisus) и јастреба осичара (Pernis apivorus).

Слика бр. 14: *Територије различитих врста грабљивица у близини ветропарка „Пољаница“. Плаво приказано је подручје јастреба осичара Pernis apivorus, жуто приказано подручје је територија кобца Accipiter nisus, а црвено приказано подручје су територије мишара Buteo buteo*

Током ноћних истраживања у октобру (2021), марту и априлу (2022) забележене су три врсте сова, шум ска сова (*Strix aluco*), сова мала ушара (*Asio otus*) и ћук (*Otus scops*). Одговор мужјака на пуштање оглашавања добили смо од 2 пара шумске сове и мале ушаре током свих сесија репродукције звука. Током пролећног истраживања имали смо одговор једног пара ћука.

Слика бр. 15: *Приказ забележених ноћних птица*

Током трансеката за слепе мишеве, нисмо наишли на сове што би могло да имплицира да ове птице не користе у великој мери области ветропаркова.

Укупно 29 врста, изузев грабљивица и сова, забележено је у областима предвиђеним за постављање ветрогенератора током истраживања птица гнездарица. Богатство врста било је највеће у подручју трансекта 3 (н=20), а најмање у подручју трансекта 2 (н=18). Кумулативно, највећу густину приплодних птица имала је велика сеница (Парус мајор).

Табела бр. 4: *Густина гнездарица на трансекту 1 (плави трансект, 19 врста)*

Трансект 1	
Врста	Густина (парова/ha)
Fringilla coelebs	0.12
Certhia brachydactyla	0.02
Sylvia atricapilla	0.06
Dendrocopos major	0.06
Dendrocopos medius	0.02
Erithacus rubecula	0.10
Turdus merula	0.08
Turdus philomelos	0.08
Cyanistes caeruleus	0.02
Aegithalos caudatus	0.03
Cuculus canorus	0.05
Columba palumbus	0.04
Sitta europaea	0.02
Periparus ater	0.03
Garrulus glandarius	0.03
Picus viridis	0.02
Anthus trivialis	0.02

Emberiza citrinella	0.02
Parus major	0.14

Табела бр. 5: *Густина гнездарица на трансекту 2 (жути трансект, 18 врста)*

Трансект 2	
Врста	Густина (парова/ha)
Fringilla coelebs	0.15
Certhia familiaris	0.02
Sylvia atricapilla	0.10
Dendrocopos leucotos	0.02
Dendrocopos major	0.05
Erithacus rubecula	0.12
Turdus merula	0.06
Turdus philomelos	0.04
Cyanistes caeruleus	0.02
Cuculus canorus	0.08
Columba palumbus	0.04
Sitta europaea	0.05
Periparus ater	0.02
Regulus regulus	0.04
Garrulus glandarius	0.02
Picus canus	0.03
Troglodytes troglodytes	0.03
Parus major	0.11

Табела бр. 6: *Густина гнездарица на трансекту 3 (бели трансект, 20 врста)*

Трансект 3	
Врста	Густина (парова/ha)
Fringilla coelebs	0.03
Sylvia communis	0.02
Sylvia atricapilla	0.06
Dendrocopos major	0.01
Erithacus rubecula	0.08
Turdus merula	0.09
Turdus philomelos	0.04
Cyanistes caeruleus	0.02
Aegithalos caudatus	0.01
Lanius collurio	0.02
Cuculus canorus	0.03

Coccothraustes coccothraustes	0.03
Sitta europaea	0.02
Parus palustris	0.01
Garrulus glandarius	0.02
Picus viridis	0.03
Anthus trivialis	0.03
Lullula arborea	0.03
Emberiza citrinella	0.02
Parus major	0.07

Слепи мишеви

Све врсте слепих мишева су у Европи заштићене Директивом о стаништима ЕУ. Такође, према националном законодавству, све врсте слепих мишева су заштићене Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16, 98/16) као строго заштићене врсте. С обзиром на то да не постоје објављени подаци о истраживањима слепих мишева за подручје ветропарка и његову околину, све забележене врсте слепих мишева третирали смо као циљне врсте. Врсте се деле на примарне и секундарне врсте на основу познате склоности да страдају од оперативних ветрогенератора. Истраживање циљних врста састоји се од три методологије; два за регистрацију слепих мишева у лету (ручни и аутоматски детектори за снимање слепих мишева) и један за проналажење склоништа слепих мишева.

Истраживања ће пратити три методологије. Спровешће се мануална и аутоматизована истраживања слепих мишева помоћу детектора на терену. Истраживања ће резултирати индексом активности слепих мишева за локацију: ово је број контаката слепих мишева по сату (Родригез 2015). Поред тога, биће предузета истраживања активности склоништа слепих мишева.

Примарне циљне врсте су подељене у групе високог и умереног ризика од повреда услед судара са радним ветротурбинама (Родригуес ет ал. 2014) и чиниће примарни фокус истраживања. То укључује следеће врсте:

- Високоризичне:
  - Врсте рода *Nyctalus* (*Nyctalus noctula, Nyctalus lasiopterus*, *Nyctalus leisleri*
  - Врсте рода *Pipistrellus* (*Pipistrellus pipistrellus*, *Pipistrellus nathusii*, *Pipistrellus pygmaeus*, *Pipistrellus kuhlii*)
  - Дугодлаки слепи мишић (*Hypsugo savii*),
  - Дугокрили прстењак (*Miniopterus schreibersii*),
  - Разнобојни слепи миш (*Vespertilio murinus*) и
  - Средоземни репаш (*Tadarida teniotis*).
- Средње ризичне:
  - Врсте рода *Eptesicus* (*Eptesicus serotinus*, *E. isabellinus*, *E. nilssonii*),
  - Широкоухи љиљак *Barbastella barbastellus* and
  - Барски вечерњак *Myotis dasycneme* (in water bodies rich areas).

Секундарне циљне врсте ће укључивати све друге врсте слепих мишева (тј. оне са малим ризиком од оштећења).

Слика бр. 16: *Позиције аутоматских детектора за мониторинг слепих мишева на подручју ветропарка „Пољаница”*

Време за које су детектори бележили активност слепих мишева коришћено је за израчунавање индекса активности слепих мишева (број контаката по сату). У истраживању су коришћени аутоматизовани детектори слепих мишева (SM4BAT FS и Ciel CDP 102 R3 кутија). Овај тип детектора је посебно дизајниран за дугорочна истраживања. Поседује HD звук, спољне микрофоне и стерео/дуал опцију. Има проширени фреквентни опсег од 15 до 130 kHz и у стању је да сними све звуке слепих мишева чисто. Ово су стационарни аутоматски детектори. Снимљени позиви слепих мишева анализирани су коришћењем софтвера Cleidoscope PRO. Одређен индекс активности слепих мишева израчунат је као број контаката слепих мишева по сату. Снимљени слепи мишеви су груписани према степену ризика од судара са ветротурбинама.

Резултати истраживања слепих мишева:

Приликом годишњег мониторинга слепих мишева на подручју ветропарка „Пољаница“ у периоду октобар 2021-септембар 2022. године коришћењем мануелних и аутоматских детектора слепих мишева регистровано је дванаест врста слепих мишева. Списак евидентираних врста са статусом очуваности (националним и глобалним) и популацијским трендовима дат је у Табели бр. 7.

Табела бр. 7: *Степен заштите, статус и популацијски трендови евидентираних врста слепих мишева*

Врста	Бернска конвенција	Бонска конвенција	Директива о стаништима 92/43/CEE	Глобални IUCN статус и популацијски тренд	Национални IUCN статус и популацијски тренд	Национално законодавство *
	International status				National status	
Barbastella barbastellus	II	/	II	NT, у паду	VU, у паду	Annex I
Eptesicus serotinus	II	/	IV	LC, рањива	LC, стабилна	Annex I
Hypsugo savii	II	/	IV	LC, стабилна	DD, стабилна	Annex I

Miniopterus schreibersii	II	II	IV	LC, непознато	LC, стабилна	Annex I
Myotis daubertonii	II	/	IV	LC, у порасту	LC, у порасту	Annex I
Myotis nattereri	II	/	IV	LC, стабилна	NT, стабилна	Annex I
Nyctalus noctula	II	/	IV	LC, непознато	LC, стабилна	Annex I
Pipistrellus kuhlii	II	/	IV	LC, непознато	LC, у порасту	Annex I
Pipistrellus nathusii	II	/	IV	LC, непознато	LC, стабилна	Annex I
Pipistrellus pygmaeus	II	/	IV	LC, непознато	DD, стабилна	Annex I
Pipistrellus pipistrellus	III	/	IV	LC, непознато	LC, стабилна / у паду	Annex I
Plecotus auritus	II	/	IV	LC, стабилна	NT, стабилна	Annex I

LC: најмања брига, **NT**: скоро угрожен, **VU**: рањив, **DD**: недостатак података
* Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16, 98/16)
- врсте са високим ризиком од судара са радним ветротурбинама су означене подебљаним словима

Приликом праћења помоћу мануелног детектора регистровано је пет врста слепих мишева и једна неидентификована врста из родова *Myotis*. Детаљи о присуству слепих мишева регистрованих мануелним детектором слепих мишева приказани су у табели 11. Такође, детаљи о броју пролаза слепих мишева и вредности индекса активности слепих мишева (BAI) током јесење сезоне дати су у Табели бр. 8.

Табела бр. 8: *Присуство врста слепих мишева регистрованих коришћењем ручног детектора на трансекту*

Врста	Трансект 1	Трансект 2	Трансект 3
Miniopterus schreibersii		X	
Pipistrellus pipistrellus	X	X	X
Pipistrellus kuhlii	X	X	X
Pipistrellus natusii	X	X	X
Hypsugo savii	X		
Nyctalus noctula		X	X
Eptesicus serotinus	X	X	X
Plecotus auritus	X		X

Табела бр. 9*: Број пролета слепих мишева и индекс активности слепих мишева на трансекту добијен коришћењем ручних истраживања детектора слепих мишева*

Месец	Параметар	Трансект 1	Трансект 2	Трансект 3
Октобар	BAI (Bat Activity Index)	3 (0.9)	1 (0.84)	4 (1.82)
Новембар		0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.9)
Март		0 (0.00)	0 (0.00)	3 (1.4)
Април		2 (0.62)	2 (1.67)	5 (2.33)
Мај		5 (1.56)	3 (2.14)	8 (3.64)
Јун		4 (1.23)	2 (1.43)	7 (3.11)
Јул		5 (1.54)	6 (3.94)	9 (3.6)
Август		6 (1.82)	4 (2.63)	10 (4)
Септембар		3 (0.92)	2 (1.64)	6 (2.55)

Током мониторинга забележена су укупно 104 контакта/лета слепих мишева. Индекси активности слепих мишева добијени ручним детектором слепих мишева са земље варирали су од 0,9 – 4 током месеци у којима је забележена активност слепих мишева. Највећа активност је забележена на трансекту 3 (бело) са просечном вредношћу од 2,59

(одговара умереном BAI). Највећа активност је забележена у летњим месецима (активност локалне популације). Индекс активности у тим месецима је варирао од 1,23 до 4 са просеком од 2,59. Ове вредности углавном одговарају средњој активности, али три забележене вредности (јул на трансекту 2 – 3,94; јул на трансекту 3 – 3,6 и август на трансекту 3 – 4) одговарају високој активности слепих мишева. Активност слепих мишева током новембра и марта углавном је била на ниском нивоу активности.

Табела бр. 10: *Присуство врста слепих мишева регистрованих коришћењем аутоматских (статичких) детектора*

Врста	AD 1	AD	AD 3	AD 4
Barbastella barbastellus	X		X	X
Nyctalus noctula	X	X	X	X
Pipistrellus pipistrellus	X	X	X	X
Pipistrellus kuhlii	X	X	X	X
Pipistrellus natusii	X	X	X	X
Pipistrellus pygmaeus	X			X
Hypsugo savii	X	X		X
Miniopterus schreibersii	X	X	X	X
Eptesicus serotinus			X	X
Plecotus auritus		X	X	X
Myotis daubertonii	X	X		X
Myotis nattereri	X		X	
Myotis sp.		X		

Табела бр. 11: *Број контаката/прелета слепих мишева и индекс активности слепих мишева добијени коришћењем аутоматских (статичних) детектора*

Месец	Параметри	AD 1	AD 2	AD 3	AD 4
Октобар (23.10.)	Nt (BAI)	21 (1.6)	17 (1.29)	28 (2.13)	30 (2.28)
Октобар (24.10)		14 (1.07)	19 (1.45)	24 (1.83)	33 (2.51)
Новембар (06.11)	Nt (BAI)	12 (0.9)	7 (0.52)	10 (0.75)	15 (1.12)
Новембар (07.11.)		8 (0.6)	5 (0.37)	8 (0.6)	12 (0.9)
Март (21.03)	Nt (BAI)	4 (0.35)	0 (0.00)	9 (0.8)	8 (0.71)
Март (22.03.)		0 (0.00)	3 (0.27)	6 (0.53)	7 (0.62)
Април (15.04.)	Nt (BAI)	6 (0.58)	14 (1.36)	17 (1.66)	12 (1.17)
Април (16.04.)		8 (0.78)	16 (1.56)	15 (1.46)	15 (1.46)
Мај (14.05.)	Nt (BAI)	16 (1.73)	19 (2.05)	24 (2.59)	20 (2.16)
Мај (15.05.)		13 (1.42)	20 (2.18)	22 (2.4)	17 (1.86)
Јун (10.06)	Nt (BAI)	18 (2.17)	21 (2.53)	27 (3.25)	25 (3.01)
Јун (11.06)		19 (2.29)	18 (2.17)	24 (2.89)	26 (3.13)
Јул (17.07.)	Nt (BAI)	23 (2.53)	27 (2.97)	34 (3.74)	30 (3.3)
Јул (18.07.)		20 (2.2)	30 (3.3)	32 (3.52)	26 (2.86)
Август (13.08.)	Nt (BAI)	26 (2.81)	29 (3.14)	38 (4.11)	34 (3.68)
Август (14.08.)		30 (3.24)	24 (2.59)	41 (4.43)	36 (3.89)
Септембар (20.09.)	Nt (BAI)	24 (2.14)	29 (2.59)	33 (2.94)	30 (2.68)
Септембар (21.09.)		18 (1.61)	21 (1.87)	27 (2.41)	24 (2.14)

Током мониторинга забележено је укупно 1417 контаката/летова слепих мишева. Индекс активности слепих мишева добијен коришћењем аутоматизованог (статичког) детектора варирао је од 0,27 – 4,11 током периода истраживања са просечном вредношћу од 2,02 за све месеце са активношћу слепих мишева. Највећа активност је забележена на аутоматизованом детектору 3 (AD3) са просечном BAI вредношћу од 2,34, а најнижа вредност била је на AD 1 (1,56). Највећа активност забележена је током летњих месеци (јул и август) и одговара умереној до високој активности слепих мишева. У AD 3 током једне ноћи у јулу, обе ноћи у августу, као и обе ноћи у августу у AD 4 забележене су вредности које одговарају високој активности слепих мишева. Од септембра активност постепено опада и у том периоду забележене активности су на нивоу умереног и ниског. Период после хибернације и током пролећне сеобе (март-април) карактерише ниска до умерена активност на подручју предвиђеном за изградњу ветропарка „Полјаница".

Најчешћа забележена врста је обични шишмиш common pipistrelle (*Pipistrellus pipistrellus*) са учешћем свих забележених слепих мишева од скоро 60% (59,26%), а затим Кулов шишмиш Kuhl's pipistrelle (*Pipistrellus kuhlii*) са укупно 18% свих детекција. Ове три врсте чине скоро 80% укупно забележених контаката/летова слепих мишева током мониторинга. Још две врсте су заступљене у проценту од преко 5% свих детекција: обични ноћник common noctule (*Nyctalus noctula* – 6,4%) и Натузијева шљунка Nathusius's pipistrelle (*Pipistrellus nathusii* – 5,8%). Највећа активност слепих мишева забележена је у западном делу ветропарка (трансект 3 и AD 3 и 4).

Око предложеног ветропарка има неколико напуштених кућа које су испитане по програму. Међутим, област у непосредној зони ветропарка и ближој околини има погодна стабла са шупљинама са потенцијалом за настањивање слепих мишева. Потенцијална склоништа слепих мишева у кругу од 500 m од сваке локације турбине су испитана где год би могла бити пронађена, истраживањима мануелних/ручних детектора слепих мишева, у намери да идентификује слепе мишеве који улазе или излазе из склоништа. Током нашег истраживања нисмо пронашли ниједно природно или вештачко склониште слепих мишева.

***Закључак*:**

На основу једногодишњег истраживања можемо закључити да се утицај ветропарка на биодиверзитет птица и слепих мишева сматра малим. Резултати праћења активности птица током целог периода на подручју Ветропарка „Врање" указују на присуство неколико врста осетљивих на развој и утицај ветропарка. Од 6 посматраних циљних врста, 4 су примећене у зони ризика од судара. Највећи ризик од судара са ветрогенератором имала је најчешћа врста грабљивица у Србији и Европи, обични мишар (*Buteo buteo*) са 1 угинућем годишње, а затим европски осичар са 1 угинућем у периоду од 4 године. Друге две врсте нису имале висок број ситуација са ризиком од судара.

Што се тиче птица гнездарица, посебно птица певачица, на европском нивоу није било угрожених врста. Међутим, релативно велики број врста са малим бројем гнездећих парова показује да је ово место важно за мале птице певачице. Ипак, претпостављамо да изградња ветропарка неће значајно утицати на популације ових врста.

Чини се да врсте сова не користе зону планираних ветрогенератора као подручје за исхрану, тако да Ветропарк неће имати значајан негативан утицај на њихове популације. Током трансеката слепих мишева нисмо наишли на сову која је летела у близини. То се такође показало на територији гнежђења одређених врста грабљивица, осим што три најчешће врсте грабљивица користе подручје ветропарка као подручје за исхрану (*Buteo buteo, Pernis apivorus* и *Accipiter nisus*).

У сваком случају, што се тиче птица, ризик од судара је низак за већину врста и изградња ветропарка неће имати значајан негативан утицај на фауну птица ужег и ширег подручја око локације.

Укупно је током годишњег мониторинга регистровано присуство дванаест врста слепих мишева. Седам забележених врста спада у категорију високог ризика од судара са

ветрогенераторима, две врсте спадају у категорију средњег ризика, а преостале две у групу ниског ризика.

Период постхибернације и пролећне миграције (март – мај) карактерише ниска до умерена активност слепих мишева на овом подручју. Током летњих месеци, које карактерише активност локалних популација слепих мишева, забележене вредности индекса активности слепих мишева су највеће и током јула и августа имају у појединим случајевима и високе вредности активности. Активност слепих мишева на почетку јесење сеобе (крај августа - почетак септембра) је иста као и лети и опада током јесењих месеци. У периоду пре хибернације (новембар) активност слепих мишева је веома ниска.

С обзиром на то да најчешће евидентиране врсте слепих мишева на подручју истраживања (обични шишмиш (*Pipistrellus pipistrellus*) и Кулов шишмиш (*Pipistrellus kuhlii*)) спадају у групу врста са високим ризиком од судара са активним ветрогенераторима, може се закључити да изградња ветропарка може довести до страдања одређеног броја јединки ових врста, узимајући у обзир њихове еколошке склоности и биономију. Забележена бројност обичног шишмиша common pipistrelle *Pipistrellus pipistrellus* од преко 60% свих детекција указује да ће ова врста бити најизложенија негативном утицају, али имајући у виду њену бројност у окружењу, страдање одређеног броја јединки не би требало да има утицај на статус популација ове врсте како на локалном тако и на ширем подручју. Остале врсте, првенствено оне са негативним трендом популације на националном и међународном нивоу, које су регистроване на подручју ветропарка (једна врста са негативним трендом популације - Barbastella barbastellus су ретко или појединачно евидентиране у малом броју, тако да чак и ова врста не би требало да буде значајно погођена реализацијом пројекта.

1.2.2. Приказ стања животне средине

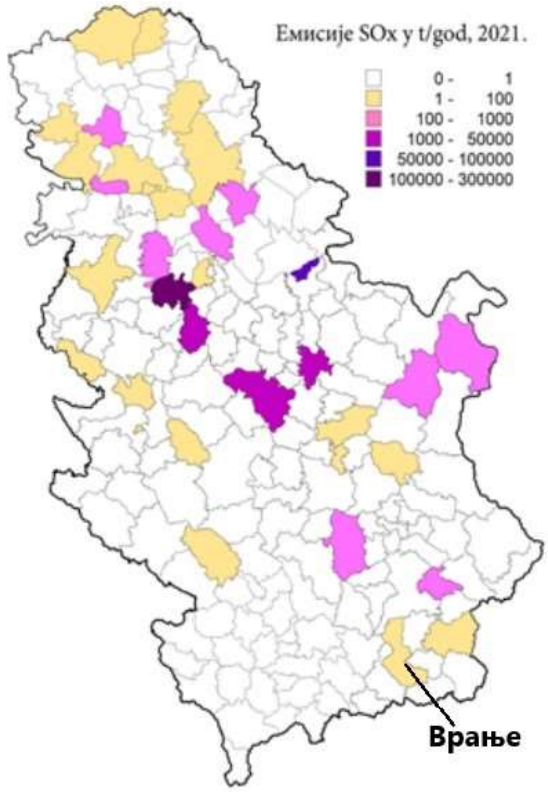
1.2.2.1. Квалитет ваздуха

Оцена стања животне средине подразумева идентификовање постојећих извора загађивања који утичу на промену квалитета стања појединих елемената (вода, ваздух, земљиште), као и на животну средину у целини.

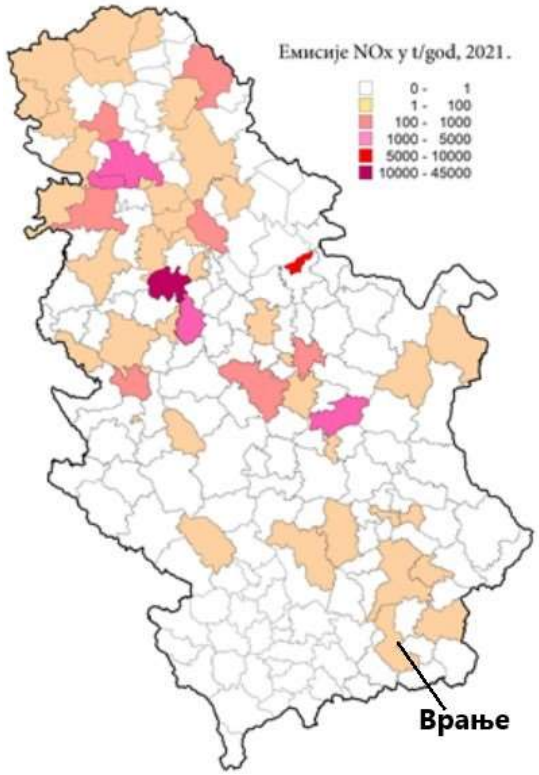
Квалитет и степен загађења ваздуха се прати на територији града Врања, али у току поступка стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације нису вршена мерења и мониторинг квалитета ваздуха на предметном простору.

Сви извори загађења су сврстани према физичким и просторним карактеристикама у три основне категорије извора (тачкасти, површински и линијски), а према врсти загађујућих материја на изворе са продуктима сагоревања фосилних горива и на индустријске изворе. Тачкасти извори представљају изоловане тачке са великом емисијом загађујућих материја (индустријски погони, топлане, котларнице) или индустријске погоне са одређеним специфичним технологијама производње. Површински извори представљају групу одређеног броја малих извора, распоређених по одређеним зонама. То су простори са ложиштима за загревање стамбених објеката или подручја на којима је заступљен аутомобилски саобраћај са малом густином. Линијски извори загађења представљају друмски, железнички и авио саобраћај.

На основу годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији из 2023. године, Агенције за заштиту животне средине, урађена је анализа емисије загађујућих материја (емисија оксида сумпора и емисија оскида азота). На следећим Сликама дата је просторна расподела емисије оксида сумпора и азота у Републици Србији.

Слика бр. 17: *Просторна расподела емисије оксида сумпора по општинама – град Врање (Извор:Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Р.Србији из 2023. године., за 2021. годину)*

Слика бр. 18: *Просторна расподела емисије оксида азота по општинама – град Врање (Извор:Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Р.Србији из 2023. године., за 2021. годину)*

На основу просторне расподеле емисије оскида сумпора, као и емисије оксида азота може се закључити да на територији града Врања прелазе прекорачене граничне вредности емисије ових оксида.

Слика бр. 19: *Оцена квалитета ваздуха у 2022. години*

Оцена квалитета ваздуха, по зонама и агломерацијама, за 2022. годину, приказана је графички (Слика бр. 19). Тако извршена категоризација представља званичну оцену квалитета ваздуха за 2022. годину и она гласи:

- I категорија, чист ваздух или незнатно загађен ваздух (где нису прекорачене граничне вредности нивоа ни за једну загађујућу материју);
- II категорија, умерено загађен ваздух у 2022. години није био ни у једној агломерацији;
- III категорија, прекомерно загађен ваздух (где су прекорачене граничне вредности, ГВЕ, за једну или више загађујућих материја).

На основу овако извршене категоризације може се закључити да град Врање и подручје Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ припада I категорији.

У току поступка стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације нису вршена додатна или циљана мерења и мониторинг квалитета ваздуха на предметном простору.

Саобраћај представља извор специфичних полутаната, који настају емисијом продуката потпуног и непотпуног сагоревања горива и мазива. Из мотора са унутрашњим сагоревањем емитују се полутанти NO_x, SO_x, CO, CO_2, C_xH_y, HCHO, чађ, чија је концентрација у околини саобраћајнице у директној зависности од интензитета саобраћаја, карактеристика саобраћајнице и абиотичких фактора окружења.

Као стационарни, тачкасти извори загађења на ширем подручју, идентификована су индивидуална ложишта насеља у ширем окружењу. Имају карактер сезонских емисија, пре свега CO_2, чађи и таложних материја. Али како је густина насељености и становања мала, не очекују се значајне емисије у ваздух и значајни утицаји на животну средину и здравље локалног становништва. Обзиром на сезонски карактер грејне сезоне, као и на мали број објеката у окружењу емисија аерополутаната из ових извора неће прелазити ГВЕ.

Карактеристика ветроелектране је да нема емисија у ваздух, а њихов рад ће знатно допринети смањењу коришћења необновљивих извора енергије, пре свега, фосилних

горива што доприноси снижавању емисија загађујућих материја у атмосферу, између осталих и „гасова стаклене баште“.

1.2.2.2. Квалитет вода, површинских и подземних

Квалитет површинских и подземних вода је битан параметар у оцени стања животне средине.

У обухвату Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ нема регистрованих водотокова, и за потребе Плана детљане регулације и Стратешке шроцене утицаја није вршено испитивање квалитета површинских и подземних вода.

У широј околини планског подручја протиче река Ветерница (водоток I реда) са осталим водотоцима II реда (Трстенска река, Рождачка река и Станичка река).

Квалитет површинских и подземних вода је битан параметар за оцену стања животне средине. Загађене воде вишеструко угрожавају животну средину, акватичне екосистеме и повећавају ризик по здравље људи. Генерално, на квалитет површинских и подземних вода, посебно утичу као извори загађивања, следећи фактори:

- непречишћене комуналне отпадне воде из насељених подручја, ако се без одговарајућег третмана упуштају у природне реципијенте;
- недостатак, односно неизграђеност канализационе инфраструктуре у деловима насеља, односно непрописно изграђене септичке јаме;
- неконтролисано одлагање отпада;
- употреба агрохемијских средстава (минерална ђубрива, пестициди) у пољопривредној производњи;
- неадекватан начин одлагања чврстог и течног отпада из пољопривредних објеката;
- саобраћајне површине (атмосферским падавинама запрљане честице са коловоза доспевају у околне површинске токове, уз могућност загађења водоносних издани).

Заштита квалитета површинских и подземних вода заснива се на мерама и активности којима се њихов квалитет штити преко мера забране, превенције, обавезних мера заштите, контроле и мониторинга, у циљу очувања живог света, постизања стандарда квалитета животне средине, спречавање загађења, површинских вода, подземних вода и обезбеђење несметаног коришћења вода за различите намене.

Редован рад ветроелектране не доводи до генерисања отпадних вода. Не постоји могућност угоржавања режима вода на локацији ветроелектране.

Управљање фекалним отпадним водама на градилиштима мора бити организовано као привремено санитарно решење преко мобилног тоалета, као самосталне санитарно-хигијенске јединице, без потребе прикључивања на водоводну и канализациону мрежу; број самосталних санитарно-хигијенске јединица (мобилних тоалета) мора бити усаглашен са бројем ангажованих радника на градилишту.

1.2.2.3. Квалитет земљишта

Земљиште, као важан ресурс и медијум животне средине представља важан индикатор стања животне средине.

Површину обухваћену Планом заузима шумско и пољопривредно земљиште, а кроз планско подручје пролазе деонице некатегорисаних путева, које су претежно у јавној својини града Врања. Обавеза је да се планским документом рационално, на еколошки прихватљив начин управља земљиштем као природним тешко обновљивим ресурсом.

У обухвату Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ није вршено испитивање земљишта.

- управљање фекалним отпадним водама на градилиштима мора бити организовано као привремено санитарно решење преко мобилног тоалета, као самосталне санитарно-хигијенске јединице, без потребе прикључивања на водоводну и

канализациону мрежу; број самосталних санитарно-хигијенске јединица (мобилних тоалета) мора бити усаглашен са бројем ангажованих радника на градилишту.

1.2.3.4. Приказ постојећег стања емисије буке у животној средини

Град Врање спроводи, преко овлашћених стручних организација, систематско праћење нивоа буке, које је ограничено на администартивни центар града Врања. На подручју у обухвату Плана нису вршена мерења нивоа буке и резултати за то подручје не постоје.

Бука је један од значајних фактора утицаја и угрожавања животне средине и здравља становништва, пре свега у градској зони, зонама утицаја радних комплекса и фреквентних саобраћајница. Бука је најизраженија у радним зонама и дуж значајних саобраћајница. Најзначајнији извори буке су интензиван саобраћај, индустријски процеси, грађевинске и друге машине и технички уређаји.

У зонама утицаја саобраћајних активности, примењују се мере за спречавање емисије буке, посебно импулсне, очувањем постојећег зеленила, планирањем заштитних зона и појасева и применом техничких мера заштите (звучне баријере, заштитни панои). Утицаји буке морају бити сведени у границе еколошке прихватљивости, односно у прописане границе за сваку зону посебно.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима методама за оцењивње индикатора буке, узнемиравање и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи. Према наведеној Уредби допуштени ниво буке по зонама намене дат је у Табели бр. 12.

Табела бр. 12: *Граничне вредности индикатора буке на отвореном простору*

зона	Намена простора	Дозвољени ниво буке dB(A)	
		За дани и вече	За ноћ
1.	Подручје за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	40
2.	Туристичка подручја, кампови и школске зоне	50	45
3.	Чисто стамбена подручја	55	45
4.	Пословно-стамбена подручја, трговачко стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5.	Градски цетар, занатско, трговачко, административно управна зона са становима, зона дужа аутопутева, магистралних и градких саобраћајница	65	55
6.	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне бука не сме прелазити дозвољене нивое у зони са којом се граничи	

Током изградње Ветрелектране „Пољаница“ доћи ће до привременог подизања нивоа буке, са вероватнoћом понављања и повременом појавом импулсне буке од грађевинских машина и тешких теретних возила за превоз грађевинског материјала и опреме. Повећање нивоа буке је неминовно, али је привременог карактера, а утицај је краткотрајан, просторно ограничен и доминантан на непосредном месту извођења.

Бука коју производи рад ветрогенератора, опште гледано, настаје из два разлога: механичку буку ствара рад покретних делова ветрогенератора и електроинсталација, док аеродинамичку буку производи кретање лопатица ветротурбине кроз ваздух. Поређењем овог извора буке са већ реализованим сличним пројектима, може се закључити да се не производи и не стварају прекомерни интензитети и нивои буке.

Узимајући у обзир да у близини нема густо насељених места, можемо закључити нема угрожавања од повећаног нивоа буке током реализације и редновног рада Ветроелектране „Пољаница“.

1.3. Карактеристике животне средине у зонама где постоји могућност да буде изложена значајним утицајима

Подручје Плана, односно подручје планирано за изградњу инфраструктурног комплекса Ветроелектрана „Пољаница“, које је предмет еколошке анализе односно вредновања постојећег и планираног стања, налази се на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце, на територији града Врања.

Имајући у виду карактеристике планских решења и планираног пројекта, може се закључити да ће просторна дисперзија могућих утицаја на квалитет животне средине бити ограничена на зоне ветротурбина. У том контексту, у Стратешкој процени утицаја Плана (Извештају о СПУ) фокус је био управо на сагледавању карактеристика животне средине у овом појасу и његовом непосредном окружењу. При томе је посебан акценат стављен на прописивање обавезне смернице која се односи на анализу и мониторинг биодиверзитета (орнитофауне, хироптерофауне, станишта), као основе за евалуацију могућих утицаја планираног пројекта кроз поступак процене утицаја на животну средину. С тим у вези, потенцијални утицаји на идентификоване рецепторе (птице, слепи мишеви) који могу бити под утицајем планираног пројекта, подлежу анализи и процени утицаја, према резултатима детаљног годишњег мониторинга .

Посебна пажња у Плану је посвећена могућим и очекиваним утицајима планских решења на квалитет животне средине, а пре свега на биодиверзитет (утицаји на орнитофауну и хироптерофауну су доминанти код пројеката ветроелектрана) у контексту избора еколошки најприхватљивијег решења којим ће бити умањена опасност од нарушавања еколошке равнотеже, квалитета и капацитета животне средине у предметној просторној целини. На основу прелиминарне процене могућих и очекиваних утицаја планских решења који се заснивају на процени стања животне средине предметног подручја, може се закључити да у оквиру стратешке процене утицаја треба посебно разматрати следеће могуће значајне утицаје Плана на животну средину:

- утицај на орнитофауну и хироптерофауну;
- утицај на повећање нивоа буке и интезитета буке;
- утицај на квалитет ваздуха;
- утицаји на површинске воде, земљиште и подземне воде;
- утицај на предеоне карактеристике;
- утицај на појаву нејонизујућег зрачења;
- утицај на културна добра (археолошка налазишта);
- утицај у случају акцидентних ситуација.

Посебне мере заштите су обавезне како би се превенирали и предупредили негативни утицаји и ефекти на природу, животну и друштвену средину. Заштита животне средине у Плану обухвата:

- план мера и посебних правила за превенцију, смањење, спречавање и компензацију негативних утицаја планираних промена намена простора, у циљу одрживог развоја планског обухвата и залеђа;
- план мера за унапређење и побољшања стања;
- план мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине.

План мера за унапређење и побољшања стања, обухвата мере инфраструктурног уређења и комуналног опремања анализираног подручја, посебно зоне, целине и локације које могу бити изложене утицају због планиране промене намене.

План мера и посебних правила заштите и мониторинга животне средине, обухвата поштовање и примену мера за заштиту орнитофауне и хироптерофауне, заштиту од буке, заштиту квалитета ваздуха, заштиту земљишта и подземних вода, заштиту од нејонизујућег зрачења и мере и правила у случају удеса.

Уз стриктно поштовање услова ималаца јавних овлашћења, односно надлежних органа, оргнизација и предузећа, поштовање законске регулативе, норми, стандарда, планираних

мера превенције, минимизирања и свођења у законске оквире, плански комплекс ће бити одржив и еколошки прихватљив за локације, дефинисане еколошке зоне као и за ширу просторну целину, односно град Врање.

1.4. Разматрана питања и проблеми животне средине у обухвату Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“

У процесу стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце на територији града Врања, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера Плана на животну средину.

За оцену стања животне средине извршена је процена на основу постојећег стања, постојећих намена и садржаја, услова насталих у протеклом периоду, природних карактеристика просторне целине и ограничења, услова надлежних институција, постојеће планске и остале документације, као и података постојеће студијске, пројектне и друге доступне документације.

Кроз поступак стратешке процене утицаја на животну средину Плана разматрани су потенцијални утицаји у процесу трансформације предметног простора за избор планиране намене, односно односно подручје планирано за изградњу инфраструктурног комплекса Ветроелектрана „Полјаница“.

На простору у обухвату планског документа, у поступку стратешке процене утицаја, све у циљу постављања основних смерница за поступак процене утицаја пројекта на животну средину, су вреднована и разматрана следећа питања животне средине:

- квалитет ваздуха;
- стање вода, површинских и подземних;
- стање и квалитет земљишта;
- ниво буке и вибрација;
- електромагнетно зрачење;
- стање у простору са аспекта предеоних и пејзажних карактеристика и вредности просторне целине у циљу ублажавања визуелних утицаја;
- стање постојећих екосистема и биодиверзитета (орнитофауне, хироптерофауне) у циљу максималног очувања станишта и очување биодиверзитета.

На основу процене могућих конфликата постојећих и планираних намена у обухвату Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, непосредном и ширем окружењу, постојећих условљености из документације вишег реда и услова надлежних институција, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља и основ за организацију простора са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора, односно заштиту евидентираних и заштићених природних добара, биодиверзитета, животне и друштвене средине.

Разматрани су и потенцијални еколошки конфликти у простору кроз однос Плана и окружења, односно утицаји Плана на окружење и утицаји из окружења на подручје Плана.

Анализом постојећих и потенцијалних, синергетских и кумулативних утицаја и конфликата намена у границама Плана и постојећих могућности и условљености из документације вишег реда, односно Просторног плана града Врања, извршена је процена стања и квалитета животне средине, што представља основ за организацију еколошких зона у оквиру просторно-еколошке целине са смерницама и мерама за уређење, коришћење и заштиту простора и животне средине.

1.5. Приказ варијантних решења Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“

У процесу израде Плана детаљне регулације Ветрелектране „Пољаница“, односно изградња инфраструктурног комплекса на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце, и у поступку процене могућих утицаја стратешког карактера Плана на животну средину, анализирани су следећи аспекти:

- природне карактеристике планског обухвата, постојећа намена простора, створени услови, досадашњи начин коришћења простора, постојеће стање животне средине и еколошки услови у простору;
- стање инфраструктурне и комуналне опремљености локације, постојећи начин коришћења природних ресурса;
- услови надлежних институција и ималаца јавних овлашћења у поступку израде Плана и Стратешке процене утицаја на животну средину;
- циљеви планских докумената вишег хијерархијског нивоа и циљеви предметног планског документа;
- ниво достигнутог развоја и могућности даљег одрживог развоја подручја Плана детаљне регулације;
- општи и посебни циљеви СПУ Плана детаљне регулације Вероелектране „Пољаница“.

На основу вишекритеријумске анализе и вредновања постојећег стања и планиране намене са усвојеним правилима уређења и правилима грађења за реализацију Ветроелектране „Пољаница“, реализација је могућа уз интегрисање мера за спречавање значајних негативних утицаја, мера заштите животне средине и мера за спречавање акцидената и удесних ситуација.

За процес имплементације Плана, све прописане смернице и мере заштите животне средине, представљају услов за реализацију планиране намене, односно изградњу инфратсруктурног комплекса Ветроелектране „Пољаница“.

Стратешком проценом утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Извештај о СПУ), разматрана су варијантна решења:

- **Варијанта I -** да се План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ не усвоји, односно да се настави са досадашњим трендом управљања простором, у складу важећим планским документом;
- **Варијанта II -** да се План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ прихвати и усвоји на основу иницијалног предлога зоне ветрогенератора, а који је одређен доминантно на основу мерења ветра и у складу са прелиминарним истраживањима биодиверзитета, условима Завода за заштиту природе и социолошког аспекта (близине осетљивих рецептора, односно постојећих објеката и зона становања). Предложено варијантно решење представља еколошки прихватљивију опцију за усвајање и имплементацију. Имплементација предложене варијанте документа се такође мора одвијати на еколошки прописан и прихватљив начин, применом и поштовањем интегрисаних мера заштите и мониторинга животне средине.

Утицаји стратешког карактера и укупни ефекти Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце, на животну и друштвену средину могу се утврдити кроз процену и поређење постојећег стања, постојеће намене и функција простора, циљева и планских решења, односно поређењем разматраних могућих варијантних решења Плана.

Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, може се констатовати следеће:

- У Варијанти I - да се План детаљне регулације не донесе, односно да се развој настави по досадашњем тренду, у складу са важећем планском документу,

позитиван ефекат је да шумско и пољопривредно земљиште не губи своју примарну функцију. Негативан ефекат је губитак могућности за реализацију пројекта Ветроелектране „Пољаница“ и коришћења ветра као обновљивог извора енергије, даље угрожавање квалитета ваздуха, осталих чинилаца животне средине и здравља локалног становништва због коришћења традиционалних, необновљивих извора енергије, односно неискоришћена могућност ветропотенцијала подручја;

- У Варијанти II - да се предложени План детаљне регулације, са иницијалним предлога зоне ветрогенератора, а који је одређен доминантно на основу мерења ветра и у складу са прелиминарним истраживањима биодиверзитета, условима Завода за заштиту природе и социолошког аспекта (близине постојећих објеката и зона становања) усвоји и имплементира, представља еколошки прихватљиво решење. Реализација предложене варијанте такође изазива промене предеоних карактеристика, односно трансформацију предела из шумског и пољопривредног у предео са ветрогенераторима (визуелне и предеоне промене у простору). Позитивни ефекти су остваривање концепта дугорочног одрживог развоја подручја, спровођење и примену мера и стандарда за достизање постављених циљева, могућност коришћења обновљивих извора енергије и управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин, односно максимална искоришћеност ветропотенцијала подручја у складу са савременим техникама и технологијама из области ветроенергетике, успостављање контроле стања животне средине (мониторинг), односно праћење орнитофауне и хироптерофауне, праћење буке и нејонизујућег зрачења. Негативни ефекти су са аспекта управљања шумским и пољопривредним земљиштем, због делимичног и ограниченог губитка примарне функције на местима где су планирани стубови ветрогенератора и приступни путеви.

На основу свега изнетог може се закључити да је Варијанта II - усвајање предложеног планског документа, са иницијалним предлога зоне ветрогенератора, а који је одређен доминантно на основу мерења ветра и у складу са прелиминарним истраживањима биодиверзитета, условима Завода за заштиту природе и социолошког аспекта (близине постојећих објеката и зона становања) еколошки прихватљивија са свим прописаним мерама превенције, мерама за спречавање утицаја и акцидената, мерама за ублажавање свих потенцијалних утицаја на квалитет ваздуха, вода, земљишта, мерама заштите и мониторинга биодиверзитета (орнитофауне и хироптерофауне), укупног капацитета животне средине и здравља становништва са, ако се услови, и мерама еколошке компензације.

1.5.1. Приказ варијантног решења не усвајања Плана детаљне регулације Ветреоелектране „Пољаница“

Варијантно решење не усвајања Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Варијанта I), омогућава:

- задржавање постојећег концепта и функционисања планског подручја, односно задржавање шумског и пољопривредног земљишта без могућности значајних промена у простору.

1.5.2. Приказ варијантног решења усвајања и имплементације Плана детаљне регулације Ветреоелектране „Пољаница“

Варијантно решење усвајања и реализације (имплементације) Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Варијанта II), представља механизам управљања простором и животном средином и омогућава:

- поштовање урбанистичких параметара, правила уређења и правила грађења, смерница за планове заштите од удеса, обавезних мера заштите простора, заштите здравља становништва, заштите и мониторинга животне средине;
- остваривање концепта дугорочног одрживог развоја предметног подручја и могућност коришћења ветра као обновљивог извора енергије, односно максимална

искоришћеност ветропотенцијала подручја у складу са савременим техникама и технологијама из области ветроенергетике;
- спровођење и примену мера и стандарда за достизање постављених циљева;
- управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин;
- планску реализацију, односно изградњу Ветролектране „Пољаница“ у складу са условима Завода заштите природе и условима заштите осетљивих рецептора животне средине;
- поштовање смерница и примену мера планова вишег реда за уређење и грађење на подручју Плана;
- захтевано инфраструктурно и комунално опремање и уређење подручја Плана;
- успостављање контроле стања животне средине (мониторинг), односно праћење орнитофауне и хироптерофауне, праћење буке и нејонизујућег зрачења.

Избор Варијанте II, усвајање Плана детаљне регулације усвајање предложеног планског документа, са иницијалним предлога зоне ветрогенератора, а који је одређен доминантно на основу мерења ветра и у складу са прелиминарним истраживањима биодиверзитета, условима Завода за заштиту природе и социолошког аспекта (близине постојећих објеката и зона становања) еколошки прихватљивија са свим прописаним мерама превенције, мерама за спречавање утицаја и акцидената, мерама за ублажавање свих потенцијалних утицаја на квалитет ваздуха, вода, земљишта, мерама заштите и мониторинга биодиверзитета (орнитофауне и хироптерофауне), укупног капацитета животне средине и здравља становништва са, ако се услови, и мерама еколошке компензације.

1.5.3. Приказ најповољнијег варијантног решења са аспекта заштите животне средине

У поступку процене стратешких утицаја Плана и планских решења, разматрана су варијантна решења (усвајање и не усвајање Плана) како би се извршило поређење и вредновање за избор боље понуђене варијанте са аспекта заштите простора и животне средине. Предложена варијантна решења вреднована су са аспекта:

- могућности успостављања интегралне контроле у простору,
- могућности реализације планиране промене, односно односно изградње инфраструктурног комеплекса Ветроелектране „Пољаница“ на принципима одрживости и економске и еколошке прихватљивости,
- могућности контроле, мониторинга и заштите животне средине.

Поређење варијантних решења извршено је на основу очекиваних позитивних и негативних утицаја које би варијантна решења имала у простору. Ефекти су вредновани са аспекта утицаја на:

- природне вредности (биодиверзитет, станишта, орнитофауна и хироптеро фауна),
- медијуме животне средине (ваздух, површинске и подземне воде, земљиште),
- ниво буке и нејонизујућег зрачења,
- створене вредности (демографске карактеристике, привредне активности),
- инфрструктурну опремљеност и комуналну уређеност подручја,
- просторне и урбанистичке услове и параметре (правила уређења и грађења),
- просторне и урбанистичке услове и параметре и могућност контролисаног управљања простором.

Еколошки је прихватљиво решење које омогућава:

- примену мера за отклањање, спречавање и компензацију свих значајних утицаја у простору и животној средини;
- рационално коришћење и очување природних ресурса у планској поставци;
- спровођење контроле и мониторинга животне средине;
- поштовање еколошких начела и принципа одрживог развоја.

Табела бр. 13: *Приказ варијантних решења*

ВАРИЈАНТНА РЕШЕЊА	Одрживи развој планског подручја	
	Позитивни	**Негативни**
Варијанта I	Задржавање постојећег концепта и функционисања планског подручја, односно задржавање шумског и пољопривредног земљишта без могућности значајних промена у простору	Губитак могућности за реализацију пројекта ветроелектране и коришћења ветра као обновљивог извора енергије, даље угрожавање квалитета ваздуха, осталих чинилаца животне средине и здравља локалног становништва због коришћења традиционалних, необновљивих извора енергије, односно неискоришћена могућност ветропотенцијала подручја
Варијанта II	Остваривање концепта дугорочног одрживог развоја предметног подручја и могућност коришћења ветра као обновљивог извора енергије, односно максимална искоришћеност ветропотенцијала подручја у складу са савременим техникама и технологијама из области ветроенергетике Спровођење и примену мера и стандарда за достизање постављених циљева; Управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин; Планска реализација, односно Ветрелектране „Пољаница“ у складу са условима Завода заштите природе и условима заштите осетљивих рецептора животне средине Поштовање смерница и примена мера планова вишег реда за уређење и грађење на подручју Плана Инфраструктурно и комунално опремање и уређење подручја Плана Успостављање контроле стања животне средине (мониторинг), односно праћење орнитофауне и хироптерофауне, праћење буке и нејонизујућег зрачења	Са аспекта управљања шумским и пољопривредним земљиштем, због делимичног и ограниченог губитка примарне функције на местима где су планирани стубови ветрогенератора и приступни путеви Промене предеоних карактеристика, односно трансформацију предела из шумског и пољопривредног у предео са ветрогенераторима (визуелне и предеоне промене у простору) Промена, у мањој мери, традиционалних навика локалне заједнице

Избор Варијанте II – усвајање Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, са иницијалним предлога зоне ветрогенератора, а који је одређен доминантно на основу мерења ветра и у складу са прелиминарним истраживањима биодиверзитета, условима Завода за заштиту природе и социолошког аспекта (близине постојећих објеката и зона становања) еколошки прихватљивија са свим прописаним мерама превенције, мерама за спречавање утицаја и акцидената, мерама за ублажавање свих потенцијалних утицаја на квалитет ваздуха, вода, земљишта, мерама заштите и мониторинга биодиверзитета (орнитофауне и хироптерофауне), укупног капацитета животне средине и здравља становништва са, ако се услови, и мерама еколошке компензације.

Са аспекта контроле и мониторинга стања у простору и животној средине, Варијанта II, односно Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, је у сагласности са постављеном еколошком матрицом и омогућава успостављање еколошке контроле у простору.

1.6. Резултати претходних консултација са надлежним институцијама, заинтересованим органима, организацијама и предузећима

У поступку израде Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана), обављене су консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, имаоцима јавних овлашћења, у току којих су прибављени подаци, услови и мишљења. Консултације су обављене и прибављени су услови, мишљења и сагласности следећих надлежних и заинтересованих институција, органа, организација, ималаца јавних овлашћења:

- Решење 03 бр. 021-102/2 од 12.05.2023. године., Завод за заштиту природе Србије;
- Услови о мерама заштите културног и археолошког наслеђа на подручју Плана детаљне регулације Ветрелектране „Пољаница“, на територији града Врања бр. 500/1-02 од 22.03.2023. године., Завод за заштиту споменика културе Ниш;
- Обавештење, бр. 217-2943/23-1 од 05.04.2023. године., Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Врању;
- Технички услови за пројектовање и прикључење, бр. 1043/2 од 21.03.2023. године., ЈП „Водовод“ Врање;
- Одговор на Захтев за давање података, за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. 4952 од 31.03.2023. године., Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд;
- Услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. 130-00-UTD-003-356/2023-002 од 04.04.2023. године., Акционарско друштво „Електромрежа Србије“, Београд;
- Услови за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. Д.10.22-127331/2-23 од 30.03.2023. године., Електреодистрибуција Србије;
- Обавештење, бр. 350-01-00667/2023-11 од 10.04.2023. године., Министарство грађевинарства, саобраћајна и инфратсруктуре;
- Обавештење, бр. 350-01-00007/2023-09 од 12.04.2023. године., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
- Услови за потребу израде Плана детаљне регулације Ветролектране „Пољаница“, бр. 350-02-00045/2023-03 од 30.03.2023. године., Министарство заштите животне средине;
- Услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 334/23 од 21.03.2023. године., ЈП Урбанизам и изградња града Врања;
- Обавештање, бр. 4074-2 од 31.03.2023. године., Министарство одбарне, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру;
- Локацијски санитарни услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 530-53-517/2023-10 од 22.03.2023. године., Министарство здравља, Сектор за инпекцијске послове, Одељење санитарне инспекције, Одсек за санитарни надзор Врање;
- Технички услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. Д211-127192/2-2023 од 28.03.2023. године., Телеком Србија;
- Обавештење бр. Н/И-111 од 30.03.2023. године., „ЈУГОРОСГАЗ“;
- Обавештење бр. 4/3-09-0084/2023-0002 27.03.2023. године., Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- Обавештење бр. 03-922-3-45/23-1 од 10.04.2023. године., Републички хидрометеоролошки завод;
- Сеизмолошки услови за План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, бр. 02-150-1/2023 д 28.03.2023. године., Ребублички сеизмолошки завод;

- Услови од значаја за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, бр. 350-01-40/2023-06 од 10.07.2023. године., Министарство рударства и енергетике;
- Услови бр. 2981 од 11.03.2024. године, Јавно водопривредно предузеће „Србија воде“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш.

Све консултације и услови имаоца јавних овлашћења су релевантни за процес Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину и израду Стратешке процене утицаја, а услови и мере надлежних органа, институција, предузећа, ималаца јавних овлашћења су, кроз процес процене, вредновани и имплементирани у планска решења и Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“.

2.0. Општи и посебни циљеви и индикатори Стратешке процене утицаја

Стратешки циљеви заштите животне средине су, пре свега, очување еколошког интегритета, капацитета и квалитета простора, односно заштита животне средине, одрживо и рационално коришћење расположивих природних ресурса и створених вредности на подручју планског документа и просторној целини којој припада.

Стратегија коришћења, уређења и заштите простора у границама Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, огледа се у детаљној планској организацији и уређењу, кроз вредновање капацитета простора, однос постојећих ограничења и ограничења планиране намене, односно планираног пројекта инфраструктурног комплекса Ветроелектрана „Пољаница“ и пратећих садржаја на еколошки најприхватљивији начин.

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, дефинисани су и изведени из општих и посебних циљева и захтева заштите простора и животне средине утврђених у плановима и секторским документима вишег реда, услова ималаца јавних овлашћења, као и значајних питања, постојећих просторних и еколошких проблема у обухвату Плана.

Еколошком проценом Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, у циљу остваривања општих и посебних циљева заштите простора и животне средине, је обезбеђен приказ утицаја планиране намене на животну средину, као и смернице за даље поступање при имплементацији Плана.

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 134/04 и 88/10), Члану 14., општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на националном и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Плану. На основу дефинисаних циљева врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради Стратешке процене.

2.1. Општи циљеви Стратешке процене утицаја

Општи циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ се дефинишу на основу смерница, захтева и циљева заштите животне средине проистеклих из планских докумената вишег реда, постојећег стања и капацитета простора и захтева за управљање животном средином за планирани развој планског подручја. Стратешки циљеви заштите животне средине, дати одредбама планова вишег реда, представљају полазне основе за дефинисање општих циљева Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације.

Општи циљеви Стратешке процене утицаја као интегралног дела предметног планског документа, представљају хијерархијски условљене опште циљеве планске документације вишег реда и ширег подручја и обухватају:

- квалитет ваздуха;
- квалитет вода-површинских и подземних;
- квалитет земљишта;
- ниво буке;
- ниво нејонизујућег зрачења;
- управљање отпадом;
- заштиту од удеса и удесних ситуација.

Општим циљевима је постављен оквир за дефинисање заштите простора, животне средине и здравља становништва, односно заштита кључних чинилаца животне средине од загађивања и деградације. Дефинисање посебних циљева и избор индикатора за мерење и праћење њиховог остваривања представља услов управљање животном средином, контролу у простору за стварање услова одрживог просторног, функционалног и еколошки прихватљивијег развоја подручја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“.

2.2. Посебни циљеви Стратешке процене утицаја

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, утврђени су на основу анализе стања животне средине, значајних и битних питања, проблема, ограничења и потенцијала подручја Плана, као и приоритета за решавање еколошких проблема у складу са општим циљевима и начелима заштите животне средине. Еколошки одговорно планирање и коришћење простора у Плану детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, представљају услов превентивне заштите и побољшања стања у простору и животној средини. Посебни циљеви Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ на животну средину су:

- заштита ваздуха – очувати квалутет ваздуха (смањити емисије у ваздух, смањити емисије гасова стаклене баште, утицај на климатске промене);
- заштита површинских и подземних вода – очувати квалитет вода (спречити загађивање површинских и подземних вода, забрана изливања, просипања, упуштања загађујућих материја, непречишћених отпадних вода у површинске воде и подземне воде);
- заштита земљишта (спречавање емисија у земљиште, очување квалитета пољопривредног земљишта);
- заштита заступљених врста орнитофауне и хироптерофауне, посебно заступљених станишта строго заштићених и заштићених врста и типова станишта од значаја за заштиту природе и животне средине и заштиту укупног биодиверзитета;
- заштита и очување постојећих шумских комплекса;
- заштита предела;
- увођење еколошке компензације на планском подручју, непосредном и ширем окружењу;
- заштита од нејонизујућег зрачења;
- заштита од буке;
- адекватно управљање отпадом на планском подручју (управљање свим врстама и категоријама отпада-комуналним, опасним, неопасним, забраном депоновања свих врста и категорија отпада ван простора намењених за ту намену);
- поштовање планских мера, мера заштите животне средине, правила уређења и правила грађења;
- управљање ризицима (обавеза спречавања свих потенцијалних ризика од удеса, препознавање и деловање на неочекиване и непланиране ситуације како би се избегле или спречиле околности које воде до акцидената и удеса на планском подручју);
- становништво и социо-економске (развој инфраструктуре, енергетска ефикасност-повећати коришћење обновљивих извора енергије, подстицање привредног развоја и раст запослености);
- покретање поступка процене утицаја на животну средину за планиране пројекте, потенцијалне изворе негативних утицаја на медијуме животне средине, квалитет и капацитет животне средине и здравље становништва и свих корисника простора.

Посебни циљеви Стратешке процене утицаја омогућавају формирање еколошке матрице за планирану намену простора у обухвату Плана на принципима одрживости и еколошке прихватљивости.

2.3. Избор индикатора

Избор индикатора Стратешке процене врши се на основу карактеристика простора и стања животне средине у границама Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, у складу са Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС", бр. 37/11). Избор индикатора заснован је на концепту „узрок-последица-одговор“:

- индикатори „узрока” означавају антропогене активности, процесе и односе који утичу на животну средину;
- индикатори „последица” означавају стање животне средине;
- индикатори „одговора” дефинишу политичке опције и остале реакције у циљу промена „последица” по животну средину.

Дефинисани индикатори представљају квалитативне показатеље на основу којих се прати степен достигнутости постављених циљева. Дефинисаним индикаторима Стратешке процене утицаја добијају се подаци о:

- стању у границама еколошке зоне;
- квалитету ваздуха;
- квалитету површинских и подземних вода;
- стању и квалитету земљишта;
- карактеристикама и стању биодивирзитета;
- стању шумске вегетације и степену шумовитости;
- стању буке;
- стању нејонизујућег зрачења;
- инфраструктурној и комуналној опремљености подручја;
- управљању отпадом.

У Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ изабрани су показатељи у складу са циљевима Стратешке процене, а разрађени су по узору на индикаторе дефинисане Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 37/11), приказани је у Табели бр: 13.

Табела бр. 13: *Приказ рецептора животне средине, циљева СПУ и избор индикатора*

Рецептори животне средине	Циљеви стратешке процене	Индикатори
Биодоверзитет	Заштита орнитофауне Смањити штетан утицај на орнитофауну	Процена броја и статуса потенцијално угрожених циљних врста птица у току једне године Тежиште је на праћењу страдања птица од ветротурбина, односно проналажења мртвих јединки и процена броја и састав врста губитка
	Заштита хироптерофауне Смањити штетан утицај на хироптерофауну	Процена броја и статуса потенцијално угрожених циљних врста слепих мишева у току једне године Тежиште је на праћењу страдања слепих мишева од ветротурбина, односно проналажења мртвих јединки и процена броја и састав врста губитка

Предео	Заштитити предеоне одлике	Број и распоред у простору планираних ветрогенератора Изложеност, односно визуелна перцепција локације
Шуме	Заштита и очување постојећих шумских комплекса	Структура шумског екосистема и одрживост коришћења у односу на површину, врсту и састојину Промене површине под шумом узроковане пошумљавањем, обновом или крчењем шума, представљају индикатор за одрживо управљање шумама и за праћење улоге шумског екосистема у глобалном циклусу угљеника
Основни чиниоци животне средине	Заштита квалитета ваздуха	Број дана са повећањем емисија загађујућих материја на подручју локалне самоуправе Инсталисана снага ВЕ као индикатор смањења емисије GHG.
	Заштита квалитета вода	Праћење зауљених отпадних вода у фази изградње: - физичке карактеристике (температура, видљиве отпадне материје, приметна боја, приметан мирис, мутноћа), - pH вредност, - петодневна биолошка потрошња кисеоника (ВРК5), - хемијска потрошња кисеоника (ХРК), - олово, - гвожђе, - толуен, - бензен, - ксилен, - фенолна једињења (фенол)
	Заштита квалитета земљишта	% површина обухваћеног новом наменом
Бука	Смањити ниво (интензитет) буке	Број стамбених објеката у зони са повећаним нивоом буке

Нејонизујуће зрачење	Смањити/ублажити изложеност електромагнетном зрачењу	Критеријуми Светске здравствене организације: - дозвољена јачина електричног поља је 5 kVeff/m, - дозвољена јачина магнетног поља је 100 μT
Климатске промене /рањивост	Повећање коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ)	Инсталисани капацитети у ветоелектрани која користи ветар као ОИЕ
Културно наслеђе	Очување културног наслеђа	Број потенцијално угрожених локалитета на којима постоје објекти културне баштине/археолошки остаци
Управљање отпадом (управљање свим врстама и категоријама генерисаног отпада - опасним и неопасним)	Организован и контролисан систем управљања отпадом	План управљања отпадом
Социо-економски развој	Заштита од удеса	Ризик настанка удеса Површина обухваћена могућим акцидентима Изложеност становништва, објеката, флоре и фауне могућим акцидентним ситуацијама
	Подстицај економског развоја локалне самоуправе Бољи квалитет живота локалног становништва	Број запослених на изградњи и у експлоатацији ветроелектране Приходи града Врања од реализације пројекта Бенефити локалне заједнице Локално инфраструктурно опремање и комунално уређење

Општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ представљају услов за остваривање заштите и унапређења стања на планском подручју. Предложен концепт заштите животне средине на подручју Плана хијерархијски је усклађен са општим смерницама, условима и мерама за заштиту животне средине шире просторне целине, односно условима и мерама на нивоу Просторног плана града Врања.

3.0. Процена могућих утицаја Плана на животну средину

На основу циљева и смерница просторног развоја и услова заштите животне средине из планова вишег реда, од значаја за План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, дефинисани су општи и посебни циљеви Стратешке процене утицаја планског документа (Извештаја о СПУ).

Основни циљ са еколошког аспекта, је реализација, односно изградња инфраструктурног комплекса Ветроелектране „Пољаница“ уз избор најповољнијег варијатног решења, интегралне заштите свих елемената простора, поштовање еколошких принципа и принципа одрживости, избегавање еколошких конфликата и постизање компромиса и компензације у простору. Реализација Ветроелектране „Пољаница“ планирана је у складу са рационалним коришћењем расположивог простора применом мера заштите еколошки осетљивих елемената, заштићених врста и њихових станишта, мера за спречавање негативних утицаја и мера за заштиту природе и животне средине.

План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, оцењен је према могућим утицајима (сагласно критеријумима за оцењивање величине, значаја и вероватноће утицаја - модификована PADC методологија и „MeV Urban” модел) на:

- стање у простору - постојећа и планирана намена,
- стање инфраструктурне и комуналне опремљености,
- постојећи и планирани степен рационалности у коришћењу природних ресурса
- постојеће и планирано стање и квалитет животне средине,
- постојећи и планирани степен управљања отпадом,
- постојећи и планирани степен ефикасности заштите животне средине,
- стање мониторинга животне средине.

3.1. Приказ процењених утицаја варијантних решења Плана

Предложена варијантна решења су вреднована са аспекта могућих негативних утицаја и ефеката у простору и капацитета за њихово спречавање и ограничавање. У Нацрту Плана дефинисана је намена и организација простора, просторни капацитети и услови за реализацију планиране намене, односно експлоатација минералних сировина, смернице, мере и услови заштите животне средине.

Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, може се констатовати следеће:

- У Варијанти I - да се План детаљне регулације не донесе, односно да се развој настави по досадашњем тренду, у складу са важећем планском документу, позитиван ефекат је да шумско и пољопривредно земљиште не губи своју примарну функцију. Негативан ефекат је губитак могућности за реализацију пројекта Ветроелектране „Пољаница“ и коришћења ветра као обновљивог извора енергије, даље угрожавање квалитета ваздуха, осталих чинилаца животне средине и здравља локалног становништва због коришћења традиционалних, необновљивих извора енергије, односно неискоришћена могућност ветропотенцијала подручја;

- У Варијанти II - да се предложени План детаљне регулације, са иницијалним предлогом зона ветрогенератора, а који је одређен доминантно на основу мерења ветра и у складу са прелиминарним истраживањима биодиверзитета, условима Завода за заштиту природе и социолошког аспекта (близине постојећих објеката и зона становања) усвоји и имплементира, представља еколошки прихватљиво решење. Реализација предложене варијанте такође изазива промене предеоних карактеристика, односно трансформацију предела из шумског и пољопривредног у предео са ветрогенераторима (визуелне и предеоне промене у простору). Позитивни ефекти су остваривање концепта дугорочног одрживог развоја подручја, спровођење и примену мера и стандарда за достизање постављених циљева, могућност коришћења обновљивих извора енергије и управљање простором на еколошки прихватљив и одржив начин, односно максимална искоришћеност

ветропотенцијала подручја у складу са савременим техникама и технологијама из области ветроенергетике, успостављање контроле стања животне средине (мониторинг), односно праћење орнитофауне и хироптерофауне, праћење буке и нејонизујућег зрачења. Негативни ефекти су са аспекта управљања шумским и пољопривредним земљиштем, због делимичног и ограниченог губитка примарне функције на местима где су планирани стубови ветрогенератора и приступни путеви.

3.2. Еколошка валоризација подручја Плана детаљне регулације Ветрелектране „Пољаница“

На основу утврђених потенцијала и ограничења на простору Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце, на територији града Врања, карактеристика непосредног и ширег окружења, као и постојеће и планиране намене, извршена је валоризација простора у обухвату планског документа.

Општи циљеви еколошког вредновања простора Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“:

- утврђивање и валоризовање кључних потенцијала простора;
- идентификација постојећих конфликата и ограничења (просторних, еколошких);
- процена посторно-еколошких капацитета подручја Плана;
- дефинисање просторно-еколошке матрице подручја Плана за одрживи развој.

Посебни циљеви еколошког вредновања простора Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“:

- дефинисање еколошке зоне;
- утврђивање услова за планирану наменеу у еколошкој зони;
- дефинисање еколошки прихватљивих садржаја и објеката са пратећом инфраструктуром;
- дефинисање услова и мера за планирање пројеката, услова за спречавање просторних и еколошких конфликата, као и услова еколошке компензације у простору;
- утврђивање обавезних еколошких смерница и мера за реализацију планирану намену простора, односно реализацију Ветрелектране „Пољаница“;
- утврђивање обавезних мера заштите и мониторинга животне и друштвене средине, пре свега мере заштите орнитофауне и хироптерофауне.

Подручје Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, је валоризовано на основу постојећег стања процењених значајних утицаја у границама планског документа, као и непосредног и ширег окружења, карактеристика планиране намене односно реализације планираног инфратсруктурног комплекса Ветроелектрана „Пољаница“ са пратећим садржајем који су у складу са напретком технологије из области ветроенергетике, као и идентификованих ограничења и условљености у простору.

Валоризација је извршена и у циљу усклађивања даљег развоја планског подручја према критеријумима економске оправданости и одрживости и еколошке прихватљивости. Концепт заштите и унапређења животне средине Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце, заснован је на:

- избора најбољег, односно најприхватљивијег варијантног решења;
- заштити и унапређењу простора, природних вредности и културних добара у планском подручју од значаја за животну средину уже и шире просторне целине;
- заштити заступљених екосистема, заштити орнитофауне и хироптерофауне, заштити заштићених врста и специфичних станишта;
- санацији и ревитализацији свих деградираних површина, постојећих и оних које ће настати и унапређењу еколошких услова Плана;

- заштити квалитета ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта;
- заштити од нејонизујућег зрачења;
- акусточком зонирању, заштити и спречавању прекомерне емисије буке, вибрације, светлосних ефеката и сенки, у зони осетљивих рецептора;
- организованом систему и плановима управљања отпадом и отпадним водама;
- превенцији удеса и удесних ситуација;
- мониторингу стања природне и животне средине, пре свега мониторниг птица и слепих мишева, у току извођења радова и фази редовне експлоатације Ветроелектрана „Полјаница“.

У циљу одрживог и еколошки прихватљивог управљања простором, природним вредностима, животном и друштвеном средином у границама Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, Стратешком проценом извршена је валоризација простора. Да би се проценили могући утицаји стратешког и осталог карактера, ефекти и последице по природну, природне вредности, животну и друштвену средину, здравље и безбедност локалног становништва и потенцијалних корисника простора, извршено је вредновање планског обухвата са аспекта животне средине, као подлога за најбоље понуђено варијнтно решење за изградњу Ветроелектране „Полјаница“ са пратећим садржајем који су у складу са напретком технологије из области ветроенергетике, за одрживи и еколошки најприхатљивији даљи развој.

На основу просторно-положајних карактеристика анализираног подручја, постојећеих ограничења и еколошких конфликата, постојеће и планиране намене, обавезујућих смерница и мера заштите природе и животне средине, које су услов за планиране промене и имплементацију Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, односно реализацију планираних садржаја који су у складу са напретком технологије из области ветроенергетике, подручје Плана се вреднује као **Еколошка целина „Полјаница“**, површине око **249,3 ha**.

Како би се створили услови за даљи одрживи развој у границама ВЕ **„Полјаница“**, обавезно је да:

- реализацију планиране изградње инфраструктурног комплекса Ветроелектрана „Полјаница“ са пратећим садржајем, прати обавезна процена утицаја на природну, животну и друштвену средину на хијерархијски нижем нивоу;
- примена обавезних мера за спречавање и ублажавање потенцијално негативних утицаја на стање у простору, животној и друштвеној средини, орнитофауну и хироптерофауну;
- примена мера заштите од удеса и удесних ситуација, у складу са документацијом на хијерархијски нижем нивоу.

Еколошка целина „Полјаница“, је површине око 249,3 ha. Еколошка целина **„Полјаница“** представља неправилну површину чије границе су одређене границама катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце. На малом делу обухвата Плана формирају се услови за изградњу ветроелектране, где ће само земљиште непосредно испод и око стубова ветрогенератора бити одређено за изградњу. У складу са развојним потребама изградње ветроелектране и расположивим ресурсима простора наћи ће се најбоље решење којим ће се дефинисати прецизни услови урбанистичке регулације и смернице за изградњу, а у циљу најмањег могућег нарушавања природних услова средине и еколошких захтева.

ЦЕЛИНА I –Обухват плана

- **ЗОНА – А**
  - **А1 –** Шумско земљиште
  - **А2 –** Пољопривредно земљиште
- **ЗОНА – Б –** Грађевинско земљиште - зона за изградњу ветрогенератора (1 –16)
- **ЗОНА – В –** Грађевинско земљиште јавне намене – јавне саобраћајне површине
  - постојећи општински пут (са планираном регулацијом)
  - планирана јавна саобраћајница
- **ЗОНА Г**

- грађевинско земљиште - планирана трафостаница
- грађевинско земљиште - планирано батеријско складиште

Планирање и уређење простора предметног Плана заснива се на принципима одрживог развоја, интегралном приступу планирању, рационалном коришћењу ресурса и заштити животне средине уз обезбеђење учешћа јавности у свим фазама планирања и обликовања простора.

Концепција и начела планирања и уређења простора утврђени су у складу са циљевима израде Плана, а то је обезбеђење планског основа за уређење земљишта у оквиру обухвата Плана у циљу изградње постројења за производљу елекетричне енергије из снаге ветра - ветроелектране "Пољаница". Карактеристичне технолошке целине у оквиру комплекса ветроелектране су: локације ветрогенератора, кабловска мрежа, приступни путеви, локација трафо станице и батеријског складишта.

Локације за изградњу ветрогенератора се састоје од приступно-манипулативног платоа са темељом стуба ветрогенератора и приступног пута који представљају фиксне елементе комплекса. У оквиру манипулативних платоа налази се темељ стуба ветрогенератора и део приступно-манипулативног платоа који је насут, са дренажним каналима за одвођење атмосферских вода. У обухвату Плана планира се изградња 16 ветрогенератора. Сваки од планираних ветрогенератора обележени су на графичким прилозима. За сваки од генератора предвиђен је манипулативни простор непосредно око стуба, одређен и означен аналитичким тачкама на графичким прилозима Плана. За приступ ветрогенераторима користиће се општински пут 22 а предвиђена је и изградња пута који ће представљати јавну саобраћајну површину и који већим делом користи трасу постојећег некатегорисаног пута. У обухвату Плана планира се простор за изградњу трафостанице и батеријског складишта.

Електроенергетски водови од трафостанице до места прикључења на преносну мрежу Електромреже Србије се планирају на територији града Врања и биће предмет посебног планског документа.

Правила уређења на пољопривредном земљишту

Правилима уређења на пољопривредном земљишту обезбеђује се заштита пољопривредне, еколошке, рекреативне и пејзажно-естетске функције пољопривредног земљишта високог бонитета.

Уређивање пољопривредног земљишта вршиће се поступцима комасације, којом се укрупњава земљиште исте намене и побољшавају природно-еколошки услови на земљишту, добровољног груписања земљишта исте намене, мелиорације, тј. поправљања физичких, хемијских и биолошких особина земљишта.

Правила уређења на шумском земљишту

Забрањује се пустошење и крчење шума, чиста сеча која није одобрена као редован вид обнављања шума, сеча ретких врста дрвећа; подбељивање стабала, паша и брст коза и друге стоке, жирење, гајење линичких шума, кресање лисника, неконтролисано сакупљање шумских плодова, лековитог биља, шушња и маховине, неконтролисано коришћење камена, шљунка, песка, хумуса, земље, сеча семенских састојина и семенских стабала која није предвиђена основама газдовања шумама, самовласно заузимање шума, уништавање или оштећивање шумских засада, ознака и граничних знакова, одлагање смећа и отпадака и других штетних и опасних материја и загађивање шума на други начин, као и друге радње којима се слаби приносна снага шуме или угрожава функција шуме.

Дозвољава се код шума:

- селективно коришћење шумског земљишта у циљу рестаурације, ревитализације и презентације уз унапређење квалитета живота локалног становништва, а у складу са принципима одрживости;
- уређење и употреба шумског земљишта у рекреативне, здравствене и туристичке сврхе (центри за посетиоце, објекти за чуваре и прихват животиња, видиковци,

пешачке и бициклистичке стазе, кампови, пристани и др), уз прикладан спој традиционалне пољопривреде, старих села, етно и еко туризма;
- производња шумских сортимената, мануфактурна прерада дрвета, производња здраве хране, производња и сакупљање шумских плодова, гљива и лековитог биља.

Корисници и власници шума дужни су да предузимају мере ради заштите шума од пожара, других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета, као и мере неге шумских засада.

Правила уређења на грађевинском земљишту

Изградња је могућа на основу следећих смерница:

- обезбедити инфраструктурну опремљеност потребних сегмената инфраструктурне мреже;
- забрањује се континуална градња уз општинске путеве, а континуитет се мора прекидати појасевима пољопривредног земљишта или шума;
- архитектонску обраду објеката уколико је могуће ускладити са традиционалном архитектуром подручја уз примену природних и традиционалних материјала, форми и мотива;
- пословање усмеравати на агроиндустрију, прераду и складиштење пољопривредних производа, коришћење природних ресурса, алтернативних извора енергије и научне истраживачке центре;
- користити искључиво аутохтоне врсте дрвећа и жбуња за озелењавање и избегавати парковске и геометријске форме.

У циљу превенције, спречавања, смањења, отклањања и минимизирања могућих значајних утицаја на природу, животну и друштвену средину, планиране су мере које су дате у Поглављу 3.4. овог Извештају о Стратешкој процени утицаја Плана на животну средину. Начин вредновања чиниоца животне средине у поступку стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, мере превенције, забране, заштите, компензације и мониторинга негативних утицаја на животну средину, а које се морају спровести у наведеној еколошкој зони при реализацији планиране намене, су обавезне у поступку процене утицаја на животну средину, као нижем хијерархијском нивоу.

3.3. Приказ процењених утицаја Плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећавање позитивних утицаја

На основу методологије процене утицаја, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10) процењен је квалитет животне средине и урађена процена очекиваних утицаја предметног Плана детаљне регулације на животну средину.

Анализа потенцијалних утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, на подручју на подручју катастарских општина Трстена, Добрејанце, Станце и Рождаце, извршена је на релацији: **извори утицаја - утицаји - ефекти и последице**. Извори утицаја на квалитет животне средине могу бити планска решења дефинисана наменом простора, у позитивном и негативном смислу. Вредновањем планских решења могуће је извршити вредновање утицаја на животну средину предметног планског документа и дати процену ефеката у простору и животној средини.

Од значаја за животну средину су решења која се односе на просторни положај планиране намене простора, односно планиране инфраструктуре.

Кључни извори позитивних и потенцијално негативних утицаја су планска решења реализације:

- простора у коме је размештај зоне ветрогенератора, зоне за стубове ветрогенератора;
- комунално и инфраструктруно опремање подручја;
- плана управљања отпадом и отпадним водама на подручју Плана;
- заштита од удеса и акцидената у границама Плана.

Утицаји на животну средину, генерално, могу бити механички, физички, хемијски, а објекат утицаја су медијуми животне средине преко којих се утицаји преносе или на која се одражавају. У Стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Полјаница“, анализирани су следећи чиниоци простора, природе и животне средине:

- биодиверзитет планског подручја (орнитофауна и хироптерофауна);
- природне вредности животне средине (ваздух, воде, земљиште, предеоно-пејзажне вредности);
- карактеристике планираног инфраструктурног комплекса Ветроелектране „Полјаница“.

Последице утицаја у простору, природи и животној средини су промене особина, изгледа или функције, а ефекти могу бити позитивни или негативни или стање без промена, што представља карактеристике утицаја. Процена утицаја на животну средину извршена је у односу на карактеристике утицаја које планска решења могу имати на природу и биодиверзитет, животну средину у одоносу на: врсту утицаја, дужину трајања, извор и развој утицаја, реверзибилност, могућност анулирања утицаја, трајност, континуитет, важност (значај) утицаја и степен и карактер потребних интервенција у простору. У односу на време трајања утицаја, дефинисани су: привремени - повремени, дуготрајни ефекти и последице. Ефекти односно последице, сагласно наведеној категоризацији, могу бити:

- у односу на врсту утицаја - позитивни (повољан, врло повољан), негативни (врло негативан, већи, мањи), нулти/без утицаја;
- у односу на време (дужину) трајања - привремени/повремени, дуготрајни/дугорочни;
- у односу на развој утицаја - једноставни, кумулативни, синергетски;
- у односу на извор утицаја - директни, индиректни;
- у односу на реверзибилност - реверзибилни, иреверзибилни;
- у односу на трајност утицаја - дуготрајан, инцидентан;
- у односу на континуитет - континуалан, дисконтинуалан;
- у односу на значај - изразито мали значај, мали значај, средњи значај, врло велики значај.

Поступак оцењивања квалитета животне средине и очекиваних ефеката Плана детаљне регулације Ветрелектране „Полјаница“, вршен је на основу вредновања могућих еколошких утицаја (позитивних и негативних). Величина утицаја представља приказ штете или користи од процењеног деловања на природна добра и биодиверзитет, квалитет ваздуха, вода, земљишта, пејзажне карактеристике планског подручја, односно природних добара, природних вредности и квалитета животне средине.

Значај утицаја представља размере физичког простора који може бити изложен деловању промена у средини. Утицаји, односно последице, према карактеристикама оцењени су негативним или позитивним предзнаком.

Утицаји, односно последице, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус на позитивне промене.

Табела бр. 14: *Критеријуми за оцењивање величине утицаја (модификована PADC методологија)*

Величина утицаја	Ознака	Значење симбола

критичан, врло негативан		-3	онемогућавање функције у датом простору
већи		-2	у већој мери нарушава стање животне средине
мањи		-1	у мањој мери нарушава животну средину
нема утицаја		0	нема промена у животној средини
позитиван		+1	мање позитивне промене и утицаји у животној средини
повољан		+2	повољне промене и утицаји на квалитет животне средине
врло повољан		+3	промене битно побољшавају квалитет животне средине

Значај утицаја процењен је у односу на просторне размере на којима се може остварити утицај планираних намена и очекиваних активности у простору Плана, али и непосредног и ширег окружења. Критеријуми за оцењивање размера утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, су:

- локални – локацијски – утицаји на нивоу Плана детаљне регулације;
- градски - утицаји од значаја за подручје града Врања ;
- регионални – утицаји од значаја за ширу просторну целину – регион;
- национални – утицаји од значаја за ниво Републике Србије.

Табела бр. 15: *Критеријуми за вредновање просторних размера утицаја*

Значај утицаја	Ознака	Опис
национални	IV	могући утицаји на нивоу Републике Србије
регионални	III	могући утицаји на ширу просторну целину
Градски/општински	II	могући утицаји на нивоу града Врања
локални (локацијски)	I	могући утицаји на нивоу Плана детаљне регулације

Табела бр. 16: *Скала за процену вероватноће утицаја*

Вероватноћа %	Ознака	Опис
100	**И**	утицај врло известан
више од 50	**В**	утицај вероватан
мање од 50	**М**	утицај могућ
мање од 1	**Н**	утицај није вероватан

Табела бр. 17: *Додатни/допунски критеријуми према времену трајања и типу утицаја*

Трајање утицаја	Ознака	Опис
Привремени-Повремени	**По/Пр**	време трајања утицаја
Дуготрајни - Дугорочни	**Дт/Др**	
Директни	**Ди**	тип утицаја
Индиректни	**Ид**	

На основу свих наведених критеријума извршено је вредновање значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева Стратешке процене утицаја. Процена могућих утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, на животну средину обухвата:

- вредновање чинилаца животне средине у поступку процене утицаја стратешког карактера, укључујући податке: о стању биодиверзитета, квалитету ваздуха, квалитету вода, стању земљишта, микроклиматским карактеристикама, стању нејонизујућег зрачења, стању буке;
- смернице и мере за превентивно деловање, спречавање, ограничавање и ублажавање негативних и потенцијално негативних утицаја, спречавање просторних конфликата (конфликти планираних намена, функција, садржаја) и увођење еколошки прихватљивих мера за увећање позитивних ефеката Плана на животну средину;

- начин на који су при процени узете у обзир карактеристике Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ (вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија, просторна димензија, природна добра, културна добра, број изложених јединки орнитофауне и хироптерофауне, број изложених становника, кумулативна, синергетска, директна, индиректна, привремено-повремена, дуготрајна, дугорочна природа утицаја).

Циљ еколошког вредновања простора у обухвату планског документа, предмета Стратњшке процене утицаја је:

- процена могућих утицаја стратешког карактера у планском обухвату;
- процена могућих утицаја на орнитофауну и хироптерофауну;
- процена могућих директних утицаја на медијуме животне средине;
- процена могућих директних утицаја на визуелне перцепције становништва у границама планског документа и окружења;
- утврђивање општих и специфичних утицаја утицаја, дугорочних, директних и индиректних на квалитет живота локалног становништва;
- процена позитивних утицаја у простору и животној средини;
- процена могућих негативних ефеката у животној средини, који могу настати због карактеристика постојећег стања и планираног инфраструктурног комплекса за обновљиве изворе енергије, постојећих конфликата и ограничења у простору и карактеристика планиране намене.

Стратешка процена Плана детаљне регулације са аспекта еколошке прихватљивости и одрживости, представља важан корак у поступку доношења одлуке за усвајање:

- планиране намене и начина коришћења земљишта;
- планиране инфраструктурне опремљености;
- начин коришћења природних ресурса;
- дозвољеног, односно прихватљивог степена и нивоа утицаја на природу и животну средину.

Стратешка процена утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ на животну средину представља вредновање са аспекта:

- планираних мера превенције на планском нивоу за спречавање, ублажавање и минимизирање потенцијално штетних утицаја на стање биодиверзитета (орнитофауне и хироптерофауне), квалитет ваздуха, вода и земљишта, утицаја од нејонизујућих зрачења, појаву буке, на нарушавање предеоних вредности, неконтролисано генерисање отпадних вода и отпада;
- квалитета живота и традиционалних навика локалног становништва;
- рационалног, еколошки прихватљивог коришћења природних ресурса;
- обавезног предузимања мера за спречавање и отклањање могућих значајних утицаја и негативних последица стратешког карактера у простору и животној средини, мера заштите и мониторинга животне средине.

За потребе стратешке процене утицаја, као оквир граничних капацитета животне средине подручја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, коришћени су услови и подаци надлежних институција и ималаца јавних овлашћења, Нацрт Плана и на основу резултата прелиминарних истраживања биодиверзитета и социолошког аспекта (близине постојећих објеката и зона становања), док је постојеће стање дато као процена, на основу увида на терену и евидентирања потенцијалних ризика од значаја за предметно подручје.

Планска решења вреднована са аспекта процене утицаја

Зона за стубове ветрогенератора
Трансформаторске станице (или разводно постројење)

Заштитни коридори инфраструктурних система
Атарски/приступни путеви
Остало пољопривредно земљиште

Циљеви Стратешке процене утицаја на животну средину

1. Заштита орнитофауне Смањити штетан утицај на орнитофауну
2. Заштита хироптерофауне Смањити штетан утицај на хироптерофауну
3. Заштитити предеоне одлике
4. Заштита квалитета ваздуха
5. Заштита квалитета вода
6. Заштита квалитета земљишта
7. Смањити ниво (интензитет) буке
8. Смањити/ублажити изложеност електромагнетном зрачењу
9. Повећање коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ)
10. Очување културног наслеђа
11. Заштита од удеса
12. Подстицај економског развоја локалне самоуправе Бољи квалитет живота локалног становништва

Табела бр. 20: *Вредновање карактеристика значаја утицаја планиских решења (процена величине утицаја планских решења на животну средину и процена утицаја просторних размера, вероватноће и дужине трајања утицаја планских решења)*

Планско решење	**Посебни циљеви Стратешке процене утицаја**											
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Зона за стубове ветрогенератора	-1	-1	-1	-1	0	-1	-1	-1	+3	0	+1	+3
	В	В	И	М	Н	М	В	В	И	М	В	И
	I/II	I/II	I	I	I	I	I	I	I/II/III	I	I	I/II
	По/Др	По/Др	Дт/Др	Пр	Пр	Пр/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ид	Ид	Ди	Ди/Ид	Ид/Ди	Ди	Ди	Ди	Ди
Трансформаторска станица (или разводно постројење)	-1	-1	-1	0	-1	-1	0	-2	+1	0	+1	+2
	М	М	В	Н	М	М	Н	В	В	М	В	И
	I/II	I/II	I	I	I	I	I	I/II	I/II/III	I	I	I/II
	По/Др	По/Др	Дт/Др	Пр	Пр	Пр/Др	По	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ид	Ид	Ди	Ид	Ид/Ди	Ди	Ид	Ди	Ди/Ид
Инфраструктура	-1	0	-1	-1	-1	-1	-1	0	+1	+1	+2	+2
	М	Н	М	В	М	И	В	Н	В	М	В	И
	I/II	I	I	I	I	I	I	I	I/II	I	I	I/II
	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Др	Др	Др	Др	Др
	Ди/Ид	Ди	Ди	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди	Ид	Ид	Ди/Ид
Заштитни коридори/појасеви инфраструктурних система	+2	+2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	0	+1	+2	+1
	В	В	В	В	В	В	В	М	Н	М	В	М
	I	I	I	I	I	I	I	I/II	I	I	I	I
	Дт/Др	Дт/Др	Др	Др	Др	Др	Др	Дт/Др	Др	Дт/Др	Дт/Др	Др
	Ди	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди	Ди	Ди	Ди/Ид	Ид
Остало пољопривредно земљиште	0	0	0	-1	-1	-1	-1	0	0	+1	+1	+1
	Н	Н	Н	В	В	В	М	Н	Н	М	М	М
	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	По/Др	По/Др	По/Др	Дт/Др	Др	Дт/Др	Др	Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ид	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид

Биодиверзитет	-1	-1	-1	0	0	0	0	0	-1	0	0	0
	В	В	М	Н	Н	Н	Н	Н	М	Н	Н	Н
	I/II	I/II	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
	По/Др	По/Др	Дт/Др	Др	Др	Др	Др	Др	Дт/Др	Дт/Др	Др	Др
	Ди	Ди	Ди	Ид	Ид	Ид	Ид	Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ид	Ид
Предео	-2	-2	-3	0	0	0	0	0	0	+1	0	0
	И	И	И	М	Н	М	Н	Н	М	М	Н	Н
	I/II	I/II	I/II	I	I	I	I	I	I	I	I	I
	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди	Ди	Ди	Ид	Ид	Ид	Ид	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ид	Ид
Управљање отпадом	+1	+2	+2	0	0	+1	+2	+3	+2	+3	+2	+2
	В	И	В	Н	Н	М	В	И	В	И	В	В
	I	I	I	I	I	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II	I/II
	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др	Дт/Др
	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид	Ди	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид	Ди/Ид

3.4. Начин вредновања чиниоца животне средине у поступку процене утицаја Плана на животну средину, мере за спречавање, ограничавање и компензацију негативних утицаја на животну средину

На основу вишекритеријумске анализе, утврђени су потенцијали и ограничења на подручју Плана, непосредном и ширем окружењу, односно подручју потенцијалних директних и индиректних утицаја од значаја за заштиту природе и животне средине. Заштита природе и животне средине подразумева поштовање свих општих и посебних смерница и мера утврђених условима имаоца јавних овлашћења, захтевима заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности, у складу са законском регулативом. Кроз анализу подручја Плана, непосредног и ширег окружења, односно постојеће и планиране намене, извршена је еколошка валоризација и дефинисане специфичне **Еколошке целине „Пољаница“ на територији града Врања.**

Дефинисање смерница и мера заштите има за циљ обезбеђивање услова да се постојеће стање животне средине очува, у појединим сегментима и унапреди, а пре свега, да се спречи потенцијално негативно деловање. Поред процене утицаја планских решења на животну средину и сагледавања могућих значајних негативних утицаја, циљ процене утицаја планског документа је и прописивање смерница и мера за њихово смањење, односно свођење у прихватљиве границе, дефинисане позитивном законском регулативом, уз очување капацитета животне средине на посматраном простору.

Реализацијом планираног инфратсруктурног комплекса Ветроелектране „Пољаница“, на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, на територији града Врања, обезбеђују се услови за експлоатацију енергије ветра, односно коришћење обновљивих извора енергије, са свим бенефитима које она остварује у ширем контексту заштите животне средине. У том смислу, може се говорити о позитивним ефектима Плана на аспект коришћења и примене обновљивих извора енергије. У контексту сагледавања могућих кумулативних и синергетских ефеката, може се говорити о утицајима на предеоне карактеристике као последица изградње ветрогенератора.

Циљ прописаних обавезујућих смерница и мера заштите је спречавање потенцијалних просторних и еколошких конфликта на анализираном простору, на територији града Врања, а у складу са циљевима и принципима одрживог развоја. Спровођење мера заштите природе и животне средине утицаће на смањење ризика по заступљене екосистеме, односно флору, фауну, биотопе, заступљена станишта, ризика од загађивања и деградације простора у границама Плана али и зонама непосредног утицаја. Мере заштите имају за циљ да утицаје на животну средину сведу у законом прописане оквире и границе прихватљивости, односно спрече угрожавање заступљених екосистема, животне средине и квалитет живота становништва и свих корисника простора. Смернице и мере заштите простора и животне средине спречавају еколошке конфликте, омогућавају развој и реализацију планиране намене у границама Плана.

Примена и спровођење прописаних мера заштите животне средине утицаће на смањење ризика по заступљену орнитофауну и хироптерофауну, ризика по разноврсност заступљених станишта, ризика од загађивања и деградације простора и животне средине у планском подручју, непосредном и ширем окружењу. У фази дефинисања микролокација стубних места, планирају се и пројектују превентивне мере за спречавање или смањење штетних утицаја ветрогенератора на животну средину и за смањење ризика нежељених догађаја (акцидената).

3.4.1. Заштита ваздуха

На подручју Плана, заштита ваздуха обухвата мере превенције и контроле емисије загађујућих материја из свих потенцијалних извора загађења (покретних и стационарних), како би се спречио и умањио њихов утицај на квалитет ваздуха и минимизирали потенцијално негативни ефекти на животну средину и здравље људи.

Главни извори утицаја су емисије у ваздух из грађевинске и остале механизације, путничих и теретних возила, као и других машина ангажованих за допремање материјала

и опреме. Због честе манипулације и кретања возила и машина, очекују се повремено са вероватноћом понављања, емисије прашине у ваздух. Овакви утицаји неће бити значајни, због њиховог интензитета, временске и просторне ограничености, а могуће их је ограничити одговарајућим мерама заштите и добром организацијом градилишта.

Конверзија енергије ветра у механичку енергију у оквиру ветроелектране нема никаквог утицаја на квалитет ваздуха. Утицај ветроелектране изражен је само на промену брзине ветра око турбине. Са друге стране, рад ветроелектране има позитиван ефекат на квалитет ваздуха на глобалном плану.

Карактеристика ветроелектране је да нема емисија у ваздух, а њихов рад ће знатно допринети смањењу коришћења необновљивих извора енергије, пре свега, фосилних горива што доприноси снижавању емисија загађујућих материја у атмосферу, између осталих и „гасова стаклене баште“.

Све смернице и мере заштите ваздуха морају се спроводити у складу са:

- *Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21-др. закон);*
- *Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС”, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);*
- *Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Сл.гласник РС”, бр. 111/15 и 83/21);*
- *Уредбом о мерењима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања („Сл. гласник РС”, бр. 5/16);*

Смернице и мере заштите ваздуха:

- заштиту ваздуха од загађивања спроводити као интегрални део мониторинга квалитета ваздуха на подручју града Врања;
- у поступку припреме терена и извођења радова, ангажовати исправну механизацију, а микролокације градилишта планираних ветрогенератора обезбедити сагласно условима надлежног органа;
- транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- возила која превозе прашкасте материјале обавезно покривати у циљу спречавања емисије прашине, расипање грађевинских материјала и ситних честица;
- вршити редовно орошавање и квашење запрашених површина и транспортних рута у циљу спречавања развејавања и растурања ситних честица;
- изградњу планираних саобраћајница вршити у складу са меродавним саобраћајним оптерећењем;
- заштита квалитета ваздуха током изградње ветропарка се пре свега односи на спречавање емисије прашине и издувних гасова, те је потребно спречити излагање и исушивање земљишта (односно емисију прашине), када је то могуће;
- на свим деловима транспортних рута и приступних путева ограничити брзине кретања транспортних и осталих возила;
- извршити озелењавање у појасевима саобраћајница, кроз формирање дрвореда, у складу са локацијским условима.

3.4.2. Заштита квалитета површинских и подземних вода

Заштита квалитета површинских и подземних вода заснована је на мерама и активности којима се њихов квалитет штити преко мера превенције, забране, обавезујућих мера заштите, контроле и мониторинга, у циљу очувања квалитета живота, постизања стандарда квалитета животне средине, смањења загађења, спречавања даљег

погоршања стања вода и обезбеђење нешкодљивог и несметаног коришћења вода за различите намене.

Квалитет површинских и подземних вода може бити угрожен највише у току изградње Ветроелектране „Пољаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце све на територији града Врања, пре свега у случају ванредног, удесног, односно хаваријског изливања горива, уља и расхладне течности (антифриза) из грађевинских машина, теретних и путничких возила на градилишту и у транспорту. Обавеза иневститора/носиоца пројекта/извођача радова је да одмах, без одлагања, изврши санацију терена, а у случају продора штетних материја у дубље слојеве подземља, неопходна је извршити и ремедијацију земљишта и загађених подземних вода.

Редован рад ветроелектране не доводи до генерисања отпадних вода. Не постоји могућност угоржавања режима вода на локацији ветроелектране. У оквиру планског подручја биће изграђени електроенергетски објекти за потребе функционисања планиране ветроелектране (прикључно разводно постројење, трансформаторска станица и остали пратећи објекти). За потребе ових објеката, могућа је изградња објеката за повремени боравак запослених, са санитарним просторијама.

У обухвату Плана детаљне регулације нема евидентираних површинских водотокова. У широј околини планског подручја протиче река Ветерница (водоток I реда) са осталим водотоцима II реда (Трстенска река, Рождачка река и Станичка река).

У циљу спречавања, ограничавања и компензације негативних утицаја планираног ветропарка у границама планског документа на површинске и подземне воде, неопходно је спроводити мере заштите у фази планирања, пројектовања и фази реализације сваког појединачног ветрогенаратора, пратећих садржаја и инфраструктуре. Све смернице и мере заштите вода морају се спроводити у складу са:

- *Законом о водама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12,101/16 и 95/18);*
- *Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласникРС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);*
- *Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 24/14);*
- *Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Сл. гласник РС“, бр. 50/12);*
- *Правилником о опасним материјама у водама („Сл. гласник СРС”, бр. 31/82);*
- *Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Сл. гласник РС”, бр. 74/11);*

Смернице и мере заштите вода:

- све активности на планском подручју: радови на истраживању, уређењу, земљани и остали радови, изградња, експлоатација, одржавање и остале активности на планском подручју, морају се спроводити искључиво према условима и мерама које обезбеђују заштиту вода;
- забрањено је испуштање, просипање и изливање свих потенцијалних отпадних вода, опасних и штетних материја;
- у циљу превенције, спречавања и ублажавања настанка и утицаја отпадних вода током извођења радова и изградње, потребно је обезбедити контролисано прикупљање површинских отицаја са површина на којима се изводе радови преко привремено изграђених одводних канала и таложница, ради спречавања директног упуштања у природни реципијент (околно земљиште), посебно током периода са падавинама;
- у зонама радова није дозвољено (забрањено је) сервисирање, поправка, одржавање допуна горива ангажоване механизације и машина; У случају изузетне

потребе, обавезне су мере заштите и коришћење заштитне опреме и посуда;

- приликом реализације, односно изградње Ветроелектране „Пољаница“, градилишта обезбедити тако да се искључи могућност хаварија и удесних систуација на механизацији, уређајима и пратећим садржајима;
- у случају хаваријског изливања, просипања опасних и штетних материја, обавезан је одговор на удес, односно хитна санација угрожене локације;
- управљање фекалним отпадним водама на градилиштима мора бити организовано као привремено санитарно решење преко мобилног тоалета, као самосталне санитарно-хигијенске јединице, без потребе прикључивања на водоводну и канализациону мрежу; број самосталних санитарно-хигијенске јединица (мобилних тоалета) мора бити усаглашен са бројем ангажованих радника на градилишту;
- одржавање (редовно чишћење, прање и дезинфекција тоалета еколошким биоразградивим дезифицијенсима) мора бити поверено надлежном комуналном предузећу или оператеру који управља мобилним тоалетима;
- у површинске и подземне воде, забрањено је испуштати било какве воде осим условно чистих атмосферских и пречишћених отпадних вода чији квалитет обезбеђује одржавање минимално доброг еколошког статуса (II класа воде) реципијента, према Уредби о класификацији вода;
- у оквиру трансформаторске станице је потребно предвидети заштиту од цурења трансформаторског уља, тако што ће сваки трансформатор бити смештен у непропусну бетонску каду, запремине довољне да може да прихвати трафо-уље из трансформатора.

3.4.3. Заштита земљишта

Заштита земљишта од деградације и загађивања обавезна је приликом извођења припремних радова и изградње Ветроелектране „Пољаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце све на територији града Врања.

Загађивање земљишта може настати, пре свега у току изградње ветроелектрана или при ремонту или другим интервенцијама на ветрогенераторима. Квалитет земљишта у границама Плана али и пољопривредног земљишта непосредног окружења, може бити нарушен хазардним, неконтролисаним изливањем горива, уља и антифриза из грађевинских машина, осталих возила и коришћене опреме, развејавањем прашкастих материја и прашине као и таложењем загађујућих материја, продуката сагоревања из мотора са унутрашњим сагоревањем.

Заштита пољопривредног земљишта условљена је чувањем намене и функционалности обухваћених парцела. Опште мере заштите земљишта обухватају систем праћења квалитета земљишта (систем заштите земљишног простора) и његово одрживо коришћење, које се остварује применом мера системског праћења квалитета земљишта:

- праћење индикатора за оцену ризика од деградације земљишта;
- спровођење ремедијационих програма за отклањање последица деградације земљишног простора, било да се они дешавају природно или да су узроковани антропогеним активностима

Све смернице и мере заштите земљишта морају се спроводити у складу са:

- *Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/15);*
- *Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, бр. 62/06, 65/08 - др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 - др. закон);*
- *Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама њиховог испитивања („Сл. гласник РС”, бр. 23/94);*
- *Уредбом о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Сл. гласник РС“, бр. 88/10 и 30/18).*

Смернице и мере заштите земљишта:

- обавезно планирање и спровођење превентивних мера заштите приликом коришћења земљишта за све радове и активности при реализацији Ветроелектране „Пољаница“, а за које се очекује или се може очекивати да ће знатно оштетити функције земљишта;
- у циљу очувања и заштите продуктивног земљишта, обезбедити да заузимање обрадивог пољопривредног земљишта буде вршено у најмањој могућој мери;
- обавезна је санација и рекултивација постојећих деградираних локација у границама планског документа;
- управљање отпадним водама, у складу са важећом законском регулативом и условима надлежних институција и предузећа, а што обухвата забрану просипања, испуштања и акцидентног изливања на земљиште свих категорија отпадних вода, уз обавезан мониторинг и контролу управљања отпадом и отпадним водама на планском подручју;
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да педолошки вредан површински, хумусни слој земљишта посебно одложи, заштити од атмосферских утицаја и употреби за завршну прекривку ископа, односно за санацију и ревитализацију деградираних површина;
- земљиште око бетонских темеља, стубова и на траси каблова санирати по завршетку радова и вратити првобитној намени;
- изградњу приступних саобраћајница извести на начин који не угрожава стабилност терена и доводи до појаве ерозије;
- на градилиштима није дозвољена поправка нити било каква сервисирања механизације и возила, како би се спречило евентуално цурење или просипање уља и мазива у зони извођења радова;
- уколико током грађевинских радова на постављању ветрогенератора дође до хаварије на грађевинским машинама или транспортним средствима, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, изврши санацију терена. Санацију (по потреби и ремедијацију) загађеног земљишта може да обавља само овлашћена организација или лабораторија; Управљање са насталим опасним отпадом мора бити поверено оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом, уз документ о кретању опасног отпада;
- по завршетку земљаних и осталих грађевинских радова, извршити нивелацију земљишта и прикупити и уклонити сав комунални, грађевински, инертни и амбалажни отпад, у складу са условима надлежног комуналног предузећа; У случају појаве опасног отпада инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је дужан да исти преда оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом, уз документ о кретању опасног отпада;
- прописан начин управљања опасним отпадом и отпадним уљима обезбеђује спречавање утицаја на земљиште, површинске и подземне воде; Истих процедура, инвеститор/носилац пројекта/извођач радова се мора придржавати и при редовном, односно ванредом ремонту ветрогенератора, када могу настати различите категорије и количине отпада (металних делова, каблова, пластике, зауљеног отпада и крпа, амбалажног отпада) који се предаје оператеру који поседује дозволу за управљање отпадом, уз документ о кретању отпада;
- инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да дефинише сва радна упутства за адекватно руковање опасним материјама; Опасан отпад (отпадна уља) складиштити у непропусним, херметички затвореним посудама у складу са Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, бр. 92/10 и 77/21), а потом их предати овлашћеном оператеру на

даљи третман;

- у случају да се планираним активностима у границама Плана, утиче на загађивање замљишта, ивеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези је да изради извештај о стању земљишта који мора бити израђен од стране стручне организације, акредитоване за узорковање и испитивање земљишта и воде према SRPS, ISO/IEC 17025 стандарду; носилац пројекта који деградира животну средину дужан је да изврши ремедијацију или санацију деградиране животне средине, у складу са пројектима санације и ремедијације на које ресорно Министарство даје сагласност;
- носилац пројекта, потенцијални загађивач или његов правни следбеник, обавезан је да отклони узрок загађења и последице директног или индиректног загађења животне средине и сноси укупне трошкове, који укључују трошкове ризика по животну средину и трошкове уклањања штете нанете животној средини;
- у циљу контроле животне средине и заштите земљишта од загађивања, у границама ПДР-а, при имплементацији и реализацији планираног инфратсруктурног комплекса Ветроелектрана „Полјаница“, пратећих садржаја и инфраструктуре, потребно је, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”,бр. 114/2008) покренути поступак процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за заштиту животне средине у вези доношења одлуке о изради/не изради Студије о процени утицаја на животну средину.

Заштита од земљотреса

На основу досадашње сеизмичке активности и доступних података сеизмичких хазарда објављених од стране Републичког сеизмолошког завода (РЗС), планско подручје, припада зони од 7-8˚ по скали MCS за повратни период од 475 година, што означава условну повољност из угла сеизмичности, што означава условну повољност са аспекта сеизмичности, односно у зони је са умереним условно повољним степеном угрожености земљотресом, са средњом вероватноћом појаве.

Заштиту од земљотреса спроводити кроз примену важећих сеизмичких прописа за изградњу нових објеката и трасирање главних коридора комуналне инфраструктуре дуж саобраћајница и зелених површина на одговарајућем растојању од објеката.

3.4.4. Заштита и унапређење природе, природних добара и предела

Заштита природе, односно заштита природних добара, заштићених врста и укупног биодиверзитета, заштита предела и пејзажа представља обавезу спровођења обавезујућих смерница и мера заштите у свим фазама планирања и реализације Ветроелектране „Полјаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, све на територији града Врања, у складу са условима надлежног Завода за заштиту природе.

Заштита и очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности као дела животне средине, остварује се усклађивањем свих активности, економских и друштвених развојних планова, програма, пројеката са одрживим коришћењем обновљивих и необновљивих ресурса и дугорочним очувањем природних екосистема и природне (еколошке) равнотеже.

Обухват Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, на територији града Врања, а према Решењу Завода за заштиту природе Србије о условима заштите природе 03 бр. 021-1052/2 од 12.05.2023. године., не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у просторнок обуухвату еколошке мреже Србије.

За време припреме терена и изградње ветроелектране „Полјаница“, због буке, вибрација, прашине, вештачког светла и већег присуства људи, може доћи до узнемирења дивљих животиња, напуштања станишта и појаве миграција на друге мирније локације, слична

станишта.

Такође, могу се очекивати утицаји различитих интензитета и карактера и за време редовног рада планиране ветроелектране у непосредном и ширем окружењу, као и утицаји у случају удесних ситуација.

Најважнија превентивна мера заштите орнитофауне, хироптерофауне, заступљених станишта и укупног биодиверзитета, полазиће од резултата једногодишњег мониторинга и опсервације на терену (по потреби и допунских истраживања) и поступка процене утицаја на животну средину, односно резултата Студије о процени утицаја на животну средину ветроелектране у оквиру планираног инфрастуктурног комплекса, а пре свега утицаја на птице и слепе мишеве, на остале чиниоце животне средине (вода, ваздух, земљиште), здравље и традиционалне навике и вредности локалног становништва. Студија о процени утицаја на животну средину ветроелектране у оквиру планираног инфрастуктурног комплекса се може радити на бази резултата претходно једногодишњег истарживања о птицама и слепим мишевима, заступљеним стаништима и екосистемима и осталим важним елементима животне средине подручја од значаја за планирану ветроелектарну. Ангажовани стручњаци треба да утврде и опишу њихове особине, категорију угрожености и ниво заштите, анализирају њихов начин боравка и живота, процене величине станишта, ловишта и открију правце миграције. Током праћења и на основу добијених резултата о фауни птица и слепих мишева, могуће је предложити мере ублажавања утицаја ветроелектране које ће бити обавезне у свим фазама пројекта инфрастуктурног комплекса за обновљиве изворе енергије.

Могући утицаји на фауну птица и слепих мишева током фаза изградње и рада:

- **Директан губитак станишта**: смањење површине станишта као резултат физичког уништења (тј. због његовог уклањања или постављања грађевинског материјала или седимената); губитак подручја за размножавање, исхрану и одмор врста. На подручју ветропарка губитак станишта ће бити минималан. Предлажемо да се након фазе изградње путеви смање на минималну величину и тиме омогући поновни раст шумских станишта.
- **Деградација станишта**: погоршање или смањење квалитета станишта, као резултат смањене бројности одређене врсте или измењене структуре заједнице (састав врсте); погоршање подручја за размножавање, исхрану и одмор врста. Овај утицај је сличан директном губитку станишта, тако да предлажемо исте мере за ублажавање.
- **Фрагментација станишта**: промена дистрибутивних делова релевантних станишта и врста, нпр. суседна област станишта подељена на две или више малих, изолованих области, узрокујући баријеру између фрагмената станишта. Пошто је станиште у области ветропарка једнолично, овај могући утицај неће бити важан.
- **Узнемиравање врста:** промена услова животне средине (нпр. бука, учесталост људи и возила, повећање суспендованог седимента или таложење прашине); на пример, узнемиравање може изазвати расељавање јединки врсте, промене у понашању врста, ризик од увећане смртности. Наведено се може избећи радом ван периода размножавања током фазе изградње.

Мере заштите природе ће се спроводити у складу са:

- *Законом о заштити природе („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16 и 95/18 (др.закон) и 71/21);*
- *Законом о шумама („Сл. гласник РС”, бр.30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 (др. закон));*
- *Уредба о режимима заштите („Сл. гласник РС“, бр. 31/12);*
- *Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС”, бр. 102/10);*
- *Правилником о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 38/11, 75/16, 94/17 и 87/21).*

Опште мере и смернице заштите природе:

- све интервенције у простору морају бити планиране и извођене на начин да не изазову трајна оштећења, загађивање или на други начин деградирање животне средине;
- применити све мере превенције да земљани радови и рашчишћавање вегетације буду ограничени на што је могуће мању површину у циљу спречавања непотребне деградације станишта;
- у циљу прецизирања локација и техничких мера заштите, поштовати извештај о мониторингу птица, слепих мишева, типова станишта, заступљене вегетације анализиране просторне целине;
- мере превенције и предострожности у односу на заштиту станишта треба да укључе постепено (фазно) уклањање вегетације током извођења радова; овакав постепени приступ рашчишћавања терена, уз присуство механизације и људи на локацији, оставља могућност да присутне врсте сисара и гмизаваца спонтано мигрирају из зоне грађевинских радова;
- обезбедити да кретање грађевинске механизације и радника на локацији буде ограничено унутар унапред одређених и означених коридора, како би се умањио ризик од уништавања станишта, узнемиравања присутних врста или усмрћивања;
- обавезно је уклањање неуређених одлагалишта отпада (дивљих депонија), уколико их има, са подручја ветролелктране како би спречило окупљање питца и других животиња;
- није дозвољено извођење радова у периоду размножавања дивљих врста на подручју планског документа;
- обавезне су мере техничке заштите у односу на евентуално осветљење пратећих објеката, односно усмеравање снопа светлости ка тлу за спречавање негативних утицаја;
- ако се у току извођења радова наиђе на геолошка или палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.) која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да обавести ресорно Министарство заштите животне средине и предузме мере заштите од уништења, оштећивања или крађе до доласка овлашћеног лица;

Смернице и мере за заштиту природе:

- максимално сачувати постојеће природне и блиско-природне елементе у обухвату Плана;
- пре извођења радова, извршити типолошко одређивање Планског обухвата у циљу издвајања приоритетних типова станишта;
- максимално очувати и заштитити околно земљиште и високо зеленило, а за извођење радова који подразумевају евентуалну сечу одраслих, вредних примерака стабала у државном или приватном власништву, прибавити сагласност Управе за шуме, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде као надлежне институције;
- планиране намене површина морају бити усклађене са наменама одређеним Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, бр. 88/2010 и 21/11-измена) и Просторним планом града Врања („Службени гласник града Врања“, бр. 18/2018 и 36/20-исправка техничке грешке);
- функционалним планирањем намена површина и активним мерама заштите, где год је то могуће, очувати и унапредити постојеће природне и полуприродне целине у просторном обухвату Плана у оквиру катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, град Врање;

- за потребе порцене ризика страдања дивљих врсте птица и слепих мишева и утицаја ветроелектране на станишта у обухвату Плана сагласно чл. 81. Закона о заштити природе, неопходно је спровести мониторинг флоре, вегетације и фауне у трајањ д најмање једне календарске године. Мониторинг треба да спроведу експерти за појединачне групе организама флоре, фауне и вегетације;
- мониторингом обухватити цело подручје планиране ветроелектране;
- током мониторинга неопходно је бележити детаљне локације посматрања врста птица и слепих мишева, правац и висину лета и њихово понашање картирање биљних врста и типова станишта;
- планирати да места са великим ројем осетљивих врста буду изузета од постављања ветрогенератора, а за изградњу биати места на којима су густине популацијаосетљивих врста ниске. Није дозвољено обављање било какавих интервенција у зонама са великом концетрацијом јединки и врста птица и слепих мишева, а нарочито у зонама њихових склоништа, ноћолишта, хранилишта и гнездлишта;
- процена нивоа ризика на основу истраживања се мора спровести на унапред дефинисаном типу опреме (тип стубова и елиса, снага по једном стубу) односно тип опреме за који се ради процена ризика мора бити и инсталиран уколико дође до реализације градње ветроелектране;
- за сваку промену опреме (тип стибова и елиса, снага по једном) неопходно је извршити нову процену ризика;
- неопходна је процена негативног утицаја на станишта потенцијално евидентираних осетљивих врста и приоритетних типова станишта за заштиту;
- у скалду са резултатима истраживања флоре, вегетације и фауне, како би се избегло уништавање важних елемената биодиверзитета, а у циљу очувања приоритетних типова станишта и станишта осетљивих и угрожених врста, предвидети могућност измена локација и број појединачних стубова ветрогенератора, као и могућност измене трасе далековода (надземних и подземних), саобраћајне и друге инфраструктуре;
- избегавати локације за постављање стубова за које се утврди да се представљају главне дневне путеве кретања птица и слепих мишева, као и међународне селидбене коридоре;
- у циљу смањења ризика за колизију и директне сударе, забрањено је постављање решеткастог типа за пренос електришне енергије, који могу одмариште привући одређене врсте птица, апосебно птице грабљивице;
- неопходно је извршити анализу могућих зона видљивости. Иднетификовани типови карактера предела, антропогени притисци на предео и зоне теоретске видиљивости предела морају бити представљени на једној синтезној карти;
- планирати праћење нивоа и спровођење мера ублажавања буке. Ниво буке и вибрација не сме прећи граничне вредности за радну средину сагласно члану 10. и 16. Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/21);
- све инсталације морају бити уземљене, обезбеђене и одговарајуће изоловане како би се спречило, односно свело на најмању могућу меру страдање дивљих врста;
- обавезан мониторинг и све мере заштите фауне и флоре након изградње ветроелектране у циљу спречавања морталитета јединки, пре свега сисара и птица, а резултате тих праћења редовно достављати Заводу за заштиту природе Србује;
- елисе издвојених ветрогенератора и ветрогенератора који се налазе на крају низа или групе ветрогенератора морају бити наизменично обојене;

- уколико се ветрогенератори обележавају светлосном сигнализацијом планирати да она буде трпљућа (интермитентна). Не планирати јаке светлосне изворе у обухвату Плана у циљу заштите фауне, сагласно члану 81. Закона о заштити природе;
- за постављање ветрогенератора и стубова далековода користити постојећу путну мрежу уз избегавање уништавања шумских станишта. Евентуално уклањање вегетације спровести на просторима сађених шума, с тим да се уклањање вегетације сведе на минимум неопходан за функционисање ветроелектране;
- планирати да се при изградњи додатних приступних саобраћајница не угрози стабилност терена или изазову процеси ерозије;
- за озелењавање, односно санацију површина које су деградиране предметном изградњом ветроелектране, користити искључиво аутохтоне лишћарске врсте. Забрањено је уношење инвазивних биљних врста за потребе пошумљавања. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолиснијавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза);
- у случају напуштања предметне локације, односно престанка рада ветроелектране, инвеститор је обавезан да што је пре могуће, евакуише инсталирану опрему, уклони све објекте и у целини санира локацију и доведе је у стање блиско првобитном;
- уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошка документа или минеролошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица;
- посебну пажњу посветитити мерама заштите у случају акцидентних ситуација. Предвидети решења којима се обезбеђују неопходни услови за брзу и ефикасну противпожарну заштиту (противпожарни пут, хидрантска мрежа);
- приказати процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смсњење негативних утицаја на животну средину (воде, ваздуха, земљишта, бука, геодиверзитет, биодиверзитета и предеони диверзитет), као и размотрити алтернативна решења у смислу измене локације ветроелектране;
- размотрити и сва друга стратешка питања заштите животне средине и обезбедити њихово решавање на одговарајући начин;

Посебни услови:

- на подручју еколошки значајних подручја, у приоритетним типовима станишта и стаништима заштићених врста, важе мере заштите дефинисане Уредбом о еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“, бр. 102/10). Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/2016 и 98/16) и Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретком и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, бр. 35/10);

Заштита станишта:

- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом, односно превођење шумских, водених и влажних станишта, травних станишта и станишта високих зелени, унутарконтиненталних станишта са слабо развијеном вегетацијом (сипари, клифови) у пољопривредно и грађевинско земљиште;

- очувати или повећати површину природног распрострањења брдских шума букве, као приоритетног станишта од посебног значаја за заштиту на датом подручју (код A3.22 са ознаком End/Frag (B));
- очувати специфичну структуру и функционалну повезаност станишта у оквиру предметног простора кроз забрану крчења шуме и отварања путева ван путних катастарских парцела, како би се обезбедили услови за дугорочни опстанак свих приоритетних типова станишта унутар еколошког подручја;

Заштита и очување дивљих врста:

- спречити све радње које утичу на нарушавање повољног стања популација дивљих врста, уништавање или оштећивање њихових станишта, легла, гнезда или нарушавање њиховог животног циклуса односно повољног стања;
- забрањено је коришћење, уништавање и предузимање свих активности којима би се могле угрозити строго заштићене дивље врсте буљака, животиња и гљива, укључујучујући и птице и њихова станишта.

Мере ублажавања:

- Избегавање, смањење или фазно постављање активности током еколошки осетљивих периода. Планирање има за циљ да избегне или смањи узнемиравање и расељавање птица током одређених критичних периода. Може бити од највише користи током изградње, поновног напајања и стављања ван погона, али не и током рада. Планирање значи да се активности или обустављају или смањују током еколошки осетљивих периода.
- Друга опција је да се активности у фазама наставе, али само на мање осетљивим локацијама. Ово се може урадити коришћењем постојећег еколошког знања о врстама које ће вероватно бити присутне у развоју енергије ветра, података основног теренског истраживања или података оперативног мониторинга. Уобичајена је пракса да се предузимају потенцијално узнемирујуће активности током периода када су осетљиве и рањиве врсте одсутне избегавањем сезоне парења када је ризик од оштећења, уништења или узнемиравања активног гнезда висок. Тако да предлажемо да у фази изградње почну радови на путевима и турбинама након периода парења од краја јуна, односно почетка јула.
- Док модел ризика од судара указује на релативно низак годишњи ризик од судара за циљне врсте птица, сматра се прикладним у светлу потенцијалног значаја популација да се предузме грађевински и оперативни надзор. Праћење изградње треба да буде у облику истраживања грабљивица, истраживања птица које се размножавају, као и истраживања видиковаца да би се квантификовале потенцијалне промене унутар пројектног подручја и, ако је потребно, планирале мере ублажавања током грађевинских радова. Исто треба урадити и за врсте слепих мишева (истраживања слепих мишева мануелним детекторима на тлу; истраживања слепих мишева аутоматизованим детекторима на тлу; и истраживања станишта слепих мишева). Што се тиче оперативног праћења у складу са методологијом у горе поменутом мониторингу током изградње, потребно је извршити претрагу животињских лешева које су жртве судара у складу са смерницама SNH (SNH, 2017). Ако је годишња стопа судара већа од предвиђене, мере за ублажавање могу се применити како би се смањио ризик од судара код проблематичних турбина уколико до њих дође.

3.4.5. Заштита шума

Према Условима Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд, на територији обухвата Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, на теритрији града Врања, налази се део Газдиских јединица: „Гранична шума“ којима газдује Шумско газдинство „Врање“, бр. 4952 од 31.03.2023. године:

- основна намена шума је производња техничког дрвета и заштита земљишта од

ерозије и стална заштита шума (изван газдинског третмана);

- на обухваћеним површинама се налазе састојине: букве, китњака, шибљак и вештачки подигнуте састојине осталих лишћара и смрче. Степен угрожености шума од пожара обухвата II, IV, V и VI степен угрожености, у завиности од састојине;
- на планском подручју налазе се шуме високе заштитне вредности HCVF - 4 (заштита земљишта од ерозије) и представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.

Све смернице и мере заштите шума морају се спроводити у складу са:

- *Законом о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18);*
- *Правилником о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 38/11, 75/16, 94/17 и 87/21).*

Смернице и мере за заштиту шума:

- при планирању намене површина у планском подручју, њиховог коришћења, уређења и заштите, морају се поштовати одредбе Закона о шумама („Сл. гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18), односно планирати намене тако да се очувају шуме и шумско земљиште као добро општег интереса;
- у циљу очувања шума, шумских комплекса и шумског земљишта:
  - забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа;
  - самовољно заузимање шума;
  - уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама;
  - одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на шумском земљишту на удаљености мањој од 200 m од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа;
  - предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме;
  - одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме;
- у складу са Правилником о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 38/11, 75/16, 94/17 и 87/21), сеча стабала, израда, извод, изношење и привлачење дрвета и други начин померања дрвета са места сече, врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишта органским горивима и моторним уљем. За било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме“.

3.4.6. Заштита културних добара

Према Условима о мерама заштите културног и археолошког наслеђа на подручју Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, на теритрији града Врања, бр. 500/2-02 од 10.04.2023. године., Завод за заштиту споменика културе Ниш, подаци о непокретном културном наслеђу на предметном простору нису прикупљени, те у тренутку подношења захтева, не постоје: утврђена непокретна културна добра, евидентирана добра која уживају претходну заштиту, евидентиран ратни меморијали.

Планском документацијом, предметно подручје, третира се као археолошки неистражен простор, што може утицати на очување археолошког наслеђа, тако и на реализацију Плана, у случају открића археолошког наслеђа током извођења радова предвиђених Планом.

Мере културних добара ће се спроводити у складу са:

- Законом о културним добрима („Сл. гласник РС”, бр. 71/94, 71/94, 52/11, 99/11-др. закон, 6/20-др. закон, 35/21-др. закон и 129/21-др. закон);

Смернице и мере заштите културних добара:

- није дозвољено оштећење или уништење археолошких налаза;

- како би се дефинисао утицај планирања на културно и археолошко наслеђе, односно умањила опасност од оштећења или уништења налаза приликом реализација Плана и умањила могућност случајног откриће археолошког наслеђа у току извођења радова, потребно је Планом предвидети израду Студије заштите културног и археолошког наслеђа и ратних меморијала са дефинисањем утицаја планирања на културно и археолошко наслеђе. За потребе израде Студије археолошког наслеђа неопходно је спровођење претходних археолошких истраживања (провера доступних извора, лидер снимање, археолошка анализа лидер, аеро снимака, основна и систематска теренска проспекција) са љиљем дефинисања постојања и обухвата археолошког наслеђа на предметном простору и дефинисања одговарајућих мера заштите.
- Планом предвитети процедуру која се односи на случајно откриће археолошких налаза, а која обухвата:
    - Археолошко праћење извођења земљаних радоа ангажовањем територијално надлежне установе заштите културних добара или научне установе из области археологије, о трошку инвеститора;
    - Обуставу радова у случају откриће археолошког наслеђа и благовремено обавештавање надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш;
- ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни Завод за заштиту споменика Ниш и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и положају у коме је откривен;
- у случају откриће археолошког наслеђа током извођења грађевинских и других радова, инвеститор/носилац пројекта у обавези је да обезбеди средства за заштитна археолошка истраживања, заштиту, чување, публиковање и презентацију археолошког наслеђа у зони која је угрожена планираном изградњом;
- након спроведених заштитних археолошких истраживања, инвеститор/носилац пројекта је у обавези да прибави нове услове-мере заштите од надлежног завода а који ће дефинисати на основу резултата спроведних заштитних археолошких истраживања;
- сва евентуална археолошка истраживања спровести у складу са Законом о културним добрима и свим прописима који регулишу област археологије и заштите културног наслеђа у Републици Србији и у складу са позитивном праксом из области археологије примењујући одговарајућу методологију археолошких истраживања.

3.4.7. Бука и вибрација

У границама Плана, бука се може јавити у току лимитирајућег периода изградње Ветрелектране „Полјаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, све на територији града Врања, коју изазива рад грађевинских машина.

Током изградње Ветрелектране „Полјаница“ доћи ће до привременог подизања нивоа буке, са вероватнећом понављања и повременом појавом импулсне буке од грађевинских машина и тешких теретних возила за превоз грађевинског материјала и опреме. Повећање нивоа буке је неминовно, али је привременог карактера, а утицај је краткотрајан, просторно ограничен и доминантан на непосредном месту извођења.

Бука коју производи рад ветрогенератора, опште гледано, настаје из два разлога: механичку буку ствара рад покретних делова ветрогенератора и електроинсталација, док аеродинамичку буку производи кретање лопатица ветротурбине кроз ваздух. Поређењем овог извора буке са већ реализованим сличним пројектима, може се закључити да се не производи и не стварају прекомерни интензитети и нивои буке.

Заштита од буке на подручју Плана спроводиће се у складу са:

- *Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21);*
- *Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10);*
- *Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 72/10);*
- *Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС”, бр. 72/10).*

Смернице и мере заштите од буке и вибрација

- у циљу смањења утицаја буке у току извођења грађевинских радова и активности на локацијама градилишта, приступне путеве за грађевинску механизацију одредити на начин да се избегну зоне са осетљивим рецепторима;
- дефинисати радно време градилишта за редовне грађевинске активности; радове који директно утичу на емисију буке у животној средини обављати током дана, у дефинисаном радном времену;
- планирати радове на начин да потреба за радовима ван дефинисаног радног времена буде сведена на минимум;
- у току извођења грађевинских радова, користити редовно одржавану опрему и механизацију која не генерише повишени ниво буке;
- омогућити исправан рад опреме и уређаја, спровођењем превентивног одржавања у складу са препорукама произвођача, и на тај начин обезбедити да ниво буке буде у складу са пројектованим вредностима;
- приликом пуштања у рад Ветроелктране „Полjаница“ на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, све на територији града Врања, потребно је извршити контролна мерења нивоа буке, („нулто” стање), како би се утврдила испуњеност свих услова са аспекта смањења нивоа буке. Уколико се мерењем буке утврди прекорачење дозвољеног нивоа за зону чисто стамбених насеља, неопходно је зауставити рад ветрогенератора и применити техничко–технолошка решења за смањење нивоа буке;
- у фази редовног рада Ветрелектране „Полjаница“, потребно је омогућити да ниво буке у најближим насељима не прелази граничне вредности дефинисане важећим законским прописима из предметне области.

3.4.8. Нејонизујуће зрачење

Заштита од нејонизујућих зрачења обухвата услове и мере заштите здравља људи и животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења, односно електромагнетног зрачења, услове коришћења извора нејонизујућих зрачења и представљају обавезне мере и услове при планирању, коришћењу и уређењу простора.

Заштита од нејонизујућег зрачења спроводиће се у складу са одредбама Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09) и Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09). Према меродавним критеријумима Светске здравствене организације, дозвољена јачина електричног поља је 5 kVeff/m, а дозвољена јачина магнетног поља је 100 μT.

Заштита од нејонизујућег зрачења спроводиће се у складу са одредбама:

- *Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС”, бр.36/09),*
- *Правилника о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС”, бр. 104/09),*
- *Правилника о изворима нејонизујућег зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).*

Смернице и мере заштите од нејонизујућег зрачења:

- при изградњи и коришћењу извора нејонизујућег зрачења придржавати се одредби Закона о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл.гласник РС“, бр. 36/09) и Правилника о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл.гласник РС“, бр. 104/09);
- обавезна је контрола степена излагања нејонизујућем зрачењу у животној средини и контрола спроведених мера заштите од нејонизујућих зрачења;
- обавезно је систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини;
- обавезно је вођење евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса;
- обавезно је означавање извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса и зоне опасног зрачења;
- обавезно је информисање становништва о мерама заштите и обавештавање о степену изложености нејонизујућим зрачењима у животној средини;
- у циљу контроле животне средине, контроле и заштите здравља становништва од извора нејонизујућег зрачења, прописивања, спровођења и контроле мера за заштиту животне средине и здравља становништва, за реализацију објеката/уређаја извора нејонизујућег зрачења, потребно је покретање поступка процене утицаја на животну средину пред надлежним органом за заштиту животне средине и доношење одлуке о изради /не изради Студије о процени утицаја на животну средину за планиране пројекте потенцијалне изворе нејонизујућег зрачења у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна роена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

3.4.9. Управљање отпадом

Мере управљања отпадом дефинисане су на основу смерница из докумената вишег реда као и на основу процењене количине и карактера отпада који ће настајати на подручју Плана. Концепт управљања отпадом на подручју Плана мора бити заснован на укључивање у систем Регионалног плана управљања отпадом града Врања, као и на примени свих неопходних организационих и техничких мера којима би се спречили потенцијални негативни утицаји на квалитет животне средине.

Управљање отпадом на подручју Плана мора бити део интегралног управљања отпадом на локалном и регионалном нивоу и спроводиће се у складу са:

- *Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10,14/16, 95/18 - др. закон и 35/23);*
- *Законом о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18- др. закон);*
- *Уредба о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС“, бр. 93/23 и 94/23 – исправка);*
- *Уредбом о одлагању отпада на депоније („Сл. гласник РС”, бр. 92/10);*
- *Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21);*
- *Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/10 и 77/21);*
- *Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 17/17);*
- *Правилником о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање(„Сл. гласник РС”, бр. 7/20 и 77/21);*
- *Правилником о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС”, бр. 98/10).*

У складу са планираним садржајима и активностим, на планском подручју се може очекивати настајање следећих врста и категорија отпада:

- грађевински отпад и шут,
- комунални отпад,
- опасан и неопасан отпад.

Смернице и мере управљања отпадом:

- инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да, у складу са одредбама Закона о управљању отпадом, у току извођења радова на изградњи Ветрелектране „Поланица“, предвиди и обезбеди:
  - одговарајући начин управљања/поступања са насталим отпадом у складу са законом и прописима донетим на основу закона којима се утврђује поступање са секундарним сировинама, опасним отпадом, посебним токовима отпада;
  - грађевински и остали отпадни материјал, који настане у току извођења радова, сакупи, разврста и привремено складишти у складу са извршеном класификацијом на одговарајућим одвојеним местима предвиђеним за ову намену, искључиво у оквиру градилишта;
  - спроведе поступке за смањење количине отпада за одлагање (посебни услови складиштења отпада – 17 спречавање мешања различитих врста отпада, расипања и мешања са водом) и примену начела хијерархије управљања отпадом (превенција и смањење, припрема за поновну употребу, рециклажа и остале операције поновног искоришћења, одлагање отпада), односно одваја отпад чије се искоришћење може вршити у оквиру градилишта или у постројењима за управљање отпадом; приликом складиштења насталог отпада приметни мере заштите од пожара;
  - извештај о испитивању насталог неопасног и опасног отпада којим се на градилишту управља, у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр.36/09, 88/10,14/16 и 95/18-др. закон) и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС“, бр. 56/10, 93/19 и 39/21);
  - води евиденцију о: - о врсти, класификацији и количини грађевинског отпада који настаје на градилишту; - издвајању, поступању и предаји грађевинског отпада (неопасног, интерног, опасног отпада, посебних токова отпада);
  - преузимање и даље управљање отпадом који се уклања, обавља искључиво преко лица које има дозволу да врши његово сакупљање и/или транспорт до одређеног одредишта, односно до постројења које има дозволу за управљање овом врстом отпада (третман, односно складиштење, поновно искоришћење, одлагање);
  - попуњавање докумената о кретању отпада за сваку предају отпада правном лицу, у складу са Правилником о обрасцу Документа о кретању отпада и упутству за његово попуњавање („Сл. гласник РС“, бр. 114/13) и Правилником о обрасцу Документа о кретању опасног отпада, обрасцу претходног обавештења, начину његовог достављања и упутству за њихово попуњавање (Сл. гласник РС, бр. 17/17); комплетно попуњен Документ о кретању неопасног отпада чува најмање две године, а трајно чува Документ о кретању опасног отпада, у складу са Законом о о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр.36/09, 88/10,14/16 и 95/18 (др. закон));
- инвеститор/носилац пројекта је у обавези да управља отпадом у складу са одредбама Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23), Закона о амбалажи и амбалажном отпаду („Сл. гласник РС”, бр. 36/09 и 95/18), Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/10 и 77/21), Правилник о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Сл. гласник РС”, бр. 56/10, 93/19 и 39/21), Правилника о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о

отпаду са упуством за његово попуњавање („Сл. гласник РС”, бр. 7/20 и 79/21) и Правилника о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС”, бр. 98/10);

- у случају квара ветрогенератора или замене ветростубова, на локацији није дозвољено складиштење. Обавеза инвеститора/носиоца пројекта је да са локације уклони настали отпад у складу са одредбама Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23), тиме што ће да врати произвођачу ветрогенератора или да преда оператеру који поседује дозволу за управљање овом врстом отпада уз документ о кретању отпада;
- иневеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да у складу са Уредбом о начину и поступку управљања отпадом од грађења и рушења („Сл. гласник РС", бр. 94/2023) и Законом о управљању отпадом („Сл.гласник РС“, бр. - 36/09, 88/10, 14/16, 95/18-др. закон и 35/23), у поступку исходовања грађевинске дозволе добије сагласност на План управљања отпадом од грађења и рушења;
- санирати све локације на којима је неконтролисано депонован отпад на планском подручју, у контактним зонама и непосредном окружењу;
- поступање и управљање неопасним отпадом вршиће се преко оператера који поседује дозволу за управљање неопасним отпадом, у складу са законском регулативом;
- за управљање комуналним отпадом који настаје у обухвату Плана, реализацијом и имплементацијом планских решења, обезбедити адекватне судове за прикупљање отпада, потребан простор, услове за приступ возилу комуналног предузећа, у складу са условима надлежног Јавног комуналног предузећа;
- опасан отпад, машинска, хидраулична - отпадна уља која настају на локацији повремено, приликом одржавања опреме, сакупљати одвојено у непропусне судове са затварачем који их херметички затвара, а са тако насталим отпадом поступати у складу са одредбама Правилника о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС“, 92/10 и 77/21), до предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом;
- забрањено је одлагање, депоновање свих врста отпада ван простора опредељених за ту намену, на подручју Плана детаљне регулације;
- на планском подручју није дозвољена прерада, рециклажа ни складиштење отпадних материја, нити спаљивање било каквих отпадних материја;
- није дозвољено одлагање отпадних материја на непокривеном и небетонираном простору у кругу Ветрелектране „Пољаница“.

3.4.10. Заштита од удесних ситуација

Акциденти и удесне ситуације нису честе појаве за комплексе ветроелектрана и најчешће су последица техничких неисправности, организационо-технолошких пропуста или екстремних метеоролошких услова.

Као потенцијални акциденти у току припреме локација за постављање ветрогенератора су:

- у случају просипања или случајног процуривања нафтних деривата и осталих флуида из ангажоване грађевинске и друге механизације.

Као потенцијални, специфични акциденти који се могу јавити у току редовног рада ветроелектрана, на појединачним ветроагрегатима, као опасност услед:

- удара грома;
- појаве пожара;
- откидања елиса (последица екстремних удара ветра);

- пада или прелома стуба ветроагрегата;
- сакупљања великих количина леда на елисама;
- просипања нафтних деривата (ремонт или редовно одржавање ветроагрегата).

Потенцијални акциденти, ограничени на појединачне ветрогенераторе без значајних шире просторних утицаја на чиниоце животне средине. Али, потенцијална, значајна опасност по угрожавање здравља и живота људи је у случају акцидента на ветрогенератору лоцираном у непосредном окружењу путне инфраструктуре (атарски, општински, државни путни правци).

Превенција и спречавање појаве акцидената који могу угрожавати здравље и живот људи и стање животне средине је избор најприхватљивијег решења за позиционирње верогенератора у комплексу ветроелектране представља и примена мера заштите и мониторинга.

Удар грома и пожар

У случају удара грома као последица може се јавити пожар или пуцање елиса. Из тог разлога потребно је да свака јединица ветроелектране буде опремљена громобранском заштитом и уземљењем. У случају пожара у гондоли ветротурбине потребно је допустити потпуно сагоревање ветрогенератора уз успостављање безбедносне зоне од стране ватрогасне службе, како би се спречили секундарни пожари у околини. Појава пожара на ветротурбинама је изузетно редак случај.

Кидање или ломљење лопатице

Акцидент са веома малом вероватноћом настанка. Може се јавити услед екстремних временских услова, односно веома јаког ветра који може условити ударање елисе о стуб и лома или кидања елисе. Настанак овог акцидента је мало вероватан јер се још у фази пројектовања и пре одабира локације за изградњу ветроелектране врши испитивање снаге ветра, тако да и у овом случају утврђено је да на планираном локалитету неће бити појаве снаге ветра која може угрозити поједине производне јединице, првенствено њихову стабилност. Још мања вероватноћа је да се услед лома или кидања елисе у том тренутку нађе неко од људи у близини ветрогенератора и да дође до озбиљног повређивања.

Пад ветротурбине

Акцидент са минималном вероватноћом настанка који би био проузрокован само у екстремним условима (брзина ветра) која би довела до квара на кочници или мултипликатору што би омогућило неконтролисано окретање лопатица и кидања ваздушних кочница на врху лопатица. Такође у случају земљотреса може доћи до наведеног акцидента, али обзиром да се предметна локација не налази у зони разорних земљотреса сматра се до ове ситуације неће доћи.

Стварање леда на елисама

Ова потенцијална удесна ситуација може се оценити као мало вероватна из следећих разлога:

- Локација планиране ветроелектране не налази се у климатској зони са изразито хладним зимама и ниским температурама које би условиле стварање леда на лопатицама. И у случају настанка леда на елисама ветротурбина, не би било дугог задржавања;
- Новије генерације ветротурбина опремљене су антивибрационим сензорима који детектују све неравнотеже које настају услед залеђавања елиса и онемогућавају да ветрогенератор почне са радом док лед са елиса буде отклоњен;
- Најближи објекти становања су удаљени од најближег ветрогенератора више од 1000 m, тако да је повређивање људи одломљеним ледом или деловима елисе мало вероватно. Такође људи који врше обилазак ветрогенератора и њихово одржавање прописном опремом ће бити заштићени и посебну пажњу ће обратити на постојање леда на елисама ветрогенератора.

На планском подручју постоји вероватноћа појаве удесних ситуација. У свим фазама имплементације Плана обавезне су мере превенције, спречавања, отклањања узрока, контроле и заштите од удеса и удесних ситуација Заштита од удеса и удесних ситуација на подручју Плана спроводиће се у складу са:

- *Законом о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 20/15 и 87/18, 87/18 (др. закон));*
- *Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Сл. гласник РС”, бр. 87/18);*
- *Правилником о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређене платое за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара („Сл. лист СРЈ”, бр. 81/95);*
- *Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења („Сл. лист СРЈ”, бр. 11/96).*

Мере заштите животне средине и одговор на удес:

- ангажовати исправну механизацију при извођењу радова у планском обухвату;
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да изради План поступања у удесним ситуацијама који треба да садржи:
  - шему одговора на удес,
  - програм обуке и тренинга,
  - програм контроле,
  - остала упутства и обавештења;
- за спровођење Плана поступања у удесним ситуацијама потребно је ангажовање свих радника који су задужени за управљање радом Ветрелектране „Полјаница“, и локалне надлежне ватрогасне јединице;
- примену мера заштите и превенцију и отклањање последица у случају удесних ситуација у току извођења радова (опрема за гашење пожара, абсорбенти за сакупљање изливених и просутих материја);
- у случају просипања, процуривања нафте, нафтних деривата, уља и осталих хазардних материја, потребно је одмах приступити санацији терена на локацији, а отпад настао санацијом паковати у непропусне посуде са поклопцем и поступати према одредбама Закона о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 (др. закон)); тако настали отпад се предаје овлашћеном оператеру који поседује дозволу за управљање опасним отпадом на даљи третман, уз обавезну евиденцију и Документ о кретању опасног отпада; применом превентивних мера заштите, ризик од потенцијалног просипања или процуривања нафте, нафтних деривата, уља и осталих хазардних материја и потенцијална контаминација земљишта се своди на малу вероватноћу појаве таквог догађаја;
- обезбедити контролисано складиштење свих потенцијално загађујућих материја (гориво, уља) у за то наменски опремљеним просторима, опремљеним прихватима за случај изливања;
- у случају акцидентног загађења земљишта (просипање горива, цурење уља) инвеститор/носилац пројекта/извођач радова је у обавези да изврши хитну ремедијацију загађене локације и мора предузети све неопходне мере за заустављање ширења загађења и даље деградације животне средине, контаминирано земљиште мора бити уклоњено. Поступање са тако насталим отпадом ускладити са одредбама Правилником о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. гласник РС”, бр. 92/10 и 77/21);
- обезбедити да Ветроелектрана „Полјаница“ има сензоре који ће детектовати сваку неравнотежу насталу задебљањем на елиси; У случају задржавања леда на елиси, ови сензори ће обезбедити да ветроелектрана не почне са радом док се лед не уклони са елисе;

- вршити редовно одржавање електричних компоненти и ротирајућих делова у гондоли што ће смањити повећање температуре и варничења у гондоли, као могућност појаве пожара;
- потребно је да свака јединица ветроелектране буде опремљена громобранском заштитом и уземљењем;
- у случају пожара у гондоли ветротурбине потребно је допустити потпуно сагоревање ветрогенератора уз успостављање безбедносне зоне од стране ватрогасне службе, како би се спречили секундарни пожари у околини;
- обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да стриктно спроводи мере заштите од пожара и мере заштите и безбедности здравља на раду, у складу са важећом законском регулативом и подзаконским актима;
- према одредбама Закона о заштити од пожара („Сл. гласник РС”, бр. 111/09, 20/15, 87/18 и 87/18 (др. закон)), и прописаним условима надлежног одељења противпожарне полиције, прибавити сагласност противпожарне полиције на техничку документацију, извести и спроводити прописане мере противпожарне заштите;
- приступне путеве и пролазе планирати за ватрогасна возила до ветрогенератора, са ширином путева који омогућава приступ ватрогасног возила до сваког ветрогенератора а према чл. 4, 6 и 7 Правилника о техничким нормативима за приступне путеве, окретнице и уређење платое у близини објеката повећаног ризика од пожара („Сл. лист СРЈ“, бр. 8/95);
- ветрогенератори морају бити изведени у складу са Правилником о техничким нормативима за заштиту електроенергетских постројења и уређаја од пожара („Сл. лист СФР“, бр. 74/90) и Правилником о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова („Сл. лист СРЈ“, бр. 41/93).

3.4.11. Мере еколошке компензације

Компензацијске мере представљају начин ублажавања потенцијално штетних последица на природу изазваних извођењем радова на изградњи инфраструктурног комплекса Ветроелектране „Полјаница“. Мере еколошке компензације се планирају, пре свега и за случај потребе обнављања или замене оштећених делова природе, односно станишта, заштићених дивљих врста у току извођења радова и пратећих активности на изградњи Ветрелектране „Полјаница“.

У случају да се, у току изградње Ветрелектране „Полјаница“, изазову оштећења делова природе, планиране су компензацијске мере за обнављање или замену оштећених делова природе, станишта, заштићених дивљих врста и њихових функција, све у складу са Правилником о компензацијским мерама („Сл. гласник РС“, бр. 20/10). Избор мера за ублажавање штетних последица на природу, за случају таквог догађаја, вршиће се у складу са условима заштите природе, односно примениће се мере санације, рехабилитације или успостављање новог локалитета:

- мере санације подразумевају природни опоравак оштећених делова природе и њихове функције;
- мере рехабилитације подразумевају природни опоравак, који може укључити спровођење одређених активности као што су: уклањање фактора који утичу на погоршање стања природе, активно интервенисање за убрзавање природног опоравка, обнова оштећених или поновно увођење заштићених врста, обнављање постојећих станишта, сетва или поновна садња вегетација;
- успостављање новог локалитета се мора применити за случај таквог догађаја када се мерама санације и примарне рехабилитације не достиже природни опоравак и обнова делова природе.

Компензацијске мере биће одређене и примењене, за случај потребе и у зависности од предвиђених, процењених или проузрокованих оштећења природе у обухвату Плана детаљне регулације, односно стања делова природе у зонама потенцијалних утицаја, у

складу са смерницама Стратешке процене утицаја на животну средину предметног планског документа.

Циљ еколошке компензације на подручју Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, на подручју катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, на територији града Врања, је санација и ревитализација свих деградираних површина које настају или могу настати у току интервенција и у току извођења радова на простору планираном за изградњу Ветроелектране „Полјаница“. Основне мере еколошке компензације, које треба применити, у свим зонама интервенције и извођења радова на реализацији Ветроелектране „Полјаница“:

- после завршених радова, извршити биолошку ревитализацију површина на простору који је деградиран и непланski оштећен;
- препорука је спровођење свих активности које доприносе визуелно-естетском побољшању вредности подручја, кроз рекултивацију, односно обнову педолошког и вегетационог покривача;
- све активности на спровођењу еколошке компензације вршити у складу са условима Завода за заштиту природе.

4.0. Смернице за ниже хијерархијске нивое

Еколошка процена Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, представља основ за вредновање простора за планирану промену намена површина и предлог мера за заштиту и мониторинг животне средине, све у циљу даљег одрживог развоја локалне заједнице, али и шире просторне целине. На основу предметног Плана детаљне регулације биће спроведен конкретан инвестиоциони пројекат. Другим речима, не постоји плански документ нижег хијерархијског нивоа за који би била рађена стратешка процена утицајана животну средину.

Имајући у виду чињеницу да је стратешки процењен План детаљне регулације, као најнижи хијерархијски ниво у систему планирања, у Извештају о Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину:

- нема смерница за израду стратешких процена утицаја на нижим хијерархијским нивоима;
- али у случају значајних промена на планском нивоу, односно за случај потребе за израдом новог ПДР или измени и допуни предметног ПДР, потребно је извршити стратешку процену новог планског документа или одлучивати о потреби стратешке процене утицаја за измене и допуне постојећег.

Обавезујућа смерница Стратешке процене Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину (Извештаја о СПУ) за нижи хијерархијски ниво састоји се у:

- обавези Носиоца Пројекта да се, надлежном органу задуженог за послове животне средине, обрати Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтевом за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину и проведе поступак процене утицаја за планирани пројекат, све у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09) и Уредбом о утврђивању листе пројеката за које је обавезна процена утицаја, и за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

5.0. Програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана (мониторинг)

Основни циљ мониторинг система је да се обезбеди правовремено упозорење и реаговање на могуће негативне појаве, процесе и акцидентне ситуације, потпунији увид у стање основних чинилаца животне средине и утврђивање потреба за предузимањем додатних мера заштите, у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Програм праћења стања животне средине (мониторинг) има за циљ да обезбеди праћење утицаја на природу и животну средину у обухвату планског документа, дефинисаних овом Стратешком проценом и реализацију услова и мера заштите у току спровођења Плана детаљне регулације.

Систематским праћењем стања животне средине добијају се резултати и информације на основу којих овлашћене институције објективно оцењују стање животне средине у складу са Законом. Главни циљеви мониторинга на подручју обухвата Плана су:

- заштита здравља становништва и квалитета живота,
- заштита биодиверзитета и предела,
- заштита од буке,
- заштита од нејонизујућег зрачења.

Систем праћења квалитета животне средине предложен у овом Извештају о СПУ чине усмерени, сваки посебан мониторинг:

- мониторинг орнитофауне,
- мониторинг хироптерофауне,
- мониторинг нивоа буке,
- мониторинг нејонизујућег зрачења.

Захтевани мониторинг ће обезбедити информације о томе колико се у редовном раду ветроелектране поштују услови и мере заштите животне средине. У случају не поштовања прописаног мониторинга, надлежне институције, односно надлежни органи, налажу поступање и провођење одговарајућих мера заштите. Мониторинг стања фауне птица и слепих мишева након изградње и пуштања у рад ветроелектране, у трајању и обиму прописује Завод.

Мониторинг животне средине могу да обављају:

- независни специјалисти или
- надлежне институције.

Мониторинг орнитофауне и хироптерофауне

Праћење утицаја Ветрелектране „Пољаница“ на птице спроводи се током две године, једним изласком на терен, месечно или по динамици која ће бити прописана пре пуштања ветроелектране у погон. Резултате овог праћења неопходне је редовно, на годишњем нивоу, достављати надлежном Заводу за заштиту природе. Извештај садржи:

- фотографије страдалих птица,
- тачне локације и време налажења,
- удаљеност од ветрогенератора и
- временске услове.

Мониторинг орнитофауне и хироптерофауне обухвата:

- бележење активности птица око ветрогенератора и промене у екологији гнездарица;
- активност се бележи појединачно, код сваког ветрогенератора током пола сата, а укључује врсту птице, бројност, понашање, удаљеност од ветрогенератора, висина у односу на елисе;

- подручје око ветрогенератора се детаљно претражује у потрази за повређеним или угинулим птицама и слепим мишевима.

Тежиште је на:

- праћењу страдања птица и слепих мишева од ветроелектрана,
- проналажењу мртвих јединки и
- процени броја и састав врста губитка.

Посебна пажња треба бити посвећена циљним врстама, односно врсте које су:

- најосетљивије на ветрогенераторе, врсте које су присутне на локацијама предвиђеним за ветрогенераторе, грабљивице и врсте које прелећу предметно подручје у време сеобе или у потрази за храном;
- врсте које нису угрожене од колизије са ветрогенераторима већ од уништавања и фрагментације станишта;

Праћење се вршити у свим сезонама у којима су присутне дате врсте. Приликом праћења страдања птица и слепих мишева треба процењивати грешку која настаје услед уклањања мртвих јединки (од стране других животиња или људи) или услед немогућности да се свака угинула јединка пронађе, јер такве грешке утичу на процену утицаја.

Мониторинг слепих мишева спроводити у периоду након пуштања ветроелектране у рад и обавезно пратити:

- губитак станишта;
- морталитет јединки;
- миграције;
- понашање идентификованих врста.

Ради утврђивања програма за ублажавање ризика и праћења ефеката примене предузетих мера, успоставити дугорочни програм мониторинга врста и бројности на територији пројектног поља и околине помоћу аутоматског ултразвучног детектора слепих мишева и других техника и модела за процењивање ризика.

Резултати мониторинга страдања птица и слепих мишева треба да буду довољни за:

- статистичку обраду, да омогуће поређење прогноза утицаја пре изградње и поређење са резултатима добијеним на другим ветроелектранама;
- одлучивање, да ли су потребне корективне промене или мере за ублажавање негативних утицаја.

Уколико је могуће, потребно је:

- пратити што већи број ветрогенератора који су на различитим положајима (микролокацијама) или
- методом случајног узорка.

Препорука је да увек у мониторинг буду укључени ветрогенератори који се налазе на различитим стаништима.

Површине трагања за угинулим птицама:

- морају имати одређену ширину која је једнака двострукој висини турбине од земље;
- свака површина за трагање птица и слепих мишева мора бити прецизно картирана.

Потребно је:

- уредно водити евиденцију након сваког изласка на терен;
- за свако претраживање убележавају се датум, време почетка, време завршетка име и презиме трагача, која турбина се обрађује, временски подаци;
- у случају проналажења угинуле птице или слепог миша, трагач означава место наласка и продужава са даљим тражењем;

- по завршетку претраге дефинисане површине, трагач се враћа на место наласка и у картон смртности убележава датум, врсту, узраст и пол (уколико је могуће), своје име и презиме, ознаку турбине, удаљеност од турбине, азимут од турбине, станиште, стање угинуле птице или слепог миша (цео/цела, делови, начетост), процењено време смрти (нпр. <1 дан, 2 дана).

Мониторинг нивоа буке

Према Закону о заштити животне средине („Сл. гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18-др. закон), ниво буке у животној средини се контролише системским мерењем буке, које обезбеђује град. Будући да на предметном подручју град Врање не организује праћење нивоа буке неопходно је да, за мерења буке инвеститор/носилац пројекта/извођач радова, ангажује акредитовану и овлашћену организацију и лабораторију за мерења нивоа буке.

Мерења буке у животној средини прописана су Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 96/21), а врше се у складу са Правилником о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Сл. гласник РС”, бр. 72/10) и Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Сл. гласник РС”, бр. 75/10).

Мерења нивоа буке у животној средини врши акредитована организација. Мерна места су осетљиви рецептори - најближи објекти становања (стамбени објекти, домаћинства).

Мониторинг нејонизујућег зрачења

С обзиром на то да планирани инфраструктурни комплекс „секу“ коридори далековода, програм мониторинга треба да обухвати и мерење електромагнтеног зрачења на овом подручју. Мерење ће се вршити у складу са Законом о заштити од нејонизујућих зрачења („Сл. гласник РС“, бр. 36/09) и Правилником о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).

Нарочито је важно обавити проверу могућег прекорачења базичних вредности и референтних граничних нивоа (E=2 kV/m, B= 40 μT) код појединачних објеката према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).

Обавеза инвеститора/носиоца пројекта/извођача радова је да врши мерења интензитета електричног поља ради верификације пројектоване јачине поља и то:

- након пуштања ветроелектране у рад и
- при битним променама стања (реконструкције, замене опреме или материјала).

Мерење је обавезно у зони најближих објеката становања. Мерења обавља акредитована лабораторија, а извештаји о резултатима мерења морају бити доступни еколошкој инспекцији и заинтересованој јавности.

5.1. Индикатори за праћење стања животне средине

Табела бр. 21: *Програм праћења стања животне средине*

	Индикатор	Периодичност прикупљања података	Извор података	Вредност параметра када је потребно спровести акцију

Биодиверзитет	Орнитофауна: • Процена броја и статуса потенцијално угрожених циљних врста птица у току једне године • Тежиште је на праћењу страдања птица од ветротурбина, односно проналажења мртвих јединки и процена броја и састав врста губитка	Мниторниг птица спроводи се током две године, једним изласком на терен, месечно или по динамици која ће бити прописана пре пуштања ветроелектране у рад Праћење се вршити у свим сезонама у којима су присутне дате врсте	Доступна мрежа за мониторинг орнитофауне и хироптерофауне: - независни специјалисти или - надлежне институције	Праћење страдање птица и слепих мишева од ветроелектране Проналажење мртвих јединки Процена броја и састав врста губитка
	Хироптерофауна: • Процена броја и статуса потенцијално угрожених циљних врста слепих мишева у току једне године • Тежиште је на праћењу страдања слепих мишева од ветротурбина, односно проналажења мртвих јединки и процена броја и састав врста губитка	Мониторинг слепих мишева спроводити у периоду од 3-5 година од пуштања ветроелектране у рад Праћење се вршити у свим сезонама у којима су присутне дате врсте		
Бука	Ниво буке у зони осетљивих рецептора (у зони стамбених објеката) у дневном и ноћном периоду	Месечни и годишњи извештаји	Локална мрежа мерних станица	Уколико ниво прекорачује дозвољене граничне вредности
Нејонизујуће зрачење	Ниво нејонизујућег зрачења у зони осетљивих рецептора (у зони стамбених објеката)	Једном годишње	Овлашћена акредитована лабораторија	Уколико су прекорачења базичних вредности и референтних граничних нивоа код појединачних објеката према Правилнику о границама излагања нејонизујућим зрачењима („Сл. гласник РС“, бр. 104/09).

5.2. Права и обавезе надлежних органа

Стратешка процена утицаја на животну средину (Извештај о СПУ) представља механизам којим се обезбеђује одржива и еколошки прихватљива заштита простора и животне средине, у току израде планског документа којим се планира реализација инфратсруктурног комплекса Ветроелектране „Пољаница“, односно у току припреме, израде и имплементације Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“.

Процена утицаја стратешког карактера представља комплексан и целовит процес и поступак који омогућава и обезбеђује укупно сагледавање планираних намена, са аспекта заштите природе, заштите заштићених подручја и животне средине и даје могућност за усвајање најприхватљивијих планских решења са предлогом услова и мера којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан и прихватљив, али рационалан начин.

У процесу стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10) и Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр.72/09, 81/09,64/10,24/11,121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20, 52/21 и 62/23) дефинисане су обавезе надлежних органа и носиоца планираног пројекта.

Обавезе надлежног органа за припрему планског документа и надлежног органа за послове животне средине:

- надлежни орган задужен за припрему Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ је у обавези да органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама достави на мишљење Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину;
- надлежни орган задужен за припрему Плана је у обавези да, пре упућивања захтева за добијање сагласности на Извештај о Стратешкој процени утицаја, обезбеди учешће јавности и заинтересованих органа и организација у разматрању Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину и изради Извештај о учешћу јавности и заинтересованих органа и организација;
- надлежни орган задужен за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у Извештај о Стратешкој процени утицаја, времену и месту одржавања јавне расправе и начину достављања мишљења;
- надлежни орган задужен за припрему Плана израђује Извештај о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности са свим мишљењима, мишљењима изјављеним у току јавног увида и јавне расправе о Плану и Извештају о Стратешкој процени;
- надлежни орган задужен за припрему Плана, органу надлежном за послове заштите животне средине доставља Извештај о Стратешкој процени са Извештајем о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности;
- надлежни орган за послове заштите животне средине, по добијању Извештаја о Стратешкој процени са Извештајем о учешћу заинтересованих органа, организација и јавности, може прибавити мишљење других овлашћених организација и стручних лица или образовати стручну комисију за оцену Извештаја о Стратешкој процени Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину;
- надлежни орган за послове заштите животне средине врши оцену Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину;
- надлежни орган за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештаја о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину;

- надлежни орган задужен за припрему Плана не може упутити План у даљу процедуру усвајања без сагласности на Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину;
- надлежни орган за послове заштите животне средине дужан је да омогући доступност информација о животној средини.

Обавезе носиоца планираног пројекта, односно планираних активности:

- носилац планираног пројекта, односно планираних активности на планском подручју, по усвајању Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и исходовању Информације о локацији, у обавези су да покрену поступак процене утицаја на животну средину, подношењем Захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину/Захтева за одређивање обима и садржаја, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр.135/04 и 36/09) и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”,бр. 114/08);
- на основу Решења о потреби процене утицаја на животну средину, Носилац планираног пројекта, односно активности дужан је да испоштује процедуру на овом хијерархијском нивоу;
- Носилац планираног пројекта, односно активности, дужан је да све мере превенције, санације, спречавања, контроле, заштите, еколошке компензације и мониторинга животне средине, прописане у процедури процене утицаја, примењује и поштује;
- надлежни орган задужен за инспекцијске послове дужан је да врши инспекцијски надзор и контролу над спровођењем мера заштите и мониторинга животне средине.

5.3. Поступање у случају неочекиваних негативних утицаја

Ако у било којој фази имплементације Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, реализацији планираних активности, односно пројекта, дође до појаве непредвиђених или неочекиваних утицаја који могу имати значајне негативне ефекте на животну и друштвену средину, неопходно је да се поступак стратешке процене утицаја на животну средину понови, односно изврши анализа узрока, ефекат утицаја и изврши процена настале еколошке штете у животној средини.

6.0. Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради Стратешке процене утицаја

6.1. Приказ примењене методологије

Основни методолошки приступ израде и садржај Стратешке процене утицаја на животну средину (Извештаја о СПУ) дефинисан је Законом о Стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10). За поступак процене утицаја и израду Стратешке процене утицаја (Извештаја о стратешкој процени) на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, коришћена је методологија процене животне средине „Rapid Urban Environmental Assessment” са елементима еколошког вредновања за просторни и урбани развој „MeV Urban Environmental Assessment” модел:

- прикупљање информација и података о простору,
- вредновање стања према могућим, очекиваним и процењеним утицајима,
- приказ и процена утицаја предложених варијантних решења,
- дефинисање мера заштите животне средине и програма мониторинга,
- интеграција и имплементација смерница стратешке процене утицаја у План.

Примењена методологија заснована је на вредновању животне средине у границама Плана, процени стања локалног, републичког и глобалног значаја („MeV Urban Environmental Assessment”). Ток процене стања животне средине за подручје Плана, представљен је проценом постојећег статуса, стања и вредности животне средине у анализираним границама на основу чега је дата еколошка матрица са смерницама за просторно-еколошко планирање.

Полазни критеријуми за одређивање могућих карактеристика утицаја су:

- просторни обухват утицаја,
- вероватноћа појаве потенцијално негативних утицаја,
- трајање, учесталост и могућност понављања утицаја,
- могућност међусобног заједничког деловања више различитих утицаја из једног или више извора.

За процену ризика за стање осетљивих и повредивих медијума животне средине, пре свега ваздуха, површинских, подземних вода и земљишта, коришћене су и методе дате у препорукама и упутствима Светске здравствене организације (WHO).

Стратешка процена утицаја се ради у фази усвојене Одлуке о изради Плана, и Нацрта Плана за вредновање могућих варијантних решења и избор најбоље понуђене варијанте са аспекта заштите и побољшања квалитета животне средине у границама Плана, очувања здравља становништва и спречавање потенцијалних удеса, заштите културних добара, природних и предеоно-пејзажних вредности подручја.

6.2. Тешкоће приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину

У процесу израде Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ - Извештаја о СПУ, нису уочене битне тешкоће које би утицале на ток и поступак процене утицаја стратешког карактера Плана детаљне регулације на животну средину. За оцену стања животне средине извршена је процена, на основу увида на терену, услова надлежних институција и имаоца јавних овлашћења, постојеће просторно-планске документације, природних карактеристика просторно - еколошке целине, као и података постојеће студијске, пројектне и друге доступне документације.

7.0. Приказ начина одлучивања за избор предложеног Плана

У складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 81/09, 64/10-одлука УС и 24/11 и 121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-одлука УС, 98/13- одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20, 52/21 и 62/23), донета је Одлука о изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“ („Сл. гласник града Врања“, бр. 32/22) и Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Полјаница“ на животну средину, бр. 501-118/2022-08 од 13.12.2022. године („Сл. гласник града Врања “, бр. 23/22), којим је утврђена обавеза израде Стратешке процене утицаја Плана на животну средину - Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“.

У складу са Одлуком, приступило се изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“, паралелно са израдом Нацрта Плана детаљне регулације Ветроелектране „Полјаница“.

Стратешка процена утицаја је текла паралелно са израдом Нацрта Плана, а Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана на животну средину представља саставни део Плана.

Обавезујуће смернице Стратешке процене утицаја (Извештаја о стратешкој процени утицаја Плана на животну средину) за нижи хијерархијски ниво је обавеза носиоца пројеката, да за планирани пројекат, пред надлежним органом заштите животне средине, покрене поступак процене утицаја Захтевом за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину Ветроелектране „Полјаница“, на територији града Врања, у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“, бр. 114/08).

8.0. Закључци о Стратешкој процени утицаја на животну средину

Стратешка процена утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, је процес који ће обезбедити:

- приказ утицаја планираних намена и садржаја на стање и вредности животне средине у границама обухвата Плана и непосредног и ширег окружења;
- имплементацију обавезујућих еколошких смерница, мера превенције и спречавања негативних утицаја као и план мера заштите и мониторинга животне средине у План детаљне регулације;
- примену смерница и мера заштите животне средине у поступку имплементације Плана, односно у поступку реализације планираног пројекта на нижем хијерархијском нивоу.

Изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, приступило се на основу Одлуке о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 501-118/2022-08 од 13.12.2022. године („Сл. гласник града Врања “, бр. 23/22),

Стратешка процена утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава План ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине. Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору планског документа, директно и шире просторне целине индиректно.

На нивоу Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције и имаоци јавних овлашћења у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана.

На основу вредновања Нацрта Плана процењује се да планирана намена и имплементација Плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину. Такође разраду Плана пратиће обавеза или одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја за све пројекте за које се утврди да постоји могућност изазивања негативних утицаја на стање у простору, стање природних вредности, заштићених природних вредности, и културних добара, стање животне средине и здравље становника.

Кроз процес стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, дефинисане су смернице и мере превенције, смернице за спречавање, смањење, ублазавање и минимизирање негативних утицаја на животну средину. Дефинисане су и смернице за Програм праћења стања животне средине (Мониторинг) у току имплементације Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, односно смерница за спровођење контролних мониторинга орнито и хироптерофауне, буке и нејонуизујућег зрачења, и у складу са добијеним резултатима, утврђивање конкретних утицаја и евентуална примена додатних мера за умањење и ублажавање утицаја.

Стратешка процена утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ (Извештај о Стратешкој процени утицаја Плана на животну средину) представља саставни део Плана. Услови заштите животне средине прописани Стратешком проценом утицаја су саставни део:

- Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“,
- Информације о локацији;
- Локацијских услова.

9.0. Други подаци од значаја за Стратешку процену утицаја

Нема других података који би били од значаја за Стратешку процену утицаја на животну средину Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“.

ПРИЛОЗИ

Прилози:

- Одлука о изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ („Сл. гласник града Врања“, бр. 32/22);
- Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 501-118/2022-08 од 13.12.2022. године („Сл. гласник града Врања “, бр. 23/22);
- Решење 03 бр. 021-102/2 од 12.05.2023. године., Завод за заштиту природе Србије;
- Услови о мерама заштите културног и археолошког наслеђа на подручју Плана детаљне регулације Ветрелектране „Пољаница“, на територији града Врања бр. 500/1-02 од 22.03.2023. године., Завод за заштиту споменика културе Ниш;
- Обавештење, бр. 217-2943/23-1 од 05.04.2023. године., Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Врању;
- Технички услови за пројектовање и прикључење, бр. 1043/2 од 21.03.2023. године., ЈП „Водовод“ Врање;
- Одговор на Захтев за давање података, за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. 4952 од 31.03.2023. године., Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд;
- Услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. 130-00-UTD-003-356/2023-002 од 04.04.2023. године., Акционарско друштво „Електромрежа Србије“, Београд;
- Услови за потребе израде Плана детаљне регулације Ветроелектрана „Пољаница“, бр. Д.10.22-127331/2-23 од 30.03.2023. године., Електреодистрибуција Србије;
- Обавештење, бр. 350-01-00667/2023-11 од 10.04.2023. године., Министарство грађевинарства, саобраћајна и инфратсруктуре;
- Обавештење, бр. 350-01-00007/2023-09 од 12.04.2023. године., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде;
- Услови за потребу израде Плана детаљне регулације Ветролектране „Пољаница“, бр. 350-02-00045/2023-03 од 30.03.2023. године., Министарство заштите животне средине;
- Услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 334/23 од 21.03.2023. године., ЈП Урбанизам и изградња града Врања;
- Обавештање, бр. 4074-2 од 31.03.2023. године., Министарство одбарне, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру;
- Локацијски санитарни услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. 530-53-517/2023-10 од 22.03.2023. године., Министарство здравља, Сектор за инпекцијске послове, Одељење санитарне инспекције, Одсек за санитарни надзор Врање;
- Технички услови за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ и СПУ ПДР Ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, бр. Д211-127192/2-2023 од 28.03.2023. године., Телеком Србија;
- Обавештење бр. Н/И-111 од 30.03.2023. године., „ЈУГОРОСГАЗ“;
- Обавештење бр. 4/3-09-0084/2023-0002 27.03.2023. године., Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије;
- Обавештење бр. 03-922-3-45/23-1 од 10.04.2023. године., Републички хидрометеоролошки завод;
- Сеизмолошки услови за План детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, бр. 02-150-1/2023 д 28.03.2023. године., Ребублички сеизмолошки завод;
- Услови од значаја за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“, бр. 350-01-40/2023-06 од 10.07.2023. године., Министарство рударства и енергетике;
- Услови бр. 2981 од 11.03.2024. године, Јавно водопривредно предузеће „Србија воде“ Београд, Водопривредни центар „Морава“ Ниш.

Графички прилози:

- Еколошка валоризација простора за одрживи развој

- капацитетима и планираним проширењима;
- развојним плановима;
- програмима и пројектима;
- другој постојећој техничкој документацији уз такве програме;
- као други по потреби обрађивача.

Услови коришћења који су затражени су да ли:

- постојеће мреже и капацитети могу да приме нове кориснике;
- постоје ограничења у коришћењу мрежа и капацитета;
- постоје ограничења у смислу повећања и проширења мрежа и капацитета;
- као и друго по потреби обрађивача,

Уз захтев за добијање података поднета је и подлога за израду урбанистичког плана у аналогној и дигиталној форми.
Сви прикупљени документи и подаци саставни су део документације Измене и допуне плана.
За сваку од фаза за стручну контролу Измена и допуна плана припреман је посебан елаборат, те сви у целини, укључујући и записнике са седница Комисије, такође представљају део документације Измена и допуна плана.

Документациону основу, која се комплетира у једном примерку, чине :

- сви прикупљени услови, подаци и подлоге за израду плана;
- сва постојећа документација за планско подручје;
- урађене студије или експертизе по различитим областима.

За потребе израде Измене и допуне плана прикупљани су и анализирани подаци о постојећем стању и условима за развој и изградњу о свим аспектима - од расположивих подлога, преко података о становништву, природи и животној средини, о створеним структурама и фонду, до мреже саобраћаја и инфраструктуних објеката и мрежа у надлежностима и Републике и локалне самоуправе.

5. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Измене и допуне плана су урађене у шест примерака оригинала у аналогном облику, који су оверени и потписани од стране председника Скупштине града Врања и пет примерака у дигиталном облику, од којих:
-један примерак у аналогном и дигиталном облику се доставља архиви Скупштине града;
-два примерка у аналогном и два у дигиталном облику органу градске управе надлежном за његово спровођење;
-два примерка у аналогном и један у дигиталном се достављају архиви ЈП "Урбанизам и изградња града Врања" Врање;
-један примерак у аналогном и један у дигиталном се достављају инвеститору.

Један дигитални запис Измена и допуна плана доставља се за потребе регистра при Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

Право на увид у Измене и допуне плана имају правна и физичка лица у складу са Законом.

728.

На основу члана 46. став 1.Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије", број 72/09 и 81/09-исправка 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС,132/14, 145/14, 83/18, 31/19 , 37/19-др.Закон, 9/20 и
52/21), чл. 14.ст.1.тач. 2), чл. 33.ст.1.тач. 6) Статута Града Врања („Службени гласник Града Врања“, број 37/18, 36/20 и 11/22), Скупштина града Врања на седници одржаној дана 29.12.2022. године, донела је

О Д Л У К У
О ИЗРАДИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА “

Члан1.

Приступа се изради **Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“.**

Члан 2.

Планом детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ је обухваћено подручје које чине делови следећих катастарских општина: Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце , све на територији града Врања. Територија Плана обухвата оквирну површину од 250 ha.

Подручје Плана детаљне регулације дато је на графичком приказу и чини њен саставни део. Обухват плана детаљне регулације је дат у прелиминарним границама. Коначне границе обухвата биће дефинисане у току израде нацрта Плана детаљне регулације.

Члан 3.

Услови и смернице планских докумената вишег реда и ширег подручја за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“ садржани су у Просторном плану града Врања („Службени гласник града Врања“ број 18/18 и број 36/20-исправка техничке грешке) .

У Просторном плану града Врања , у поглављу 3. Имплементација плана , одељак 3.1. Смернице за израду планске документације прописује се израда планова детаљне регулације за инфраструктурне објекте на територији града Врања .

Подлоге које ће бити коришћене за израду Плана су георефернциране катастарске подлоге и катастарско-топографски план који ће бити обезбеђен у току израде Плана.

Члан 4.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора засниваће се на принципима рационалне организације и уређења простора, усклађивањем коришћења простора са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима, и са потребама дугорочног економског развоја.

Члан 5.

Основни циљ израде Плана је стварање основа за утврђивање начинакоришћења земљишта, као и потребни услови за изградњу и уређење простора, стварање планског основа за издвајање површина за јавне намене и издавање информације о локацији као и локацијских услова и грађевинских дозвола.

Члан 6.

Концепт намене простора обухвата две основне намене – земљиште за површине и објекте јавне намене и земљиште за остале намене. Структуру коришћења земљишта у оквиру површина и објеката јавне намене чине објекти и површине саобраћајне и комуналне инфраструктуре а у оквиру површина остале намене као претежна намена са пратећим компатибилним наменама.

Члан 7.

Рок за израду Плана детаљне регулације Ветроелектране „ Пољаница“ не може бити дужи од 12 месеци од дана ступања на снагу ове Одлуке.

Члан 8.

Средства за израду Плана обезбеђује инвеститор „WINDFLOW WEST “d.o.o. Београд

Члан 9.

Јавни увид ће се обавити у просторијама Одељења за урбанизам, имовинско правне послове , комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине Градске управе града Врања, након оглашавања у дневном средству јавног информисања и званичној интернет страници града Врања, у трајању од 30 дана .

Члан 10.

Донета је Одлука о приступању изради стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину број 350- 352/2022-08/1 од 13.12.2022.године од стране Одељења за урбанизам, имовинско правне послове , комунално стамбене делатности и заштиту животне средине („Службени гласник града Врања“ број 26/2022) .

Члан 11.

План детаљне регулације ветроелектране „ Пољаница “ израдити у пет примерака оригинала у аналогном облику и пет примерака у дигиталном облику.

Члан 12.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику града Врања“

СКУПШТИНА ГРАДА ВРАЊА, дана 29.12.2022. године, број: 35-86/2022-10

ПРЕДСЕДНИК,
Дејан Тричковић, спец.двм,с.р.

729.

На основу члана 46. став 1. и 51б.Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије", број 72/09 и 81/09-исправка 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС,132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.Закон , 9/20 и52/21), чл. 14.ст.1.тач. 2), чл. 33.ст.1.тач. 6) Статута Града Врања („Службени гласник Града Врања“, број 37/18, 36/20 и 11/22), Скупштина града Врања на седници одржаној дана 29.12.2022. године, донела је

О Д Л У К У
О ИЗРАДИ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ АЛЕКСАНДРОВАЧКОГ ЈЕЗЕРА

Члан 1.

Приступа се изради Измена и допуна Плана детљане регулације Александровачког језера који је

на седници одржаној дана:07.12.2022. године, донело је:

ОДЛУКУ
О РАСПИСИВАЊУ ЈАВНОГ ОГЛАСА РАДИ ПРИКУПЉАЊА ПИСАНИХ ПОНУДА ЗА ДАВАЊЕ У ЗАКУП ЛОКАЦИЈА ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ ОБЈЕКАТА – ПОКРЕТНИХ ОБЈЕКАТА И АПАРАТА

Члан 1

Доноси се Одлука о расписивању јавног огласа ради прикупљања писаних понуда за давање у закуп локација за постављање покретних објеката за продају сувенира, кокица, кикирикија, кестења, безалкохолног пића и индустријски пакованог сладоледа, у улици Краља Стефана Првовенчаног испред Поште за две локације.

Члан 2

Одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у Службеном гласнику града Врања.

Одлука је коначна.

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ВРАЊА, дана: 07.12.2022. године, број:06-270/9//2022-04

ПРЕДСЕДНИК
ГРАДСКОГ ВЕЋА
др Слободан Миленковић,с.р.

572.

На основу члана 61. и 63. Пословника Градског већа града Врања (“Службени гласник града Врања” број: 29/2020), Градско веће града Врања на седници одржаној дана 07.12. 2022. године, донело је

Р Е Ш Е Њ Е
О ИМЕНОВАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ИЗБОР НАЈБОЉИХ У ВРАЊСКОМ СПОРТУ ЗА 2022. ГОДИНУ

Члан 1.

Именује се Комисија за избор најбољих у такмичарском и школском спорту града Врања за 2022. годину, у саставу:

1. **Марко Ристић,** представник Одсека за образовање, спорт, омладину и информисање,
2. **Слађан Станојковић,** представник Одсека за образовање, спорт, омладину и информисање,
3. **Иван Кочић**, председник Комисије за оцену програма у области спорта,
4. **Јелка Митровић**, спортски новинар,
5. **Марјан Ђорђевић**, истакнути спортиста,
6. **Марјан Станојковић**, истакнути спортиста и
7. **Ратко Крстић**, истакнути спортиста.

Члан 2.

Задатак Комисије је да спроведе поступак избора најбољих у врањском спорту, односно да распише јавни позив и исти објави на званичном сајту Града Врања. Након оцене предлога према оствареним резултатима у 2022. години, Комисија ће извршити избор најбољих у такмичарском и школском спорту у категоријама и по критеријумима датим у јавном позиву и предлог за доделу награда достави градоначелнику.

Члан 3.

Решење ступа на снагу даном доношења .

Решење објавити у “Службеном гласнику града Врања”.

ГРАДСКО ВЕЋЕ ГРАДА ВРАЊА, дана:07.12.2022. године, број: 06-270/1//2022-04

ПРЕДСЕДНИК
ГРАДСКОГ ВЕЋА
др Слободан Миленковић,с.р.

Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално–стамбене делатности и заштиту животне средине града Врања.
573.

На основу члана 5. и 9. став 3.Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10) и члана 20. Одлуке о организацији Градске управе града Врања („Службени гласник града Врања“, број 35/2016, 23/2017, 36/2017, 10/2018, 37/2018, 11/2019, 25/2019, 25/2019- исправка, 36/2020 и 22/2021),Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално–стамбене делатности и заштиту животне средине града Врања , донело је:

О Д Л У К У
О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ ПОЉАНИЦА“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Члан 1.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације Ветроелектране „ Пољаница“ на животну средину, у даљем тексту “Стратешка процена“, према претходно прибављеном мишљењу, **број 501-118/2022-08 од 13.12.2022.године.**

Члан 2.

Поступак стратешке процене спровести по поступку утврђеном Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04 и 88/10).

Члан 3.

Планом детаљне регулације Ветроелектране „ Пољаница“је обухваћено подручје које чине делови следећих катастарских општина: Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце, све на територији града Врања

Територија Плана обухвата оквирну површину од 250 ha. Коначне границе обухвата биће дефинисане у току израде Плана детаљне регулације.

Члан 4.

Стратешка процена подразумева припрему извештаја о стању животне средине, спровођење поступака одлучивања и доношења или усвајања одређених планова и програма, а врши се ради приказа утицаја Плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину, односно степена утицаја на друге планове и програме.

Извештај о стратешкој процени подразумева део документације која се прилаже уз План и садржи индетификацију, опис и процену могућих значајних утицаја на животну средину због реализације Плана, као и варијанте разматране и усвојене на основу циљева и обухвата Плана.

Члан 5.

У оквиру стратешке процене утицаја на животну средину разматраће се постојаће стање животне средине на подручју обухваћеном Планом, значај и карактеристике плана, карактеристике утицаја планираних садржаја на микро и макролокацију и проблеми заштите животне средине у складу са критеријумима за одређивање могућих значајних утицаја плана на животну средину, а узимајући у обзир планиране намене.

У оквиру стратешке процене утицаја узети у обзир чиниоце животне средине укључујући податке о: ваздуху, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљним и животињском свету, стаништима и биодивзитету, заштићеним природним добрима, становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, инфраструктурним и другим објектима или другим створеним вредностима.

Члан 6.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплеменетацијом Плана и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени садржи:

- Пролазне основе стратешке процене;
- Опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- Процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину,
- Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројекта на животну средину;
- Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг),
- Приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;
- Приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог Плана са аспекта разматраних варијатних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључњнњ у план;
- Закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;
- Друге податке од значаја за стратешку процену.

Члан 7.

Избор носиоца израде Извештаја о стратешкој процени извршиће се по поступку утврђеним законом.

Носилац израде извештаја о стратешкој процени може бити правно лице или предузетник које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног планирања и израде планских докумената, односно планирања и израде урбанистичких планова.

Рок за израду извештаја о стратешкој процени је 90 дана од дана уступања израде документа. Трошкове израде сноси наручилац Плана.

Члан 8.

Орган надлежан за припрему Плана обезбеђује учешће заинтересованих органа и организација и јавност у поступку припремања одлуке о изради стратешке процене, у поступку разматреања извештаја о стратешкој процен и на јавни увид и у поступку прибављивања сагласности на Извештај о стратешкој процени, на начин утврђен законом из члана 2.Одлуке.

Члан 9.

Извештај о стратешкој процени се разматра на јавном увиду и јавној расправи. Јавни увид траје 30дана.

Орган надлежан за припрему Плана обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину Извештаја и достављања Мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења Плана.

Члан 10.

Орган надлежан за припрему Плана израђује Извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности, у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе и садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима.

Члан 11.

Орган за припрему Плана доставља надлежном органу за заштиту животне средине на сагласност Извештај о стратешкој процени са извештајем о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности.

По добијању Извештаја из става 1. овог члана, орган надлежан за послове заштите животне средине може прибавити мишљење других овлашћених организација или стручних лица за поједине области.

Орган надлежан за послове заштите животне средине врши оцену Извештаја из става 1. овог члана на основу критеријумима садржаних у Прилогу II који је саставни део Закона о стратешкој процени. На основу оцене орган даје сагласност на Извештај о стратешкој процени или одбија захтев за давање сагласности, у року од 30 дана од дана пријема захтева органа надлежног за припрему плана и програма.

Орган за припрему плана не може упутити План у даљу процедуру усвајања без сагласности на Извештај о стратешкој процени добијене од надлежног органа за заштиту животне средине

Члан 12.

Предлог Одлуке заједно са захтевом за давање мишљења доставља се заинтересованим органима и организацијама, сагласно одредбама члана 11. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Члан 13.

Одлука о приступању изради Стратешке процене утицаја је саставни део Одлуке о приступању изради Плана детаљне регулације Ветроелектране „Пољаница“

Члан 14.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у ,,Службеном гласнику града Врања“.

Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине града Врања**, дана 13.12.2022.године, број 350-352/2022-08/1.**

НАЧЕЛНИК
ГРАДСКЕ УПРАВЕ,
Душан Аритоновић,с.р.

Веће Градске општине Врањска Бања.
574.

На основу члана 69. став 2. и 4. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. Закон, 103/15, 99/16 и 113/2017) и члана 26. Одлуке о изменама и допунама одлуке о буџету Градске општине Врањска Бања за 2022. („Службени гласник града Врања“, број: 35/21, 12/2022, 18/2022 и 22/2022), Веће Градске општине Врањска Бања на седници одржаној дана 09.12.2022.године, доноси:

РЕШЕЊЕ
О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА
ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

Члан 1.

Из средстава утврђених Одлуком о измени и допуни Одлуке о буџету Градске општине Врањска Бања за 2022. годину („Службени гласник града Врања“, број 35/21, 12/2022, 18/2022 и 22/2022), са раздела 4 – Управа Градске општине, главе 1.0 – Управа Градске општине Врањска Бања, програма 15 – Локална самоуправа, програмске активности 0602-0009 – Текућа буџетска резерва, функције 112 – Финансијски и фискални послови, позиције 14, економске класификације 49912 – Текућа резерва, одобравају се буџетска средства у износу од 60.000,00 динара.

Члан 2.

Налаже се Одељењу за буџет и финансије да средства из члана 1. овог Решења распореди на следећој апропријацији у оквиру:

- раздела 4. Управа ГО Врањска Бања, главе 1. Управа ГО Врањска Бања, Програм 15 –Локална

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
НОВИ БЕОГРАД, Јапанска бр. 35
Тел: +381 11/2093-802; 2093-803;
Факс: +381 11/2093-867

Градска управа Врање
15 MAY 2023
БРОЈ | прилог | вр.
08

Завод за заштиту природе Србије, Београд, ул. Јапанска бр. 35, на основу чл. 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010-испр., 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016, 95/2018 - аутентично тумачење и 2/2023-одлука УС), поступајући по захтеву број 350-45/21-02 од 06.03.2023. године Градске управе, Град Врање, Одељења за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштите животне средине, ул. Краља Милана бр. 1, 17500 Врање, за издавање услова заштите природе за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, дана 12.05. 2023. године под 03 бр. 021-1052/2, доноси

Р Е Ш Е Њ Е

1. Простор за који се планира израда Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на територији града Врања (даље: План) не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у просторном обухвату еколошке мреже Републике Србије. Сходно томе издају се следећи услови заштите природе:

   1) Планиране намене површина у обухвату Плана морају бити усклађене са наменама одређеним Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, 88/2010) и Просторним планом Града Врања („Службени гласник града Врања“, број 18/2018 и 36/2020);
   2) Функционалним планирањем намена површина и активним мерама заштите, где год је то могуће, очувати и унапредити постојеће природне и полуприродне целине у просторном обухвату Плана, у оквиру катастарских општина Трстена, Рождане, Добрејанце и Станце, град Врање;
   3) За потребе процене ризика страдања дивљих врста птица и слепих мишева и утицаја ветроелектране на станишта у обухвату Плана сагласно чл. 81. Закона о заштити природе, неопходно је спровести мониторинг флоре, вегетације и фауне у трајању од најмање једне календарске године. Мониторинг треба да спроведу експерти за појединачне групе организама флоре, фауне и вегетације;
   4) Мониторингом обухватити цело подручје планиране ветроелектране;
   5) Током мониторинга неопходно је бележити детаљне локације посматрања врста птица и слепих мишева, правац и висину лета и њихово понашање, картирање биљних врста и типова станишта;
   6) Планирати да места са великим бројем осетљивих врста буду изузета од постављања ветрогенератора, а за изградњу бирати места на којима су густине популација осетљивих врста ниске. Није дозвољено обављање било каквих интервенција у зонама са великом концентрацијом јединки и врста птица и слепих мишева, а нарочито у зонама њихових склоништа, ноћилишта, хранилишта и гнездилишта;
   7) Процена нивоа ризика на основу истраживања се мора спровести на унапред дефинисаном типу опреме (тип стубова и елиса, снага по једном стубу) односно тип опреме за који се ради процена ризика мора бити и инсталиран уколико дође до реализације градње ветроелектране;
   8) За сваку промену опреме (тип стубова и елиса, снага по једном стубу, висина стуба) неопходно је извршити нову процену ризика;

CamScanner

9) Неопходна је процена негативног утицаја на станишта потенцијално евидентираних осетљивих врста и приоритетних типова станишта за заштиту;
10) У складу са резултатима истраживања флоре, вегетације и фауне, како би се избегло уништавање важних елемената биодиверзитета, а у циљу очувања приоритетних типова станишта и станишта осетљивих и угрожених врста, предвидети могућност измене локација и број појединачних стубова ветрогенератора, као и могућност измене трасе далековода и померања стубова далековода (надземних и подземних), саобраћајне и друге инфраструктуре;
11) Избегавати локације за постављање стубова за које се утврди да представљају главне дневне путеве кретања птица и слепих мишева, као и међународне селидбене коридоре;
12) У циљу смањења ризика за колизију и директне сударе, забрањено је постављање стубова решеткастог типа за пренос електричне енергије, који могу као одмариште привући одређене врсте птица, а посебно птице грабљивице;
13) Неопходно је извршити анализу могућих зона видљивости. Идентификовани типови карактера предела, антропогени притисци на предео и зоне теоретске видљивости предела морају бити представљени на једној синтезној карти;
14) Планирати праћење нивоа и спровођење мера ублажавања буке. Ниво буке и вибрација не сме прећи граничне вредности за радну средину сагласно чл. 10. и 16. Закона о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/2021);
15) Предвидети да све инсталације морају бити уземљене, обезбеђене и одговарајуће изоловане како би се спречило, односно свело на најмању могућу меру страдање дивљих врста;
16) Предвидети мониторинг и мере заштите фауне и флоре након изградње ветроелектране у циљу спречавања морталитета јединки, пре свега сисара и птица, а резултате тих праћења редовно достављати Заводу за заштиту природе Србије;
17) Елисе издвојених ветрогенератора и ветрогенератора који се налазе на крају низа или групе ветрогенератора морају бити наизменично обојене;
18) Уколико се ветрогенератори обележавају светлосном сигнализацијом планирати да она буде трепћућа (интермитентна). Не планирати јаке светлосне изворе у обухвату Плана у циљу заштите фауне, сагласно чл. 81. Закона о заштити природе;
19) За постављање ветрогенератора и стубова далековода користити постојећу путну мрежу уз избегавање уништавања шумских станишта. Евентуално уклањање вегетације спровести на просторима сађених шума, с тим да се уклањање вегетације сведе на минимум неопходан за функционисање ветроелектране;
20) Предвидети да се при изградњи додатних приступних саобраћајница не угрози стабилност терена или изазову процеси ерозије;
21) За озелењавање, тј. санацију површина које су деградиране предметном изградњом ветроелектране, користити искључиво аутохтоне лишћарске врсте. Забрањено је уношење инвазивних биљних врста за потребе пошумљавања. Инвазивне (агресивне, алохтоне) врсте у Србији су: *Acer negundo* (јасенолисниjавор или негундовац), *Amorpha fruticosa* (багремац), *Robinia pseudoacacia* (багрем), *Ailanthus altissima* (кисело дрво), *Fraxinus americana* (амерички јасен), *Fraxinus pennsylvanica* (пенсилвански јасен), *Celtis occidentalis* (амерички копривић), *Ulmus pumila* (ситнолисни или сибирски брест), *Prunus padus* (сремза), *Prunus serotina* (касна сремза);
22) У случају напуштања предметне локације, односно престанка рада ветроелектране, инвеститор је обавезан да, што је пре могуће, евакуише инсталирану опрему, уклони све објекте и у целини санира локацију и доведе је у стање блиско првобитном;
23) Планом дефинисати да, уколико се током радова наиђе на геолошко-палеонтолошка документа или минералошко-петролошке објекте, за које се претпоставља да имају својство природног добра, извођач радова је дужан да обавести Министарство заштите животне средине, као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе до доласка овлашћеног лица;

CamScanner

24) Посебну пажњу посветити мерама заштите у случају акцидентних ситуација. Предвидети решења којима се обезбеђују неопходни услови за брзу и ефикасну противпожарну заштиту (противпожарни пут, хидрантска мрежа);
25) У Плану приказати процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину (воде, ваздуха, земљишта, бука, геодиверзитет, биодиверзитета и предеони диверзитет), као и размотрити алтернативна решења у смислу измене локације ветроелектране;
26) Размотрити и сва друга стратешка питања заштите животне средине и обезбедити њихово решавање на одговарајући начин.

2. Ово решење не ослобађа подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
3. Врста радова обавезује носиоца Плана на поштовање услова заштите природе, као и свих обавеза дефинисаних Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 88/2010).
4. Пре усвајања Плана са Стратешком проценом утицаја на животну средину, потребно је од Завода прибавити мишљење о испуњености услова из овог решења.
5. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене планске документације, потребно је поднети нови захтев.
6. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог решења не отпочне радове и активности за које је ово решење издато, дужан је да поднесе захтев за издавање новог решења.
7. Подносилац захтева је ослобођен плаћања Таксе за подношење захтева за издавање услова заштите природе и Таксе за издавање стручне основе за израду решења о условима заштите природе на основу Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС“, бр. 43/2003, 51/2003, 61/2005, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 93/2012, 65/2013 - други закон, 83/2015, 112/2015, 113/2017, 3/2018 - исправка, 86/2019, 90/2019 - исправка 144/2020 и 138/2022) Тарифни број186а; Напомена - став 4. тачка 2).

О б р а з л о ж е њ е

Завод за заштиту природе Србије примио је дана 22.03.2023. године Захтев заведен под 03 бр. 021-1052/1, Општинске управе, Градске управе, Града Врања, Одељења за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштите животне средине, ул. Краља Милана бр. 1, 17500 Врање, за издавање услова заштите природе за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину, на територији Града Врања.

Уз захтев, достављена је Одлука о изради плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Одлука о приступању изради СПУ ПДР-а ветроелектране „Пољаница“ на жвотну средину („Службени лист Града Врања“, бр. 26/2022 и 32/2022) и графички приказ подручја са границом плана. Обрађивач Плана је ЈП Урбанизам и изградња града Врања, одговорни урбаниста Миодраг Протић, диа, бр. лиценце 200 1276 11, док је Инвеститор WINDFLOW WEST d.o.o., Београд. Обрађивач СПУ на животну средину предметног Плана је „ECO LOGICA URBO“, Крагујевац.

Прелиминарне границе Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ обухватају подручје од око 249,22 ha, делове катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце на територији Града Врања. Број и позиција стубова, као и инсталациона снага Елаборатом за рани јавни увид нису дефинисани.

Подручје предметног Плана детаљне регулације, према Просторном плану Града Врања, има намену пољопривредно и шумско земљиште. Према наведеном Плану, на **пољопривредном земљишту** могу се планирати објекти од општег интереса: инфраструктурни објекти

CamScanner

(изградња путева са припадајућим површинама и објектима), изградња водопривредних објеката, постројења за пречишћавање отпадних вода, енергетских објеката, објеката за коришћење обновљивих извора енергије, комуналних објеката (гробља), спортско-рекреативних објеката, ширење насеља итд. На **шумском земљишту** може се планирати изградња објеката за коришћење обновљивих извора енергије малих капацитета (мале електране и други слични објекти) и експлоатацију минералних сировина ако је површина шума и шумског земљишта мања од 15 ha.

Законски основ за израду Плана представља Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 -одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС,98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др.закон, 9/2020 и 52/2021), као и важећи правилници.

Плански основ за израду Плана је:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник Републике Србије“, бр. 88/2010),
- Просторни план Града Врања („Службени гласник града Врања“, број 18/2018 и 36/2020).

Циљеви уређења и изградње и основни програмски елементи овог дела подручја су:

- дефинисање површина јавне намене,
- дефинисање начина уређења и утврђивање правила изградње површина јавне намене,
- дефинисање могућности парцелације и препарцелације,
- дефинисање и спровођење мера заштите животне средине,
- дефинисање правног и планског основа за изградњу ветроелектране.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђено је да се простор за који се планира израда Плана, не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, нити у просторном обухвату еколошке мреже Републике Србије.

Законски основ за доношење решења: Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016, 95/2018 - др. закон и 71/2021); Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/2004 и 88/2010); Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 96/2021); Просторни план Града Врања („Службени гласник града Врања“, број 18/2018 и 36/2020).

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог Решења.

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје Заводу за заштиту природе Србије.

в.д. ДИРЕКТОРА

Марина Шћибалић

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Архиви x 2

CamScanner

Република Србија
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ НИШ
Ниш, Добричка 2, тел. 018/523-414, факс 018/523-412
E-mail: kontakt@zzsknis.rs
Број: 500/2-02
Датум: 10.04.2023.

Завод за заштиту споменика културе Ниш, на основу Закона о културним добрима („Службени гласник РС“ број 71/1994, 52/2011 – др.закони, 99/2011 – др.закон и 6/2020) и Закона о културном наслеђу („Сл. Гласник РС“ бр. 129/2021), а решавајући по захтеву Градске управе Града Врања, Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине, *наш бр. 500/1-02 од 22.03.2023. године*, доноси

УСЛОВЕ

о мерама заштите културног и археолошког наслеђа на подручју Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница”, на територији града Врања

I НЕПОКРЕТНО КУЛТУРНО НАСЛЕЂЕ И ДОБРА КОЈА УЖИВАЈУ ПРЕТХОДНУ ЗАШТИТУ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА

I.1. Спроведена валоризација културног наслеђа на простору Плана

На простору обухваћеним Планом, у тренутку подношења захтева, а у поступку израде планске документације није извршено следеће:

- Није извршена систематска проспекција и валоризација непокретног културног наслеђа и археолошког наслеђа,
- Није извршено евидентирање ратних меморијала (на основу Закона о ратним меморијалима).

Подаци о непокретном културном наслеђу на предметном простору нису прикупљени те у тренутку подношења захтева, не постоје: утврђена непокретна културна добра, евидентирана добра која уживају претходну заштиту, евидентирани ратни меморијали. На основу наведеног, **није могуће прописати посебне услове са становишта заштите културног наслеђа за потребе израде Плана.**

Планском документацијом третира се археолошки неистражен простор, што може негативно утицати како на очување археолошког наслеђа, тако и на реализацију Плана, у случају открића археолошког наслеђа током извођења радова предвиђених Планом.

II МЕРЕ ЗАШТИТЕ НЕПОКРЕТНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА У ПОСТУПКУ УСВАЈАЊА ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

1. *Није дозвољено оштећење или уништење археолошких налаза;*
2. *Како би се дефинисао утицај планирања на културно и археолошко наслеђе, односно умањила опасност од оштећења или уништења археолошких налаза приликом реализације Плана и умањила могућност случајног открића археолошког наслеђа у току извођења радова, узимајући у обзир чињеницу да у поступку усвајања ранијих планских докумената није спроведена заштита археолошког наслеђа,* **Планом предвидети израду студија заштите културног и археолошког наслеђа и ратних меморијала са дефинисањем утицаја планирања на културно и археолошко наслеђе.**

CamScanner

За потребе израде студије археолошког наслеђа неопходно је спровођење претходних археолошких истраживања (провера доступних извора, лидар снимање, археолошка анализа лидар и аеро снимака, основна и систематска теренска проспекција, итд.) са циљем дефинисања постојања и обухвата археолошког наслеђа на предметном простору и дефинисања одговарајућих мера заштите.

3. Планом предвидети процедуру која се односи на случајно откриће археолошких налаза, а која обухвата:
   - Археолошко праћење извођења земљаних радова ангажовањем територијално надлежне установе заштите културних добара или научне установе из области археологије, о трошку инвеститора изградње,
   - Обуставу радова у случају открића археолошког наслеђа и благовремено обавештавање надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш,
4. Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, **извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове** и обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе Ниш и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен;
5. У случају открића археолошког наслеђа током извођења грађевинских и других радова, инвеститор изградње у обавези је да обезбеди средства за заштитна **археолошка истраживања, заштиту, чување, публиковање и презентацију археолошког наслеђа у зони која је угрожена планираном изградњом;**
6. Након спроведених заштитних археолошких истраживања, инвеститор је у обавези да прибави нове услове – мере заштите од надлежног завода, а који ће се дефинисати на основу резултата спроведених заштитних археолошких истраживања.
7. Сва археолошка истраживања спровести у складу са Законом о културним добрима и свим прописима који регулишу област археологије и заштите културног наслеђа у Републици Србији и у складу са позитивном праксом из области археологије примењујући одговарајућу методологију археолошких истраживања.

III У Нацрт Плана уграђују се услови надлежног Завода за заштиту споменика културе Ниш.

IV Нацрт плана доставља се Заводу за заштиту споменика културе Ниш на мишљење. Достављено мишљење Завода се обавезно прилаже приликом разматрања и доношења плана;

V Рок важности ових услова износи годину дана од дана издавања.

Обрадио:
мр Александар Алексић, археолог

В.Д. ДИРЕКТОР
Душан Андрејевић

Доставити:
- Подносиоцу захтева
- Документацији

CamScanner

СЛ-633066

Писарница Градске управе Врање

Примљено	07 АПР 2023		
Орган: Орг.јед.			Број:
	08		

Република Србија
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА
Сектор за ванредне ситуације
Одељење за ванредне ситуације у Врању
09.10.1 број 217-2943/23-1
05.04.2023.године.
В Р А Њ Е

ГРАД ВРАЊЕ
ГРАДСКА УПРАВА
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине

ПРЕДМЕТ: Захтев за издавање услова (података) који су од значаја за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину.

ВЕЗА: Ваш захтев број СЛ/23 од 16.03.2023.године.

Разматрајући Ваш захтев и графички прилог предметног плана, обавештавамо Вас да немамо посебне услове у погледу мера заштите од пожара за израду урбанистичког пројекта.

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА
пуковник полиције
Ведран Ташковић

Матични број: 07226560
ПИБ: 100403773
Шифра делатности: 6300
Регистарски број: 612400034
Текући рачун: 160-7383-43

Број: 1043/2
Датум: 21.03.2023. године
Врање

Јавно предузеће „Водовод" Врање у поступку по захтеву број: **сл/23** од 16.03.2023. године, Града Врања, Градске управе, Одељења за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине, за издавање техничких услова за пројектовање и прикључење на водоводну и канализациону мрежу, за **израду ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА" И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА" НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ,** инвеститора **„WINDFLOW WEST" доо Београд** из **Београда,** у складу ***Законом о планирању и изградњи*** *(„Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон и 9/2020);* ***Одлуке о начину обављања комуналних делатности снабдевања водом за пиће и пречишћавања и одвођења атмосверских и отпадних вода на територији града Врања*** *(„Сл. гласник града Врања", бр. 36/2020)* издаје

ТЕХНИЧКЕ УСЛОВЕ
ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ПРИКЉУЧЕЊЕ

1. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ПРИКЉУЧЕЊЕ НА ВОДОВОДНУ МРЕЖУ

1. Прикључење на систем јавног водовода врши се непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен.
2. Изузетно, када не постоји техничка могућност прикључења непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен, унутрашња водоводна или канализациона инсталација објекта може се прикључити на систем јавног водовода и канализације и преко суседне грађевинске парцеле, уз писану сагласност власника, односно носиоца права коришћења на грађевинској парцели преко које се врши прикључење привременим прикључком.
3. Сваки објекат који се снабдева водом из јавног водовода мора имати сопствени водоводни прикључак.
4. Прикључење на систем јавног водовода искључиво врши ЈП Водовод Врање.
5. Сваки објекат, прикључен на јавну водоводну мрежу мора имати засебан водомер, чији тип, врсту и техничке карактеристике одређује ЈП Водовод Врање.

6. Монтажу и замену водомера врши искључиво ЈП Водовод Врање.
7. Водомер мора бити смештен у посебно склониште за водомер тј. водомерни шахт. Изградња водомерног шахта је обавеза корисника.
8. Водомерни шахт треба да буде на приступачном месту, највише 2м увучен од регулационе линије (ограде).
9. Унутрашње димензије шахта за кућни водомер треба да буду 1.0м х 1.0м са дубином од 1.20м.
10. Димензије водомера за стамбене зграде или индустријске објекте морају да буду довољно велике да могу да се сместе сви потребни елементи за спајање и контролу линије воде. Оквирне димензије треба да буду мин 1.6мх 2.0мх 1.5м.
11. Шахт мора имати уграђене пењалице или прикладне мердевине.
12. Ако се на месту прикључка јављају високе поцемне воде, око шахта се мора изградити хидроизолација. Водомер не сме бити у води.
13. Шахт за водомер може бити изграђен од готовог бетона који мора бити прописно армиран или зидан од опеке у цементном малтеру. Дебљина зида треба да буде мин 10цм. (зависно од оптерећења)
14. Шахт мора да има уграђен ливено-гвоздени или пластични поклопац одређене носивости, округлог облика димензија мин Р600мм.
15. Уколико радни притисак према хидрауличком прорачуну не може да подмири потребе виших делова објекта, обавезно пројектовати постројење за повећање притиска као саставни део интерне водоводне мреже. Уградња и одржавање такве опреме је обавеза корисника.
16. Димензионисање водоводне мреже извршити према хидрауличком прорачуну, а у складу са важећим планским документом (план хидротехничке инфраструктуре).
17. Испуњеност Техничких услова за прикључење на јавни водовод: пречник прикључка, величину и тип водомера, локацију и тип окна за водомер, у складу са техничким нормативима, контролише ЈП Водовод на основу техничке документације коју израђује Инвеститор.
18. Пројектно техничку документацију тј. пројекат за грађевиснку дозволу или идејни пројекат коју израђује Инвеститор, доставити на сагласност у ЈП Водовод Врање. Документације не сме бити старија од 6 месеци.
19. Пројектно техничком документацијом за индивидуалне објекте предвидети да се водомерно окно пројектује увучено око 2м од регулационе линије у парцели корисника, у окну приступачном за очитавање, подобном за одржавање температуре која онемогућава замрзавање и физичку заштиту од евентуалних оштећења и крађа.
20. Пројектно техничком документацијом у делу стамбеног објекта за колективно становање предвидети да се простор за смештај водомера пројектује посебно за сваки стан, на месту приступачном за очитавање ван стамбене јединице, подобном за одржавање температуре која онемогућава замрзавање и физичку заштиту од евентуалних оштећења и крађа.
21. Прикључење на јавну водоводну мрежу не може се извршити уколико радове на изградњи прикључка није извео ЈП Водовод.

22. Стамбена зграда која се састоји из више грађевинских целина од којих свака има посебну намену или различите власнике, мора имати посебне прикључке за сваки овакав део.
23. Водоводни прикључак јесте цевовод питке воде од споја на уличној водоводној мрежи до главног водомера у објекту или изван њега, укључујући и водомер.
24. Водоводни прикључак се мора пројектовати праволинијски управно на уличну цев.
25. Након извршених радова на изградњи интерне водоводне мреже и прикључка, Инвеститор је у обавези да у службу техничке припреме ЈП Водовод Врање достави геодетски снимак изведене мреже.
26. Рок важности услова је једна година од дана издавања. Уколико се прикључење објекта не изврши у року, Инвеститор је дужан да се обавезно обрати ЈП Водоводу ради усаглашавања евентуалних измена на локацији.
27. Износ накнаде за прикључење као и накнаде стварних трошкова израде услова за пројектовање и прикључење, наплаћује се према важећем ценовнику ЈП Водовод Врање.

2. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ПРИКЉУЧЕЊЕ НА ВОДОВОДНУ МРЕЖУ

1. На приложеној ситуацији (графички прилог) ЈП „Водовод” Врање нема својих подземних инсталација.
2. Уколико у улици не постоји изграђена хидротехничка инфраструктура, Инвеститор је у обавези да је изгради у дужини која је потребна за прикључење објекта и нормално функционисање градске мреже а у складу са планским документима. Улична мрежа мора да буде пројектована од ХДПЕ материјала - СДР17, за радни притисак од НП10. Сва цевна мрежа кућног прикључка такође мора да буде пројектована за радни притисак од НП10.
3. Уличне цеви пројектовати јавним површинама и саобраћајницама у складу са планским документима. Није дозвољено пројектовање испод постојећих објеката.
4. На сваком међусобном укрштању цевовода пројектовати чворове са деоничним вентилима на свим правцима. Сваки чвор са два и више вентила пројектовати у АБ шахти одговарајућих димензија, са ливено гвозденим поклопцем одговарајуће носивости и пењалицама.
5. Цеви прикључног вода кућног прикључка се пројектују праволинијски управно на уличну цев и не смеју бити пројектоване и грађене испод објеката.

3. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ПРИКЉУЧЕЊЕ НА КАНАЛИЗАЦИОНУ МРЕЖУ

1. Прикључење на систем јавне канализације врши се непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен.

2. Када не постоји техничка могућност прикључења непосредно преко грађевинске парцеле на којој је објекат изграђен, унутрашња канализациона инсталација објекта може се прикључити на систем јавне канализације и преко суседне грађевинске парцеле, уз писану сагласност власника, односно носиоца права коришћења на грађевинској парцели преко које се врши прикључење привременим прикључком. Писану сагласност приложити уз сву осталу документацију, приликом аплицирања за прикључење.
3. Канализациони прикључак може имати сваки легално изграђен објекат.
4. Индустријски објекти пре прикључења на јавну канализациону мрежу, дужни су изградити уређај за предходно пречишћавање отпадних вода сходно њиховом технолошком поступку, тако да квалитет упуштених отпадних вода задовољава прописане услове из *"Одлуке начину обављања комуналних делатности, снабдевања водом за пиће и пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода на територији града Врања"*.
5. Индустријски објекти пре прикључења на јавну канализациону мрежу, дужни су уградити мерач за континуално мерење протока и шахту за узорковање.
6. Није дозвољено пројектовање и прикључење на канализацију етажа објеката које су испод коте поклопца узводног шахта на уличној канализацији, (сутерени, подруми, укопане гараже и сл.) Овакви објекти или делови објекта се могу прикључити само уколико је предвиђена уградња заштитних уређаја, као што је уградња неповратних вентила и клапни на канализационом одводу из објекта или се мора предвидети препумпавање воде са тих етажа у више хоризонталне разводе интерне канализације. Сви заштитни уређаји за препумпавање спадају у домен интерне и кућне канализације, чије одржавање пада на терет Инвеститора и корисника.
7. Није дозвољено прикључење атмосферске воде из олука, сливника дворишта и сл. у било који канализациони колектор. Сва кровна вода и вода од објекта и дворишта се мора површински одводити на улицу без увођења у уличне цевоводе.
8. Пројектно техничку документацију тј. пројекат за грађевинску дозволу или идејни пројекат коју израђује Инвеститор, доставити на сагласност у ЈП Водовод Врање. Документације не сме бити старија од 6 месеци.
9. Пројектом предвидети ревизионо окно интерне канализације на растојеању од максимално 2м унутар регулационе линије парцеле.
10. Прикључак од ревизионог окна интерне канализације па до уличне канализационе мреже извести падом од 2% до 6% управно на улични канал искључиво у правој линији без хоризонталних ломова.
11. Пречник канализационог прикључка одређивати на основу хидрауличког прорачуна, с тим да пречник цеви не може бити мањи од 150мм.
12. Издати услови и добијена сагласност на пројекат не дају право Инвеститору да приступи било каквим радовима у циљу извођења прикључка на канализациону мрежу.
13. Пошто је градска канализациона мрежа сепаратног система, потребно је извршити посебно пројектовање фекалне и кишне канализације.

14. Повезивање дренажних подземних вода интерне канализације на јавну канализацију није дозвољено.
15. Забрањено је самовласно прикључење на јавну водоводну и канализациону мрежу.
16. Након извршених радова на изградњи интерне канализације и прикључка, Инвеститор је у обавези да у службу техничке припреме ЈП Водовод Врање достави геодетски снимак изведене мреже.
17. Рок важности услова је једна година од дана издавања. Уколико се прикључење објекта не изврши у року, Инвеститор је дужан да се обавезно обрати ЈП Водоводу ради усаглашавања евентуалних измена на локацији.
18. Износ накнаде за прикључење као и накнаде стварних трошкова израде услова за пројектовање и прикључење, наплаћује се према важећем ценовнику ЈП Водовод Врање.

4. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ПРОЈЕКТОВАЊЕ И ПРИКЉУЧЕЊЕ НА КАНАЛИЗАЦИОНУ МРЕЖУ

1. На приложеној ситуацији ЈП “Водовод” Врање нема својих подземних инсталација (улична канализациона мрежа).
2. Кућне прикључкепројектовати директно на цев или у први низводни шахт на дубини од 1.5м од коте терена, не дуже од 10м. Приликом пројектовања водити рачуна о испуњености услова из тачке 6. општих услова за прикључење.
3. Дозвољено је пројектовање каскаде у улични шахт с тим да се морају поштовати општа правила пројектовања за каскаде веће од 1м.
4. Уличне цеви фекалне канализације пројектовати од једнослојног ПВЦ материјала ободне крутости СН8.
5. Цев кућног прикључка треба да буде од једнослојног ПВЦ материјала адекватне крутости.
6. Пречнике цеви уличног вода и кућног прикључка димензионисати на основу хидрауличког прорачуна, а не мање од ДН200мм за уличне цеви, и ДН160мм за кућне прикључке.
7. Ревизиона окна на уличној канализацији пројектовати на максималном растојању од 40м. Већа растојања образложити прорачуном.
8. Уколико у улици не постоји изграђена хидротехничка инфраструктура, Инвеститор је у обавези да је изгради у дужини која је потребна за прикључење објекта и нормално функционисање градске мреже а у складу са планским документима и инструкцијама ЈП Водовод Врање.
9. Цеви прикључног вода кућног прикључка, не смеју бити пројектоване и грађене испод објеката.

Матични број: 07226560
ПИБ: 100403773
Шифра делатности: 6300
Регистарски број: 612400034
Текући рачун: 160-7383-43

Приликом подношења захтева за прикључење на водоводну и канализациону мрежу, Инвеститор је дужан да обезбеди Одобрење за раскопавање јавне површине од управљача путева.

Прилог:

1. Ситуација трасе са уцртаним подземним инсталацијама

Служба техничке припреме

Слађана Поповић, дипл.инж.арх.

Sladjana Popović
Digitally signed by Sladjana Popović
Date: 2023.03.22 14:14:01 +01'00'

Јавно предузеће за газдовање шумама „Србијашуме“ Београд, Булевар Михајла Пупина 113.
тел: 011/711-34-10, 711-27-70
факс: 011/711-85-13
Број: 4952
Датум: 31.03.2023

Град Врање
Градска управа
Одељење за урбанизам,
имовинско – правне послове,
комунално – стамбене делатности и
заштита животне средине
Врање

Предмет: Одговор на предмет „Захтев за издавање услова (података) који су од значаја за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину“

Јавно предузеће „Србијашуме“ примило је Ваш захтев бр 23 за доставу услова и података, из надлежности овог предузећа, за потребе израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину (у даљем тексту: План), које достављамо у складу са Законом о планирању и изградњи *(„Сл. гласник РС,“ бр. 72/09 и 81/09 – исправка, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13 –УС, 50/13-УС, 54/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019,37/2019 - др. закон и 9/2020 и 52/21)*, а који треба да буду испоштовани при изради Плана.

Након извршеног увида у границу обухвата Плана и њеног преклапања са основним картама газдинских јединица којима газдује Јавно предузеће „Србијашуме“, установили смо следеће:

- Граница Плана обухвата део Газдинске јединице „Гранична шума“ којом газдује Шумско газдинство „Врање“ Врање.
- Основна намена шума је производња техничког дрвета, заштита земљишта од ерозије и стална заштита шума (изван газдинског третмана).
- На обухваћеним површинама се налазе састојине: букве, китњака, шибљак и вештачки подигнуте састојине: осталих лишћара и смрче. Степен угрожености шума од пожара обухвата II, IV, V и VI степена угрожености, у зависности од састојине.
- Обухвата шуме високе заштитне вредности HCVF – 4 (заштита земљишта од ерозије, стална заштита шума), представљају подручја која пружају основне природне користи у критичним ситуацијама.

При планирању намене површина на Планском подручју, њиховог коришћења, уређења и заштите, морају се узети у обзир и поштовати одредбе **Закона о шумама** *(„Сл. гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 – др. закон)*, односно Планом треба предвидети намене тако да се очувају шуме и шумско земљиште као добро од општег интереса. Ради очувања шума забрањена је сеча стабала заштићених и строго заштићених врста дрвећа; самовољно заузимање шума; уништавање или оштећење шумских засада, ознака и граничних знакова, као и изградња објеката који нису у функцији газдовања шумама; одлагање смећа, отровних супстанци и осталог опасног отпада у шуми, на

шумском земљишту на удаљености мањој од 200 m од руба шуме, као и изградња објеката за складиштење, прераду или уништавање смећа; предузимање других радњи којима се слаби приносна снага шуме или угрожавају функције шуме; одводњавање и извођење других радова којима се водни режим у шуми мења тако да се угрожава опстанак или виталност шуме. **Посебно обратити пажњу да се граница грађевинског подручја (земљишта) на референтним картама не шири на рачун шума и шумског земљишта.** Уколико се Планом предвиђа промена намене површина дефинисаних планским документом у шумарству, неопходно је, према члану 22. Закона о шумама, извршити измене и допуне овог планског документа (Основа газдовања шумама за одговарајућу газдинску јединицу). Трошкове измена и допуна сноси подносилац захтева на чију иницијативу се оне врше. Промена намене шума и шумског земљишта одређена је чланом 10. Закона о шумама. Накнада за промену намене шума и шумског земљишта дефинисана је чланом 50., а висина накнаде је уређена чланом 52. Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гласник РС“, бр. 95/2018, 49/2019 и 86/2019 – усклађени дин.изн., 156/2020 - усклађени дин.изн. и 15/2021 усклађени дин.изн.).

Потребно је поштовати сву законску и подзаконску регулативу из области заштите животне средине и заштите природе тако да планска решења имају што мањи утицај на животну средину и амбијентални простор. Нарочиту пажњу треба обратити на праћење стања животне средине у току спровођења Плана (мониторинг).

Сходно Правилнику о шумском реду („Сл. гласник РС“, бр. 38/11, 75/2016, 94/2017 и 87/2021) сеча стабала, израда, извоз, изношење и привлачење дрвета и други начин померања дрвета са места сече, врше се у време и на начин којим се обезбеђује најмање оштећење околних стабала, подмлатка, земљишног покривача, остале флоре, фауне и објеката, као и спречавање загађивања земљишта органским горивима и моторним уљем. За било какву активност у шуми и на шумском земљишту потребно је прибавити сагласност ЈП „Србијашуме“.

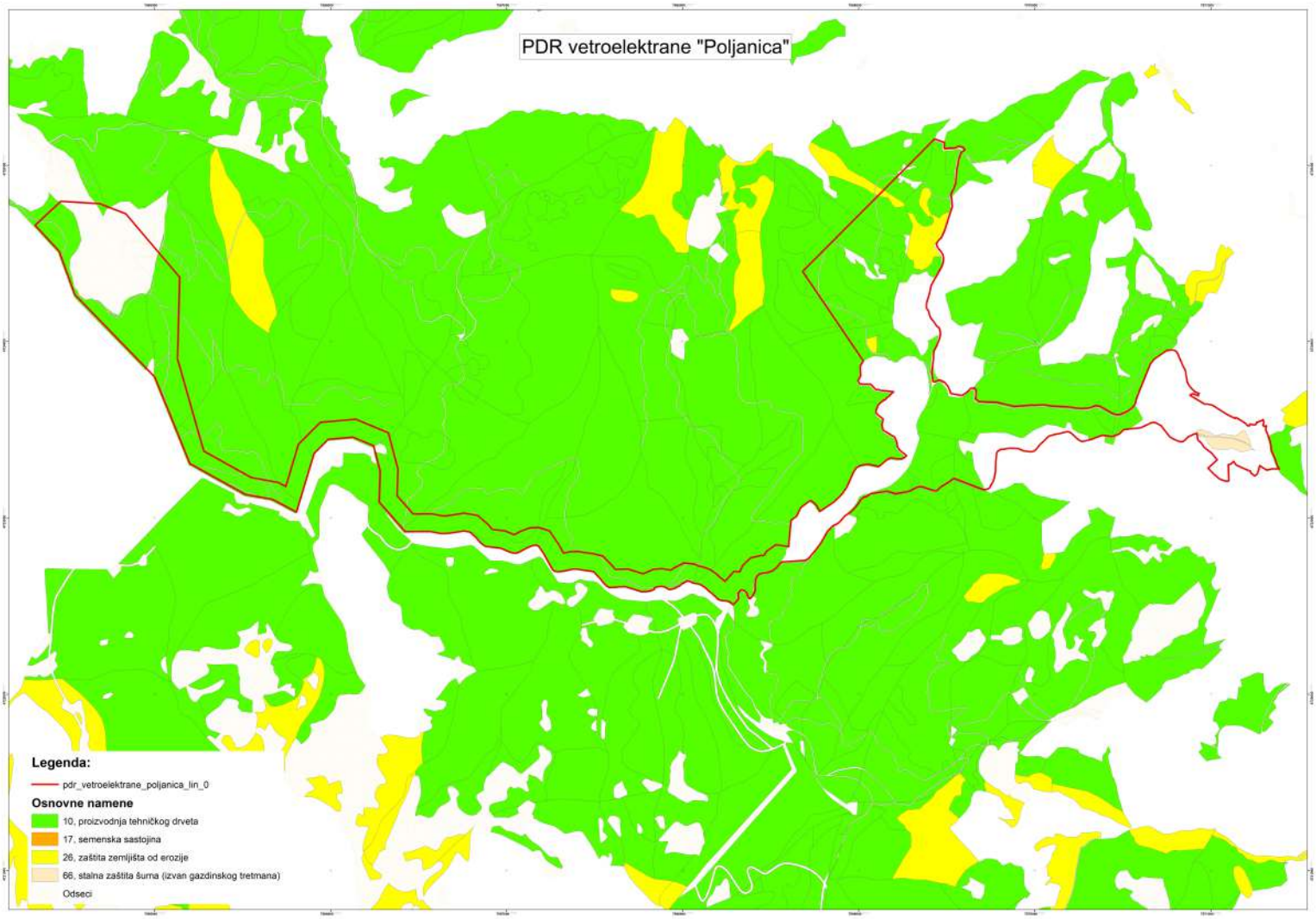
Молимо Вас да нас писаним путем обавестите о термину Јавног увида у Нацрт предметног плана. Особа за контакт: Милена Денић, дипл. про. план. тел.: 064/815 55 89.

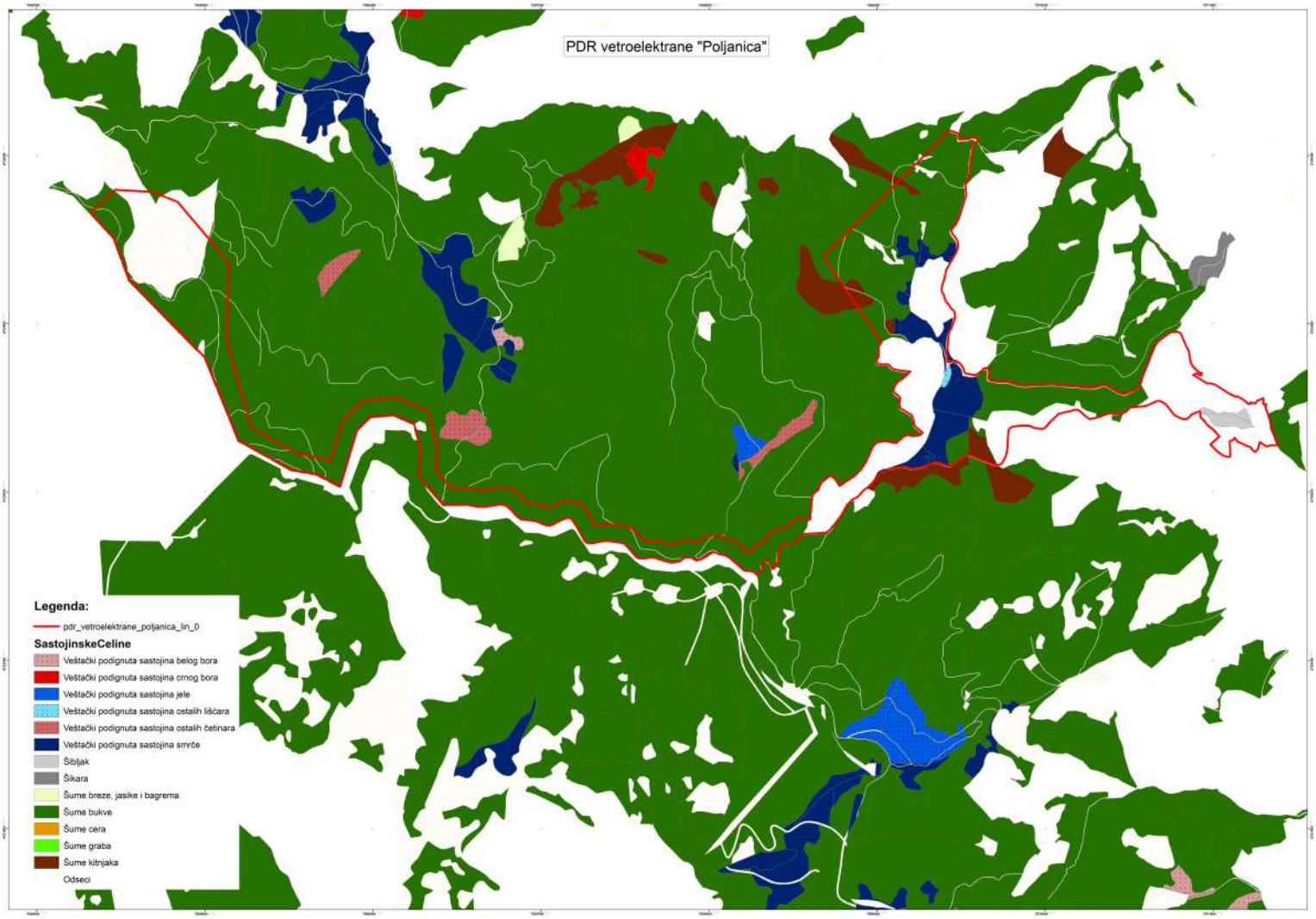
Прилог на ЦД-у:
- Тематска карта основне намене;
- Тематска карта састојинске припадности.

Јавно предузеће за газдовање шумама "Србијашуме" са п.о. Београд Србијашуме 2

Вршилац дужности директора

Игор Брауновић

PDR vetroelektrane "Poljanica"
Legenda:
pdr_vetroelektrane_poljanica_lin_0
Osnovne namene
10, proizvodnja tehničkog drveta
17, semenska sastojina
26, zaštita zemljišta od erozije
66, stalna zaštita šuma (izvan gazdinskog tretmana)
Odseci

PDR vetroelektrane "Poljanica"
Legenda:
pdr_vetroelektrane_poljanica_lin_0
SastojinskeCeline
Veštački podignuta sastojina belog bora
Veštački podignuta sastojina crnog bora
Veštački podignuta sastojina jele
Veštački podignuta sastojina ostalih lišćara
Veštački podignuta sastojina ostalih četinara
Veštački podignuta sastojina smrče
Šibljak
Šikara
Šume breze, jasike i bagrema
Šume bukve
Šume cera
Šume graba
Šume kitnjaka
Odseci

Град Врање
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштита животне средине
Ул. Краља Милана број 1
17500 Врање

Број: 130-00-UTD-003-356/2023- 002
Датум: 04. 04. 2023

Предмет: **Услови за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" и стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" на животну средину**

На основу вашег захтева број сл/23 од 16.03.2023. који је код нас заведен дана 22.03.2023. године под бројем АСЕ 17824 и достављене документације (одлука о изради ПДР и стратешке процене утицаја ПДР на животну средину и графички приказ подручја са границом плана) у електронском и у папирном облику, обавештавамо вас следеће:

1. Према послатој документацији, видљиво је да у близини границе обухвата предметног ПДР нема објеката који су у власништву Акционарског друштва „Електромрежа Србије" (у даљем тексту ЕМС АД).

2. Према Плану развоја преносног система и Плану инвестиција, у обухвату предметног плана није планирана изградња електроенергетске инфраструктуре која би била у власништву „Електромрежа Србије" А.Д.

3. Према ставу 4 члана 18. Уредбе о локацијским условима („Сл. гласник РС", бр. 115/2020), за објекте који су у функцији производње, преноса и дистрибуције електричне енергије, као и за објекте за које грађевинску дозволу издаје министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, услове за пројектовање и прикључење у погледу прикључења на дистрибутивни, односно преносни систем електричне енергије, не прибавља надлежни орган у оквиру обједињене поцедуре, већ инвеститор у складу са законом којим се уређује енергетика.

4. Процес прикључења произвођача електричне енергије и купаца електричне енергије одређен је одредбама од 118. члана до 124. члана Закона о енергетици.
   Чланом 118. Закона о енергетици, дефинисан је начин којим се регулишу права и обавезе ЕМС АД као оператора преносног система и произвођача који жели да се прикључи на преносни систем, а иста се уређују следећим уговорима:
   - Уговором о изради Студије прикључења објекта; која одређује начин, техничке услове, место прикључења на преносни систем као и техничке карактеристике прикључка и
   - Уговором о прикључењу објекта.

Ветроелектрана Пољанице нема потписан Уговор о изради студије прикључења објекта са оператором преносног система.
Тек након завршетка Уговора о изради студије прикључења објекта, потписивања Уговора о прикључењу објекта и исходавања пројектних задатака за Прикључак може се започети процес израде Идејног решења, а након тога и планских докумената која се односе на Прикључак.

У оквиру поступка исходовања локацијских услова за објекат у складу са прописима којим се уређује изградња објеката, оператор преносног система ће доставити услове за пројектовање и прикључење и на основу важеће студије прикључења објекта.

Информације о процесу прикључења на преносни систем ЕМС АД, можете добити од Сектора за управљање пројектима прикључења, Улица кнеза Милоша 11, 11000 Београд.

5. Чланом 218. Закона о енергетици („Сл. гласник РС", бр. 145/2014 и 95/2018 - др.закон и 40/2021) дефинисано је да се у заштитном појасу испод, изнад или поред електроенергетског објекта могу градити објекти, изводити друге радње или засађивати дрвеће и друго растиње, ако те радње нису у супротности са планским актом, наменом земљишта, прописима о изградњи објеката, условима прописаним законом или техничким нормативима и другим прописима.

С обзиром на горе поменуте околности обавештавамо вас да је свака градња испод или у близини далековода и разводног постројења условљена:
„Законом о енергетици" („Сл. гласник РС", бр. 145/2014, 95/2018 – др. Закон и 40/2021),
„Законом о планирању и изградњи" („Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. Закон, 9/2020 и 52/2021),
„Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова назívног напона од 1 kV до 400 kV" („Сл. лист СФРЈ" број 65 из 1988. год.; „Сл. лист СРЈ" број 18 из 1992. год.),
„Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења назívног напона изнад 1000 V" („Сл. лист СФРЈ" број 4/74, 13/78 и „Сл.лист СРЈ" број 61/95),
„Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења назívног напона изнад 1000 V" („Сл. лист СРЈ" број 61/95),
„Законом о заштити од нејонизујућих зрачења" („Сл. гласник РС" број 36/2009) са припадајућим правилницима, од којих посебно издвајамо: „Правилник о границама нејонизујућим зрачењима" („Сл. Гласник РС", бр. 104/2009) и „Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања" („Сл. Гласник РС", бр. 104/2009),
„SRPS N.C0.101 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од опасности",
„SRPS N.C0.102 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од сметњи" (Сл. лист СФРЈ број 68/86), као и
„SRPS N.C0.104 – Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења – Увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења" (Сл. лист СФРЈ број 49/83).

<u>Услови за изградњу објеката испод или у близини далековода</u>

У случају градње испод или у близини далековода, потребна је сагласност ЕМС АД при чему важе следећи услови:

- Сагласност би се дала на Елаборат који Инвеститор планираних објеката треба да обезбеди, у коме је дат тачан однос далековода и објеката чија је изградња планирана, уз задовољење горе поменутих прописа и закона и исти може израдити пројектна организација која је овлашћена за те послове. Трошкови израде Елабората падају у целости на терет Инвеститора планираних објеката.
- Приликом израде Елабората прорачуне сигурносних висина и удаљености урадити за температуру проводника од +80°C, за случај да постоје надземни делови, у складу са техничким упутством ТУ-ДВ-04. За израду Елабората користити податке из пројектне документације далековода које вам на захтев достављамо, као и податке добијене на терену геодетским снимањем који се обављају о трошку Инвеститора планираних објеката.
- Елаборат доставити у минимално три примерка (два примерка остају у трајном власништву ЕМС АД), као и у дигиталној форми.

- У Елаборату приказати евентуалне радове који су потребни да би се међусобни однос ускладио са прописима.

У складу са чланом 218. Закона о енергетици („Сл. гласник РС", бр. 145/2014 и 95/2018-др. закон и 40/2021) обавештавамо вас да заштитни појас далековода износи 25 m са обе стране далековода напонског нивоа 110 kV од крајњег фазног проводника и 30 m са обе стране далековода напонског нивоа 220 kV и 400 kV од крајњег фазног проводника.

Претходно наведени услови важе приликом израде Елабората о могућностима градње планираних објеката у заштитном појасу далековода, при чему је потребно:

1) Уцртати положаје планиране инфраструктуре у односу на далеководе и проверити њихов однос и усклађеност у складу са горе наведеним условима и законско техничком регулативом, и дати закључак да ли је испоштовано захтевано са евентуалним предлогом мера за усклађивање.

У зонама повећане осетљивости Елаборатом морају бити прорачунате и вредности нивоа електромагнетног поља и извршена провера њихове усклађености са законском регулативом. По изградњи објекта (пре добијања употребне дозволе) потребно је да Инвеститор објекта достави ЕМС АД извештај о првим испитивањима јачине електричног поља и магнетне индукције од стране овлашћене лабораторије (правног лица) за испитивање нејонизујећег зрачења која је овлашћена од стране надлежног Министарства, чиме би се додатно проверили резултати добијени прорачуном у Елаборату, односно да ли је задовољен члан 5 „Правилник о границама нејонизујућим зрачењима" („Сл. Гласник РС", бр. 104/2009).

2) Анализирати индуктивни и галвански утицај на потенцијалне планиране објекте од електропроводног материјала.

3) Анализирати индуктивни утицај на потенцијалне планиране телекомуникационе водове (нема потребе да се ради у случају да се користе оптички каблови).

Напомена: Елаборатом мора бити обрађена изградња комплетне инфраструктуре (јавне расвете, саобраћајница, водовод и канализација, топловоди, дистрибутивна мрежа, озелењавање и др.). Такође је неопходно да се у елаборату дефинишу безбедносне мере приликом извођења радова и експлоатације објеката.

У близини далековода, а ван заштитног појаса, потребно је размотрити могућност градње планираних објеката у зависности од индуктивног утицаја на: потенцијалне планиране објекте од електропроводног материјала и потенцијалне планиране телекомуникационе водове (нема потребе да се ради у случају да се користе оптички каблови).

Пре изградње ових објеката предвидети мере попут сопствених и колективних средстава заштите, галванских уметака чији је изолациони ниво виши од граничних вредностиутицаја, изоловање надземних делова пластичним омотачима и слично.

Уколико постоје објекти од електропроводног материјала, у зависности од насељености подручја, потребно је анализирати индуктивни утицај на максималној удаљености до 1000 m од осе далековода. Индуктивни утицај, у зависности од специфичне отпорности тла и насељености подручја, потребно је анализирати на максималној удаљености до 3000 m од осе далековода, у случају градње телекомуникационих водова.

Приликом избора локација ветроелектране неопходно је урадити све потребне анализе и прорачуне уважавајући далеководе које је потребно изградити за прикључење ветроелектране на електроенергетски систем.

Услови за изградњу ветрогенератора у близини далековода

У складу са међународним стандардом EN 50341-3-4 и осталим међународним правилницима и усвојеним праксама приликом избора ветрогенератора потребно је водити рачуна о следећем:

- Да минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника далековода у неотклоњеном стању, као и било ког дела прикључно-разводног постројења, од осе најближег ветрогенератора износи Hoserotora+D/2+10m, где је D пречник елисе ротора.
- Да би претходни услов био применљив потребно је све фазне проводнике и заштитну ужад на свим далеководима на адекватан начин заштитити од еолских утицаја и вибрација проузрокованих радом будућих ветрогенератора. Овакав вид заштите је потребно да се предвиди у било ком затезном пољу постојећих и планираних далековода на коме је минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника у неотклоњеном стању и хоризонталне пројекције најближе тачке ротора (у раду) планираног ветрогенератора, мање од 3xD, где је D пречник елисе ротора.

Такође, наша препорука је и да минимално растојање пратеће инфраструктуре и инсталација, од било ког дела стуба далековода буде 12 m, што не искључује потребу за израду Елабората.

Остали општи технички услови:

- Приликом извођења радова као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV.
- Испод и у близини далековода не садити високо дрвеће које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно на мање од 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и на мање од 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV, као и у случају пада дрвета.
- Забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV, односно на мање од 6 m од проводника далековода напонског нивоа 220 kV и на мање од 7 m од проводника далековода напонског нивоа 400 kV.
- Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода.
- Прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Нисконапонске, телефонске прикључке и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода.
- Терен испод далековода се не сме насипати.
- Све металне инсталације (електро-инсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.

Уобичајена је пракса да се у постојећим коридорима далековода и постојећим трансформаторским станицама (разводним постројењима) могу изводити санације, адаптације и реконструкције, ако то у будућности због потреба интервенција и ревитализација електроенергетског система буде неопходно, а не може бити сагледано у овом часу.

Важност предметних услова је две године од датума издавања или краће уколико дође до промене законских регулатива и прописа. Након истека овог рока подносилац захтева је дужан да тражи обнову важности истих.

За сва додатна објашњења можете се обратити Служби за испитивање и анализу стања елемената високонапонских водова, Војводе Степе 412, 11000 Београд и Стефану Марићу на тел. 011/3957-244.

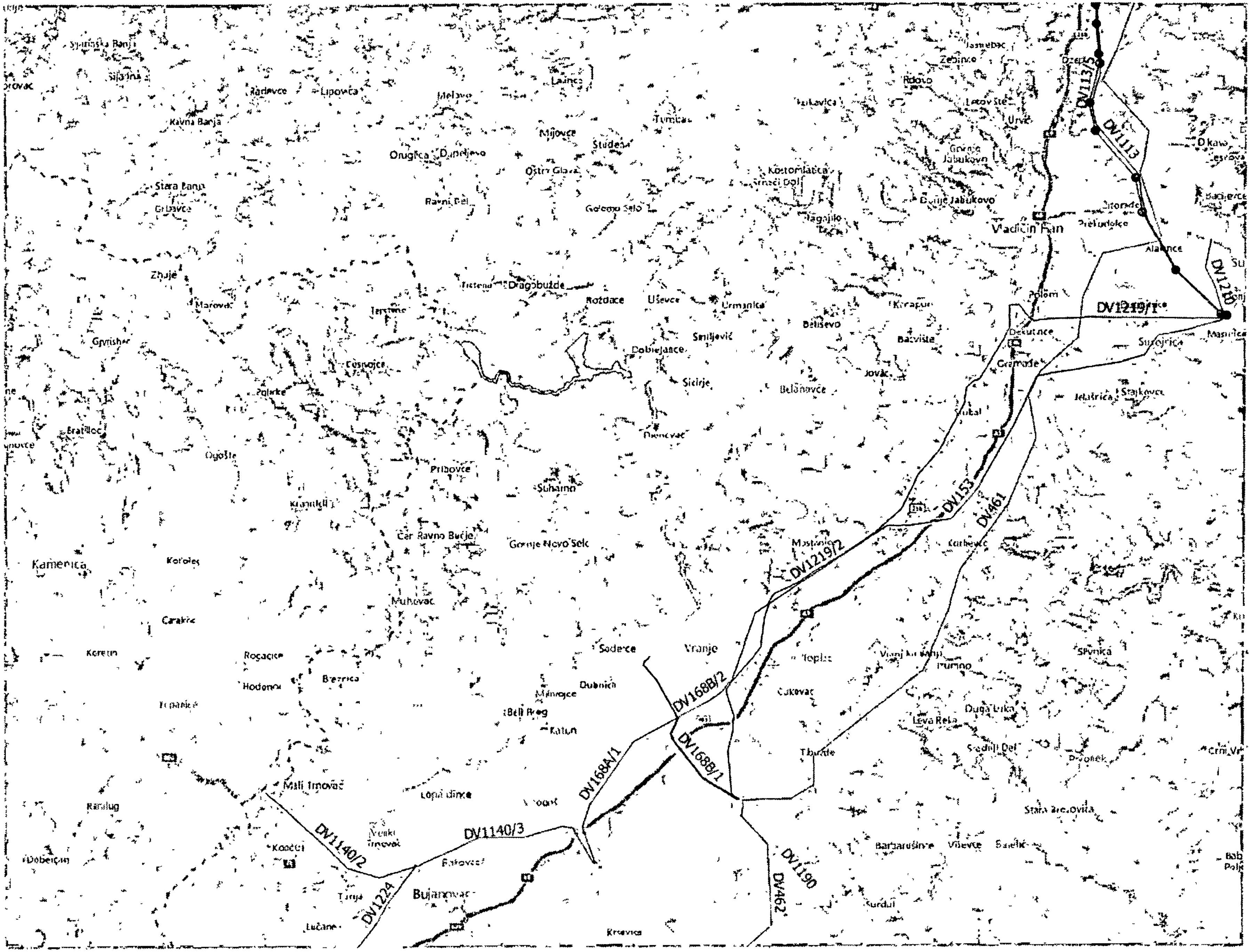
С поштовањем,

Извршни директор за пренос
електричне енергије

Бранко Ђорђевић, дипл. инж. електр.

Копије доставити:
-Инвестиције и развој, Дирекција за капиталне пројекте и пројекте прикључења – Сектор за управљање пројектима прикључења
- Пренос електричне енергије, Дирекција за одржавање преносног система, Регионални центар одржавања Крушевац
- Пренос електричне енергије, Дирекција за асет менаџмент, Сектор за анализу стања елемената преносног система, Служба за испитивање и анализу стања елемената високонапонских водова

Други оригинал:
- Архива

DV1219/1
DV1210
DV1113
DV153
DV461
DV1219/2
DV168B/2
DV168B/1
DV168A/1
DV1140/2
DV1140/3
DV1224
DV1190
DV462
Vladičin Han
Vranje
Bujanovac
Kamenica
Mali Trnovac
Dragobužde
Surdulica

ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА
СРБИЈЕ

Дистрибутивно подручје Ниш
Огранак Врање
Број: Д.10.22-127331/2 - 23
Место: Врање
Датум: 30.03.2023. год

Градска управа Града Врања
Одељење за Урбанизам
Краља Милана бр 1
17500 Врање

ПРЕДМЕТ: Одговор на Захтев за издавање услова (*података*) *од значаја за израду* Плана детаљне регулације за изградњу ветроелектране *„Полjаница“ и* стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације *ветроелектране* „Полjаница“ на животну средину.

Поводом Вашег захтева бр сл /23 од 16.03.2023. год (*наш број* Д.10.22-127331/1 – 23 од 22.03.2023. год) којим тражите услове за израду Плана детаљне регулације (ПДР) за изградњу ветроелектране „Полjаница“ и *стратешке процене* утицаја Плана детаљне регулације (ПДР) за изградњу ветроелектране „Полjаница “ на животну средину обавештавамо Вас о следећем :

1. Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд - Огранак Врање дефинисаће услове прикључења за напајање сопствене потрошње у складу са локацијом и траженом снагом.
2. На основу потребних снага за напајање будућег комплекса потребно је предвидети локацију за изграсдњу трафо станица / разводних постројења са одговарајућим приступом на јавну саобраћајну површину .
   - За напонски ниво 35 kV минималних димензија 40x45 метара.
   - За напонски ниво 10 kV минималне површине 50 m^2
3. *Напајање будућих објеката ДСЕЕ предвидети водом одговарајућих карактеристика* (надземних или подземних)
4. *Приликом изградње објеката водити рачуна о следећем :*

   Заштитни појас за надземне електроенергетске водове са обе стране вода од крајњег фазног проводника има следеће ширине :

   а) за напонски ниво од 1 kV do 35 kV.

   - за голе проводнике 10 метара, кроз шумско подручје 3 метара.

   - за слабо изоловане проводнике 4 метара, кроз шумско подручје 3 метара.

   - за смпносеће кабловске снопове 1 метар.

   б) за напонски ниво 35 kV.

   - за све типове проводника 15 метара.

   Заштитни појас за подземне електроенергетске водове (каблове) износи, од ивице армирано – бетонског канала :

CamScanner

- За напонски ниво од 1 kV do 35 kV.укључујући и 35 kV 1 метар.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи :

- За напонски ниво од 1 kV do 35 kV, 10 метара.
- За напонскиски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 метара.

5. Грађевике радове у близини електроенергетскх објеката вршити ручно, без употребе механизације и уз предузимање свих потребних мера заштите.

6. **Приближавање и укрштање енергетских и телекомуникационих водова** При паралелном вођењу енергетског и телекомуникационог кабла дозвољен је најмањи хоризонтални размак од 0,5 метара за каблове 1 kV. Укрштање енергетског и телекомуникационог кабла врши се на растојању од 0,5 метара.Укрштање треба да буде што ближе углу од 90 степена а не мање од 30 степени у насељеним местима , односно не мање од 45 степени ван насељених места.Енергетски кабал се по правилу поставља испод телекомуникационог кабла.Уколико се размаци не могу постићи на тим местима енергетске каблове треба постављати у цевима, али и тада размаци не смеју бити мањи од 0,3 метра.Телекомуникациони каблови који служе искључиво за потребе електродистрибуције могу се полагати у исти ров са енергетским кабловима на најмањем размаку који се прорачуном покаже као задовољавајући али не мањи од 0,2 метра.

7. ***Приближавање и укрштање каблова са цевима водовода и канализације*** Није дозвољено паралелно вођење енергетских каблова са водоводним или канализационим цевима осим при укрштању.Хоризонтални размак енергетског кабла од водоводне или канализационе цеви треба да износи најмање 0,4 метра.Енергетски кабал при укрштању може бити положен изнад или испод водоводне или канализационе цеви на растојању од најмање 0,3 метра. Ако се размаци не могу постићи, тада енергетски кабал треба провући кроз заштитну цев.На местима паралелног вођења или укрштања енергетског кабла са водоводном или канализационом цеви ров се копа ручно(без употребе механизације).

8. ***Укрштање енергетског кабла са водотоком:***укрштање кабла са водотоком (река , канал и сл) изводи се полагањем преко мостова.Изузетно укрштање са мањим рекама , потоцима и сл може да се врши полагањем кабла на дно или испод дна водотока.Полагање кабла на дно водотока врши се на местима где је брзина воде најмања и где не постоји могућност већег одрона земље или насипања муља.Каблови употребљени за ово полагање морају бити са појачаном арматуром од челичних жица.Полагање кабла испод дна водотока врши се провлачењем кроз цеви на дубини од најмае 1,5 метара од дна водотока.

9. Најкасније 8 дана пре почетка било каквих радова око електроенергетских објеката инвеститор је дужан да се обрати Електродистрибуцији Србија д.о.о Београд огранак Врање, у Врању.

10. Инвеститор се обезује уколико током радова наиђе на подземне електроенергетске објекте одмах обавести Електродистрибуцију Србија д.о.о Београд огранак Врање, у Врању.

11. У случају потребе за измештањем електроенергетских објеката, морају се обезбедити алтернативне трасе и инфраструктурни коридори уз ппретходну сагласност Електродистрибуциј Србија д.о.о Београд огранак Врање. Трошкове постављања објекта на другу локацију, као и трошкове радње у складу са чланом 217. Закона о енергетици (Службени гласник РС број145/14) сноси инвеститор објекта због чије се градње измешта постојећи објекат.

12. Заштиту и обезбеђивање постојећих електроенергетских објеката Електродистрибуције Србија д.о.о Београд огранак Врање извршити пре

CamScanner

почетка извођења било каквих радова и предузети све потребне и одговарајуће мере предострожности како не би , на било који начин, дошло до угрожавање механичке стабилности и техничке исправности предметних објеката.

13. Подносилац захтева сноси све трошкове евентуалног оштећења наших подземних кабловских водова и постојећих енергетских објеката, насталих непажњом извођача радова или непоштобвањем ових услова..

14. Ови услови се издају рди израде Плана детаљне регулације за изградњу ветроелектране „ Пољаница“ и у другу сврху се не могу користити.

15. У плану обухвата немамо постојеће електроенергетске објекте.

Директор Огранка
Горан Николић, дипл.ецц.

Електродистрибуција Србије д.о.о. * Београд * 269

Доставити:
- Наслову
- Сектору за планирање и инвестиције .
- Архиви

CamScanner

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
Сектор за просторно планирање и урбанизам
Број: 350-01-00667/2023-11
Датум: 10.04.2023.
Краља Милутина 10а, Београд

ГРАД ВРАЊЕ
ГРАДСКА УПРАВА
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине

17 500 Врање
Краља Милана, број 1

Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре обратили сте се захтевом број: сл/23 од 16.03.2023. године за издавање услова и података за потребе израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница", за који је донета Одлука о изради Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" („Службени гласник града Врања", број 32/22).

Поводом предметног захтева обавештавамо вас следеће:

- План треба да буде израђен у складу са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21), Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС", број 32/19) и одредбама друге законске регулативе од значаја за планирање и уређење простора.
- План треба ускладити са смерницама и планским решењима утврђеним свим важећим плановима вишег реда, почев од Просторног плана Републике Србије („Службени гласник РС", број 88/10).
- Указујемо да је у складу са одредбама ЗПИ и чл. 46-48. Правилника, за потребе израде плана потребно прибавити податке и посебне услове, и то од свих надлежних органа, посебних организација и ималаца јавних овлашћења законом овлашћених да их утврђују и издају.
- Такође, напомињемо и да ветроелектрана није инфраструктурни објекат, како је наведено у чл. 3. Одлуке о изради плана, већ спада у сложене индустријске грађевине (230201G), сагласно чл. 7. Правилника о класификацији објеката („Службени гласник РС", број 22/15).

С поштовањем,

В.Д. ПОМОЋНИКА МИНИСТРА

мр Ђорђе Милић
по овлашћењу министра број:
119-01-1117/2022-02 од 12.12.2022. године

Достављено:
- наслову,
- архиви.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
Број: 351-01-00007/2023-09
Датум: 12. април 2023. године
Београд

Писарница Градске управе Врање
Прим. 24 APR 2023
Орган 08

ГРАД ВРАЊЕ
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове,
комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине

ВРАЊЕ
ул Краља Милана бр. 1

У вези са вашим дописом број: сл/23 од 16. марта 2023. године, којим сте се обратили овом министарству са захтевом за издавање услова (података) који су од значаја за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" на животну средину (у даљем тексту: План), обавештавамо вас о следећем:

Чланом 117. став 1. тач. 17) и 20) Закона о водама („Сл.гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18) (у даљем тексту: Закон) прописано је да се водни услови издају за израду просторних (просторни план јединице локалне самоуправе) и урбанистичких планова (генерални урбанистички план и план генералне регулације). Водни услови се не издају појединачно за посебне целине и зоне за које се доносе планови детаљне регулације или друга планска документа, а која обухватају или објекте за чију се изградњу или реконструкцију издају водни услови, сагласно члану 117. Закона (за израду техничке документације – пројекат) или објекте за чију изградњу водни услови нису потребни.

Сходно горњем образложењу, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде локалној самоуправи издаје водна акта за израду планске документације: водне услове за израду просторног плана јединице локалне самоуправе, а водне услове за израду урбанистичких планова (генерални урбанистички план и план генералне регулације) на територији јединице локалне самоуправе издаје Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе". У конкретном случају за потребе прибављања података и услова од значаја за израду предметног Плана, потребно је да се подносилац захтева директно обрати ЈВП „Србијаводе" ВПЦ „Морава", Ниш, улица Трг краља Александра Ујединитеља бр. 2.

За појединачну изградњу објеката, реконструкцију постојећих објеката и извођење других радова који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму из члана 117. став 1. Закона, потребно је прибављање водних услова за израду техничке документације (пројекат) којима се прописују технички и други услови у погледу уређења водотока и заштите од штетног дејства

CamScanner

вода, уређења и коришћења вода и заштите вода од загађивања, као и други услови од значаја за управљање водама, сагласно одредбама Закона.

У погледу прибављања података (мишљења, генерални пројекти, расположива техничка документација, издата водна акта, итд.), потребно је да користите мишљења надлежних организација и других правних лица која управљају водним објектима, врше послове осматрања и мерења природних појава, количина и квалитета вода, итд. (јавно водопривредно предузеће, републичка организација надлежна за хидрометеоролошке послове и др.) у складу са чл. 23, 65, 73, 74, 78, 107-110, 131, 132, 145. и 146. Закона о водама.

Приликом израде наведеног Плана потребно је поштовати одредбе Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС", бр. 62/06, 65/08 – др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 – др. закон), а које се односе на заштиту, уређење и коришћење пољопривредног земљишта за земљиште које ће у границама плана по врсти и намени остати пољопривредно земљиште.

Чланом 15. Закона о пољопривредном земљишту прописано је да се пољопривредно земљиште користи за пољопривредну производњу и не може се користити у друге сврхе, осим у случајевима и под условима утврђеним овим законом. Чланом 22. истог закона регулисана је забрана коришћења обрадивог пољопривредног земљишта прве, друге, треће, четврте и пете катастарске класе у непољопривредне сврхе. У којим случајевима постоји могућност изузетка забране коришћења обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе прописано је чланом 23. Закона о пољоприврдном земљишту, док су чланом 24. истог закона прописани услови и начин давања сагласности на промену намене обрадивог пољопривредног земљишта. Такође, чланом 27. Закона о пољопривредном земљишту регулисано је да обрадиво пољопривредно земљиште не може да се уситни на парцеле чија је површина мања од пола хектара, односно да обрадиво пољопривредно земљиште уређено комасацијом не може да се уситни на парцеле чија је површина мања од једног хектара.

Чланом 55. Закона о пољопривредном земљишту прописана је обавеза израде пројекта рекултивације пољопривредног земљишта које је коришћено за експлоатацију минералних сировина или за друге намене које немају трајни карактер.

Такође, истичемо да су Уредбом о условима и поступку за давање пољопривредног земљишта у државној својини на коришћење у непољопривредне сврхе („Службени гласник РС" бр. 99/22) ближе прописани услови, начин и поступак за давање пољопривредног земљишта у државној својини на коришћење у непољопривредне сврхе, као и критеријуми за утврђивање висине накнаде за давање истог.

Такође, целокупан План потребно је усагласити са Законом о шумама („Службени гласник РС" бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др.закон).

Истичемо да се обухват предметног Плана налази у Копненој зони безбедности дуж административне линије са АП Косовом и Метохијом.

Такође, увидом у Просторни план Града Врање, утврђено је да је у обухвату Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" искључиво земљиште које је по врсти представља пољопривредно и шумско земљиште.

Нарочито истичемо члан 4. став 2. тачка 1) и 2) Закона о шумама којим је прописано да се заштита општег интереса обезбеђује забраном трајног смањивања површина под шумама и повећањем укупног шумског фонда, као и удела државног власништва у шумама у Републици Србији, а нарочито у шумама са посебном наменом.

CamScanner

Такође, у текстуалном делу материјала који је достављен недостаје табеларни биланс постојећих и планираних површина. У складу са тиме, неопходно је усагласити класификацију земљишта са чланом 5. став 5. Закона о шумама и Правилником о катастарском класирању и бонитирању земљишта („Службени гласник РС”, број 64/2014), односно неопходно је издвојити шумско земљиште са тачним подацима о постојећим и планираним површинама.

Када је у питању изградња објеката у шумама чланом 63. став 1. Закона о шумама прописано је да у шумама могу само да се граде објекти у складу са плановима газдовања шумама и посебним прописом којим се уређује област дивљачи и ловства. Увидом у важећи плански документ, Основу газдовања шумама за газдинску јединицу „Гранична шума”, ЈП „Србијашуме”, којој припадају одређене парцеле које су у обухвату Плана, утврђено је да није планирана изградња објеката.

Чланом 9. Закона о шумама јасно су прописане мере очувања шума, као и забране крчења пустошења и чисте сече шума, док је чланом 98. истог Закона прописано да шуме и шумско земљиште у државној својини не могу да се отуђују.

Истичемо да члан 99. Закона о шумама прописује да се шуме у државној својини не могу давати у закуп. Шумско земљиште у државној својини може да се да у закуп до његовог привођења намени утврђеној плановима газдовања шумама, а шумском земљишту које се даје у закуп не може се мењати намена за време трајања закупа.

Чланом 10. Закона о шумама прописано је под којим условима може да се врши промена намене шуме и шумског земљишта.

Такође, указујемо и на обавезу плаћања накнаде за промену намене шума и шумског земљишта из члана 10. став 1. тачка 2) Закона о шумама, а која је утврђена чл. 50 - 55. Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС”, бр. 95/2018, 49/2019, 86/2019 - усклађени дин. изн., 156/2020 - усклађени дин. изн. и 15/2021 - доп. усклађених дин. изн.).

Надаље, сагласно Закону и Просторном плану Републике Србије и пројектованом степену шумовитости, као и Стратегији развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС”, број 59/06), неопходно је определити и површине за пошумљавање, те предвидети промену намене површина на којим је фактичко стање шума, а све у односу на тренутно стање у катастру непокретности.

Такође, указујемо да је у поступку израде и усвајања, План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница” потребно доставити овом министарству ради давања мишљења, да ли су исте у сагласности са одредбама Закона о шумама.

МИНИСТАР

Јелена Танасковић

CamScanner

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Број: 350-02-00045/2023-03
Датум: 30.03.2023.
Немањина 22-26
Београд

Градска управа Врање
25 АПР 2023
Орган | Орј.јед. | СПОЈ | прилог | вредн.
01

ГРАД ВРАЊЕ
Одељење за урбанизам, имовинско – правне послове, комунално – стамбене делатности и заштита животне средине

Краља Милана 1
17500 Врање

Предмет: Услови за потребу израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“.

У вези дописа број: сл/23 од 16.03.2023 године којим сте се обратили Министарству заштите животне средине за издавање услова за потребу израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ обавештавамо вас следеће:

- У саставу Одлуке о изради Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ је и Одлука о изради стратешке процене утицаја на животну средину. Извештајем о стратешкој процени утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ одредиће се мере за смањење негативних ефеката на животну средину које треба применити при реализацији наведеног плана као и при изради пројектне документације.

- У обухвату Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ не налазе се Севесо постројења, тако да нема услова у вези могућег хемијског удеса.

CamScanner

- У складу са члановима 8. и 9. Законом о заштити природе ("Службени гласник РС", број 36/2009, 88/2010, 91/2010 и 14/16), у поступку израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ потребно је прибавити услове заштите природе које издаје надлежни Завод за заштиту природе Србије.

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
По решењу о овлашћењу
бр. 021-01-36/2022-09
од 10.11.2022.год
Александар Дујановић

Доставити:
- Наслову
- Архиви

CamScanner

ЈП УРБАНИЗАМ И
ИЗГРАДЊА ГРАДА ВРАЊА

Жиро рачун: 200-3282690101008-88
Шифра делатности: 7111
Матични број: 17223437
ПИБ: 101767868

Пријемница
05 АПР 2023
Орг.јед.
08

Деловодни број: 334/23
Датум: 21.03.2023. год.
Врање

ПРЕДМЕТ: УСЛОВИ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА“ И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА“ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Поштовани,

Дописом Града Врања, Градске управе, Одељења за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине, број сл/23 од 16.03.2023. године, наш број 334/23, затражено је издавање услова за потребе израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину. Уз Захтев је достављена Одлука о изради плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ („Службени гласник града Врања“, број 32/22) и Одлука о изради стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину („Службени гласник града Врања“, број 26/22), као и графички приказ обухвата Плана у дигиталном облику.

Увидом у документацију, утврђено је да се у оквиру границе планског документа налазе делови пољопривредног и шумског земљиштаи некатегорисани путеви.

Приликом израде предметног плана, потребно је испунити следеће услове:

- Предметни план ускладити са важећим Просторним планом Града Врања („Службени гласник града Врања“, број 18/18 и 36/20) као планским документом вишег реда;
- Предметни план ускладити са Законом о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон, 9/2020 и 52/2021);
- Предметни план ускладити са Законом о енергетици ("Сл. гласник РС", бр. 145/2014, 95/2018 - др. закон и 40/2021);
- Предметни план ускладити са Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања изградњи ("Сл. гласник РС", 32/19);

CamScanner

ЈП УРБАНИЗАМ И
ИЗГРАДЊА ГРАДА ВРАЊА

Жиро рачун: 200-3282690101008-88
Шифра делатности: 7111
Матични број: 17223437
ПИБ: 101767868

- Предметни план ускладити са Правилником о општим правилником за парцелацију, регулацију и изградњу ("Сл. гласник РС", 22/15);
- И осталом законском и подзаконском регулативом.

Особа за контакт:
Татјана Цветковић, диа
Тел: 0646400802
cvetkovic.tatjana64@gmail.com

Комора овлашћених урбаниста Србије
Татјана А. Цветковић
лиценца број
2016140 03

ВД Директора
Славољуб Стојменовић

☎017 404 275; 017 404 274
17501 ВРАЊЕ

✉INFO@URBANIZAM.RS; WWW.URBANIZAM.RS

✎УЛ. ИВЕ ЛОЛЕ РИБАРА 1,

CamScanner

Чувати до 2028. године
Функција 34 ред. бр. 42
Датум: 30.03.2023. г.
Обрађивач: вс Маја Крга

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
СЕКТОР ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ РЕСУРСЕ
УПРАВА ЗА ИНФРАСТРУКТУРУ

Број 4074-2
31 MAR 2023 године
Б Е О Г Р А Д

Писарница Градске управе
Примљено 10 APR 2023
Орган | Орг.јед. | БРОЈ | Дн.
08

Обавештење у вези са израдом плана детаљне регулације на територији Града Врања доставља.

ГРАД ВРАЊЕ
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштита животне средине

ВРАЊЕ
Иве Лоле Рибара 1

Веза: ваш захтев број сл/23 од 16.03.2023. године.

На основу вашег захтева, а у складу са тачком 3. и 6. Одлуке о врстама инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова од значаја за одбрану ("Службени гласник РС", број 85/15), обавештавамо вас да за израду плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ , нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље.

Приликом израде плана применити све нормативе, критеријуме и стандарде у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19 - др.закон, 9/20 и 52/21) и свим подзаконским актима који регулишу предметну материју.

МК

ПО ОВЛАШЋЕЊУ
МИНИСТРА ОДБРАНЕ
пуковник
доц. др Мнодраг Костић

CamScanner

Град Врање
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштита животне средине
Ул. Краља Милана број 1
17500 Врање

Број: 130-00-UTD-003-356/2023-002
Датум: 04. 04. 2023

Писарница Градске управе Врање
Примљено 10 APR 2023

Предмет: Услови за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" и стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница" на животну средину

На основу вашег захтева број сл/23 од 16.03.2023. који је код нас заведен дана 22.03.2023. године под бројем АСЕ 17824 и достављене документације (одлука о изради ПДР и стратешке процене утицаја ПДР на животну средину и графички приказ подручја са границом плана) у електронском и у папирном облику, обавештавамо вас следеће:

1. Према послатој документацији, видљиво је да у близини границе обухвата предметног ПДР нема објеката који су у власништву Акционарског друштва „Електромрежа Србије" (у даљем тексту ЕМС АД).

2. Према Плану развоја преносног система и Плану инвестиција, у обухвату предметног плана није планирана изградња електроенергетске инфраструктуре која би била у власништву „Електромрежа Србије" А.Д.

3. Према ставу 4 члана 18. Уредбе о локацијским условима („Сл. гласник РС", бр. 115/2020), за објекте који су у функцији производње, преноса и дистрибуције електричне енергије, као и за објекте за које грађевинску дозволу издаје министарство надлежно за послове грађевинарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, услове за пројектовање и прикључење у погледу прикључења на дистрибутивни, односно преносни систем електричне енергије, не прибавља надлежни орган у оквиру обједињене поеоцедуре, већ инвеститор у складу са законом којим се уређује енергетика.

4. Процес прикључења произвођача електричне енергије и купаца електричне енергије одређен је одредбама од 118. члана до 124. члана Закона о енергетици.
Чланом 118. Закона о енергетици, дефинисан је начин којим се регулишу права и обавезе ЕМС АД као оператора преносног система и произвођача који жели да се прикључи на преносни систем, а иста се уређују следећим уговорима:
   - Уговором о изради Студије прикључења објекта; која одређује начин, техничке услове, место прикључења на преносни систем као и техничке карактеристике прикључка и
   - Уговором о прикључењу објекта.

Ветроелектрана Пољанице нема потписан Уговор о изради студије прикључења објекта са оператором преносног система.
Тек након завршетка Уговора о изради студије прикључења објекта, потписивања Уговора о прикључењу објекта и исходавања пројектних задатака за Прикључак може се започети процес израде Идејног решења, а након тога и планских докумената која се односе на Прикључак.

У оквиру поступка исходовања локацијских услова за објекат у складу са прописима којим се уређује изградња објеката, оператор преносног система ће доставити услове за пројектовање и прикључење и на основу важеће студије прикључења објекта.

CamScanner

Информације о процесу прикључења на преносни систем ЕМС АД, можете добити од Сектора за управљање пројектима прикључења, Улица кнеза Милоша 11, 11000 Београд.

5. Чланом 218. Закона о енергетици („Сл. гласник РС", бр. 145/2014 и 95/2018 - др.закон и 40/2021) дефинисано је да се у заштитном појасу испод, изнад или поред електроенергетског објекта могу градити објекти, изводити друге радње или засађивати дрвеће и друго растиње, ако те радње нису у супротности са планским актом, наменом земљишта, прописима о изградњи објеката, условима прописаним законом или техничким нормативима и другим прописима.

С обзиром на горе поменуте околности обавештавамо вас да је свака градња испод или у близини далековода и разводног постројења условљена:
„Законом о енергетици" („Сл. гласник РС", бр. 145/2014, 95/2018 – др. Закон и 40/2021),
„Законом о планирању и изградњи" („Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. Закон, 9/2020 и 52/2021),
„Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV" („Сл. лист СФРЈ" број 65 из 1988. год.; „Сл. лист СРЈ" број 18 из 1992. год.),
„Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V" („Сл. лист СФРЈ" број 4/74, 13/78 и „Сл.лист СРЈ" број 61/95),
„Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V" („Сл. лист СРЈ" број 61/95),
„Законом о заштити од нејонизујућих зрачења" („Сл. гласник РС" број 36/2009) са припадајућим правилницима, од којих посебно издвајамо: „Правилник о границама нејонизујућим зрачењима" („Сл. Гласник РС", бр. 104/2009) и „Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања" („Сл. Гласник РС", бр. 104/2009),
„SRPS N.C0.101 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од опасности",
„SRPS N.C0.102 - Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - Заштита од сметњи" (Сл. лист СФРЈ број 68/86), као и
„SRPS N.C0.104 – Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења – Увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења" (Сл. лист СФРЈ број 49/83).

Услови за изградњу објеката испод или у близини далековода

У случају градње испод или у близини далековода, потребна је сагласност ЕМС АД при чему важе следећи услови:

- Сагласност би се дала на Елаборат који Инвеститор планираних објеката треба да обезбеди, у коме је дат тачан однос далековода и објеката чија је изградња планирана, уз задовољење горе поменутих прописа и закона и исти може израдити пројектна организација која је овлашћена за те послове. Трошкови израде Елабората падају у целости на терет Инвеститора планираних објеката.
- Приликом израде Елабората прорачуне сигурносних висина и удаљености урадити за температуру проводника од +80°C, за случај да постоје надземни делови, у складу са техничким упутством ТУ-ДВ-04. За израду Елабората користити податке из пројектне документације далековода које вам на захтев достављамо, као и податке добијене на терену геодетским снимањем који се обављају о трошку Инвеститора планираних објеката.
- Елаборат доставити у минимално три примерка (два примерка остају у трајном власништву ЕМС АД), као и у дигиталној форми.

CamScanner

- У Елаборату приказати евентуалне радове који су потребни да би се међусобни однос ускладио са прописима.

У складу са чланом 218. Закона о енергетици („Сл. гласник РС", бр. 145/2014 и 95/2018-др. закон и 40/2021) обавештавамо вас да заштитни појас далековода износи 25 m са обе стране далековода напонског нивоа 110 kV од крајњег фазног проводника и 30 m са обе стране далековода напонског нивоа 220 kV и 400 kV од крајњег фазног проводника.

Претходно наведени услови важе приликом израде Елабората о могућностима градње планираних објеката у заштитном појасу далековода, при чему је потребно:

1) Уцртати положаје планиране инфраструктуре у односу на далеководе и проверити њихов однос и усклађеност у складу са горе наведеним условима и законско техничком регулативом, и дати закључак да ли је испоштовано захтевано са евентуалним предлогом мера за усклађивање.

У зонама повећане осетљивости Елаборатом морају бити прорачунате и вредности нивоа електромагнетног поља и извршена провера њихове усклађености са законском регулативом. По изградњи објекта (пре добијања употребне дозволе) потребно је да Инвеститор објекта достави ЕМС АД извештај о првим испитивањима јачине електричног поља и магнетне индукције од стране овлашћене лабораторије (правног лица) за испитивање нејонизујећег зрачења која је овлашћена од стране надлежног Министарства, чиме би се додатно проверили резултати добијени прорачуном у Елаборату, односно да ли је задовољен члан 5 „Правилник о границама нејонизујућим зрачењима" („Сл. Гласник РС", бр. 104/2009).

2) Анализирати индуктивни и галвански утицај на потенцијалне планиране објекте од електропроводног материјала.

3) Анализирати индуктивни утицај на потенцијалне планиране телекомуникационе водове (нема потребе да се ради у случају да се користе оптички каблови).

Напомена: Елаборатом мора бити обрађена изградња комплетне инфраструктуре (јавне расвете, саобраћајница, водовод и канализација, топловоди, дистрибутивна мрежа, озелењавање и др.). Такође је неопходно да се у елаборату дефинишу безбедносне мере приликом извођења радова и експлоатације објеката.

У близини далековода, а ван заштитног појаса, потребно је размотрити могућност градње планираних објеката у зависности од индуктивног утицаја на: потенцијалне планиране објекте од електропроводног материјала и потенцијалне планиране телекомуникационе водове (нема потребе да се ради у случају да се користе оптички каблови).

Пре изградње ових објеката предвидети мере попут сопствених и колективних средстава заштите, галванских уметака чији је изолациони ниво виши од граничних вредностиутицаја, изоловање надземних делова пластичним омотачима и слично.

Уколико постоје објекти од електропроводног материјала, у зависности од насељености подручја, потребно је анализирати индуктивни утицај на максималној удаљености до 1000 m од осе далековода. Индуктивни утицај, у зависности од специфичне отпорности тла и насељености подручја, потребно је анализирати на максималној удаљености до 3000 m од осе далековода, у случају градње телекомуникационих водова.

Приликом избора локација ветроелектране неопходно је урадити све потребне анализе и прорачуне уважавајући далеководе које је потребно изградити за прикључење ветроелектране на електроенергетски систем.

Услови за изградњу ветрогенератора у близини далековода

CamScanner

У складу са међународним стандардом EN 50341-3-4 и осталим међународним правилницима и усвојеним праксама приликом избора ветрогенератора потребно је водити рачуна о следећем:

- Да минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника далековода у неотклоњеном стању, као и било ког дела прикључно-разводног постројења, од осе најближег ветрогенератора износи Hoserotora+D/2+10m, где је D пречник елисе ротора.
- Да би претходни услов био применљив потребно је све фазне проводнике и заштитну ужад на свим далеководима на адекватан начин заштитити од еолских утицаја и вибрација проузрокованих радом будућих ветрогенератора. Овакав вид заштите је потребно да се предвиди у било ком затезном пољу постојећих и планираних далековода на коме је минимално потребно растојање између хоризонталне пројекције најближег фазног проводника у неотклоњеном стању и хоризонталне пројекције најближе тачке ротора (у раду) планираног ветрогенератора, мање од 3xD, где је D пречник елисе ротора.

Такође, наша препорука је и да минимално растојање пратеће инфраструктуре и инсталација, од било ког дела стуба далековода буде 12 m, што не искључује потребу за израду Елабората.

Остали општи технички услови:

- Приликом извођења радова као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV.
- Испод и у близини далековода не садити високо дрвеће које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV, односно на мање од 6 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 220 kV и на мање од 7 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 400 kV, као и у случају пада дрвета.
- Забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV, односно на мање од 6 m од проводника далековода напонског нивоа 220 kV и на мање од 7 m од проводника далековода напонског нивоа 400 kV.
- Забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода.
- Прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Нисконапонске, телефонске прикључке и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом.
- Приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода.
- Терен испод далековода се не сме насипати.
- Све металне инсталације (електро-инсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала.

Уобичајена је пракса да се у постојећим коридорима далековода и постојећим трансформаторским станицама (разводним постројењима) могу изводити санације, адаптације и реконструкције, ако то у будућности због потреба интервенција и ревитализација електроенергетског система буде неопходно, а не може бити сагледано у овом часу.

CamScanner

Важност предметних услова је две године од датума издавања или краће уколико дође до промене законских регулатива и прописа. Након истека овог рока подносилац захтева је дужан да тражи обнову важности истих.

За сва додатна објашњења можете се обратити Служби за испитивање и анализу стања елемената високонапонских водова, Војводе Степе 412, 11000 Београд и Стефану Марићу на тел. 011/3957-244.

С поштовањем,

Извршни директор за пренос
електричне енергије

Бранко Ђорђевић, дипл. инж. електр.

Копије доставити:
-Инвестиције и развој, Дирекција за капиталне пројекте и пројекте прикључења – Сектор за управљање пројектима прикључења
- Пренос електричне енергије, Дирекција за одржавање преносног система, Регионални центар одржавања Крушевац
- Пренос електричне енергије, Дирекција за асет менаџмент, Сектор за анализу стања елемената преносног система, Служба за испитивање и анализу стања елемената високонапонских водова

Други оригинал:
- Архива

CamScanner

DV1210
DV1113/S
DV1113
DV1219/1
DV461
DV153
DV1219/2
DV1688/2
DV1688/1
DV1688/3
DV1190
DV462
DV1140/3
DV1140/2
DV1224
Vadičin Han
Bujanovac

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА
Сектор за инспекцијске послове
Одељење санитарне инспекције
- Одсек за санитарни надзор Врање -
Број: 530-53-517/2023-10
22.03.2023. године
ПЧИЊСКИ УПРАВНИ ОКРУГ
В Р А Њ Е

Писарница Градске управе Врање

Прим-љено	23 MAR 2023			
Орган	Орг.јед.	БРОЈ	прилог	вредн.
	ОР			

ГРАД ВРАЊЕ ГРАДСКА УПРАВА

Одељење за урбанизам имовинско правне послове комунално стамбене делатности и заштита животне средине

ПРЕДМЕТ: **Локацијски услови за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница„и стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница„на животну средину**

Вашим дописом бр.сл/23 од 16.03.2023. године примљеним 21.03.2023год., затражили сте санитарне услове за издавање локацијских услова за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница„и стратешке процене утицаја плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница„на животну средину .

На основу члана 8. Закона о санитарном надзору /„Сл гласник РС„ бр. 125/04/, објекти који подлежу санитарном надзору су објекти у којима се обавља: 1.здравствена делатност; 2..делатност производње и промет животних намирница и предмета опште употребе, 3. делатност јавног снабдевања становништва водом за пиће; 4. угоститељска делатност: 5.образовна васпитна делатност: 8.делатност културе, спорта и рекреације; 9. делатност јавног саобраћаја; 10. и други објекти.

С тим у вези, општи санитарни услови који се морају обезбедити за сваки објекат који подлеже санитарном надзору регулисани су Правилником о општим санитарним условима које морају да испуне објекти који подлежу санитарном надзору /„Сл.гласник РС„ бр. 47/2006/.

При планирању је важно водити рачуна о заштити површинских и подземних вода, као и изворишта и објеката за коришћење вода од случајног или намерног загађења, како на самој локацији, тако и у околини.)

На основу члана 72. 73. и 77. Закона о водама („Сл.гласник РС„ бр. 30/2010 93/12 101/16), дефинисана је заштита изворишта за водоснабдевање. У вези напред наведеног потребно је за наведени објекат сагласност ЈП ,Водовода“, Сурдулица.

У складу са Законом о санитарном надзору /„Сл.гласник РС„ бр. 125/04/, све сагласности на идејне пројекте, које су неопходне по Закону о санитарном надзору /објекти водоснабдевања, индустријски објекти за производњу животних намирница/, прибавља, по службеној дужности, орган надлежан за издавање одобрења за изградњу, о трошку инвеститора.
Објекат ветро електране у „Пољаници„Општина Врање не подлеже санитарној сагласности на идејни пројекат.

С поштовањем.

САНИТАРНИ ИНСПЕКТОР
др Светлана Ђорђевић

CamScanner

Телеком Србија

Предузеће за телекомуникације а.д.

Београд, Таковска 2

ДЕЛОВОДНИ БРОЈ: Д211 – 127192/2-2023 А.Перић
ДАТУМ: 28.03.2023год
ИНТЕРНИ БРОЈ:
БРОЈ ИЗ ЛКРМ: 3
ДИРЕКЦИЈА ЗА ТЕХНИКУ
СЕКТОР ЗА МРЕЖНЕ ОПЕРАЦИЈЕ
СЛУЖБА ЗА ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊУ МРЕЖЕ НИШ
НИШ, ВОЖДОВА 11А
ВЕЗА:

Град Врање
Примљено 03 АПР 2023
Орган Орг.ј
Прилог вредн.

Д211 – 127192/2 – 2023

На захтев Град Врање ГУ, Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине бр. СЛ/23. од 16.03.2023.г. у своје име: "Град Врање" Краља Милана 1, Врање, на основу члана 53а, а у вези са чланом 54. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ број 72/09, 81/09, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18 и 2/19), члана 11. Правилника о поступку спровођења обједињене процедуре („Службени гласник РС“ број 113/2015, 96/2016 и 120/2017), члана 8. Уредбе о локацијским условима („Службени гласник РС“ број 35/2015, 114/2015 и 117/2017) и Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“ број 44/2010, 60/2013, одлуке УС и 62/2014) и ситуације са уцртаним ТК кабловима, а у циљу заштите ТК објеката и стварања услова за реализацију планова развоја телекомуникационе мреже Телекома Србија, овим дајемо:

ТЕХНИЧКЕ УСЛОВЕ

који су од значаја за израду ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА" И СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ПОЉАНИЦА" НА ЖИВОТНУ СРЕДИПУ.

На подручју обухваћеном ПДР-ом **постоје** телекомуникациони (ТК) објекти, подземни телекомуникациони оптички каблови, Из тог разлога потребно је да урадите план измештања или план заштите у делу који захвата подручје планирано за ветроелектрану ,,Планиница“.

На основу мишљења надлежних служби, на предметном подручју **нема активних ни планираних РБС локација.**

Постојећи РР линк (означен зеленим линијом), треба убацити у ПДР, а за сад нема планираних.

За сва евентуална обавештења у вези издатих Услова можете се обратити Предузећу за телекомуникације „Телеком Србија“ а.д., Служба за планирање и изградњу мреже Ниш, одељење у Врању, особа за контакт Предраг Марић 064/6121770, 017/423240, predragmar@telekom.rs .

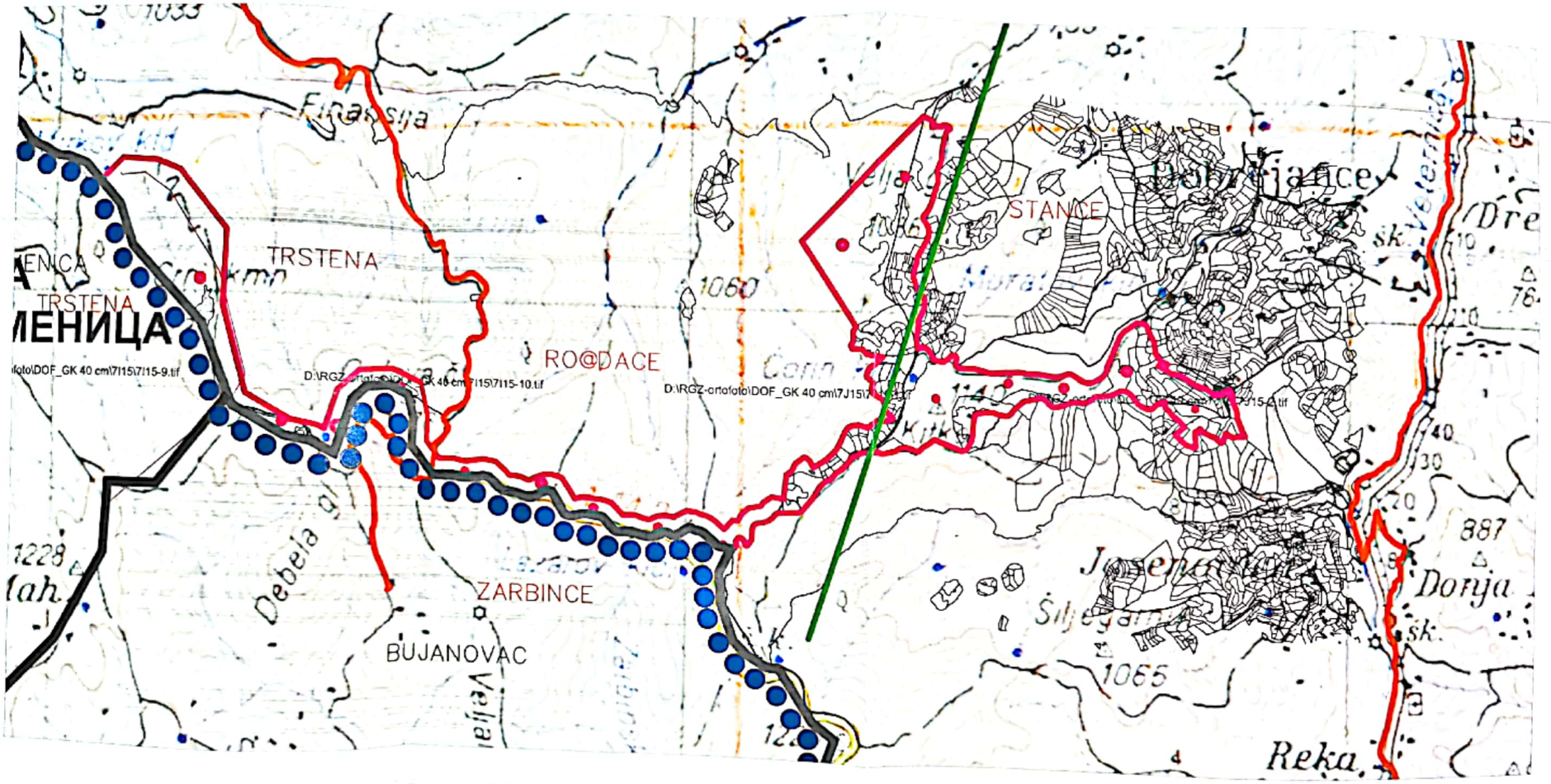
Прилог: 1. Ситуациони план са уцртаном постојећом ТК инфраструктуром

Boban Ilić 200016642 Digitally signed by Boban Ilić 200016642 Date: 2023.03.28 16:00:44 +02'00'

Шеф службе за планирање и изградњу мреже Ниш

Маја Мрдаковић - Тодосијевић, дипл.инж.

Telekom Srbija	Naziv objekta: Vranje, izr. PDR vetroelektrane - Poljanica SITUACIJA TK MREŽE	Razmera: 1:10000	List: 1

Легенда :

- Подземни телефонски каблови
- Извод на стубу
- Оптички кабл
- Постојећи прелаз Пе и ПВЦ цеви
- PVC цев fi 40 коју треба положити у ров
- Постојећи РР линк

обрадила :
А. Перић
28.03.2023.

Boban Ilić 200016642
Digitally signed by Boban Ilić 200016642
Date: 2023.03.28 15:45:32 +02'00'

Шеф службе
за планирање и изградњу мреже Ниш

Маја Мрдаковић Тодосијевић дипл. инж.

Н/II-111
30.03.23.

ЈУГОРОСГАЗ
Предузеће за изградњу гасоводних система, транспорт и промет природног гаса а.д.

ЮГОРОСГАЗ
Предприятие по строительству газопроводных систем, транспорту и торговле природным газом а.о.

Београд

Писарница
Орган 05 2023 Орг.јед. 08

Република Србија
Град Врање
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, стамбено-комуналне делатности и заштиту животне средине
ул. Иво Лоле Рибара бр.1
17500 Врање

Предмет: Услови за укрштање и паралелно вођење – израда Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину

Према вашем захтеву **од 30.03.2023.године** достављамо вам

ОБАВЕШТЕЊЕ

Одлуком Владе Републике Србије, пројектовање и извођење радова на реализацији изградње разводног гасовода РГ 11-02, поверено је компанији „ЈП Србијагас“.
Сходно томе за исходовање предметних услова потребно је обратити се компанији „ЈП Србијагас“

С поштовањем

У Нишу, 30.03.2023.

За **„ЈУГОРОСГАЗ“ а.д. Београд**

CamScanner

ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
CIVIL AVIATION DIRECTORATE OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Јединица Градске управе

28 MAR 2023

Орган | Орг.јед. | БРОЈ | вредн.

ЈК 4/3-09-0084/2023-0002

27 MAR 2023

ГРАД ВРАЊЕ
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштита животне средине

Ул. Краља Милана 1
17500 Врање

Предмет: Захтев за издавање података и услова који су од значаја за потребе израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину

Веза: Ваш захтев од 16.03.2023. године, заведен у Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије под бројем 4/3-09-0084/2023-0001 од 22.03.2023. године

Поштовани,

У вези са Вашим захтевом, којим се за потребе израде Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину (у даљем тексту „План“) траже услови и подаци из наше надлежности, обавештавамо Вас о следећем:

1. У границама обухвата предметног Плана нема објеката од значаја за цивилни ваздушни саобраћај.
2. Ван граница обухвата предметног Плана, у суседним подручјима не налазе се постојећи објекти од значаја за одвијање ваздушног саобраћаја, са површима за ограничење препрека и заштитним зонама на које може имати утицај планирана изградња и објекти.
3. У границама обухвата, и ван граница обухвата, у суседним подручјима Плана утврђен је ваздушни простор са одређеним апсолутним висинама утврђеним за захтевану заштиту операција ваздухоплова, захтевано надвишавање препрека и заштиту ради спречавања неправилности у емитовању и пријему сигнала радио-уређаја који се користе за пружање услуга у ваздушној пловидби. Подаци о ваздушном простору и инфраструктури јавно су доступни на адреси https://smatsa.rs/aip.

На основу релевантних чињеница, Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије доставља следеће опште услове за израду планске документације, изградњу и постављање објеката, уређаја и инсталација на подручју и изван подручја аеродрома који као препрека могу да утичу на безбедност ваздушног саобраћаја и који као препрека могу да утичу на рад радио-уређаја:

CamScanner

1. У складу са чланом 117. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, број 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др.закон, 83/18 и 9/20) за изградњу или постављање објеката, инсталација и уређаја на подручју или изван подручја аеродрома, а који као препрека могу да утичу на безбедност ваздушног саобраћаја мора да се прибави сагласност Директората.
2. У складу са чланом 118. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“ број 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др.закон, 83/18 и 9/20), ако препрека утиче на безбедност ваздушног саобраћаја, тада подлеже обележавању и Директорат у решењу којим издаје сагласност за постављање објеката, инсталација или уређаја који могу бити препрека, налаже да се препрека обележи.
3. У складу са чланом 119. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС“, бр.73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др.закон, 83/18 и 9/20) за изградњу или постављање објеката, инсталација и уређаја на подручју или изван подручја аеродрома, а који као препрека могу да утичу на рад радио-уређаја који се користе у ваздушној пловидби, мора да се прибави сагласност Директората.

Поред наведених општих услова Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије утврђује посебне услове:
Правилником о утврђивању и обележавању препрека у ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, број 39/21) (у даљем тексту „Правилник“) ближе су прописани начини на основу којих се утврђује да ли објекат, инсталација или уређај представља препреку, као и начин обележавања препрека.
Правилник се примењује на све непокретне и покретне објекте, као и инсталације и уређаје који се уграђују у објекат или се постављају на њега, а чија се изградња или постављање планира изван подручја које је под контролом оператера аеродрома, односно хелидрома. Критеријуми одређени овим правилником за утврђивање да ли објекат, инсталација или уређај представља препреку која може да утиче на безбедност ваздушног саобраћаја, као и за одређивање начина на које се препреке обележавају, примењују се како на поступак издавања сагласности за градњу и постављање објеката, инсталација и уређаја у складу са законом којим се уређује ваздушни саобраћај, тако и на поступке који се спроводе у складу са законом којим се уређује планирање и изградња.

Сходно члану 8. Правилника о утврђивању и обележавању препрека у ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, број 39/21), за објекте висине веће од 30 метара изнад околног терена који су у класи далековода и антенских стубова и планирају се изван подручја аеродрома и хелидрома, инвеститор је дужан да прибави сагласност Директората цивилног ваздухопловства РС.
Сходно члану 8. Правилника о утврђивању и обележавању препрека у ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, број 39/21), за објекте висине веће од 45 метара изнад околног терена и планирају се изван подручја аеродрома и хелидрома, инвеститор је дужан да прибави сагласност Директората цивилног ваздухопловства РС.

Наведену регулативу, Закон о ваздушном саобраћају и Правилнике можете преузети са интернет сајта Директората цивилног ваздухопловства РС www.cad.gov.rs.

С поштовањем,

ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА

Златко Мишчевић

CamScanner

Р е п у б л и к а С р б и ј а
РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД
Београд, Кнеза Вишеслава 66, поштански фах 100
Тел.: 30 50 923, факс: 30 50 847, e-mail: office@hidmet.gov.rs

Број: 03-922-3-45/23-1
Датум: 10.04.2023. године
Б Е О Г Р А Д

Примљено 13 APR 2023
Орган | Орг.јед. | БРОЈ | прилог | вредн.

Град Врање
ГРАДСКА УПРАВА
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове,
комуналне-стамбено делатности и заштити животне средине
Краља Милана бр.1
17500 Врање

Предмет: Информација о метеоролошким, хидролошким и лансирним (противградним) станицама и њиховој евентуалној заштити за потребе израде Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка "Пољанице" на територији града Врање

У вези са захтевом број сл/23 од 16.03.2023. године, наш број 03-922-3-45 од 22.03.2023., којим тражите услове за израду Плана детаљне регулације за изградњу ветропарка "Пољанице" на територији града Врање, односно податке о метеоролошким, хидролошким и противградним станицама и њиховој евентуалној заштити, обавештавамо вас следеће:

- Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности (Службени Гласник РС бр.88/10) и Уредбом о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државних мрежа и заштитних зона у околини тих станица, као и врстама ограничења које се могу увести у заштитним зонама ("Службени гласник РС" бр. 34/13), прецизирани су називи и локације метеоролошких и хидролошких станица које су у надлежности Републичког хидрометеоролошког завода (РХМЗ), као и ограничења која се уводе у заштитним зонама у околини тих станица и поштовање заштитних зона уведених око њих станица.

- Законом о одбрани од града ("Службени гласник РС" 54/15), члан 13, предвиђено је увођење заштитних зона око лансирних (противградних) станица, у којима је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођења радова који могу нарушити испаљивање противградних ракета, које спадају у 1. категорију експлозивних материја. **Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.**

1. **Метеоролошке станице** - У границама предметног плана налазе се метеоролошке станице државне мреже:

Редни бр.	Локација	Програм рада	Координате		H (mnm)
			Latitude (°)	Longitude (°)	
1	Кукавица	Радарски центар	42.790757	21.946684	1439

CamScanner

У горе поменутој уредби у члану 5, су дефинисана ограничења у заштитним зонама у околини метеоролошких станица и услови за увођење ограничења, а у овом случају је посебно важна тачка 6 овог члана:

„6) **забрану постављања ветрогенератора у околини радарског центра, у зони полупречника 10 km од локације радарске антене**, осим у брдовито-планинским теренима где се ветрогенератор може поставити и на удаљености мањој од 10 km од радарске антене када се највиша тачка ветрогенератора налази испод базе полусфере зрачења радара, уз обавезну израду студије утицаја на радарска осматрања и **прибављање сагласности** Републичког хидрометеоролошког завода.

Израда студије из тачке 6. став 1. овог члана и прибављање сагласности Завода неопходни су и за постављање ветрогенератора у прстену од 10 km до 30 km."

Предметним планом предвиђено је да се ветропарка Пољанице налази у прстену **од 10 km до 30 km** од радарског центра Кукавица. По наведеној Уредби, неопходно је пре добијања сагласносности да се изради и достави студија утицаја на радарска осматрања.

Израда студија утицаја ветропарка "Пољанице" на радарска осматрања радарског центра Петровац и добијање сагласности Републичког хидрометеоролошког завода за изградњу наведеног ветропарка су обавезан услов.

2. Хидролошке станице површинских вода - РХМЗ нема успостављену хидролошку станицу:

2.1 Хидролошке станице подземних вода – РХМЗ нема успостављене хидролошке станице подземних вода на предметном подручју.

3. Лансирне (противградне) станице – У границама предметног Просторног плана, а **унутар заштитне зоне од 500 метара**, налазе се лансирне (противградне) станице, са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете, које спадају у 1. категорију експлозивних материја:

Ред. бр.	Назив лансирне станице	Гаус Кригерове координате		H (mnm)	Град/Град
		X	Y		
1	Доња Отуља	4705125	7575174	450	Врање
2	Првонек	4708560	7590728	1080	Врање
3	Обличка стена	4719550	7575000	1080	Врање
4	Големо Село	4731924	7571085	730	Врање
5	Буљесовац	4699905	7577023	780	Врање
6	Ристовац	4702055	7571910	417	Врање
7	Барелић	4703600	7585700	1170	Врање
8	Луково	4706904	7581739	785	Врање
9	Ћуковац	4711055	7578770	440	Врање
10	Дубница	4709855	7568984	530	Врање
11	Врање 2	4714250	7573150	740	Врање
12	Бујковац	4715099	7583791	530	Врање
13	Себе Врање	4716322	7587910	840	Врање
14	Несврта	4715305	7594746	1400	Врање
15	Осастица	4715897	7578147	620	Врање
16	Добрејанце	4724264	7571031	900	Врање
17	Градња	4727944	7573219	700	Врање
18	Мијовце	4733983	7567457	620	Врање
19	Трстена	4727640	7567391	830	Врање

CamScanner

Република Србија
РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД
Београд, Кнеза Вишеслава 66, поштански фах 100
Тел.: 30 50 923, факс: 30 50 847, e-mail: office@hidmet.gov.rs

Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

ДИРЕКТОР

Проф. др Југослав Николић, дипл.мет.

CamScanner

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД

Број: 02-150-1/2023
Датум: 28.03.2023.
Београд

На основу члана 47б. и члана 47в. Закона о планирању и изградњи (Сл.гласник РС број 72/09, 81/09 исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон и 9/20) на захтев подносиоца достављају се

Сеизмолошки услови за
План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину

Сходно члану 47б. Закона, да орган, посебна организација, односно ималац јавних овлашћења издаје услове и податке за израду планског документа без накнаде и таксе, осим накнаде стварних трошкова (материјални трошкови), Сеизмолошки услови и подаци за израду планског документа уступају се без накнаде.

Овлашћено лице

Бранко Драгичевић

Напомена:
Овај документ је потписан електронски квалификованим потписом. У случају да се штампа на папиру, његова веродостојност се утврђује поређењем са електронским оригиналом који се чува у архиви електронских докумената Републичког сеизмолошког завода.

11000 Београд, Ташмајдански парк б.б.,ПФ 16 тел.: 3227-013, 3030-696, 3035-740, 3034-227, 3035-718, 3034-225; факс:33-486-00
E-mail:seismo@seismo.gov.rs; http://www.seismo.gov.rs

ПИБ: 102328899 МБ: 7032617 ШД: 75110

На основу начела Закона о планирању и изградњи да се планирањем, уређењем и коришћењем простора може превентивно утицати између осталог и на заштиту и од природних непогода (члан 3, тачка 6), чланом 47б прописано је да носилац израде планског документа доставља захтев за издавање услова из своје надлежности надлежним органима, посебним организацијама и имаоцима јавних овлашћења, који у складу са овим законом и посебним прописима утврђују **услове за планирање и уређење простора**.

За потребе сагледавања сеизмичког хазарда на планском подручју за

План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину

израђене су:

1. Карта епицентара земљотреса магнитуда Mw>=3.5 јединица Рихтерове скале лоцираних на планском подручју, ПРИЛОГ 1.

2. Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г., по параметру максималног хоризонталног убрзања на тлу типа А (vs,30>=800m/s)., израђене у складу са захтевима Еврокода 8 (EN 1998-1), изражено у јединицама гравитационог убрзања *g* (g=9.81m/s2), за планско подручје, ПРИЛОГ 2.

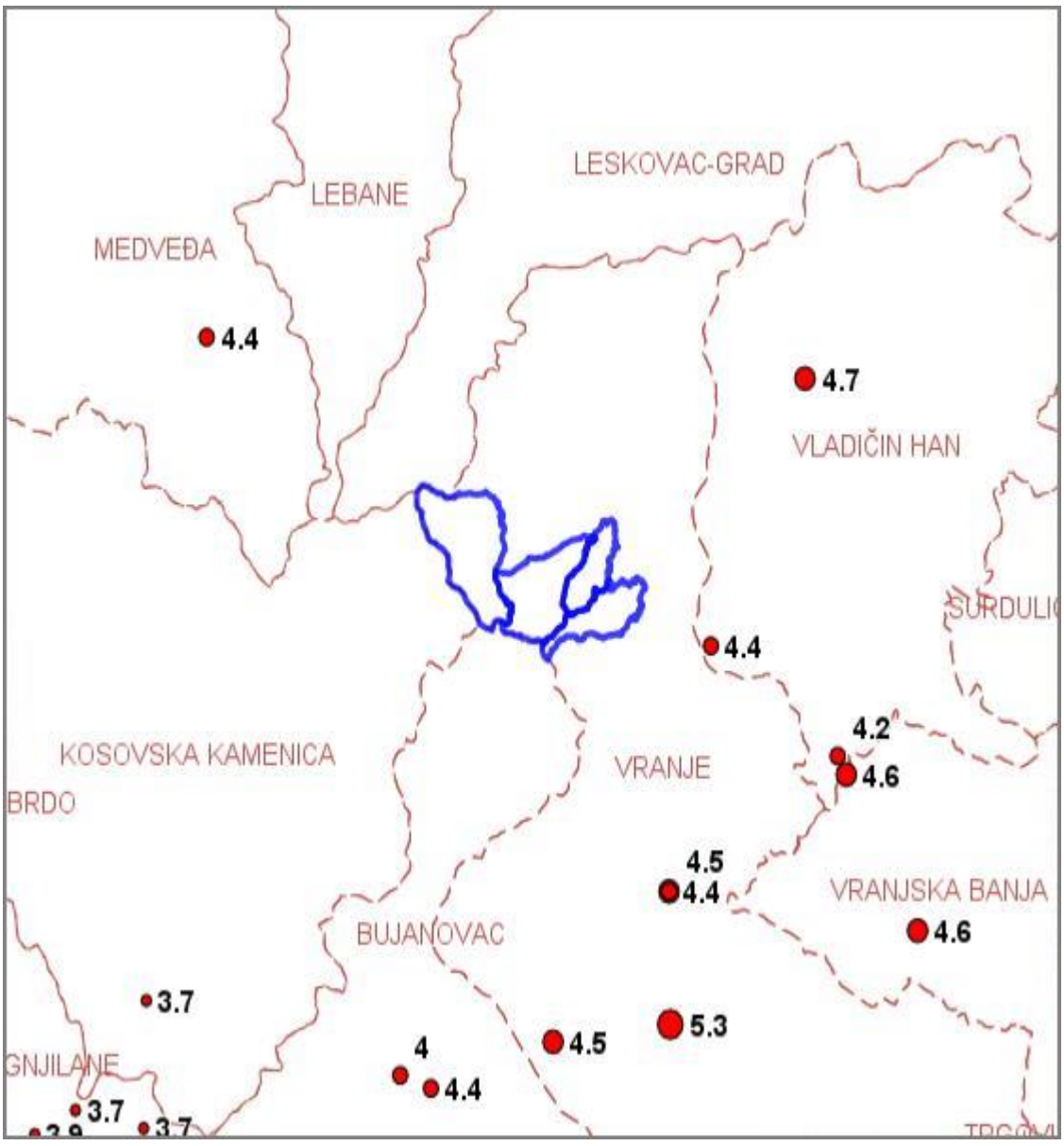
3. Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г. израженог у степенима макросеизмичког интензитета земљотреса MCS скале, израђена на основу израчунатих вредности убрзања за тло типа А помножено фактором тла за одговарајућу прорачунску тачку како би се обухватило дејство земљотреса на локалном тлу, за шире планско подручје, ПРИЛОГ 3.

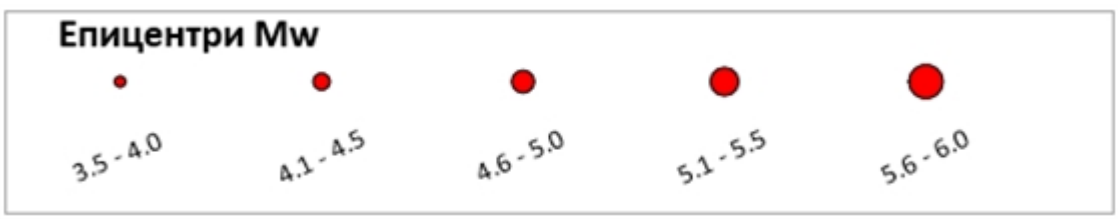
4. Табела нумеричких вредности сеизмичког хазарда за повратни период 475г. по параметру максималног хоризонталног убрзања [g], за планско подручје, ПРИЛОГ 4.

5. Табела епицентара догођених земљотреса магнитуда Mw>=3.5 јединица Рихтерове скале лоцирани на и у непосредној околини планског подручја, а од утицаја за сагледавање сеизмичког хазарда, ПРИЛОГ 5.

ПРИЛОГ 1

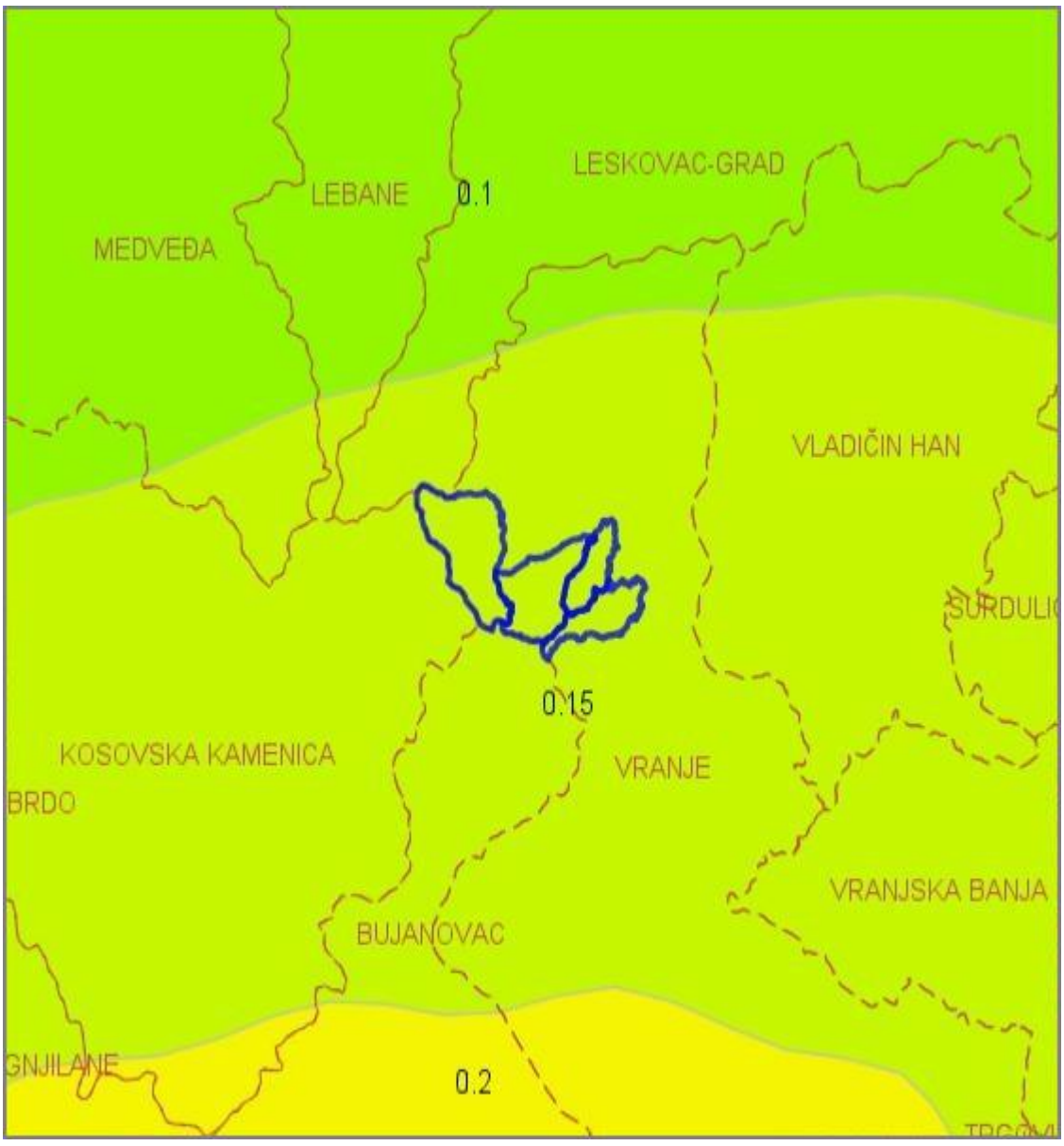
Карта епицентара земљотреса магнитуде Mw>=3.5 јединица Рихтерове скале лоцираних на планском подручју или у непосредној околини, а од утицаја су на планско подручје, за **План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину**

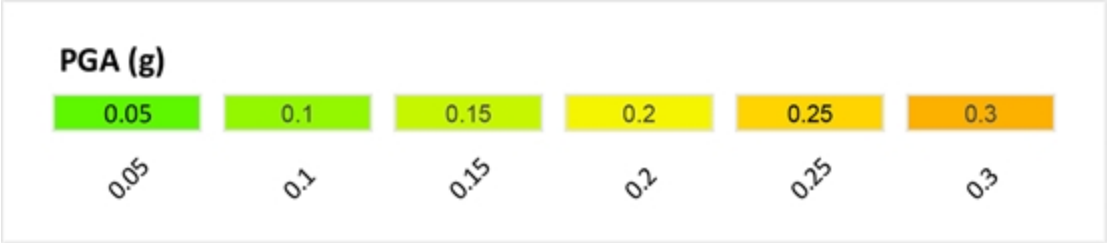

ПРИЛОГ 2

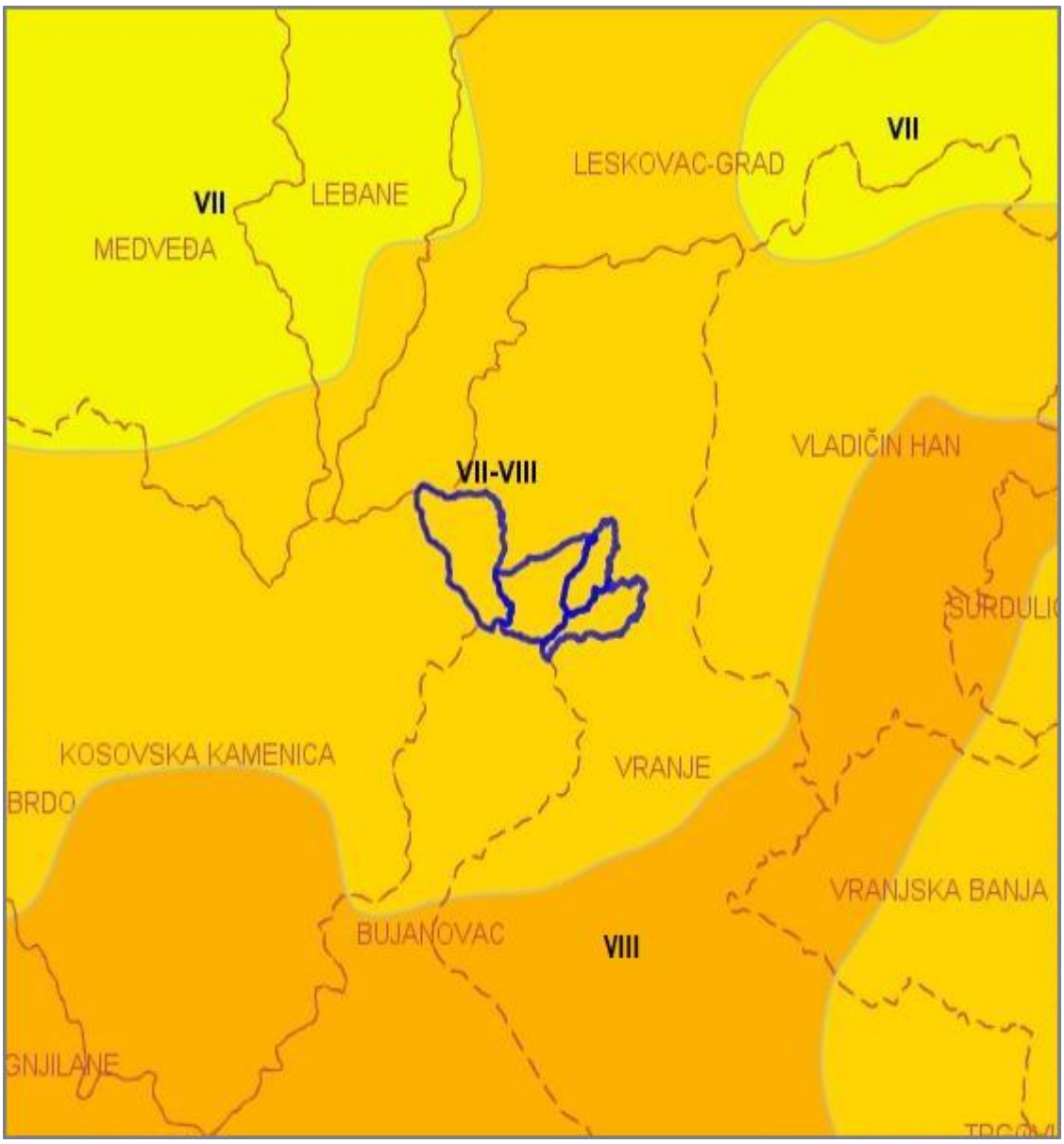
Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г., по параметру максималног хоризонталног убрзања на тлу типа А (Vs,30>800m/s) на планском подручју за **План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину**

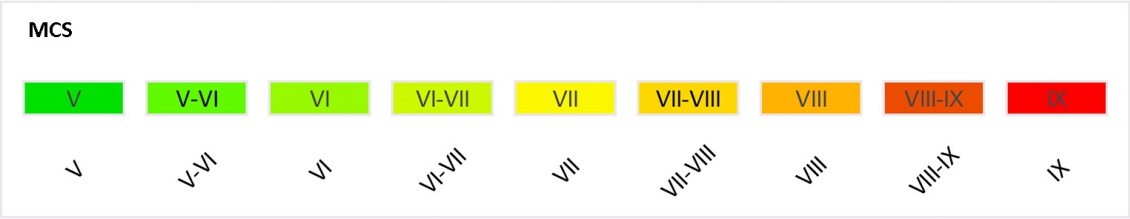

ПРИЛОГ 3

Карта сеизмичког хазарда за повратни период 475г. изражен у степенима макросеизмочког интезитета на планском подручју за **План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину**

ПРИЛОГ 4

Табела нумеричких вредности сеизмичког хазарда за повратни период 475г. изражен по параметру максималног хоризонталног убрзања [g] на тлу типа А (Vs,30>800m/s) приказан у колони PGA(g) за **План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину**

Место	Lat	Lon	PGA (g)
Полигон 1			0.15

ПРИЛОГ 5

Табела епицентара догођених земљотреса магнитуде Mw>=3.5 јединица Рихтерове скале лоцирани на и у непосредној околини планског подручја за **План детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину**

Год	Мес	Дан	Час	Мин	Сек	Lat	Lon	Дубина	Mw
1755	2	26	0	0	0	42.500	21.900	10	5.3
1904	4	11	1	50	0	42.494	21.831	10	4.5
1904	7	3	9	26	0	42.550	21.900	6	4.5
1904	8	4	9	39	30	42.550	21.900	5	4.4
1905	10	8	8	0	30	42.593	22.005	14	4.6
1961	11	23	6	46	0	42.600	22.000	10	4.2
1976	7	19	21	0	0	42.760	21.630	9	4.4
1983	3	23	7	59	59	42.742	21.983	8	4.7
1983	3	26	9	19	17	42.642	21.926	3	4.4
1993	1	12	18	50	52	42.534	22.046	12	4.6
1994	10	31	1	42	37	42.477	21.759	18	4.4
2004	5	14	19	6	59	42.482	21.741	14	4

Писарница Градске управе Врање
20 JUL 2023

Република Србија
МИНИСТАРСТВО РУДАРСТВА
И ЕНЕРГЕТИКЕ
Број: 350-01-40/2023-06
Датум: 10.07.2023. године
Београд

ГРАД ВРАЊЕ
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштита животне средине

Иве Лоле Рибара број 1
17500 Врање

Предмет: Услови који су од значаја за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину

Поштовани,

У складу са Вашим дописом број сл/23 од 16.03.2023. године којим сте нам упутили захтев за **достављање услова који су од значаја за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину**, а сходно делокругу рада Министарства рударства и енергетике, обавештавамо Вас следеће:

- Са аспекта делокруга рада Сектора за зелену енергију посебну пажњу треба обратити на енергетске објекте који су већ изграђени или су већ стекли одређена права по питању изградње и експлоатације. Према Закону о улагањима („Службени гласник РС“, бр. 89/15 и 95/18), члан 4. став 2. „Јамчи се заштита улагањима извршеним у складу са законом“. Неопходно је утврдити да ли се на предметној територији већ налази неки енергетски објекат или је стечено право по питању изградње, односно да ли у складу са Законом о енергетици и Законом о планирању и изградњи неки инвеститор већ поседује:

1. Енергетску дозволу;
2. Грађевинску дозволу или одобрење за изградњу;
3. Употребну дозволу или други акт којим се дозвољава употреба објекта.

- Са аспекта делокруга рада Сектор за нафту и гас указује да је израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину потребно израдити у складу са одредбама следећих прописа:

CamScanner

1. Закон о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 145/14, 95/18 – др. Закон и 40/21);
2. Закон о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС”, број 104/09);
3. Правилника о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar ("Службени гласник РС", бр. 37/13 и 87/15);
4. Правилник о техничким условима за несметан и безбедан транспорт нафтоводима и продуктоводима ("Службени гласник РС", бр. 37/13);
5. Правилник о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar ("Службени гласник РС", број 86/15).

- Сектор за електроенергетику размотрио је достављени материјал и из делокруга рада указује да је при изради Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ и Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница“ на животну средину потребно придржавати се одредби Закона о енергетици („Службени гласник РС”, број 145/14, 95/18 – др. закон и 40/21 и 35/23-други закон) и техничких норматива у области електроенергетике.
  Такође, у прилогу на CD-у достављамо прибављене услове енергетских субјеката које је при изради предметног Плана потребно уважити:

- Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд акт број 2540400-Д.08.01.-127331/2-23 од 04.04.2023. године и прилог акт број Д.10.22.-127331/2-23 од 30.03.2023.године;
- Акционарско друштво „Електромрежа Србије” Београд акт број 130-00-UTD-003-356/2023-003 од 04.04.2023.године са прилогом акт број 130-00-UTD-003-356/2023-002 од 04.04.2023.године са скицом подручја у обухвату и са DWG обухватом плана.

С поштовањем,

МИНИСТАР

Дубравка Ђедовић

Прилог: 1

CamScanner

Јавно водопривредно предузеће „Србијаводе“ Београд
Водопривредни центар „Морава“ Ниш
18000 Ниш, Трг краља Александра Ујединитеља 2; www.srbijavode.rs, vpcmorava@srbijavode.rs; Текући рачун: 200-2402180103002-46; ПИБ: 100283824; Матични број: 17117106; Наменски рачун трезора: 840-78723-57, ЈБКЈС: 81448; Телефон: 018/425-81-85, 425-81-86; Факс: 018/451-38-20

Број: 2981 Датум: 11 MAR 2024

А.П.

Град Врање
Градска управа
Одељење за урбанизам, имовинско-правне послове, комунално-стамбене делатности и заштиту животне средине
ул.Иве Лоле Рибара бр.1
17500 Врање

Предмет: Услови у поступку израде Плана детаљне регулације ветроелектране “ПОЉАНИЦА” и стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације ветроелектране „ПОЉАНИЦА“ на животну средину.

ВЕЗА: Ваш број: сл/23 од 16.03.2023.године
Наш број: 3765 од 22.03.2023.године

Поштовани,

Поводом захтева број: сл/23 од 16.03.2023.године (наш број 3765 од 22.03.2023.године), којим захтевате добијање услова за потребе израде Плана детаљне регулације (ПДР) ветроелектране “Пољаница” у КО Трстена, КО Рождаце, КО Добрејанце и КО Станце, на територији града Врања, обавештавамо вас да сагласно члану 117. и 118. Закона о водама (*„Сл.гласник РС“, бр.30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/2018 - др.закон*) је предвиђено издавање водних услова за израду просторних (план јединице локалне самоуправе) и урбанистичких (генералних и регулационих) планова и да остали планови који проистичу из напред наведених, нису предмет издавања водних услова.

Према чл.115. Закона о водама, водни услови издају се у поступку припреме техничке документације за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и извођење других радова који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму, односно угрозити циљеве животне средине, као и за израду планских докумената за уређење простора и газдовање шумама.

Обзиром да планирани радови у оквиру Плана детаљне регулације (ПДР) подручја ветроелектране “Пољаница”, могу да утичу на промену режима и квалитета површинских и подземних вода, као и на водне објекте у близини локалитела обухваћеног планом, у прилогу дајемо препоруке о условима за израду Плана детаљне регулације ветроелектране „Пољаница”, КО Трстена, КО Рождаце, КО Добрејанце и КО Станце на територији града Врања.

Уз ваш захтев је приложено следеће:
- Захтев за издавање услова
- Одлуке о изради ПДР и Стратешке процене утицаја ПДР на животну средину
- Графички приказ подручја са границом Плана.

1. Општи подаци

1.1. Назив планског документа:

План детаљне регулације ветроелектране "Пољаница".

- **Основ за израду плана:**
  Одлуке о изради Плана детаљне регулације ветроелектране "ПОЉАНИЦА" (*„Сл.гласник града Врања" бр. 32/2022*).
- **Планска документација вишег реда:**
  Просторни план града Врања (*„Сл.гласник града Врања" бр.18/2018 и 36/2020*)

Стратешка документа:

Водопривредна основа Републике Србије (*„Сл.гласник РС", бр.11/2002*), Просторни план Републике Србије (*„Сл.гласник РС", бр. 88/2010*) и Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године (*„Сл.гласник РС", бр. 03/2017*).

- **Остала обавезујућа документа:**
  Оперативни план одбране од поплава за водотоке I реда.

1.2.Хидрографски подаци:

Хидрографску карту подручја општине Врање, КО Трстена, КО Рождаце, КО Добрејанце и КО Станце, чине притоке реке Ветернице. Осим реке Ветернице у непосредној близини се налази Трстенска река, Рождачка река, Станачка река, које спада у мрежу њених левих притока.

- најближи водоток: Река Ветерница, Трстенска река, Рождачка река, Станачка река
- подслив: Ветерница
- слив: Јужна Морава
- водна јединица: „Јужна Морава – Врање"
- водно подручије: Морава

У складу са Одлуком о утврђивању Пописа вода I реда (*„Сл.гласник РС", бр.83/2010*), река Ветерница спада у воде I реда, док све остале површинске воде које нису на Попису сматрају се водама II реда. Трстенска река, Рождачка река, Станачка река су водотоци II реда.

Из Правилника о утврђивању водних тела површинских и подземних вода (*„Сл.гласник РС" бр.96/2010*), предметна локација је на следећем подручју, под редним бројем 322:

- водно тело - вода I.реда:
- категорија водног тела: река; L = 8,61km'
- шифра водног тела: VET_5
- водно тело - вода II.реда: /

Водотоци на предметном подручју по категоризацији припадају водама II реда и у надлежности су јединица локалне самоуправе.

1.3. Хидролошки подаци:

На подручју плана нема битних водотокова. У оквиру територија катастарске општине Власе и Градња у широј околини протиче реке Ветерница водоток I реда, са осталим водотоцима II реда који су хидролошки неизучени сливови.

Остали подаци:

Постојеће стање

Прелиминарне границе Плана детаљне регулације ветроелектране „ПОЉАНИЦА“ обухватају подручје од око 249,22 ha, делове катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце.

За почетну тачку описа прелиминарне границе плана утврђена је преломна тачка 1 која се налази на катастарској парцели број 2047 КО Трстена која затим иде у правцу југоистока изломљеном линијом, уз границу катастарских парцела 2050, 2054, 2055, 2058 и 2053 КО Трстена до тачке 2.

Тачка 2 налази се на катастарској парцели 2047 КО Трстена. Од тачке 2 граница иде у правцу североистока уз границе катастарских парцела 2047, 2052 и 2051 КО Трстена до тачке 3.

Тачка 3 налази се на катастарској парцели 2051 КО Трстена. Од тачке 3 граница иде у правцу југоистока уз катастарске парцеле 2051 КО Трстена, 1555, 1556 и 1564 КО Рождаце до тачке 4.

Тачка 4 налази се на међи катастарских парцела број 1556 и 1564 КО Рождаце. Од тачке 4 иде у правцу југоистока уз катастарске парцеле 1564, 1461 и 1460 КО Рождаце до тачке 5. Тачка 5 налази се на тромеђи катастарских парцела 1461, 1554 и 1460 КО Рождаце. Од тачке 5 граница иде у правцу североистока уз катастарску парцелу 1554, 1553, 1552, 1548, 1544, 1541, 1540, 1071, 1068, 1080, 1079, 1076, 1077, 1078, 1075, 1074, 1073, 1072, 1260, 1061, 1057, 1044, 1114, 1115, 1123, 1131, 1132, 1133, 1135, 1136 КО Добрејанце до тачке 6. Тачка 6 налази се на тромеђи катастарских парцела 1141, 1136 и 996 КО Добрејанце. Од тачке 6 иде у правцу северозапада уз границе катастарских парцела 1135, 1005, 1004, 1009, 1011, 1018, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1055, 1047, 1050, 1049, 1051, 1052, 1053, 1063, 1064, 1068 и 1069 КО Добрејанце до тачке 7.

Тачка 7 налази се на међи катастарских парцела 1264 и 1067 КО Добрејанце. Од тачке 7 граница иде у правцу југоистока уз границу катастарских парцела 1053, 1063, 1064, 1068, 1264 и 1069 КО Добрејанце до тачке 8.

Тачка 8 налази се на четворомеђи катастарских парцела 1385 и 1621 КО Станце и 1504 и 1503 КО Рождаце. Од тачке 8 иде у правцу севера уз границу катастарских парцела 1384, 1382, 1381, 1380, 1372, 1371, 1370, 1360, 1359, 1358 и 1356 КО Станце до тачке 9.

Тачка 9 налази се на тромеђи катастарских парцела 1355, 1356 КО Станце и 1453 КО Рождаце до тачке 10. Тачка 10 налази се на четворомеђи катастарских парцела 1521, 1522, 1523 и 1453 КО Рождаце.

На нивоу катастарских општина предлог планског обухвата од око 249,22 ha је следећи:

Редни број	Катастарска општина	Површина КО у обухвату Плана
1.	Трстена	65,87 ha
2.	Рождаце	96,37 ha
3.	Добрејанце	65,11 ha
4.	Станце	21,85 ha

Постојећи објекти и површине јавне намене

На предметној локацији нема изграђених објеката.

На предметној локацији постоје објекти јавне намене – некатегорисани путеви (1260 и 1264 КО Добрејанце и 1554, 1461 и 1564 КО Рождаце).

Општи циљ израде плана

Циљеви уређења и изградње и основни програмски елементи овог дела подручја су:

• дефинисање површина јавне намене;

• дефинисање начина уређења и утврђивање правила изградње површина јавне намене;

• дефинисање могућности парцелације и препарцелације;

• дефинисање и спровођење мера заштите животне средине;

• дефинисање правног и планског основа за изградњу ветроелектране.

Предлог планског решења

Предметно подручје налази се у западном делу подручја Просторног плана Града Врања. Заузима део катастарских општина Трстена, Рождаце, Добрејанце и Станце. Предметни простор је неизграђен.

Коначна граница Плана биће дефинисана у фази израде Нацрта плана.

Постојећи објекти и површине јавне намене

На предметној локацији нема изграђених објеката.

На предметној локацији постоје објекти јавне намене – некатегорисани путеви (1260 и 1264 КО Добрејанце и 1554, 1461 и 1564 КО Рождаце).

2. Други карактеристични подаци (ограничења, обавеза и др.)

2.1. Приликом израде Плана детаљне регулације водити рачуна, о посредном или непосредном утицају на постојеће водне објекте, као и о актуелном режиму површинских и подземних вода. Предвидети неопходне земљане и хидротехничке радове у циљу заштите од подземних и атмосферских вода,

уважавајући меродавне коте терена. Неопходно је усагласити планиране потребе са горе наведеним стратешким плановима. Посебно обратити пажњу када је у питању заштита од утицаја великих вода, заштита вода од загађивања, као и коришћење вода.

2.2. За потребе израде предметне документације извршити све неопходне истражне радове и обезбедити потребне подлоге (урбанистичке, геодетске, хидролошке, инжењерско – геолошке, геомеханичке и др.) како би се на основу њих дала одговарајућа техничка решења за планиране радове.

2.3. У оквиру претходних радова извршити детаљно геодетско снимање терена за формирање катастарско-топографског плана у погодној размери. Сва потребна снимања урадити у апсолутним котама, а план приказати у државном координатном систему, затим обухватити прописане забране, ограничења права и обавезе за кориснике водног земљишта и водних објеката, приликом утврђивања правила градње, коридора, траса, и др.

-Представити орјентацију подручја – подручје соларне електране у односу на ближе водотоке, и уколико се предметна зона налази непосредно уз водоток дефинисати ширину појаса уз ток водотока на којем се не могу градити објекти.

-При планирању и изградњи постројења узети у обзир могуће услове високих нивоа подземних вода и евентуални утицај великих вода предметног водотока.

2.4. Документацијом предвидети у складу са постојећом и важећом техничком документацијом заштиту предметног подручја и објеката на истом од наиласка - утицаја великих вода.

-Представити хидрографски положај, сливну површину, плавну зону, ерозиона подручја, интензитет и категорију ерозионих процеса и остале карактеристичне податке предметног водотока, постојећих и планираних водних објеката. Потребан степен заштите, критеријуме, радове и мере усагласити са Стратегијом управљања водама на територији Републике Србије до 2034.године.

2.5. Обухватити нивелационе елементе, коте будућих уређених површина, приступних путева, саобраћајница и других објеката имајући у виду присутних несталних бујичних водотокова.

2.6. Документацијом предвидети технологију радова приликом вршења радова, ископа и насипања за потребе изградње, као и начин контроле и критеријум изведених радова у погледу квалитета истих, који не смеју да имају негативан утицај на водни режим и стабилност водотока на предметном сливу.

2.7. У смислу заштите вода од загађивања корисник мора да примени мере и активности којима се штити и унапређује квалитет површинских и подземних вода. Ради заштите квалитета вода корисник мора да мере и активности усагласи са *Забранама и обавезама загађивача*, у складу са чл. 97. – 106. Закона о водама.

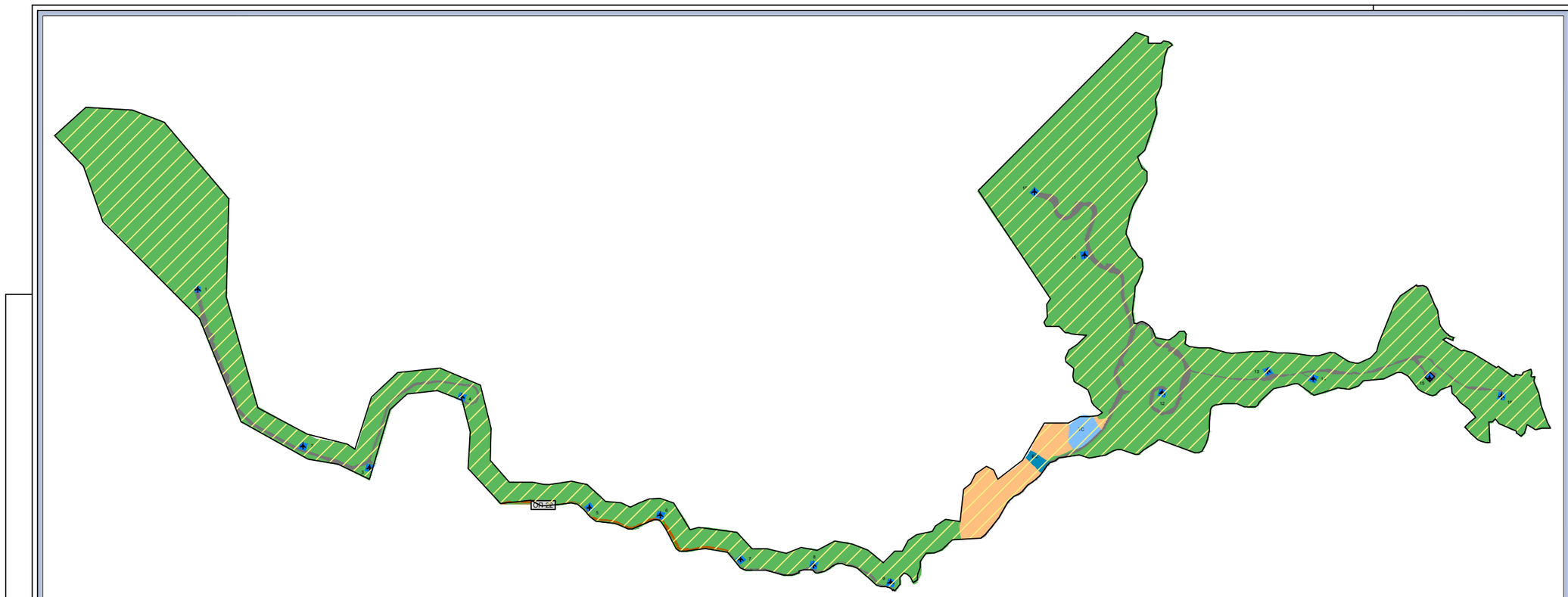
2.8. Напомињемо да је за све постојеће и будуће објекте и радове који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму (постављање каблова и др.), односно угрозити циљеве животне средине, потребно исходовати водна акта у посебним управним поступцима од стране надлежног органа сходно чл.117. и 118. Закона о водама (*„Сл. гласник РС“, број 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 и 95/18-др.закон*).

2.9. Воде и водно земљиште у јавној својини су јавно водно добро и користе се на начин и под условима утврђеним Законом о водама. Инвеститор је у обавези да реши имовинско правне односе, у зони изградње и коришћења објеката на водном земљишту са надлежним ЈВП „Србијаводе“ Београд.

Доставити:
- подносиоцу захтева;
- архиви.

За ЈВП „Србијаводе“ Београд
Руководилац ВПЦ „Морава“ Ниш

Драгана Симић, дипл.правник

ЛЕГЕНДА:

ЦЕЛИНА I – Еколошка целина „Љубаница"

ЗОНА А:

ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

ЗОНА Б:

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ - ЗОНА ЗА ИЗГРАДЊУ ВЕТРОГЕНЕРАТОРА

ЗОНА В:

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ - ЈАВНЕ САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ

ПЛАНИРАНА ЈАВНА САОБРАЋАЈНИЦА

ПОСТОЈЕЋИ ОПШТИНСКИ ПУТ БРОЈ 22 (са планираном интервенцијом)

ЗОНА Г:

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ - ПЛАНИРАНА ТРАФОСТАНИЦА

ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ - ПЛАНИРАНО БАТЕРИЈСКО СКЛАДИШТЕ

РЕГУЛАЦИОНА ЛИНИЈА

ГРАЂЕВИНСКА ЛИНИЈА

1403 БРОЈ КАТАСТАРСКЕ ПАРЦЕЛЕ

КАТАСТАРСКО – ТОПОГРАФСКИ ПЛАН

ГРАНИЦА КАТАСТАРСКИХ ОПШТИНА

ПОЈАС КОПНЕНЕ ЗОНЕ БЕЗБЕДНОСТИ

ГРАНИЦА ОБУХВАТА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ЉУБАНИЦА"

NE

E

SE

S

SW

W

NW

N

Назив документа:

ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ВЕТРОЕЛЕКТРАНЕ „ЉУБАНИЦА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Наручилац Стратешке процене утицаја:

„WINDFLOW WEST" ДОО БЕОГРАД

Обрађивач:
ECOLogica URBO DOO
Крагујевац

Одговорно лице:
Саша Рајић, дипл. еколог

Назив прилога:
ЕКОЛОШКА ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРОСТОРА

Размера:	Датум:	Број листа:
1:5000	Мај, 2024 година	1